

gemeente harderwijk

Bestemmingsplan Waterfront-Noord

gemeente harderwijk

Bestemmingsplan Waterfront-Noord

Inhoud:

Toelichting

Voorschriften

Bijlagen

Plankaart nr.: 116.02.02.33.00.C01

BügelHajema
ADVISEURS

Harderwijk/Amersfoort
116.02.02.33.00
vastgesteld 21 december 2006

■

Toelichting

.....

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Het project Waterfront	3
1.2	Aanleiding tot het bestemmingsplan Waterfront-Noord	5
1.3	Planbegrenzing	5
1.4	Vigerende plannen	7
1.5	Juridische hoofdopzet van het plan	8
1.6	Leeswijzer	8
2	Beschrijving huidige situatie	11
2.1	Geologie en geomorfologie van het plangebied	11
2.2	Bodem	12
2.3	Cultuurhistorie	12
2.4	Archeologie	13
2.5	Landschap	16
2.6	Agrarisch gebruik	17
2.7	Natuur	18
2.7.1	Vegetaties en flora	21
2.7.2	Broedvogels	25
2.7.3	Watervogels buiten het broedseizoen	25
2.7.4	Zoogdieren	27
2.7.5	Vleermuizen	27
2.7.6	Insecten	28
2.7.7	Amfibieën en reptielen, en vissen	28
2.7.8	Driehoeksmosselen	30
2.7.9	Regionaal bedrijventerrein Lorentz-Oost	30
2.8	Water	31
2.8.1	Watersysteem	31
2.8.2	Oppervlaktewater	33
2.8.3	Grondwater	33
2.8.4	Regenwater	34
2.8.5	Waterkwaliteit	34
2.8.6	Waterkwantiteit	35
2.8.7	Riolering	35
2.9	Infrastructuur	37
2.10	Milieu	40
2.11	De directe omgeving	42
3	Beleidskaders	43
3.1	Europees beleid	43
3.1.1	De Vogelrichtlijn	43
3.1.2	Habitatrichtlijn	43

3.1.3	Wetlands	44
3.1.4	Verdrag van Malta	44
3.1.5	Kaderrichtlijn Water	44
3.2	Rijksbeleid	44
3.2.1	Nota Ruimte	44
3.2.2	Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet	51
3.2.3	Nota Belvédère	51
3.2.4	Waterbeheer in de 21 ^e eeuw en Vierde Nota Waterhuishouding	51
3.2.5	Concept beleidslijn buitendijkse ontwikkelingen IJsselmeergebied	52
3.2.6	Natte As	52
3.3	Provinciaal beleid	53
3.3.1	Streekplan Gelderland	53
3.3.2	Het waterhuishoudingsplan Gelderland	54
3.3.3	Het Gelders Milieuplan 3	55
3.3.4	Provinciaal verkeers- en vervoersplan	55
3.4	Regionaal beleid	56
3.4.1	Weloverwogen met Water (Waterbeheersplan Veluwe 2002-2006)	56
3.4.2	Integraal Inrichtingsplan Veluwe-Randmeren	56
3.4.3	Waterkoersen voor de Veluwe	57
3.4.4	Stroomgebiedvisie Veluwe	57
3.4.5	Hierdensche Poort	57
3.4.6	Regionaal Verkeers- en Vervoersplan	58
3.4.7	Regionale structuurvisie Noord-Veluwe	58
3.5	Gemeentelijk beleid	58
3.5.1	Structuurplan Harderwijk 2020	59
3.5.2	Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan	59
3.5.3	Regionaal bedrijventerrein Lorentz-Oost	59
3.5.4	Het Waterfront	59
4	Doelstellingen en ontwikkelingen	63
4.1	Doelstellingen	63
4.2	Het programma in hoofdlijnen	64
4.3	Toetsing aan de beleidskaders van hogere overheden	65
5	Maatschappelijk belang en de mogelijkheid van alternatieven	67
5.1	Harderwijk als regionaal centrum	67
5.2	Nulalternatief	68
5.3	Het maatschappelijk belang van de voorstellen	69
5.4	Alternatieven	71
5.5	Conclusie	73

6	Waterparagraaf	75
6.1	Algemeen	75
6.2	Watertoets	76
6.2.1	Procesverloop	76
6.2.2	Veiligheid en wateroverlast	76
6.2.3	Schoon water voor gebruik	77
6.2.4	Natte natuur en landschap	79
6.2.5	Voorgestane veranderingen in het plangebied en hun gevolgen	81
6.2.6	Wateradvies	84
6.2.7	Aanbevelingen/aandachtspunten voor de planopzet	85
6.3	Watertoets West-ontsluiting	86
6.3.1	Inleiding	86
6.3.2	Proces	87
6.3.3	Functies bassin	88
6.3.4	Wateraspecten	89
6.3.5	Hiaten in kennis	91
7	Natuurparagraaf	93
7.1	Inleiding	93
7.2	Opbouw	96
7.3	Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn	96
7.4	In beschouwing te nemen ingrepen en effecten	97
7.5	Effecten na realisering project Waterfront	99
7.5.1	Effecten op vogels	99
7.5.2	Effecten op levensgemeenschappen, vegetaties en flora	102
7.5.3	Ecologische effecten van verplaatsing van de kleine watersportverenigingen	105
7.5.4	Effecten tijdens de aanleg van het Waterfront	106
7.5.5	Autonome ontwikkelingen	108
7.6	Habitattoets	109
7.6.1	Inleiding	109
7.6.2	Project of handeling: planonderdelen Waterfront-Noord en Waterfront-Zuid	110
7.6.3	Effecten voor kwalificerende en begrenzendende soorten	111
7.6.4	Conclusie effecten Natura 2000 gebieden	116
7.6.5	Conclusie beoordeling Natura 2000 gebieden	117
7.6.6	Aanbevelingen Natura 2000 gebied	117
8	Inrichtingsplan Mheenlanden	121
9	Milieuparagraaf	127
9.1	Strategische milieubeoordeling (SMB)	127
9.2	Bodem en water	131
9.3	Geluid	131

9.4	Geur	133
9.5	Lucht	134
9.5.1	Beleid	134
9.5.2	Huidige situatie	135
9.5.3	Situatie 2010	135
9.5.4	Resultaten 2015	136
9.5.5	Conclusie	136
9.6	Externe veiligheid	137
9.6.1	Inrichtingen	137
9.6.2	Vervoer van gevaarlijke stoffen	139
10	Planbeschrijving	141
10.1	Algemeen	141
10.2	Waterbergingcompensatie	142
10.3	Natuur	143
10.4	Uitbreiding Lorentzhaven-West	144
10.5	Uitbreiding bedrijventerrein Lorentzhaven-Oost	145
10.6	Oeverzone Lorentzhaven	145
10.7	Overloopterrein	145
10.8	Mheenlanden	146
11	Economische uitvoerbaarheid	149
12	Juridische vormgeving	151
12.1	Structuur van de voorschriften	151
12.2	Gebiedsbestemmingen	151
12.3	Structuur bestemmingen	154
12.4	Flexibiliteitsbepalingen	155
12.5	Handhaving	155
12.5.1	Het handhavingniveau	155
12.5.2	De handhavingprocedure	156
13	Inspraak en Overleg	157
13.1	Resultaten ter inzage legging voorontwerp	157
13.2	Resultaten overleg ex artikel 10 Bro	157
13.3	Ambtelijke aanvullingen	159

Bijlagen

1.1 Het project Waterfront

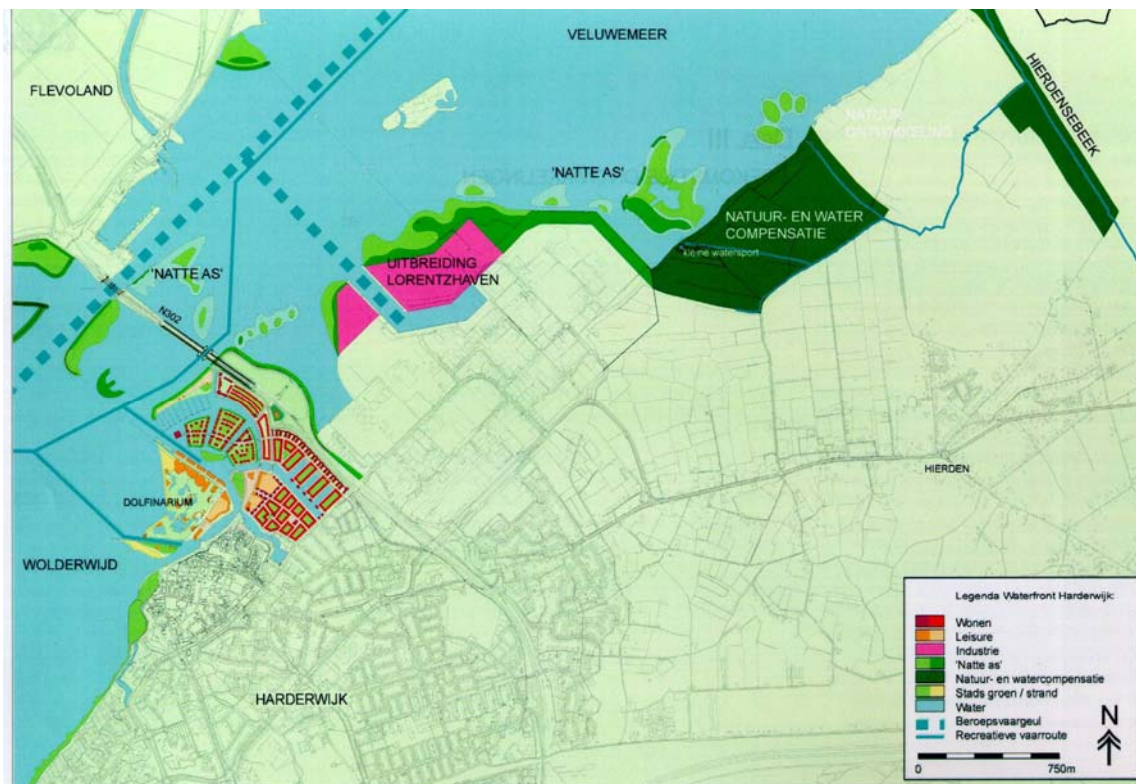
De gemeente Harderwijk werkt al vanaf 1995 in nauw overleg met andere overheden en betrokkenen, aan plannen ter verbetering van het Waterfront. Hiertoe heeft de gemeente het structuurplan Waterfront opgesteld. Deze is door de gemeenteraad op 14 oktober 2004 vastgesteld.

Het gehele project Waterfront van Harderwijk strekt zich uit van de voormalige hooilanden ten westen van de oude binnenstad tot en met de Hierdense Beek in het noorden van de gemeente. In totaliteit gaat het bij het Waterfront om een complexe ruimtelijke operatie, die primair is gericht op een grondige kwaliteitsimpuls van de gebieden ten noorden en ten oosten van de historische binnenstad. In de huidige situatie doen zich hier veel knelpunten voor, die onder meer te maken hebben met bereikbaarheid, parkeren, belevingswaarde, (woon)milieu, het verouderde industrieterrein Haven en bodemverontreiniging. De toekomstige ontwikkelingen zijn volgens het structuurplan op een structurele verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van de Boulevard en omgeving en van het industrieterrein Haven gericht.

Dit bestemmingsplan gaat over het noordelijke deel van het project Waterfront, dat loopt vanaf de Knardijk tot nabij de Hierdense Beek (zie kaart 1 'ligging plangebied in de regio').

Kaart 1: Ligging plangebied in de regio

Kaart 2: Project Waterfront, Waterfront-Noord en Waterfront-Zuid

■
Binnen het project zijn twee soorten maatregelen te onderscheiden, die overigens onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden:

1. Maatregelen die direct zijn gericht op het verwezenlijken van de hoofdoopgave, namelijk de opwaardering van het gebied nabij de binnenstad. Hiertoe behoren maatregelen zoals de transformatie van het industrieterrein Haven naar een hoogwaardige woonlocatie, het herstel van de historische verbinding tussen Harderwijk en het water, het realiseren van diverse recreatieve mogelijkheden en het creëren van een aantrekkelijke, levendige Boulevard. Deze maatregelen hebben betrekking op het zuidelijk deel van het Waterfront, het gebied ten zuidwesten van de N302.
2. Maatregelen in de voorwaardenscheppende sfeer. Hiertoe behoren onder meer het bieden van ruimte voor de noodzakelijke verplaatsing van bedrijven en andere functies, het creëren van voldoende compensatie voor het verlies aan waterberging, natuurontwikkeling, de aanleg van nieuwe toe- en afritten naar en van de N302 en het aanbieden van (toeristische) parkeermogelijkheden voor met name het Dolfinarium. Deze maatregelen worden vooral, maar niet uitsluitend, getroffen in het noordelijk deel van het Waterfront, ten noordoosten van de N302.

1.2 Aanleiding tot het bestemmingsplan Waterfront-Noord

Dit bestemmingsplan Waterfront-Noord is opgesteld om diverse maatregelen in de voorwaardenscheppende sfeer van het project Waterfront mogelijk te maken. Kort samengevat zijn nieuwe toe- en afritten naar en van de N302, een Overloopterrein voor parkeren en een uitbreiding van het bedrijventerrein Lorentzhaven nodig om elders ontwikkelingen mogelijk te maken. Op hun beurt hebben de aanleg van (vooral, maar niet uitsluitend) het Overloopterrein en de uitbreiding van het bedrijventerrein Lorentzhaven gevolgen voor natuur en water. Vandaar dat in dit bestemmingsplan ruimte is gereserveerd voor waterberging en zonodig natuurontwikkeling (zie kaart 2 'Project Waterfront, Waterfront-Noord en Waterfront-Zuid'). Zoals in paragraaf 1.4 zal blijken, maken de vigerende plannen de thans gewenste ontwikkelingen niet mogelijk, zodat het opstellen van een nieuw bestemmingsplan nodig is.

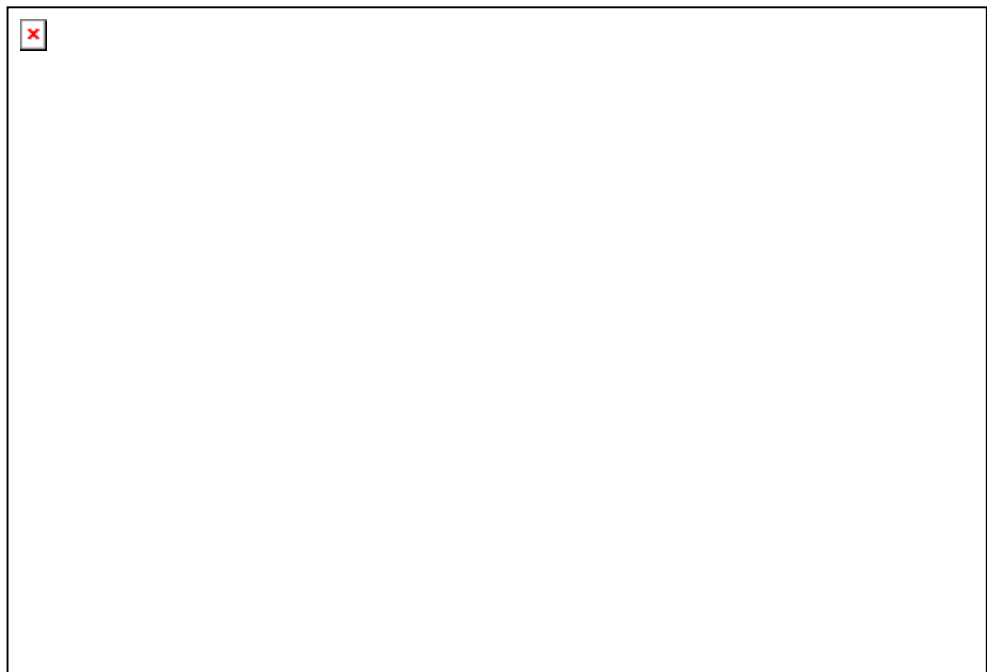
1.3 Planbegrenzing

Het plangebied omvat:

- het Overloopterrein ten noordoosten van de N302 (circa 6,8 ha);
-

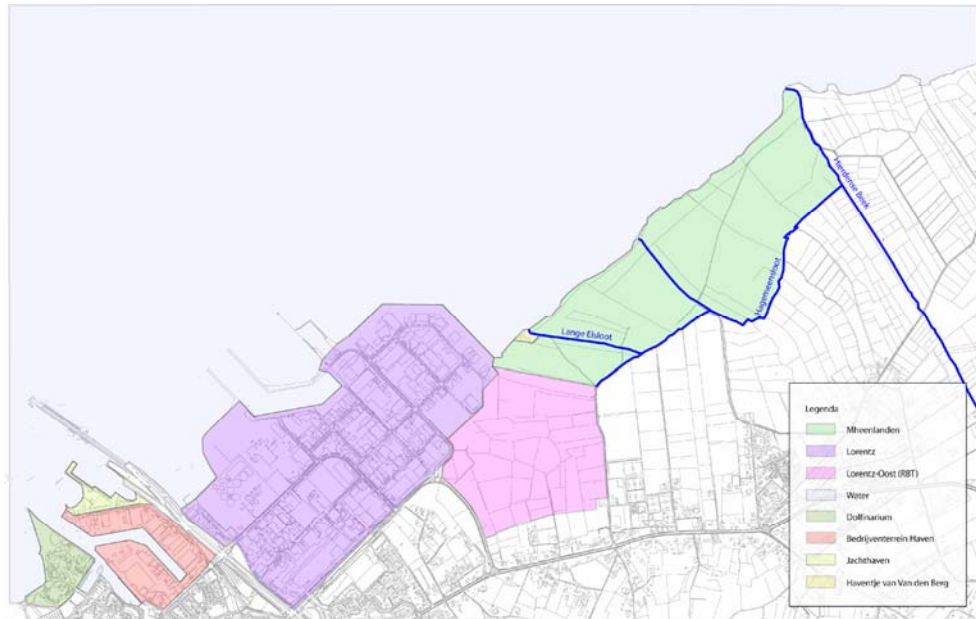
- de uitbreiding Lorentzhaven inclusief groene zone (circa 24 ha);
- de West-ontsluiting (circa 0,75 ha);
- een gebied in de Mheenlanden dat de functies watercompensatie en natuurontwikkeling zal krijgen. Ook is hier een locatie voor de kleine watersportverenigingen gepland;
- een deel van het Veluwemeer (zie kaarten 3 en 4 'Plangebied Waterfront-Noord' en 'bestaande situatie').

In het westen vormt het tracé van de Knardijk de plangrens. Daar ligt de nieuwe oeververbinding tussen Harderwijk en Flevoland (N302). Deze provinciale weg maakt geen onderdeel uit van het plangebied. Voor dit nieuwe traject is in 1997 een afzonderlijk bestemmingsplan 'Oeververbinding Hardersluis' vastgesteld.

Kaart 3: Plangebied Waterfront-Noord

Aan de noord- en oostkant vormen de gemeentegrenzen met Zeewolde en Dronten de plangrens. Verder wordt de plangrens in het oosten en zuiden bepaald door een zone die is bestemd voor, kort gezegd, waterberging. Tussen de Hierdense beek en de plangrens ligt een gebied met middelmatige en/of hoge archeologische verwachting. De plangrens is eromheen gelegd, waardoor dit gebied niet binnen het plangebied valt. Tenslotte vormt de noord-westrand van het bestemmingsplan Lorentz-oost (RBT: Regionaal bedrijventerrein) de zuidelijke begrenzing.

Kaart 4: Bestaande situatie

1.4 Vigerende plannen

Het plangebied van 'Waterfront-Noord' valt onder het planologische regime van de volgende bestemmingsplannen.

Industriegebied Noord-Oost

Van dit plan voor het bedrijventerrein Lorentz (vastgesteld op 16 augustus 1973) liggen het wateroppervlak en de oeverstroken in het plangebied. Hierop liggen de bestemmingen 'Water', 'Openbaar groen' en 'Rioolwaterzuivering'.

Vergroting werkgebied Lorentz 1990

Met dit bestemmingsplan (vastgesteld op 16 mei 1991) is het bedrijventerrein Lorentz in noordwestelijke richting uitgebreid. In feite zal er in de toekomst weinig veranderen aan de voor het plangebied relevante bestemmingen 'water' en 'oeverzone met natuurlijke inrichting'.

Bestemmingsplan Buitengebied

Het bestemmingsplan Buitengebied is op 18 mei 2004 deels door de provincie goedgekeurd. Het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied beslaat eveneens een deel van het plangebied van dit bestemmingsplan. De gronden zijn bestemd tot 'agrarisch gebied met landschappelijke en natuurlijke waarde' met de aanduiding Mheenlanden, alsmede de kustzone met de bestemming 'natuur- en bosgebied' eveneens met de aanduiding Mheenlanden.

■
Binnen de bestemming 'agrarisch gebied met landschappelijke en natuurlijke waarde' vervult de grondgebonden landbouw in het plan Buitengebied een hoofdfunctie. Daarnaast is er natuurontwikkeling mogelijk. Dagrecreatief medegebruik van het gebied in de vorm van wandelen en fietsen over de bestaande paden is toegestaan. Uitbreiding van het fietspadennetwerk wordt voorzien door de aanleg van een fietspad parallel aan de randmeerkust, dat gedeeltelijk gebruik maakt van de bestaande paden in het gebied. Dit fietspad valt overigens buiten het bestemmingsplan Waterfront-Noord.

1.5 Juridische hoofdopzet van het plan

In het algemeen heeft het bestemmingsplan het karakter van een globaal eindplan. Dat betekent dat er sprake is van eindbestemmingen met directe bouw- en gebruikstitels zonder gedetailleerde regelingen. Zo legt het bestemmingsplan bijvoorbeeld de inrichting van het Overloopterrein en de Mheenlanden niet vast.

Op het bovenstaande is een belangrijke uitzondering. Voor de uitbreiding Lorentzhaven geldt een ex artikel 11 WRO uit te werken bestemming. Dat betekent dat dit gebied pas ontwikkeld kan worden na een extra procedure, die gevoerd zal worden nadat meer inzicht bestaat in de feitelijke inrichting van Lorentzhaven. Rond dit nieuwe industrieterrein is een zone voor landschappelijke inpassing opgenomen van tenminste 60 m breed.

Een klein onderdeel van het plangebied betreft een herziening van het bestemmingsplan 'Industrieterrein Noord-Oost'. Het gaat om gronden met de bestemming 'Riolwaterzuivering', grenzend aan het zuidwestelijk gedeelte van de bestemming Water en natuur. De herziening strekt ertoe om de realisatie van de ter plaatse voorziene ontsluiting van de westelijke uitbreiding van het bedrijventerrein Lorentzhaven, planologisch vast te leggen. De weg sluit aan op het bestaande wegnnet (Marie Curiestraat).

1.6 Leeswijzer

Het bestemmingsplan Waterfront-Noord is een uitgebreid beschreven plan met een zorgvuldige opbouw. Het plan is zoals te doen gebruikelijk opgedeeld in twee delen, te weten de voorschriften en de plankaart. Verder gaat het plan vergezeld van een uitgebreide toelichting.

De toelichting bestaat uit de hoofdstukken 1 tot en met 13 en geeft de achtergronden, bedoelingen, motivering en gevolgen ten aanzien van

Waterfront-Noord weer. De hoofdstukken 2 en 3 bestaan uit een beschrijving van respectievelijk de huidige situatie ten aanzien van verschillende thema's en van het vigerende beleid en richtlijnen van de verschillende overheden. Deze twee hoofdstukken resulteren in de randvoorwaarden voor de ontwikkeling van dit bestemmingsplan.

Vervolgens wordt in de hoofdstukken 4 en 5 ingegaan op het project Waterfront als geheel en de plaats die het bestemmingsplan Waterfront-Noord daarbinnen inneemt. Hoofdstuk 4 beschrijft de doelstellingen en beoogde ontwikkelingen van het project Waterfront. In aansluiting hierop volgt in hoofdstuk 5 een motivering van het project Waterfront.

De hoofdstukken 6 tot en met 9 beschrijven de consequenties voor het plangebied Waterfront-Noord als gevolg van het project Waterfront. Achtereenvolgens wordt in hoofdstuk 6 en 7 ingegaan op de thema's water en natuur. Het vraagstuk van watercompensatie en natuurontwikkeling als gevolg van voorgenomen ontwikkelingen is hier vooral van belang. Essentiële onderdelen hiervan zijn de watertoets en de natuurtoets. Hoofdstuk 8 beschrijft het inrichtingsplan Mheenlanden, een belangrijke locatie voor de realisatie van waterberging en de ontwikkeling, herstel en behoud van (natte) natuur. Hoofdstuk 9 beschrijft de mogelijke gevolgen voor de verschillende milieucomponenten zoals geluidhinder en geuroverlast. Hoofdstuk 10 bevat een helder overzicht van de ingrepen binnen het plangebied van Waterfront-Noord.

De laatste drie hoofdstukken van de toelichting, 11 tot en met 13, gaan in op de meer technische aspecten van het bestemmingsplan. Zo komen de onderwerpen economische uitvoerbaarheid, de resultaten uit de inspraak en overleg en de juridische vormgeving van de voorschriften aan bod. Na de toelichting volgen de juridisch bindende onderdelen van het bestemmingsplan, namelijk de voorschriften en de plankaart. De voorschriften zijn omwille van het onderscheid op blauw papier afgedrukt.

Deze versie van het plan betreft het door de gemeenteraad van Harderwijk vast te stellen bestemmingsplan Waterfront-Noord. Over een vorige versie van het bestemmingsplan, het voorontwerp, heeft overleg en inspraak plaatsgevonden. De resultaten van overleg en inspraak zijn in het ontwerpplan verwerkt. Daarna heeft de versie als het ontwerp-bestemmingsplan ter inzage gelegen en zijn naar aanleiding daarvan zienswijzen ingediend. Deze zienswijzen zijn van commentaar voorzien (zie betreffende bijlage) en zo nodig in het plan verwerkt.

■

Indien het plan is vastgesteld en goedgekeurd, treedt het in werking.
Onherroepelijk wordt het, indien de beroepstermijn is verstreken,
respectievelijk zodra de beroepsprocedure is afgerond.

.....

2.1 Geologie en geomorfologie van het plangebied¹*Opstuwing en dekzand in de ijstijden*

In de ontstaansgeschiedenis van het huidige landschap heeft de voorlaatste ijstijd, het Saalien, een belangrijke rol gespeeld. Het Scandinavische landijs bereikte ons land en duwde de ondergrond van grove rivierzanden omhoog. Bij Harderwijk konden zo twee stuwwallen ontstaan, gescheiden door een laagte waarin nu de Hierdense Beek stroomt.

Na de voorlaatste ijstijd werd het warmer en door de afstroming van smeltwater erodeerden de steile flanken van de stuwwallen. Het verspeelde materiaal van grof zand, grind en stenen kwam in het dal van de Hierdense Beek terecht en in een brede gordel langs het Veluwemassief (de fluvioglaciale terrassen, nu enkele meters beneden het maaiveld). Met het stijgen van de temperatuur rees de zeespiegel en raakte het noordelijke deel van de Gelderse Vallei en het lage deel van de noordwestelijke Veluwe overstroomd. Er werd een laag ondoorlatende oude zeeklei afgezet en plaatselijk kwam veen tot ontwikkeling.

In de laatste ijstijd, het Weichselien, werd het weer kouder, maar het landijs bereikte Nederland niet meer. Het was een koude en droge periode, waarin ten gevolge van sterke westelijke winden grote zandverstuivingen ontstonden. De wind transporteerde het zand van verre en tegen het einde van deze periode - omstreeks 8000 jaar voor Christus - was al het land bedekt met zand. Het dekzand bedekte als een licht golvende deken het gehele landschap en had ook diepere dalen, zoals de Hierdense Beek, overstoven.

Na de ijstijden

Na de laatste ijstijd werd het klimaat geleidelijk warmer en vochtiger. Door het warmere klimaat smolt het landijs af en steeg de zeespiegel en het grondwaterpeil. Op het ondoorlatende kleipakket ontstond de Hierdense Beek.

Langs de noordwestelijke rand van de Veluwe ontstond een uitgestrekt veengebied, dat geleidelijk werd aangetast door binnendringende meren. Uit deze verschillende kleine meren ontstond omstreeks 1200 jaar voor Christus het Meer Flevo. Vanaf het begin van de jaartelling nam het Meer Flevo in omvang toe en verdwenen

¹ Bron: Landschapsbeleidsplan Harderwijk (1995)

de laatste veengebieden. Het meer werd een binnenzee (de Zuiderzee), waarin het zoute water ver landinwaarts doordrong en voor afzetting van zware zeeklei zorgde.

Aan het einde van de Late Middeleeuwen bereikte het water van de Zuiderzee de huidige kustlijn. Hier ontstonden vanaf de 16^e eeuw strandwallen, als gevolg van de branding van de Zuiderzee. Ten noorden van Harderwijk was deze 50 tot 80 m breed en 1 tot 2 m hoog. Door zandaufgravingen is deze strandwal vrijwel geheel verdwenen.

2.2 Bodem

Dekzanden

De bodem van de randmeren bestaat in hoofdzaak uit dekzanden, die tijdens het Neolithicum met veen bedekt zijn geraakt en verdronken. In de Late Middeleeuwen is het veen als gevolg van de zich uitbreidende Zuiderzee verdwenen. Op het onderliggende dekzand is sindsdien een dunne laag Zuiderzeeklei afgezet. Daarnaast is het dekzandoppervlak op veel plaatsen als gevolg van golfwerking geërodeerd of omgezet.

Klei- en veengebieden

De bodem van de Mheenlanden bestaat uit klei- en veengronden. Het zijn gronden waarvan het bodemprofiel bestaat uit een doorgaans enkele decimeters dikke laag zware Zuiderzeeklei op veen, rustend op dekzand. Het dekzand bevindt zich doorgaans binnen 1.00 m beneden maaiveld.

Gebroken zandgronden

Het noordwestelijk deel van de kuststrook bestaat uit zogeheten gebroken zandgronden of mengelgronden. Deze gronden bevinden zich op dekzandopduikingen te midden van de klei- en veengebieden. Mengelgronden bestaan uit een mengsel van klei en dekzand, rustend op dekzand. Het gaat om zandgronden waarop tijdens periodieke overstromingen van de Zuiderzee een dunne laag klei is afgezet. Als gevolg van diverse factoren is hier een min of meer homogene, kleiige zandlaag ontstaan met een dikte variërend van enkele centimeters tot meer dan 0,75 m.

2.3 Cultuurhistorie

Overloopterrein en Lorentzhaven

Van oorsprong behoorde een deel van het plangebied (het Overloopterrein en de uitbreiding van het bedrijventerrein Lorentzhaven) tot de Zuiderzee. Met de aanleg van de Afsluitdijk in

1932 ontstond het IJsselmeer en met de aanleg van Oostelijk Flevoland (1957) en Zuidelijk Flevoland (1968) ontstonden de randmeren Wolderwijd en Veluwemeer. Deze randmeren vervullen sindsdien een belangrijke functie als natuur- en recreatiegebied (oeverrecreatie en toervaart). Er vindt op kleine schaal ook vrachtvervoer per schip plaats, terwijl de randmeren waterstaatkundig gezien functioneren als eindboezem voor het oude land. Zo is voorkomen dat het oude land ging verdrogen, zoals dat is gebeurd bij de inpoldering van de Noordoostpolder in 1942. Tevens vervullen de randmeren een functie als waterberging.

De Mheenlanden

De oeverstrook van de Mheenlanden kent een andere geschiedenis. Dit gebied is gedurende vele eeuwen onderhevig geweest aan erosie en aanslibbing. De reeds genoemde strandwal vormde de grens met de toenmalige Zuiderzee. Na vergravingen ten behoeve van de zandwinning en de landbouw, is deze markante begrenzing afgevlakt. Nu is de strandwal slechts rudimentair aanwezig in het plangebied.

De oeverlanden zelf zijn vrij nat als gevolg van kwel uit de hoog gelegen Veluwe. Dit vochtige milieu maakte de Mheenlanden tot op de dag van vandaag agrarisch gezien hoofdzakelijk geschikt voor gebruik als gras- en hooiland. Het gebied kent een opgestrekte verkaveling.

2.4 Archeologie

Het bodemarchief is kwetsbaar. Bij stadsuitbreidingen, grondwerkzaamheden in het landelijk gebied (zoals wegaanleg en het graven van nieuwe sloten) en agrarische werkzaamheden, kunnen de nog aanwezige archeologische overblijfselen ernstig aangetast of zelfs geheel vernietigd worden. Gebieden van hoge archeologische waarden dienen derhalve planologisch te worden beschermd. In ieder geval dient voorafgaand aan eventuele ingrepen in de bodem, onderzoek te kunnen plaatsvinden.

AMK (bekende waarden)

De Archeologische Monumentenkaart (AMK) bevat een overzicht van belangrijke archeologische terreinen in Nederland. De terreinen zijn beoordeeld op verschillende criteria en op grond daarvan zijn zij ingedeeld in categorieën met archeologische waarde, hoge archeologische waarde en zeer hoge archeologische waarde (o.a. de beschermde monumenten). Het Rijksinstituut voor Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) heeft in overleg met de provincie een

■
waardering toegekend. Voor Gelderland is in 2000 een nieuwe versie van de AMK verschenen.

Het ROB heeft archeologische waardevolle terreinen in een rangorde ingedeeld, waarbij worden onderscheiden:

- terreinen van zeer hoge archeologische waarde; in Harderwijk komen vier van dergelijke terreinen voor, gelegen in het meest zuidelijk deel van de gemeente, buiten het plangebied.
- terreinen van hoge archeologische waarde; de gemeente kent zes van dergelijke terreinen, echter alle gelegen buiten het plangebied.
- terreinen van archeologische waarde; deze categorie komt in de gemeente Harderwijk niet voor.
- terreinen van archeologische betekenis. Hiervan zijn er twee, beide gelegen buiten het plangebied.

IKAW (verwachtingswaarden)

Naast de AMK-kaart is er eveneens een Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW), waarop de archeologische potenties staan aangegeven. Deze kaart geeft aan de hand van de aspecten verwachtingswaarde en kwetsbaarheid een beschrijving van het te voeren beleid. De specifieke uitkomsten daarvan voor het plangebied laten zich als volgt weergeven.

Overloopterrein en Lorentzhaven

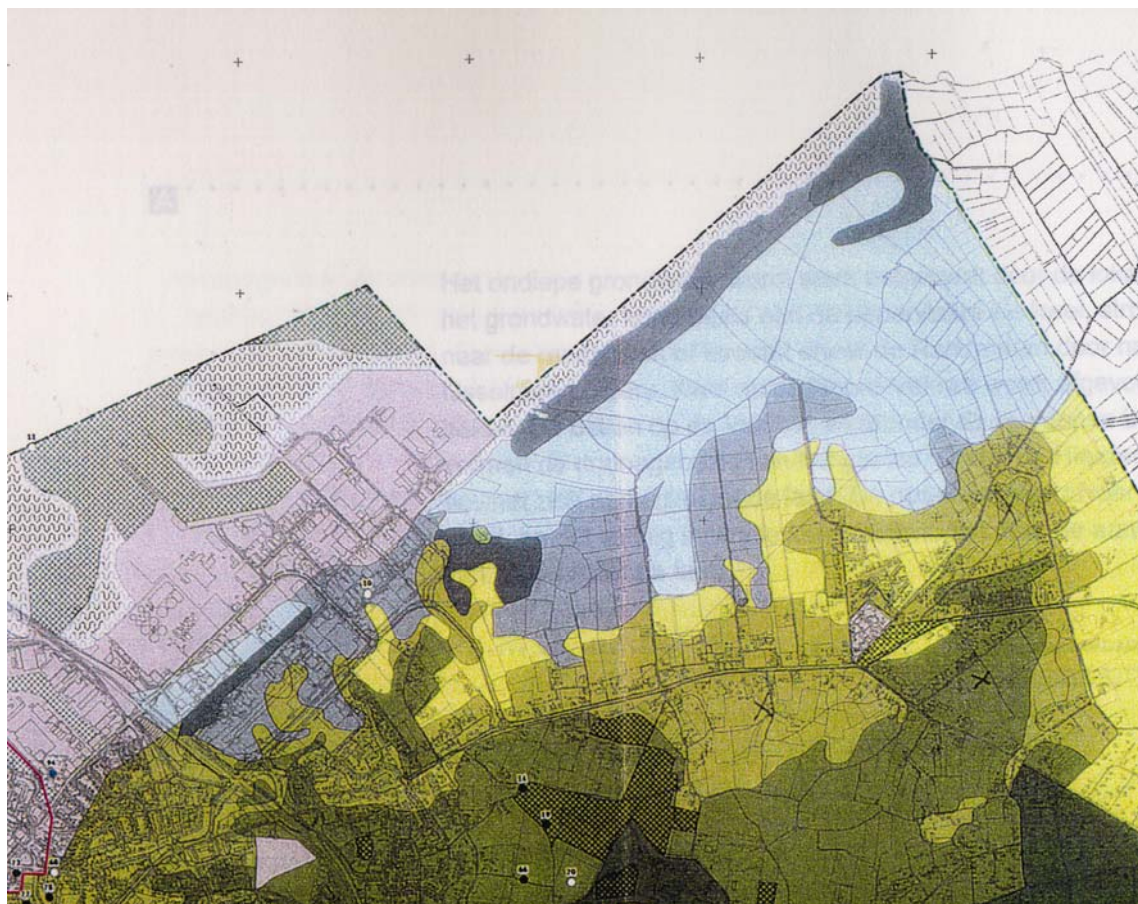
De gebieden waar de aanleg van het Overloopterrein en de uitbreiding van het bedrijventerrein Lorentzhaven plaats zal vinden, zijn op de kaart 'Archeologische kaart landelijk gebied' aangegeven als 'lage dekzandgronden'. De archeologische verwachting voor deze gebieden is 'laag', de kwetsbaarheid is 'gering'.

Wat betreft het te voeren beleid is behoud in de huidige staat niet vereist en er zijn geen restricties ten aanzien van de planvorming.

De Mheenlanden

Het gebied de Mheenlanden is op de archeologische kaart tot de 'klei- en veengronden' gerekend. De archeologische verwachting hiervoor is 'laag' (hoofdzakelijk losse vondsten) en de kwetsbaarheid is 'gering'.

Beleidsmatig is streven naar behoud in de huidige staat niet vereist. Wel is, tijdens bodemingrepen dieper dan 0,30 m beneden maaiveld, archeologische begeleiding nodig.

Kaart 5: Archeologische kaart landelijk gebied ten behoeve van het archeologiebeleid (fragment)

Kustzone van de Mheenlanden

Volgens de archeologische kaart behoort het gedeelte van de kustzone langs de Mheenlanden die binnen dit bestemmingsplan vallen, tot de 'strandwalgronden' met een lage archeologische verwachting. Dit wordt mede gestaafd door een onderzoek van BAAC bv van 3 augustus 2005, waarin de aanbeveling gedaan wordt, dat er voor het betreffende gebied geen archeologisch vervolgonderzoek noodzakelijk is. Het meest noordelijke deel van de Mheenlanden zone, dat buiten het plangebied ligt, behoort tot de 'hoge gebroken zandgronden op dekzandopduikingen', met een middelmatige en/of hoge archeologische verwachting.

Voor de strandwalgronden geldt, dat de kwetsbaarheid gering is. Het betreft hoofdzakelijk losse vondsten, vooral uit de Nieuwe tijd. De kwetsbaarheid is 'gering'.

Wat betreft het te voeren beleid is behoud in de huidige staat niet vereist en er zijn geen restricties ten aanzien van de planvorming.

Archeologische kaart landelijk gebied

De gemeente Harderwijk heeft op 15 november 2001 de Startnotitie Archeologiebeleid vastgesteld (RAAP-rapport 632). In dat rapport

wordt uitgebreid aandacht besteed aan archeologische aspecten. De 'archeologische kaart buitengebied' (kaart 5) geeft een samenvattend overzicht van belangrijke conclusies (zie kaartfragment 'Archeologische kaart landelijk gebied ten behoeve van het archeologiebeleid'). De Archeologische Monumentenkaart (AMK) en Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW) hebben als basis gediend voor dit onderzoek. De Startnotitie is een verfijning van de AMK en IKAW.

Door de ROB is aangegeven dat er in het Waterfront voor het graven, uitdiepen en verbreden van vaargeulen geen nader archeologisch vooronderzoek is vereist. Dit geldt ook voor de landaanwinst die gepland is voor het Overloopterrein en de Lorentzhaven. De zandwinning die hiervoor noodzakelijk is, wordt middels het Ontgrondingenstelsel door de provincie geregeld en bewaakt. Mochten er tijdens de (bagger)werkzaamheden alsnog archeologische resten worden aangetroffen, dan treedt artikel 47 van de Monumentenwet 1988 in werking (toevalsvondst/ meldingsplicht bij ROB).

2.5 Landschap

Het landschap van het plangebied is visueel in te delen in de randmeren en het landschap van de Mheenlanden. Daarnaast is er in beperkte mate sprake van bebouwing.

De randmeren

Het gecultiveerde landschap van de randmeren Veluwemeer en Wolderwijd bestaat grotendeels uit een relatief ondiep wateroppervlak met daarin verspreid enkele eilanden. Langs de kustoever aan de Gelderse zijde zijn de randmeren niet dieper dan 1 m. De diepste plekken bevinden zich aan de zijde van Flevopolders, in het midden van de meren en in de vaargeulen. Hier ligt de bodem op circa 4 m onder het wateroppervlak. Er is sprake van een zeer open landschap dat vergezichten biedt op de kust van Flevoland. Dit beeld wordt in het Veluwemeer enigszins verstoord door een hoogspanningsleiding tussen Flevoland en het bedrijventerrein Lorentz. Ook de oeververbinding tussen Gelderland en Flevoland (de N302) doorbreekt de openheid van de randmeren en scheidt het Veluwemeer en het Wolderwijd van elkaar.

De Mheenlanden

Het landschap bij de Mheenlanden bestaat uit de Randmeerkust met vergraven strandwallen en het daarachter gelegen grasland. Het gaat om een open en grootschalig veenweidegebied, dat is verkaveld in zeer smalle stroken min of meer haaks op de kustoever: het

■
'paaltjesland'. Deze verkaveling is namelijk grotendeels vastgelegd door paaltjes met prikkeldraad. De kavels worden voornamelijk gebruikt als hooiland en om paarden te houden. Incidenteel is er opgaande beplanting.

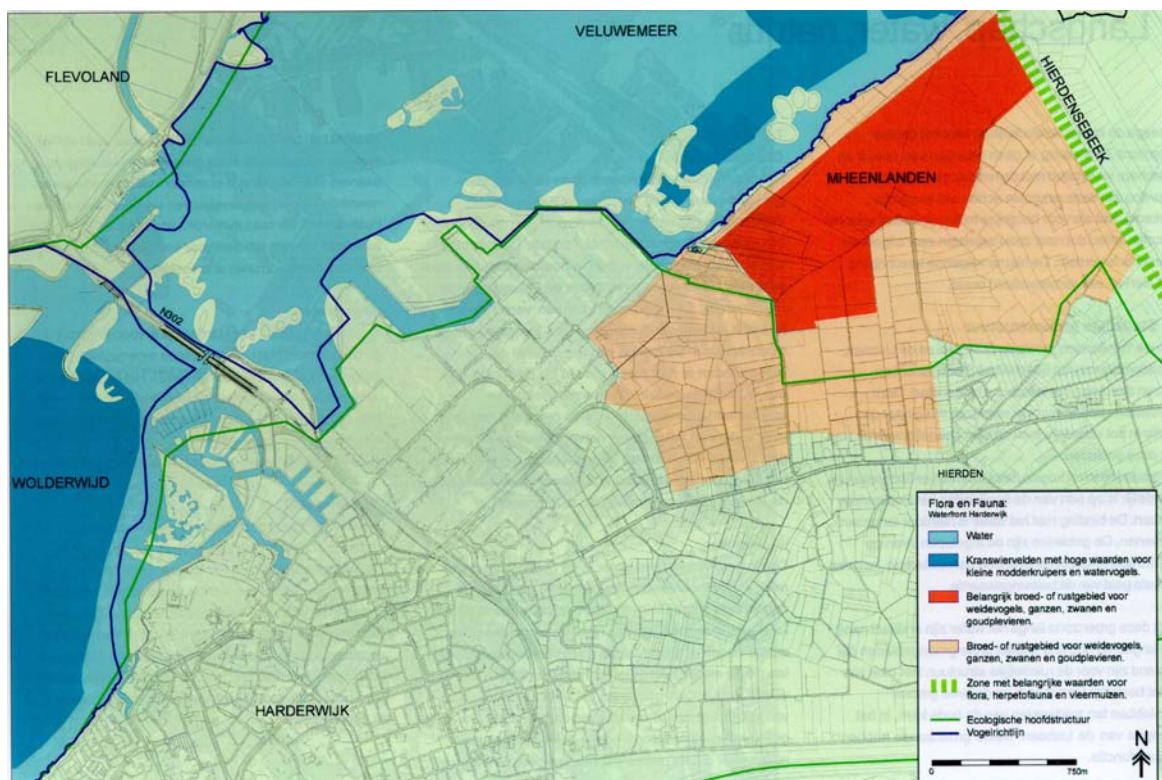
Langs de kust is nog enigszins waar te nemen dat er sprake is van een komvormige oevervorming. Er is hier sprake van een geleidelijke overgang van gras via rietland naar water. Deze kustzone is vrij zeldzaam in Nederland. In het gebied komt veel kwel aan de oppervlakte. Dit water wordt afgevoerd door een aantal kleine (veelal rechtgetrokken) kwelbeken, zoals de Hagemeensloot, de Lange Elslot en de Kromme Meenbeek. De grootste beek is de in de Mheenlanden gekanaliseerde Hierdense Beek, die op de Veluwe ontspringt en meer afhankelijk is van regenwater, dan van kwel. De opgaande beplanting langs deze beek doorbreekt de openheid in het gebied.

Bebouwde omgeving

Er bevindt zich vrijwel geen bebouwing in het plangebied. Aan de westkant bevindt zich de verbinding met Flevoland. Bij het bedrijventerrein Lorentz vallen de huidige laad- en loskaden, de strekdammen en verkoophaven 'Holland Yachting' binnen het plangebied. Nabij het bedrijventerrein Lorentz ligt in de oeverzone van de Mheenlanden een kleine jachthaven.

2.6 Agrarisch gebruik

Een uitgebreide analyse van de agrarische situatie in de gemeente Harderwijk is te vinden in de toelichting op het recent vastgestelde plan Buitengebied. Korthedshalve wordt daar naar verwezen. De Mheenlanden is in gebruik als hooi- en grasland.

Kaart 6: Flora en Fauna Waterfront Harderwijk

2.7 Natuur

Als onderdeel van de voorbereiding van dit bestemmingsplan is een uitgebreid en gedetailleerd onderzoek ingesteld naar de aanwezigheid van natuurwaarden in en rond het plangebied. De resultaten daarvan zijn neergelegd in het rapport 'Natuurwaarden van het Waterfront Harderwijk, Basisdocument voor Natuurtoets', uitgebracht op 22 februari 2005 door het bureau Waardenburg te Culemborg. In dit bestemmingsplan wordt volstaan met een presentatie van de onderzoeksresultaten. Voor achtergronden van dit onderzoek wordt verwezen naar de genoemde rapportage.

In deze paragraaf komt de huidige situatie aan bod. In hoofdstuk 7 wordt ingegaan op de gevolgen van dit bestemmingsplan voor de natuur. Op kaart 6 staan de belangrijkste gebieden ten aanzien van flora en fauna weergegeven.

Studiegebied

De begrenzing van het studiegebied is afgeleid van de verwachte begrenzing van de effecten op de omgeving van het Waterfront. Met aanvullende inventarisaties zijn natuurwaarden van de oeverzone, inclusief de locatie voor waterberging, onderzocht. Afhankelijk van de locatie en het type inventarisatie varieert de breedte van de

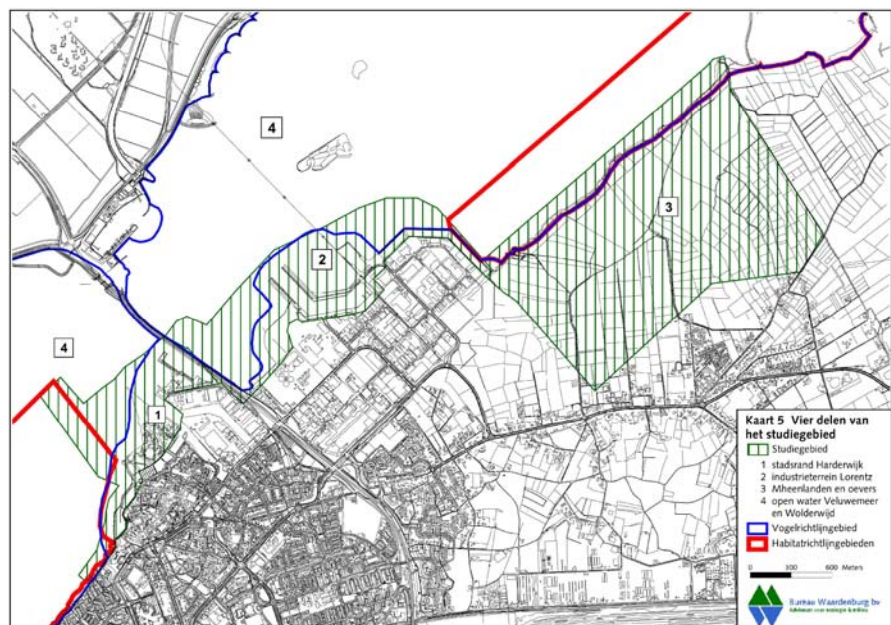
onderzochte oeverzone van circa 5 - 20 m (vissen, amfibieën, flora) tot circa 50 - 100 m (vleermuizen, vogels). Daarnaast is het open weidegebied waar natuurontwikkeling is voorzien (de Mheenlanden) in het studiegebied opgenomen (zie kaart 7 'Studiegebied en deelgebieden').

Een speciale status in het studiegebied hebben de oevers en open water van het Wolderwijd en het Veluwemeer. Deze zijn aangewezen als Speciale Beschermingszone (SBZ) in het kader van de Vogelrichtlijn en delen ervan zijn opgenomen als SBZ in het kader van de Habitatrichtlijn. Deze beschermingsregimes zijn inmiddels vertaald naar nationaal recht in de Natuurbeschermingswet 1998, die sinds 1 oktober 2005 van kracht is. De begrenzingen van de SBZ's zijn ook aangegeven op kaart 7 'Studiegebied en deelgebieden'.

Deelgebieden en typering daarvan

Vanwege het voorkomen van verschillende habitats is het studiegebied onder te verdelen in vier deelgebieden:

1. De stadsrand van Harderwijk;
2. Bedrijventerrein Lorentz;
3. De Mheenlanden en de oevers;
4. Open water van het Veluwemeer en het Wolderwijd.

Kaart 7: Studiegebied en deelgebieden

1. Stadsrand van Harderwijk

De stadsrand omvat de jachthaven De Knar, het Dolfinarium en de 'hooilanden' ten zuiden van het Dolfinarium. De stadsrand wordt gekenmerkt door stenige vooroevers, ruige

■
oeverbegroeiing ter hoogte van de hooilanden, en rietoevers. Hier komt dezelfde vegetatie voor als ten noorden van Harderwijk: rietruigtes, hier ook afgewisseld door wilgenbosjes. Ter hoogte van het Koggepad is de vegetatie verruigd, hier domineren distels en rolklaver. In het noorden ligt een stadsmuur waar soorten als muurvaren prominent aanwezig zijn. De graslanden hebben hier voor flora en fauna weinig waarde en worden intensief beheerd. In de Knardijk is een aquaduct aangebracht, waardoor voor de recreatievaart een verbinding is ontstaan tussen het Wolderwijd en het Veluwemeer. Aan de Knardijk bevindt zich een restant waterriet. De belangrijkste waarde ontleent dit oevertraject aan deze Waterrietstrook aan de voet van de Knardijk. Hoewel de rietstrook niet breed is en geen waarde heeft voor sterk bedreigde soorten als grote karekiet, is waterriet een bedreigd habitattype dat een zeer specifiek milieu vormt.

2. *Het bedrijventerrein Lorentz*

Het bedrijventerrein Lorentz bestaat voornamelijk uit verharding en stenige vooroevers en heeft een geringe oppervlakte met begroeiing. Aan de oostzijde van het gebied is enkele jaren geleden een natte oeverzone aangelegd als natuurontwikkeling. Hier broedt een kolonie oeverzwaluwen in een steile zandwand, die speciaal daarvoor is aangelegd. De vegetatie bestaat uit wilgenopslag, ruigtekruiden en riet en is waardevol voor watervogels en moerasvogels. Langs de strekdammen broeden diverse watervogels, zoals meerkoeten, futen en eenden.

3. *De Mheenlanden en de oevers*

De Mheenlanden en de oevers bestaan uit diverse soorten weilanden en de brede rietoevers van het Veluwemeer, waarin diverse moeraskruiden groeien. Dit gebied is onder andere waardevol voor moerasvogels, zoogdieren en insecten. De rietoever grenst aan graslanden. In het zuidelijke deel zijn dit natte hooilandjes die erg kruidenrijk zijn (boterbloemen en koekoeksbloemen), terwijl de graslanden in het noorden een eenzijdiger vegetatie hebben. Tussen deze graslanden in ligt een klein haventje voor pleziervaartuigen, waaromheen wat kleine bosjes liggen (het zogeheten haventje van Van den Berg).

4. *Het Wolderwijd en het Veluwemeer*

Het studiegebied ligt aan zowel het Wolderwijd als het Veluwemeer. Dit zijn ondiepe zoetwatermeren met een grote rijkdom aan vis en waterplanten, waardoor deze een voor Nederland bijzonder gebied vormen. Mede dankzij de rijke

visstand en plantengroei heeft het gebied grote betekenis voor watervogels. Dit deelgebied is van belang bij de effectbeschrijving.

2.7.1 Vegetaties en flora

Beschermde soorten

In 2003 is de oeverzone met een breedte van gemiddeld 15 m specifiek onderzocht voor flora die beschermd is volgens de Flora- en faunawet en voor bedreigde soorten die op de Rode Lijst staan. Het eerste bezoek vond plaats in het voorjaar, het tweede bezoek vond plaats in juni. Er zijn twee beschermde soorten aangetroffen, een Rode Lijst soort en een soort die inmiddels van de Rode Lijst is verdwenen.

De beschermde **dotterbloem** is gevonden op diverse locaties op plaatsen waar de brede rietoever aanwezig is, vooral tussen de rietoevers rondom de Lange El, maar ook in het zuiden in de stadsrand, ter hoogte van het Koggepad. Hoewel de biotopen waar de dotterbloem groeit goed ontwikkeld zijn, werden geen andere vermeldenswaardige soorten aangetroffen.

De beschermde **gewone vogelmelk** is op twee locaties in de hooilanden gevonden. Mogelijk gaat het om verwilderde exemplaren.

De **moesdistel** stond in 1990 nog op de Rode Lijst, maar is inmiddels niet meer bedreigd. Hij is nog wel redelijk zeldzaam. Hij is te vinden in het verruigde, zuidelijke deel van de hooilanden.

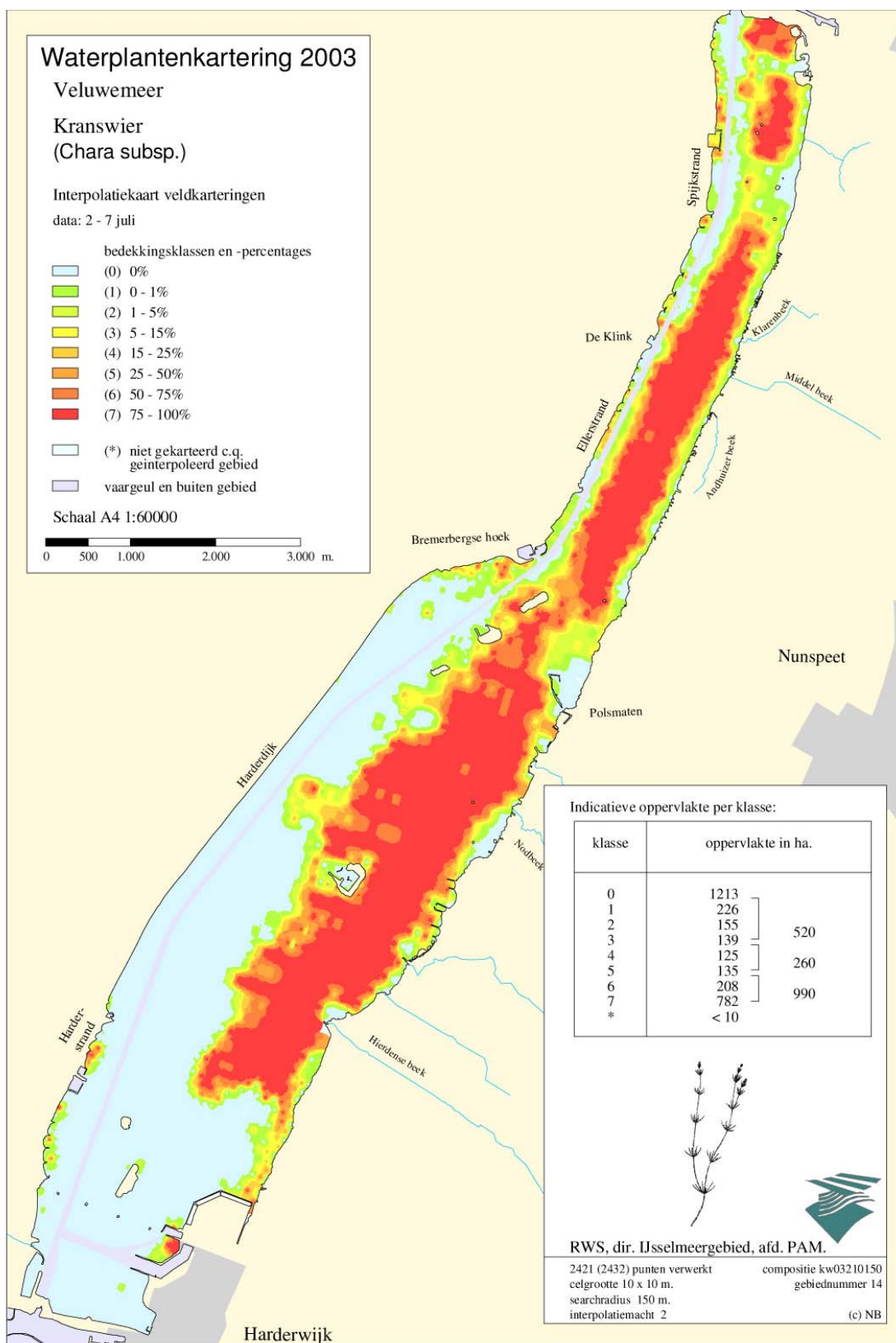
Van de **verfbrem** (Rode Lijst) is één exemplaar aangetroffen in de hooilanden. Het is mogelijk dat het hier ook om een 'verwilderd' exemplaar gaat, maar er zijn reeds waarnemingen bekend van deze soort van voor 1950 uit de directe omgeving van Harderwijk, zodat wilde herkomst zeker niet uit te sluiten is. Het soort wordt aangetroffen in de duinen en andere kalkrijke schrale bodems waarvan oude restanten langs de randmeren aanwezig zijn.

Waterplanten

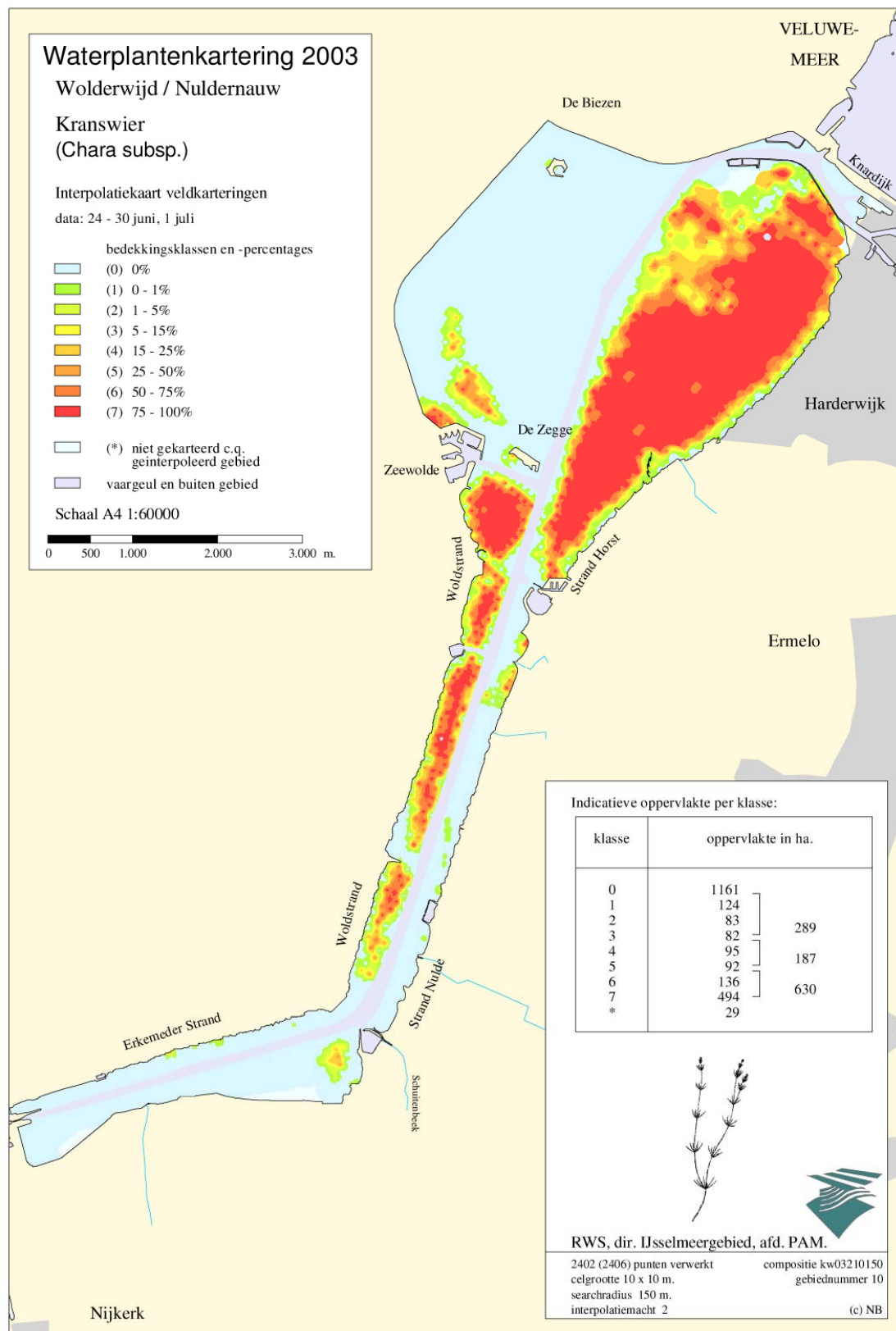
De totale vegetatiebedekking in het Veluwemeer is vanaf 1991 bepaald en heeft zich in de periode tot 2001 ruim verdrievoudigd. Ook de kranswiervelden in het Veluwemeer hebben zich in de periode 1991-2001 als gevolg van de verbetering van de waterkwaliteit uitgebreid van zo'n 550 ha naar 2.300 ha (Koenjer et al., 2002). Echter, in 2002 is een trendbreuk geconstateerd. Zowel de dichtheid als het totale areaal kranswier is afgenomen. Op delen van het Veluwemeer die dieper zijn dan 2 m verdwenen nagenoeg alle kranswieren, tussen de 1,50 m en 2 m nam het areaal af. In de

ondiepere delen van het meer bleef de vegetatie min of meer stabiel. Deze afname is veroorzaakt door laag doorzicht en een hoog chlorofyl-a gehalte.

Veldwaarnemingen in de zomer van 2003 wijzen er op dat de kranswiervelden zich weer herstellen van deze achteruitgang. Van de situatie in 2003 wordt momenteel een kaart gemaakt. Hieruit blijkt dat de verspreiding in 2001 de situatie van 2003 benadert. De volgende twee kaarten (kaart 8a en 8b) geven de ligging van kranswiervelden in het Veluwemeer en het Wolderwijd aan.

Kaart 8a: Verspreiding kranswieren in het Veluwemeer 2003 (Oostinga, K.D. et al., 2003 Monitoring van waterplanten en perifython in het IJsselmeergebied 2003. Rijkswaterstaat Directie IJsselmeergebied, in prep, Lelystad)

Kaart 8b: Verspreiding Kranswieren in het Wolderwijd 2003 (Oostinga, K.D. et al., 2003 Monitoring van waterplanten en periphyton in het IJsselmeergebied 2003. Rijkswaterstaat Directie IJsselmeergebied, in prep, Lelystad)

Doorgroeit fonteinkruid komt op een groot aantal plaatsen voor in de oeverzone van het studiegebied. Het bedekkingspercentage varieert van 0-15% ter hoogte van de Lorentzhaven.

Conclusie

Het Wolderwijd en het Veluwemeer zijn geschikte groeiplaatsen voor vele soorten waterplanten. De oppervlakten aan kranswieren moeten als bijzonder worden beschouwd, zeker omdat in de overige randmeren samen nog geen 450 ha kranswieren voorkomen.

2.7.2 Broedvogels

Het onderzochte gebied wordt gekenmerkt door soorten van waterrijke gebieden en moerassen (zie tabel 1). Voor broedvogels zijn vooral de delen aan de oostzijde van Lorentz (nieuwe moerasoevers) en de oeverzone van de Mheenlanden waardevol. Hier bevinden zich de meeste Rode Lijst soorten en bijzonder is de aanwezigheid van een kolonie oeverzwaluwen. Langs de noordzijde van het industrieterrein broeden vooral watervogels, waarbij de aantallen krakeenden en futen relatief hoog zijn. Op een nieuw opgespoten eiland hebben zich enkele paren visdief gevestigd. Deze eilanden, die in het kader van de Natte As zijn aangelegd, zijn niet op de kaart aangegeven. Ook broeden er visdieven nabij de kokmeeuwkolonie op één van de eilanden van de hoogspanningsmasten. De stadsrand van Harderwijk is arm aan watervogels, met uitzondering van de rietzone grenzend aan de Knardijk waar veel futen broeden. In dit deel broeden futen min of meer in een kolonie. Dit komt alleen voor in het IJsselmeer en de randmeren.

2.7.3 Watervogels buiten het broedseizoen

Het Wolderwijd en het Veluwemeer zijn internationaal van groot belang voor watervogels (zie tabel 2). Het gebied is in belang toegenomen vanwege de sterke verbetering van de waterkwaliteit en bijbehorende waterplantenvegetaties. De watervogels worden gedomineerd in aantal door waterplantenetende soorten, viseters en soorten die macrofauna eten. De meeste soorten verblijven hoofdzakelijk op het open water, maar in de winter fungeert het grasland van de Mheenlanden in beperkte mate als foerageergebied voor de kleine zwaan, smient en meerkoet. Overige waargenomen vogels zijn onder andere honderden kieviten, tientallen knobbelzwanen en kleine zwanen, blauwe reigers en eenmalig een grote groep grote zilverreigers.

Tabel 1 Aantallen broedvogels (territoria) in de oeverzone van het Wolderwijd-Veluwemeer per onderzoekstraject. I = stadsrand Harderwijk (Wolderwijd); II = Industrierand Lorentz; III = oeverzone Harderwijkse Mheen. Soorten van Rode Lijst zijn vetgedrukt.

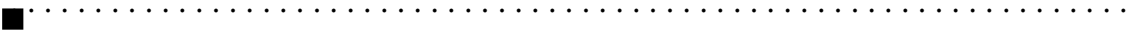
Soort	traject I	traject II	traject III	Totaal
fuut	13	23	7	43
knobbelzwaan	1	4		5
nijlgans		1		1
krakeend	1	18	1	20
zomertaling		1		1
kuifeend		7		7
scholekster		2		2
kleine plevier		2		2
kokmeeuw		ca. 70		
visdief		9		9
oeverwaluw		25		
gekraagde roodstaart		1		1
kleine karekiet	4	23	23	50
bosrietzanger		5	7	12
rietzanger			11	11
grasmus		4		4

Bron: Basisdocument voor Natuurtoets, Bureau Waardenburg

Tabel 2 Overzicht van pleisterende watervogels op het Veluwemeer en Wolderwijd-Nuldernauw. Vermeld zijn gemiddelde maxima uit de periode 1993-1997 (van Roomen et al. 2001).

Soort	Veluwemeer	Wolderwijd / Nuldernauw
fuut	254	284
aalscholver	1747	1458
grote zilverreiger	1	1
kleine zwaan	1876	280
smient	1812	5161
krakeend	202	152
pijlstaart	622	141
slobeend	94	45
tafeleend	14775	7344
kuifeend	4497	3797
nonnetje	65	108
grote zaagbek	328	151
zeearend	1	0
visarend	1	0
meerkoet	21695	4106

Bron: Basisdocument voor Natuurtoets, Bureau Waardenburg

2.7.4 Zoogdieren

In het gebied zijn geen inventarisaties verricht specifiek voor grondgebonden zoogdieren, omdat op voorhand geen bijzondere soorten verwacht werden. Toevallige waarnemingen en waarnemingen uit het archief van de Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming (VZZ) wijzen op het voorkomen van verschillende algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren zoals de haas, ree, wezel, vos en bosmuis. De mol en het konijn zijn tijdens veldinventarisaties waargenomen. Van de veldmuis zijn sporen gevonden. Op grond van de aard van het gebied is het waarschijnlijk dat algemeen voorkomende soorten zoals de egel, huismuis, bosspitsmuis, en kleine marterachtigen (hermelijn, bunzing) in deelgebied 2 (Het bedrijventerrein Lorentz, met name het oostelijk deel) en deelgebied 3 (de Mheenlanden) voorkomen. Al deze zoogdieren zijn beschermd, behalve de huismuis.

Conclusie

Door afwezigheid van rustplaatsen, gebieden die dekking bieden en foerageergebieden, zijn de Stadsrand (deelgebied 1) en het industrieterrein Lorentz (deelgebied 2) minder geschikt voor zoogdieren. In deelgebied 3 biedt de oever van de Mheenlanden zoogdieren foerageerplekken en gebieden met dekking. De verstoring door de aanwezigheid van mensen is hier veel kleiner. Dit gebied is geschikt leefgebied voor bijvoorbeeld kleine marterachtigen, (foeragerende) vossen en muizen.

2.7.5 Vleermuizen

Tijdens twee avondbezoeken (juni en juli) zijn met behulp van een batdetector foeragerende vleermuizen boven het open water en de aangrenzende oeverzone geïnventariseerd. De rosse vleermuis, de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis, de laatvlieger en de meervleermuis zijn waargenomen. De meeste waarnemingen zijn van de rosse vleermuis (tientallen), de gewone dwergvleermuis (vele tientallen) en de laatvlieger (tientallen). Van de meervleermuis is één waarneming gedaan. Uit onderzoek is bekend dat de meervleermuis in 2002 een kraamkolonie had van 33 exemplaren tussen Hierden en Hulshorst. Via de Hierdense Beek gaan de dieren naar het open water van de randmeren om te foerageren. Mede op basis van het voorkomen van de meervleermuis is de begrenzing van het Habitatrichtlijngebied Wolderwijd-Veluwemeer en de Veluwe bepaald.

Conclusie

Oevers in het gehele studiegebied zijn belangrijk als foerageergebied voor vleermuizen.

De aantallen van de meervleermuis waren relatief laag. Wellicht zijn later in het seizoen iets hogere aantallen te verwachten. In het studiegebied zijn geen kraamkolonies of andere vaste verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. Het is niet aannemelijk dat er dergelijke verblijfplaatsen aanwezig zijn.

2.7.6 Insecten

Dagvlinders

In de periode 1993-2003 zijn de volgende algemene, onbeschermd vindersoorten vastgesteld: bruin zandoogje, bont zandoogje, dagpauwoog, klein koolwitje, groot koolwitje, klein geaderd witje, boomblauwtje, argusvlinder, groot dikkopje, distelvlinder, atalanta, kleine vos, landkaartje, kleine vuurvlinder, gehakkelde aurelia.

Libellen

De volgende, algemene onbeschermd libellensoorten zijn in de inventarisaties van 2001 en 2003 aangetroffen: paardenbijter, keizerlibel, bruine glazenmaker, gewone oeverlibel, lantaarntje, variabele waterjuffer, grote roodoogjuffer, weidebeekjuffer. In het oostelijk deel van deelgebied 2 en deelgebied 3 zijn de meeste libellenwaarnemingen gedaan.

Conclusie

De Stadsrand en een groot deel van deelgebied 2 (het bedrijventerrein Lorentz) zijn, vanwege de geringe hoeveelheid waard- en nectarplanten, een minder geschikte biotoop voor vlinders. De oeverzone van de Mheenlanden (deelgebied 3) is voor een aantal soorten van extensief grasland een geschikte biotoop. De waarde van het gebied voor libellen is in de huidige situatie niet bijzonder hoog.

2.7.7 Amfibieën en reptielen, en vissen

Amfibieën en reptielen

Tijdens de inventarisaties van 2001 en 2002 werden de binnendijkse graslanden van de Mheen (behoudens het Regionaal Bedrijven Terrein Lorentz-Oost, zie hiervoor 2.7.10) niet specifiek op amfibieën en reptielen onderzocht. Op basis van incidentele waarnemingen is het voorkomen van de Bruine Kikker en de Gewone Pad zeker. Tijdens de inventarisatie van 2003 zijn in de oeverzone van Lorentz (deelgebied 2) de Kleine Watersalamander en de Groene Kikker (larven) aangetroffen. De dieren bevonden zich in de natuurontwikkelingszone aan de oostzijde van het industriegebied. Op grond van de gebiedskenmerken is het waarschijnlijk dat deze soorten (ook volwassen groene kikkers) zich ook op andere plekken langs de oever bevinden.

■
Rugstreeppadden komen hoogstwaarschijnlijk niet voor in het gebied. Gerichte zoekacties leverden geen waarnemingen op. De ringslang is waargenomen bij de Hierdense Beek.

Vissen

In 2003 is de oeverzone van het Veluwemeer gericht onderzocht op het voorkomen van vissoorten. Het Habitatrichtlijngebied is van speciale betekenis voor de kleine modderkruiper, de rivierdonderpad en bittervoorn.

Overdag is gezocht naar de kleine modderkruiper. Voor de bij nacht actieve rivierdonderpad, is op 14 juli 2003 een inventarisatie 's nachts uitgevoerd. Met een zaklantaarn is de oeverzone afgezocht. De oever ter hoogte van het Dolfinarium en het westelijk deel van bedrijventerrein Lorentz was niet toegankelijk en is om deze reden niet bezocht. Echter op basis van de waarnemingen in aangrenzende delen en kennis van de levenswijze van deze vissen is een verantwoorde inschatting te maken van de aldaar aanwezige populaties.

Van de kleine modderkruiper zijn meer dan 30 exemplaren aangetroffen. De kleine modderkruiper komt uitsluitend voor in de ondiepe zones met veel waterplanten. Deze vondsten passen in het beeld dat de kleine modderkruiper zeer talrijk is in de kranswiervelden van het Wolderwijd-Veluwemeer.

Van de rivierdonderpad zijn twee exemplaren aangetroffen in de oeverzone van Lorentz oost. Hieruit kan worden geconcludeerd dat deze vissoort in relatief lage dichtheden voorkomt langs alle stenige oevers grenzend aan het Waterfront. Een Rode Lijstsoort die mogelijk in het gebied voorkomt is de paling. Over de verspreiding van de paling zijn geen gedetailleerde gegevens beschikbaar.

De bittervoorn is een vissoort van schoon, niet stromend water met zandige bodem. Een voorwaarde is het voorkomen van grote zoetwatermosselen in verband met de paai. Omdat er tijdens de visbemonsteringen geen grote zoetwatermosselen zijn aangetroffen, is het niet waarschijnlijk dat het gebied een belangrijke rol voor deze soort speelt. Deze soort werd evenmin tijdens eerdere bemonsteringen in deze randmeren waargenomen.

Conclusie

Alle deelgebieden vormen in principe een geschikt habitat voor de bruine kikker, groene kikker, gewone pad en watersalamander. Inventarisatiegegevens bevestigen de geschiktheid van het studiegebied voor de kleine modderkruiper en rivierdonderpad. Het

studiegebied speelt voor bittervoorn geen belangrijke rol. Over het voorkomen van paling zijn geen gegevens beschikbaar.

2.7.8 Driehoeksmosselen

In het Veluwemeer en het Wolderwijd komen belangrijke aantallen driehoeksmosselen voor. Deze schelpen vormen plaatselijk dichte banken en ze vormen een belangrijke schakel in het ecosysteem van de randmeren. Het weekdier is van belang als voedsel voor vogels en vissen en doordat de mossels het water filteren, neemt het doorzicht toe. Sinds 1995 heeft de driehoeksmossel zich sterk uitgebreid in de Veluwerandmeren (Nuldernauw, Wolderwijd, Veluwemeer en Drontermeer). Driehoeksmosselen hebben een sterke voorkeur voor gebieden met een voldoende hard substraat om zich te vestigen.

In het Wolderwijd komen hoge dichtheden voor in het noordelijk deel tegen de Knardijk. De dichtheid loopt hier plaatselijk op tot meer dan 1.000-2.500 individuen per m² (deelgebied 1). In het Veluwemeer komen hoge dichtheden (2.500-5.000 individuen per m²) voor in de omgeving van de Knardijk (deelgebied 2). In het havengebied van het bedrijventerrein Lorentz zijn de hoogste dichtheden aan te treffen ten westen van de huidige monding van de vaargeul. Ten oosten hiervan zijn de dichtheden laag.

Conclusie

Driehoeksmosselen komen in deelgebied 1 (Stadsrand), 2 (Lorentz) en 4 (Veluwemeer en Wolderwijd) lokaal in hoge dichtheden voor (dichtheidsklasse 2.500-5.000 individuen per m²). In het ingreepgebied als zodanig komen evenwel geen bijzondere driehoeksmosselbanken voor.

2.7.9 Regionaal bedrijventerrein Lorentz-Oost

In 2001 werden de broedvogels gekarteerd van het plangebied van het Regionaal bedrijventerrein Lorentz-Oost. De aantallen weidevogels waren in dat jaar laag. Belanghebbenden gaven aan dat dit mogelijk het gevolg was van toeval. Om deze reden is in 2003 de inventarisatie van het gebied herhaald. Uit onderhavig onderzoek bleek dat de aantallen broedvogels in 2003 minder hoog waren dan in 2001 (zie tabel 3).

Tabel 3 Aantallen broedvogels op de locatie RBT Lorentz-Oost in 2001 (van der Hut et al. 2002) en 2003 (dit onderzoek).

Soort	2001	2003
scholekster	1	1
kievit	6	2
tureluur	2	1
veldleeuwerik	1	0
graspieper	2	0

Bron: Basisdocument voor Natuurtoets, Bureau Waardenburg

2.8 Water

2.8.1 Watersysteem

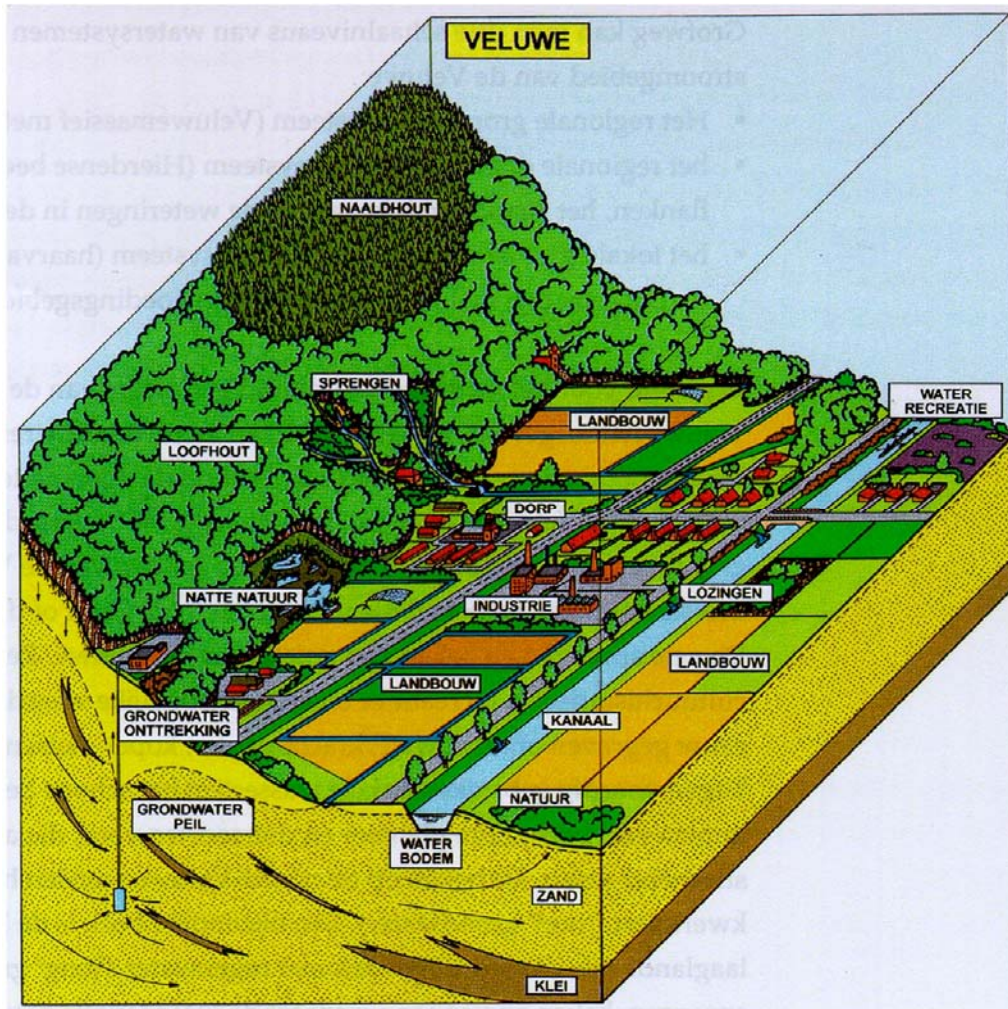
Het plangebied maakt deel uit van het stroomgebied van het Veluwemeer en bestaat daarbinnen uit de overgang naar het Veluwemeer. Het is een uitgestrekte kwelzone die haar bestaan dankt aan de sterke aanvoer van regionaal grondwater vanuit het Veluwemassief. Omdat het inzigingsgebied (Veluwe) grotendeels in gebruik is als bos- en natuurgebied is het kwelwater over het algemeen van goede kwaliteit. Door inpoldering van Oost-Flevoland is een aanzienlijke daling van de kweldruk opgetreden, waardoor ook het grondwaterpeil is gezakt. Bovendien hebben de waterwinningen bij Harderwijk een negatief effect op de kwelsituatie. Dit wordt nog eens versterkt door de afwateringssituatie.

Afwatering van het gebied vindt voornamelijk plaats via het stelsel van beken, dat in noordwestelijke richting afstroomt en afwatert op het Veluwemeer. De kleine beken zoals de Hagemeensloot en Lange Elsloot worden gekenmerkt door een constante watervoerendheid dankzij de continue aanvoer van kwelwater uit het Veluwemassief. De beken blijven meestal ook in de zomer watervoerend, een enkele keer staan de beken ook 's zomers droog.

De drainageniveau's van de plaatselijke beken zijn lokaal aan de lage kant. Verhoging van deze drainagebasis zou een belangrijke verbetering van grondwater- en kwelgebonden natuurwaarden kunnen betekenen.

De Hierdense beek is de enige beek die geheel doorloopt vanaf het Veluwemassief naar het Veluwemeer. Deze beek wordt gevoed door regenwater. Het afvoerverloop van de Hierdense beek is in vergelijking met de kleinere beken veel grilliger. In de winter kunnen hoge afvoerpieken optreden, terwijl in de zomer slechts het benedenstroomse deel van de beek (als gevolg van kwel) watervoerend blijft. De Hierdense beek kent een zeer lage drainagebasis (gemiddeld -0,1 m beneden het maaiveld). Daardoor drianeeert de beek ook veel grondwater, wat ten koste gaat van

grondwaterafhankelijke natuurwaarden. De Hierdense beek speelt geen rol in de afwatering van het bestemmingsplangebied.

Kaart 9: Schematische weergave van het (grond)watersysteem en gebruiksvormen

De hoofdzakelijk in agrarisch gebruik zijnde polders langs de noordwestzijde van de Veluwe vormen een ander karakteristiek gebied. Kenmerkend zijn daar de rechte sloten en wetingen. Voor delen van de polders zijn de waterstanden geregeld in een peilbesluit. Als het nodig is, kan water vanuit de randmeren of de IJssel ingelaten worden om het waterpeil te handhaven.

Het stroomgebied van de Hierdense beek is door een kleilaag in de ondergrond een afzonderlijke hydrologische eenheid. Grote delen van het stroomgebied van de Hierdense beek en het lage gebied tussen Harderwijk en Elburg zijn in het Waterbeheersplan Veluwe vanwege hun hoge natuurwaarden aangewezen als functie IV-gebied (water voor landbouw en kwelafhankelijke land- en waternatuur). Het lage

gebied tussen Elburg en Harderwijk is ook een belangrijk weidevogelgebied.

Daarnaast is de Hierdense beek aangewezen als water van het hoogste ecologische niveau (HEN). Dit houdt in dat de waternatuur veiliggesteld en ontwikkeld dient te worden. Een andere taakstelling is het behouden en herstellen van karakteristieke wateren en oeverzones en van karakteristieke waternatuur. Andere beken zijn aangemerkt als waardevol water.

Het afvalwater uit het gebied, met uitzondering van Hierden, gaat naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie in Elburg. Na zuivering wordt het gereinigde water geloosd op het Drontermeer.

2.8.2 Oppervlaktewater

Het oppervlaktewatersysteem in en nabij het plangebied bestaat uit de randmeren (Veluwemeer, Wolderwijd, met verschillende havens) en uit de sloten, beken en greppels in de Mheenlanden. De stroming van deze sloten en beken is hoofdzakelijk van zuid-oost naar noord-west gericht (van de Veluwe naar de randmeren). De randmeren hebben verschillende functies: waterberging, beroepsvaart, watersport, natuur, oeverrecreatie. De functie van het water in de Mheenlanden is met name gericht op landbouw en natuur. Voor de natuur zijn overgangssituaties (gradiënten) waardevol. Hier is de overgang van land naar water van belang voor rietvegetaties en broedvogels. Natuurwaarden van de aanwezige beken worden bepaald door de afwisseling in stroomsnelheden en de variatie in oevers (steil of flauw aflopend).

2.8.3 Grondwater

Op de Veluwe infiltreert water in de bodem, dat onder meer in de Mheenlanden als kwelwater weer aan de oppervlakte komt. Dit kwelwater heeft in het algemeen een goede waterkwaliteit. Deze hoge kwaliteit heeft twee oorzaken. Ten eerste vinden er op de Veluwe geen vervuilende activiteiten plaats en ten tweede wordt het water tijdens het verblijf in de bodem gezuiverd. De botanische waarden van het gebied zijn afhankelijk van dit kwelwater. De grondwaterkwaliteit wordt echter ook beïnvloed door regenwater dat ter plekke infiltreert en door de waterkwaliteit van het Veluwemeer. Regenwater voert stoffen mee van het maaiveld, zoals meststoffen. Vanwege de aanleg van oostelijk Flevoland is er minder kwel dan vroeger en neemt de invloed van meststoffen toe en de invloed van kwelwater af. De natuurwaarden van het gebied zouden verhoogd kunnen worden door het kwelwater minder snel naar de randmeren af te voeren. Ten gevolge van de klimaatsverandering (neerslagtoename) en antiverdrogingsmaatregelen kan in de betreffende kwelzones de

■
grondwaterstand aanzienlijk gaan stijgen. Bij de ruimtelijke ontwikkelingen in deze zones dient daar, bijvoorbeeld bij inbreiding, rekening mee gehouden te worden. Door de toekomstige peilstijgingen in de randmeren zullen op termijn de grondwaterstanden in de zone langs de waterlijn stijgen. De drainagebasis van het grondwater verandert hierdoor en kan aanleiding zijn tot wateroverlast. Ook verhoging van de grondwaterstand op de Veluwe als gevolg van klimaatsveranderingen dient hierbij in beschouwing te worden genomen.

2.8.4 Regenwater

Het stedelijk gebied van Harderwijk is voorzien van een gemengd rioolstelsel. Afvalwater en regenwater worden gezamenlijk afgevoerd naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI). Het bedrijventerrein Lorentz heeft een verbeterd gescheiden rioolstelsel: een deel van het regenwater wordt via het riool naar het Veluwemeer afgevoerd. In de Mheenlanden wordt regenwater niet ingezameld.

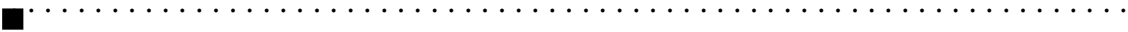
2.8.5 Waterkwaliteit

Oppervlaktewater

Er is de afgelopen jaren al veel geïnvesteerd om de waterkwaliteit van de randmeren te verbeteren. Het doorzicht is toegenomen, hetgeen onder andere samenhangt met de toename van waterplanten. Deze waterplanten vormen weer voedsel voor vogels en andere organismen. Nu is het van belang deze goede waterkwaliteit in de randmeren in ieder geval te behouden (stand-still beginsel). Gestreefd wordt naar een (biologisch) gezond watersysteem voor het Waterfront. De kwaliteit van het afstromend hemelwater zal moeten voldoen aan de basiswaterkwaliteit van de randmeren. Dit kan bereikt worden door het nemen van bronmaatregelen. Meer risicovolle oppervlakken zullen via een bodempassage, Smart-Drain constructies of lamellenfilters moeten afvoeren of aangesloten worden op de riolering.

De waterkwaliteit van de Hierdense Beek is de laatste jaren als gevolg van maatregelen licht verbeterd. De stikstofconcentratie ligt echter nog boven de norm (uit: Stroomgebiedsvisie Veluwe).

Verontreinigingen naar het oppervlaktewater in de haven kunnen ontstaan door onderhoudswerkzaamheden aan de boten, lozingen van vuilwater en bilgewater, koperhoudende aangroeiwerende verven en brandstofmorsingen. De inbouw van vuilwatertanks wordt middels regelgeving verplicht gesteld. Voor het aanleggen van vuilwaterinnamestations zal ruimte in het plan gereserveerd dienen te worden.

Waterbodem

Ter plaatse van het toekomstige Overloopterrein en rondom de uitmonding van de huidige Lorentzhaven zijn waterbodemonderzoeken uitgevoerd. Op twee monsterpunten aan de oostzijde invaart van de Lorentzhaven zijn verontreinigingen aangetroffen (zie onderzoek 'Integrale rapportage milieuonderzoek Waterfront Harderwijk'). Op de overige locaties die onderdeel uitmaken van dit onderzoek zijn geen verontreinigingen aangetroffen. De waterbodem in de hoek tussen het bedrijventerrein Lorentz en de N302 is verontreinigd door de permanente lozing van effluent van de RWZI en de individuele lozing van ongezuiverd afvalwater van de gemeentelijke overstort.

2.8.6 Waterkwantiteit

De oostelijke randmeren vormen een verbindende schakel tussen het water van de Veluwe en Flevoland enerzijds, IJsselmeer en Markermeer anderzijds. De natuurlijke variaties in de afvoer van deze wateren worden eerst in de randmeren opgevangen, voordat doorvoer naar het IJsselmeer respectievelijk Markermeer plaatsvindt. Deze bergingsfunctie is tevens van belang indien hoge waterstanden op het IJsselmeer of het Markermeer de afvoer belemmeren. De randmeren kennen een huidig zomerpeil van – 0,05 m en een winterpeil van – 0,3 m ten opzichte van NAP.

Het IJsselmeer en de randmeren zullen in de komende decennia naar verwachting geconfronteerd worden met een autonome peilverhoging door de veranderende lozingssituatie van het IJsselmeer in verband met de verwachte zeespiegelrijzing en de verhoogde piekafvoeren van de uitwaterende rivieren. Bij buitendijkse ruimtelijke ontwikkelingen zou nu al rekening gehouden moeten worden met een toeslag op de waterkerende hoogte van 0,3 m teneinde de peilstijging tot circa 2050 het hoofd te kunnen bieden. Voor 2100 moet rekening worden gehouden met een toeslag op de waterkerende hoogte van nog eens 0,7 m. Voorts dient rekening te worden gehouden met de gemiddelde overschrijdingskans van de maatgevende omstandigheden van waterstand en golfaanval waartegen de waterkering van het buitendijkse gebied bestand moet zijn. Deze extreme situatie zal zich gemiddeld eens in de 1.250 jaar voordoen. Het belang van de bergingsfunctie neemt toe.

2.8.7 Riolering

Het rioolstelsel van het buitengebied van Harderwijk is een vuilwaterstelsel dat is uitgevoerd als een absoluut stelsel. Enkel het huishoudelijke afvalwater (droogweerafvoer) wordt door middel van

het vuilwaterstelsel ingezameld en wordt deels via het rioolgemaal Hierden afgevoerd naar de RWZI op het industrieterrein Lorentz. Het afvalwater dat niet door het rioolgemaal Hierden wordt afgevoerd, wordt onder vrij verval afgevoerd naar de RWZI.

De persleiding van het rioolgemaal Hierden ligt in de weilanden tussen het rioolgemaal en het industrieterrein. Bij de aansluiting Lorentzstraat-Newtonweg sluit de persleiding aan op het vuilwaterafvoerstelsel van het gescheiden rioolstelsel van het industrieterrein. Diverse drukrioleringsunits in het buitengebied zijn aangesloten op het vuilwaterafvoerstelsel.

In het plangebied liggen geen gemalen ten behoeve van de riolering. Toekomstige bebouwing zal worden aangesloten op het rioolstelsel.

De behandeling van hemelwater is gericht op het *niet* afvoeren van schoon hemelwater naar de RWZI (scheiden schoon water en afvalwater). Gezien de nabijheid van oppervlaktewater ligt de berging in en een directe afvoer naar oppervlaktewater voor de hand. Afhankelijk van de kwaliteit van het afstromend hemelwater kan een bodempassage nodig zijn. Door het niet aankoppelen van hemelwater op de riolering worden overstorten op oppervlaktewater beperkt. Wellicht is in bepaalde gevallen het benutten van hemelwater mogelijk.

Het hemelwater van de wegen en daken en overig verhard oppervlak in het buitengebied wordt direct in de bodem geïnfiltreerd. Op het Overloopterrein zullen maatregelen getroffen worden ten aanzien van de afvoer van het (vervulde) hemelwater.

De Keur

Om zijn taak uit te kunnen oefenen, maakt het waterschap gebruik van de Keur. De Keur is een door het waterschapsbestuur vastgestelde verordening waar gedoogplichten, geboden en verboden in staan. Deze regels gelden voor toestanden en handelingen op en vlakbij waterkeringen, watergangen en kunstwerken zoals duikers. In een afzonderlijk kader is meer informatie over de Keur opgenomen.

De Keur bevat de ligging en maatvoering van waterstaatkundige werken en waterpartijen, alsmede de onderhoud- en beschermingszones. Het waterschap levert de gemeente deze gegevens aan, teneinde de hoofdwatertangen en waterkeringen, inclusief de onderhoud- en beschermingszone in het bestemmingsplan te regelen en de bouwmogelijkheden, voor zover noodzakelijk te kunnen regelen.

De Keur

In de Keur staan de gedoogplichten, geboden en verboden vermeld voor de eigenaren van nabij watergangen en waterkeringen gelegen gronden vermeld.

- *gedoogplichten: er moet worden toegestaan dat het waterschap in de uitoefening van zijn taak gronden van particulieren betreedt en de uit de watergangen afkomstige bagger op de kanten deponeert;*
- *geboden: de Keur wijst (tezamen met de legger) de onderhoudsverplichtingen van de watergangen en de waterkeringen aan;*
- *verboden: ziet toe op het wijzigen van de hoedanigheid van watergangen en waterkeringen, het aanbrengen van werken, struiken en materiaal in en nabij watergangen en waterkeringen, het houden van vee op de waterkeringen enzovoorts. De breedte van de strook waarop deze verboden van toepassing zijn (de Keurzone) staat in de legger aangegeven.*

Het is mogelijk dat het waterschapsbestuur van de verboden ontheffing verleent. In dat geval dient vergunning te worden aangevraagd bij de Afdeling Vergunningen van Waterschap Veluwe.

2.9 Infrastructuur

Wegenstructuur

Van belang voor het plangebied is de hoofdstructuur die bestaat uit de Rijksweg A28 en de Provinciale weg N302. Vanaf de N302 vormen de Lorentzstraat en de Newtonweg de belangrijkste toegangen tot het plangebied.

In de wegenstructuur vormt de N302 een belangrijke schakel. De N302 vervult meerdere functies, namelijk:

- een lokale ontsluitingsfunctie voor Harderwijk;
- een regionale functie voor verkeer naar en van Harderwijk vanaf de A28, Flevoland en de Veluwe;
- een functie voor doorgaand verkeer tussen de A28 en Flevoland.

De N302 verwerkt op een gemiddelde werkdag circa 25.000 motorvoertuigen per etmaal (mvt/etmaal) op het gedeelte tussen de Lorentzstraat en de Newtonweg. Tussen de A28 en de Newtonweg gaat het om circa 23.000 mvt/etmaal en tussen de Lorentzstraat en Flevoland om circa 21.000 mvt/etmaal.

In samenhang met de hoeveelheid autoverkeer naar en van Harderwijk veroorzaakt dit elke ochtend en avond meer of minder ernstige problemen in de verkeersafwikkeling op de N302. Deze problemen nemen onaanvaardbare vormen aan in het zomerseizoen, wanneer het Dolfinarium en Walibi Flevo veel verkeer aantrekken. Deze problematiek spitst zich toe op de kruisingen van de N302 met de Lorentzstraat en de Newtonweg.

Niet alleen de doorstroming van het doorgaand verkeer komt in de knel, maar ook de bereikbaarheid van (de binnenstad van) Harderwijk en de verkeersveiligheid lijden daaronder. Ook wijkverkeer en verkeer van het bedrijventerrein Lorentz kan op die momenten slechts zeer moeilijk de stad verlaten.

De komende jaren zal de doorstroming, gelet op een autonome groei van de automobiliteit, alleen maar problematischer worden. De realisering van RBT Lorentz-Oost en het plan Waterfront, versterken de noodzaak, om een structurele oplossing voor dit ontwikkelingsprobleem op de N302 tot stand te brengen.

In opdracht van de provincie Gelderland en de gemeente Harderwijk is een studie uitgevoerd naar een verbeterde doorstroming op de N302. Deze studie is uitgevoerd door de Grontmij. Aan de hand van deze verkeersstudie is een verkeersmodel gemaakt, dat inzicht geeft in de toekomstige verkeersafwikkeling op de N302, waaronder het gedeelte vanaf de A28 tot aan de voormalige Hardersluis en de aansluitende zijwegen. Om een goede verkeersafwikkeling te krijgen, zal een verbreding van de N302 naar 2x2 rijstroken, over het gehele wegvak nodig zijn, om het verkeer goed te kunnen afwikkelen. Zelfs zonder de ontwikkeling van RBT Lorentz-Oost en Waterfront is deze noodzaak aanwezig. In een aanvullende studie worden, naast de ontwikkeling van een regionaal bedrijventerrein en Waterfront, ook alternatieve aansluitingen aan de orde gesteld, zoals ongelijkvloers, verhoogd, verdiept, etc.

Vanwege de uitbreiding van Lorentzhaven en de komst van een regionaal overslagcentrum (ROC), zullen de verkeersintensiteiten op de gemeentelijke wegen en de provinciale weg N302 stijgen. Relatief zal dit echter geen grootschalige gevolgen hebben voor de verkeersafwikkeling op het gemeentelijke en provinciale wegennet. Gemeentelijke studie heeft dit genoegzaam aangetoond. Wel dient een vlotte doorstroming op het ontsluitende wegennet gewaarborgd te worden, om een goede bereikbaarheid van Lorentzhaven en het ROC te garanderen. De reconstructie van de N302 (extra rijstroken, verdubbeling, ongelijkvloerse kruisingen) zal hiervoor, mede gezien diverse ontwikkelingen op het gebied van woningbouw en bedrijvigheid, noodzakelijk zijn.

De Provincie Gelderland heeft inmiddels besloten 71 miljoen euro uit te trekken voor een capaciteitsvergroting van de N302 nabij Harderwijk. Het streven is daarbij gericht op een zo groot mogelijke ontmenging van doorgaand verkeer (tussen de A28 en Flevoland) en op Harderwijk gericht verkeer. Daarbij worden diverse opties onderzocht, zoals het (gedeeltelijk) ondertunnelen ten behoeve van dit doorgaand verkeer of juist het (plaatselijk) 'optillen' van het tracé.

In het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) zijn de Newtonweg en de Lorentzstraat gecategoriseerd als respectievelijk

gebiedsontsluitingsweg B en gebiedsontsluitingsweg C. Voor de Newtonweg richting Hierden, ten noordoosten van de N302, geldt grotendeels een 60 km per uur regime. Voor de Lorentzstraat geldt een 50 km per uur regime. Wegen van type B worden ingericht op het verwerken van hogere intensiteiten dan wegen van type C. Beide wegen hebben een voldoende breed profiel (7 m). De overige wegen op het terrein Lorentz behoren tot de categorie erftoegangswegen.

Parkeren

Bij de bedrijven dienen voldoende parkeervoorzieningen aanwezig te zijn. Parkeren, maar ook laden en lossen, draaien en keren, dient uitsluitend te geschieden op eigen (bedrijfs-)terrein en niet op de openbare weg. Afhankelijk van het type bedrijvigheid is er een parkeernorm met daarin opgenomen het aantal parkeerplaatsen bij het desbetreffende bedrijf. Op de wegen van de uitbreiding Lorentzhaven zal een parkeerverbod gelden.

Bereikbaarheid per fiets en openbaar vervoer

Langs de Lorentzstraat en de Newtonweg liggen vrijliggende fiets- en voetpaden. Het plangebied is niet per openbaar vervoer ontsloten. Mogelijk zal met de komst van RBT Lorentz-Oost een streeklijn via het bedrijventerrein rijden.

Verkeersveiligheid

Het scheiden van verschillende verkeerssoorten en -stromen is een verkeersmaatregel om een goede verkeersveiligheid te bereiken. De wegen op de bedrijventerreinen dienen geschikt te zijn voor zowel zwaar gemotoriseerd verkeer (vrachtauto's), overig gemotoriseerd verkeer (personenauto's) en langzaam verkeer (voetgangers, fietsers). Uit het oogpunt van de verkeersveiligheid zullen de verschillende verkeersstromen zoveel mogelijk worden gescheiden, onder andere door vrijliggende fiets- en voetpaden. Om de verkeersveiligheid en de bereikbaarheid te verbeteren is een rotonde gepland op de kruising van de Lorentzstraat en de Newtonweg. In het kader van de veiligheid komen er, gebaseerd op waarnemingen in de periode 1997 tot en met 2001, geen zogeheten 'black spots' voor in of nabij het plangebied, inclusief Lorentz.

Scheepvaart

De Lorentzhaven en het ROC zijn als gevolg van de aanleg van het aquaduct in combinatie met de vaste brug beter bereikbaar voor grotere vrachtschepen. Met deze nieuwe verbinding is er een beschutte doorgaande route voor CEMT-vaarwegklasse IV² schepen

² CEMT (Conférence Européenne des Ministres des Transports) klassenverdeling: uniforme internationale indeling die duidelijkheid verschaft over de toegankelijkheid van een vaarweg voor typen schepen.

■
via de Veluwe Randmeren (Wolderwijd en Veluwemeer) voor de route Amsterdam - Kampen, Meppel en Lemmer ontstaan. Met name bij slechte weersomstandigheden prefereren binnenvaartschippers deze route via de Randmeren boven de kortere route over het IJsselmeer. Vrachtschepen met vaarklasse IV hebben een laadvermogen tot 1.350 ton.

Overige infrastructuur

In het plangebied bevindt zich de hoogspanningsleiding Lelystad-Harderwijk Zuiderveld. Het gaat om een leiding van 150 kV met een zakelijk recht van 60 m. Deze leiding is aangegeven op de plankaart.

2.10 Milieu

Geluid

Rondom het industrieterrein Haven en het bedrijventerrein Lorentz is een contour van 50 dB(A) vanwege Industrielawaai vastgesteld. De ligging van deze contour is op de plankaart weergegeven. De geluidsbelasting vanwege bedrijven op de gezoneerde terreinen mag ter plaatse van de contour de waarde van 50 dB(A) niet te boven gaan.

Door Bureau Wensink is ten behoeve van het bestemmingsplan Waterfront-Noord akoestisch onderzoek verricht, waarvan het resultaat is weergegeven in het rapport 'Bestemmingsplan Waterfront-Noord te Harderwijk' (rapport nr. 99160.R01 uit 2001).

In dat rapport is destijds op grond van berekeningen onder meer geconcludeerd dat aan de noord- en oostzijde van het gezoneerde terrein nog volop geluidsruimte beschikbaar is, mede omdat indertijd bij de zonevaststelling rekening is gehouden met de geluidsproductie van toekomstige bedrijfsvestigingen op bedrijventerrein Lorentz. Bij de ontwikkeling van de uitbreiding van Lorentzhaven kan van deze beschikbare geluidsruimte gebruik worden gemaakt, aldus het rapport.

Het rapport bevat onder meer berekeningen van de feitelijk te verwachten ligging van de 50 dB(A)-contour na verplaatsing van bedrijven vanuit het terrein Haven naar de uitbreiding van Lorentzhaven. Uit deze berekeningen blijkt dat de ligging van de 50 dB(A)-contour aan de zuidoostzijde op de vastgestelde zone zal blijven liggen en aan de noord- en westzijde ruim daarbinnen.

In 2002 is het basismodel van Bureau Wensink overgedragen aan het samenwerkingsverband Regio Noord-Veluwe, afdeling geluid, voor de

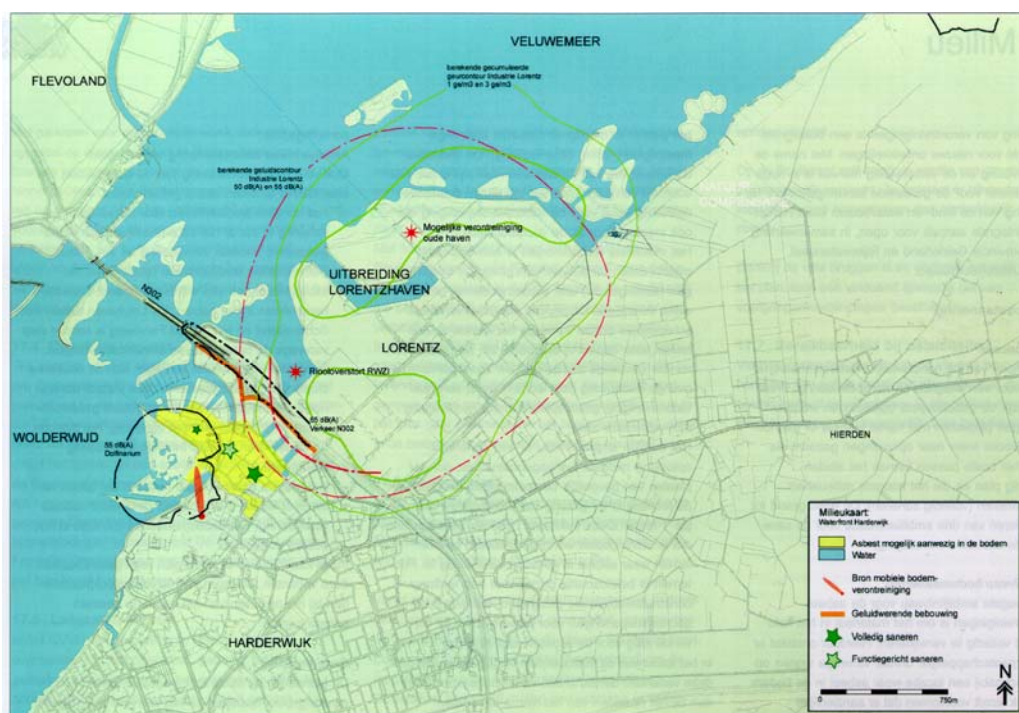
verdere geluidtechnische uitvoering van het zonebeheer. Sinds die tijd is het zonemodel actueel gehouden op basis van wijzigingen in de vergunnings situatie van de bedrijven op het bedrijventerrein Lorentz en de bijbehorende akoestische onderzoeken.

Waterbodemonverontreiniging

De waterbodem juist ten noorden van de N302 is, voor zover bekend, verontreinigd door permanente effluentlozingen van de RWZI en incidentele ongezuiverde lozingen uit het gemeentelijke rioolstelsel. Op de overige waterbodemplacaties in het plangebied van het Waterfront-Noord zijn geen omvangrijke verontreinigingen geconstateerd. Op twee monsterpunten aan de oostzijde invaart van de Lorentzhaven zijn verontreinigingen aangetroffen

Integrale milieuzonering

De bestaande bedrijven op Lorentz zijn, voor zover ze op een afstand van minder dan 500 m van de N302 liggen, in het kader van het Structuurplan Waterfront Harderwijk geïnventariseerd. De inventarisatie is vertaald naar een integrale milieuzonering van de bestaande situatie, waarbij de grootste hinder als gevolg van geluid, externe veiligheid, stank en stof is verwerkt (zie kaart 10).

Kaart 10: Milieukaart Structuurplan Waterfront Harderwijk

2.11 De directe omgeving

Industrieterrein Haven

Het industrieterrein Haven bestaat uit het Schiereiland en de Flevoweg. Het Schiereiland is het oudst gezoneerde industrieterrein van Harderwijk. In de jaren zestig volgde de uitbreiding Flevoweg, gelijktijdig met de aanleg van de Flevopolder.

Het gezoneerde industrieterrein is geschikt voor bedrijven tot en met de zwaarste milieucategorie 5. Sommige bedrijven zijn dan ook grote geluid- en/of geurproducenten. Op de Flevoweg bevindt zich, op een enkele uitzondering na, meer kleinschalige bedrijvigheid. Ook is hier detailhandel (o.a. autohandel) en een bowlingcentrum te vinden. Daarnaast zijn hier de Harderwijkse watersportbedrijven geconcentreerd. Een in onbruik geraakt goederenspoor verbindt de Flevoweg met de spoorlijn Amersfoort-Zwolle.

In het kader van het project Waterfront Harderwijk transformeert het industrieterrein Haven tot een gebied waarin wonen, recreatie, werken en leisure een plaats krijgen. Dat betekent dat voor uit te plaatsen functies nieuwe locaties gevonden moeten worden. Onder meer het onderhavige bestemmingsplan voorziet hierin.

Bedrijventerrein Lorentz

Ten zuiden van het plangebied is bedrijventerrein Lorentz gelegen. Dit grote bedrijventerrein is in fasen aangelegd vanaf 1970, hetgeen resulteert in een gevarieerd aanzien van het bedrijventerrein. Ook Lorentz is een gezoneerd bedrijventerrein en biedt zodoende plaats voor bedrijvigheid tot en met de hoogste milieucategorie. Naast deze bedrijvigheid zijn er opslag- en transportbedrijven te vinden, alsmede relatief veel volumineuze detailhandel en kantoren.

Bedrijventerrein Lorentz is recentelijk uitgebreid in oostelijke richting. Ondanks deze uitbreiding is de behoefte aan bedrijventerrein in de regio Noordwest Veluwe groot. In deze behoefte zal met name Harderwijk als centrumgemeente moeten voorzien. De aanleg van een regionaal bedrijventerrein (RBT) is hier een onderdeel van. Dit terrein, 'Lorentz-Oost', is gepland aan de oostkant van het huidige bedrijventerrein. Hier is ruimte voor lokale en regionale (grootschalige) bedrijvigheid. In een klein deel van het plangebied van RBT Lorentz-Oost mogen 'lichtere' bedrijven uit milieucategorie 5 worden gevestigd.

3.1 Europees beleid**3.1.1 De Vogelrichtlijn**

De Vogelrichtlijn verplicht de lidstaten van de Europese Unie de instandhouding te garanderen van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten binnen het grondgebied. De Vogelrichtlijn bevat de verplichting speciale beschermingszones (SBZ) aan te wijzen. Zowel het Veluwemeer als het Wolderwijd en het Nuldernauw zijn bij besluit van 24 maart 2000 aangewezen als SBZ.

Tegen de feitelijke begrenzing van de beschermingszone is onder meer door de gemeente Harderwijk een bezwaarschrift ingediend. Kort gezegd is de gemeente van mening dat de feitelijke begrenzing noch rekening houdt met de plannen voor het Waterfront, waarover in 1998 overeenstemming is bereikt, noch met het tracé van de nieuwe oeververbinding (N302). Het bezwaar ten aanzien van het tracé is inmiddels gegrond verklaard, het bezwaar dat de begrenzing geen rekening houdt met de plannen voor het Waterfront is daarentegen ongegrond verklaard. De minister van LNV heeft daarbij overwogen dat enerzijds de plannen van de gemeente niet in de weg kunnen staan van de aanwijzing, maar dat anderzijds daarmee de uitvoering van het Waterfront Harderwijk niet in gevaar hoeft te komen. Omdat er immers sprake zal zijn van compensatie, aldus de minister, zal de gemeente over de nodige vergunningen kunnen beschikken. Tegen de ongegrondverklaring heeft de gemeente Harderwijk vruchteloos beroep aangetekend bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

3.1.2 Habitatrichtlijn

De Habitatrichtlijn legt aan de lidstaten van de EU eveneens de verplichting op om speciale beschermingszones aan te wijzen. Inmiddels hebben het Veluwemeer en het Wolderwijd de status van Habitatrichtlijngebied, nu de Europese Commissie op 19 mei 2003 heeft ingestemd met de aanmelding door Nederland.

Volgens artikel 6 lid 3 moet voor elk project met mogelijke significante gevolgen beoordeeld worden wat de gevolgen van dat project zijn, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied. Tenzij kan worden voldaan aan een aantal voorwaarden, geven de bevoegde nationale instanties volgens dit artikel slechts toestemming nadat zij de zekerheid hebben verkregen dat het plan of project de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten. De genoemde

■
voorwaarden zijn omschreven in artikel 6 lid 4. Dit artikel heeft als strekking dat projecten die de natuurlijke kenmerken wel aantasten slechts doorgang kunnen vinden indien er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, er geen alternatieven zijn en er compensatie plaatsvindt.

3.1.3 Wetlands

Watergebieden (wetlands) hebben wereldwijd een bijzondere ecologische betekenis. Om deze waarden in alle facetten in stand te houden is in 1971 in Ramsar, Iran de Wetlands-Conventie tot stand gekomen. In overeenstemming hiermee behoren het Veluwemeer en het Wolderwijd bij besluit van 24 maart 2000 tot de wetlands. Nu vastgelegd en geregeld in de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn.

3.1.4 Verdrag van Malta

Het Europees Verdrag betreffende de bescherming van het archeologisch erfgoed, kortweg 'het Verdrag van Malta', is op 16 januari 1992 te Valletta tot stand gekomen. Uitgangspunt van het verdrag is het archeologisch erfgoed waar mogelijk te behouden. Bij het ontwikkelen van ruimtelijk beleid moet het archeologisch belang, beter nog het cultuurhistorisch belang, vanaf het begin meewegen in de besluitvorming (zie ook paragraaf 2.4 Archeologie).

3.1.5 Kaderrichtlijn Water

De Europese Kaderrichtlijn Water wil een duurzaam gebruik van water bevorderen op basis van de bescherming van de beschikbare waterbronnen op lange termijn. De doelstelling is bijzonder ruim en omvat de bescherming van de kwaliteit en kwantiteit van zowel oppervlakte-, als grond- en zeewater.

3.2 Rijksbeleid

3.2.1 Nota Ruimte

Op 17 mei 2005 nam de Tweede Kamer de Nota Ruimte aan. Behandeling in de Eerste Kamer vindt plaats ná het zomerreces van 2005. Deze Nota Ruimte bevat de visie van het kabinet op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland en de belangrijkste bijbehorende doelstellingen voor de komende decennia. Naast de hoofdlijnen van het ruimtelijk beleid voor Nederland als geheel, zijn ook hoofdlijnen van beleid voor een aantal specifieke gebieden geformuleerd. Binnen het ontwikkelingsperspectief van het specifieke gebied 'IJsselmeergebied' wordt het Waterfront aangehaald als passende mogelijkheid binnen het 'nee, tenzij'-regime voor nieuwe

.....

■
buitendijkse watergebonden functies (of uitbreiding van bestaande functies).

In het onderstaande worden de relevante onderwerpen uit de nota benoemd. Vervolgens wordt ingegaan op de consequenties voor Harderwijk. De Nota Ruimte vervangt de ruimtelijk relevante rijksnota's c.q. de planologische kernbeslissingen behorend bij de Vierde nota ruimtelijke ordening Extra (en de Actualisering) en het Structuurschema Groene Ruimte (1996).

Nationaal Landschap Veluwe

In de nota is een twintigtal Nationale landschappen aangewezen. Eén daarvan is het Nationaal Landschap Veluwe. In Nationale landschappen zijn ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk, mits de kernkwaliteiten van het landschap worden behouden of worden versterkt, het zogenaamde 'ja, mits'-regime. Binnen Nationale landschappen is ruimte voor ten hoogste de eigen bevolkingsgroei (migratiesaldo nul). Grootschalige verstedelijkingslocaties en bedrijventerreinen en dergelijke, zijn niet toegestaan.

Deze beleidslijn betekent voor Harderwijk een structurele beperking voor landinwaartse ontwikkelingen. Daarentegen kan een versterking van de positie van Harderwijk als regionaal centrum juist bijdragen aan een vermindering van de druk op de Veluwe.

Woningbehoefte

Een belangrijke nationale opgave is het beschermen en verder ontwikkelen van de ruimtelijke kwaliteiten van stad en platteland. Voor dit doel zijn er in de Nota Ruimte gebieden aangewezen, waarin de verstedelijkingsopgave wordt gebundeld. Buiten de bundelinggebieden is uitbreiding vooral mogelijk in opvangkernen om de overige verstedelijking op te vangen.

Harderwijk valt niet onder de bundelinggebieden. Gezien de provinciale status als regionaal centrum ligt een functie als opvangkern voor Noordwest-Veluwe in de lijn der verwachting. Zoals genoemd draagt Harderwijk met deze status bij aan de bescherming van natuur- en landschapswaarden in het Nationaal Landschap Veluwe. Harderwijk dient over de nodige uitbreidingsruimte te beschikken om deze taak waar te kunnen maken.

Bebouwingsvoorraad

Centraal in de Nota Ruimte staat het bouwen voor groei naar behoefte. Elke gemeente kan zoveel woningen bouwen als overeenkomt van de natuurlijke bevolkingsaanwas en er moet voldoende ruimte worden geboden voor lokaal georiënteerde

bedrijvigheid. Gestreefd wordt naar het terugbrengen van het woningtekort in 2010 tot 1,75% van de totale – regionale – woningvoorraad.

Tijdige en voldoende beschikbaarheid van een bij de vraag aansluitend aanbod van ruimte voor wonen, bedrijven en voorzieningen en overige functies, optimale benutting van bestaand bebouwd gebied en een goede afstemming met het verkeers- en vervoerssysteem is van belang.

Er is een forse transformatieopgave neergelegd van minimaal 25% binnen de bebouwde kom. Verdichtingsmogelijkheden in het bestaande bebouwd gebied moeten zoveel mogelijk worden benut. Ten behoeve van de leefbaarheid en sociaal economische positie van de steden is revitalisering, herstructurering en transformatie van belang. Functiemenging, transformatie en functieverandering van verouderde haven- en industriegebieden in de steden is nodig. Dit kan gelijktijdig met of in samenhang met de mogelijke ontwikkeling van nieuwe uitleg locaties.

Zoals zal blijken in hoofdstuk 4 sluiten de voorgestane ontwikkelingen in het Harderwijkse Waterfront hier naadloos bij aan, gezien de intensivering in en gedaantewisseling van het Waterfront.

EHS en Vogel- en Habitatrichtlijn

De netto begrensde Ecologische Hoofdstructuur, de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden en de gebieden die vallen onder de Natuurbeschermingswet, worden aangeduid als beschermde gebieden. Voor deze beschermde gebieden geldt de verplichting tot instandhouding van de wezenlijke kenmerken en waarden. Binnen en in de nabijheid van de gebieden waar dit regime van kracht is, zijn nieuwe plannen, projecten of handelingen niet toegestaan, indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten. Via mitigerende maatregelen kan de aantasting van waarden worden verzacht. Resteren er desondanks significante effecten, dan is terzijdestelling van het verbod tot uitvoering van het project slechts mogelijk, indien voor het project geen reële alternatieven voorhanden zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. In dat geval dient te aantasting van de natuurwaarden te worden opgeheven door het opnemen van compenserende maatregelen. Of de kenmerken en waarden van een gebied significant worden aangetast dient te worden onderzocht.

Voor Vogelrichtlijngebieden gelden scherpere eisen dan voor EHS-gebieden. Het afwegingskader verschilt op 3 punten van het EHS afwegingskader.

- het VHR³ - afwegingskader spreekt over 'dwingende redenen van groot openbaar belang', het EHS – kader over 'redenen van groot openbaar belang';
- in het VHR – afwegingskader is de beoordeling van eventueel schadelijke effecten van bestaand gebruik strenger dan het geval is in het EHS-afwegingskader;
- voor VHR-gebieden is financiële compensatie niet mogelijk. Er moet vooraf en tijdig vervangende natuur aangelegd worden, zodat de samenhang van Natura 2000 (de Europese Ecologische Hoofdstructuur) niet in gevaar komt.

In het afwegingskader voor de EHS worden plannen, projecten of handelingen afzonderlijk beoordeeld. Om een meer ontwikkelingsgerichte aanpak te bevorderen kan hiervan worden afgeweken door op gebiedsniveau een 'nee, tenzij'-afweging te maken. Dit kan wanneer een combinatie van projecten of handelingen wordt ingediend dat tevens tot doel heeft de kwaliteit en/of kwantiteit van de EHS op gebiedsniveau per saldo te verbeteren, bijvoorbeeld als tegelijkertijd een fysieke barrière binnen het beschermde natuurgebied wordt gesaneerd. Middels deze saldobenadering kan bijvoorbeeld een meer aaneengesloten EHS worden verkregen of kunnen EHS-gebieden beter met elkaar verbonden worden. Functies of activiteiten kunnen dan elders binnen de EHS of daarbuiten betere ontwikkelingsmogelijkheden krijgen. Deze benadering is alleen toepasbaar als:

- de combinatie van plannen, projecten of handelingen binnen één ruimtelijke visie wordt gepresenteerd;
- er een onderlinge samenhang bestaat tussen de betreffende plannen, projecten of handelingen;
- een schriftelijke waarborg voor de realisatie van de plannen / projecten of handelingen kan worden overgelegd waarop alle betrokkenen zijn aan te spreken.

Bovendien is voor toepassing van deze saldobenadering nodig dat:

- binnen de EHS een kwaliteitsslag gemaakt kan worden waarbij het oppervlak natuur minimaal gelijk blijft dan wel toeneemt. Zo'n kwaliteitsslag kan bijvoorbeeld ontstaan doordat binnen de EHS met bestemmingen geschoven wordt, en/of:
- binnen de ruimtelijke visie vergroting van het areaal EHS optreedt, ter compensatie van het gebied dat door de projecten of handelingen verloren is gegaan; onder de voorwaarde dat daarmee tevens een beter functionerende EHS ontstaat. Over de gebiedsvisie en toepassing van de saldobenadering op

³ Vogel- en habitatrichtlijn

■
basis van deze gebiedsvisie, moet overeenstemming met het rijk bestaan.

Een deel van het plangebied valt binnen de Ecologische Hoofdstructuur, namelijk het Wolderwijd en het Veluwemeer. Ook ligt op het randmeer een aanwijzing tot Habitatrichtlijngebied. Binnen dit plan is een aantal maatregelen getroffen om aantasting van deze gebieden te voorkomen.

Water

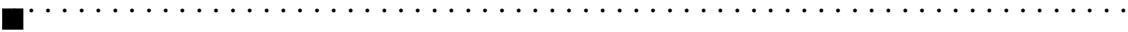
Water wordt als structurerend principe gehanteerd waarbij de volgende uitgangspunten van toepassing zijn:

- ruimte die reeds beschikbaar is voor water wordt behouden. De drietrapsstrategie waterkwantiteit (nl. 'vasthouden, bergen, afvoeren') wordt gehanteerd, evenals de drietrapsstrategie waterkwaliteit, nl. 'voorkomen, scheiden, zuiveren'.
- de nadelige invloed op het watersysteem die veroorzaakt wordt door een ruimtelijke ingreep, wordt waterneutraal of waterpositief gecompenseerd. Afwenteling van problemen met (grond)waterkwaliteit of –kwantiteit op de omgeving wordt voorkomen. Bij de herstructurering van bestaand bebouwd gebied wordt deze afwenteling verminderd.
- waar mogelijk wordt ruimte voor water gevonden door een combinatie van waterbeheer met andere functies om bij te dragen aan vergroting van de ruimtelijke kwaliteit.

Negatieve gevolgen kunnen gecompenseerd worden als deze redelijkerwijs niet kunnen worden voorkomen. De besluitvorming over compensatie vindt gelijktijdig met de besluitvorming over het ruimtelijk plan of besluit plaats. De compenserende maatregelen worden bij voorkeur binnen het plangebied genomen, om afwenteling naar andere gebieden te voorkomen.

Waar mogelijk wordt optimaal gebruik gemaakt van mogelijkheden die water biedt voor verbetering van de stedenbouwkundige structuur en voor wonen, werken en recreëren aan het water en wordt dit als een gecombineerde meervoudige ontwerp-opgave met bovenstaande waterbeheersdoelen opgepakt.

Water wordt in dit plan als een gecombineerde, meervoudige ontwerp-opgave opgepakt. Binnen een deel van het plangebied neemt het wateroppervlak af. Dit kan redelijkerwijs niet worden voorkomen. Aldus wordt noodgedwongen een deel van het water opgeofferd ter verbetering van de stedenbouwkundige structuur aan het waterfront. Het verlies aan waterbergend vermogen wordt echter volledig gecompenseerd.

Recreatie

Op het gebied van recreatie wordt gestreefd naar bereikbare en toegankelijke recreatievoorzieningen in en rond de steden.

Onderhavig plan sluit hier goed bij aan. De recreatieve attractiepunten het havengebied, het waterfront en het Dolfinarium worden beter bereikbaar vanwege de voorgestelde verkeers- en parkeermaatregelen.

Gebiedsspecifieke beleidsuitgangspunten IJsselmeergebied

Ten aanzien van het IJsselmeergebied zijn in de Nota Ruimte specifieke uitspraken gedaan welke ook van toepassing zijn op het plangebied van dit bestemmingsplan. Het IJsselmeergebied behoort tot de nationale RHS. De specifieke uitspraken zijn nodig omdat vele onderdelen van de nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur (RHS) hier samen komen: opgaven kruisen elkaar. Regie van het rijk is nodig, alsmede samenwerking en afstemming met decentrale overheden en bij het gebied betrokken organisaties. Het rijk is verantwoordelijk voor het vaststellen van het peilbeheer, het realiseren van de spuicapaciteit en het waterbeheer.

Hoofddoelstelling voor het IJsselmeergebied is de functie van het IJsselmeer in de borging van de veiligheid, de beperking van de wateroverlast en het behoud van de strategische watervoorraad te versterken én het gebied als grootschalig open gebied met bijzondere internationale waarden van natuur, landschap en cultuur te behouden en te ontwikkelen.

Kernkwaliteiten van het IJsselmeergebied zijn de internationale waarden van natuur en cultuur en de 'open horizon'. Het IJsselmeergebied heeft een zeer belangrijke functie voor de veiligheid voor het achterliggende gebied tegen overstroming en voor de drinkwatervoorziening. Het gebied heeft een belangrijke functie voor de watersport en is als geheel voor het toerisme van belang. Vooral de randmeren, waarvan het plangebied onderdeel uitmaakt, hebben door hun kleine schaal geheel eigen mogelijkheden voor kleine watersportverenigingen en dagrecreatie.

Bedreigingen van het IJsselmeergebied bestaan uit de stijging van de zeespiegel. Om op deze peilverhoging te anticiperen wordt een geleidelijke stijging van de peilen in het gebied en een hiermee samenhangende versterking van de dijken voorgesteld.

De bergingscapaciteit van de wateren en de strategische watervoorraad dienen als gevolg hiervan te worden veiliggesteld. Naast de stijging van de zeespiegel hebben nieuwe grootschalige inpolderingen een negatieve invloed op de bergingscapaciteit en de strategische watervoorraad.

De opgaven ten aanzien van het plangebied bestaan uit een goede inpassing van activiteiten in de waarden van natuur, landschap en cultuur. Daarnaast dient men te anticiperen op een geleidelijke stijging van het streefpeil van het IJsselmeergebied en versterking van de dijken voor de lange termijn. Als laatste opgave wordt het behouden van de bergingscapaciteit en strategische zoetwatervoorraad genoemd.

Vooruitlopend op mogelijke versterking van de primaire waterkeringen, wordt in principe geen uitbreiding van de bestaande bebouwing toegestaan in een zone van 100 m binnendijks en 175 m buitendijks. De ontwikkeling van nieuwe buitendijkse watergebonden functies is alleen toegestaan indien deze past en bijdraagt aan het natuur- en cultuurhistorisch beleid en het waterbeleid gericht op waterhuishoudkundig beheer en watertransport. Voor herstructurering van buitendijks gelegen bedrijventerreinen en woningbouwlocaties geldt hetzelfde. De Nota Ruimte noemt het project Waterfront als voorbeeld van een passende mogelijkheid, omdat de ontwikkeling van het Waterfront bijdraagt aan oplossingen voor een aantal ruimtelijke, economische en milieukundige problemen, die zijn ontstaan door de toenemende ruimtelijke druk.

Voor nieuwe buitendijkse ontwikkelingen, uitbreidingen van bestaande buitendijkse activiteiten, nieuwe inpolderingen en andere landaanwinningen, zoals bij het Waterfront het geval is, is het 'nee, tenzij'-regime van toepassing voor water respectievelijk natuur. Dit betekent dat het ruimtelijk beleid in hoofdzaak gericht is op het behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied.

Nieuwe plannen, projecten of handelingen zijn niet toegestaan indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Voor ingrepen die aantoonbaar aan de criteria voldoen geldt het vereiste dat de schade zoveel mogelijk moet worden beperkt door mitigerende maatregelen. Resterende schade dient te worden gecompenseerd.

Het rijk heeft het voornemen om in 2005 in aansluiting daarop een Beleidslijn buitendijkse gebieden uit te brengen, met als doel de verantwoordelijkheden en rollen van betrokken overheden en gebruikers te expliciteren.

Het onderhavige plan maakt deel uit van het IJsselmeergebied. De ontwikkeling van het project Waterfront wordt in de Nota Ruimte genoemd voor het oplossen van een aantal problemen als gevolg van ruimtedruk. Het grote openbaar belang van het project Waterfront is aangetoond in het Structuurplan Waterfront.

■
Dit bestemmingsplan voldoet aan de gestelde voorwaarden ten aanzien van de ontwikkelingen van nieuwe buitendijkse watergebonden functies. Een deel van de uitbreiding van de in dit plan voorziene Lorentzhaven biedt ruimte aan een Regionaal Overslag Centrum. De aanleg van een oeverzone rondom deze uitbreiding ten behoeve van natuurontwikkeling en waterberging draagt bij aan het waterhuishoudkundig beheer.

3.2.2 Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet

De Flora- en faunawet is op 1 april 2002 in werking getreden. Deze wet biedt een integraal en samenhangend wettelijk kader voor de bescherming van dier- en plantensoorten. Onder meer het soortenbeleid uit de Vogelrichtlijn en uit de Habitatrichtlijn is in de Flora- en faunawet verwerkt. Het gebiedenbeleid van de Habitatrichtlijn en van de Vogelrichtlijn is neergelegd in de Natuurbeschermingswet. Deze wet is op 1 oktober 2005 in werking getreden.. Dit heeft tot gevolg, dat waar nu alleen sprake is van toetsing aan artikel 6 Habitatrichtlijn, thans ook getoetst moet worden aan de Natuurbeschermingswet 1998.

3.2.3 Nota Belvédère

De oude binnenstad van Harderwijk is aangewezen als een Belvédèrestad. Dat betekent dat de cultuurhistorische betekenis van de binnenstad hoog wordt geacht.

3.2.4 Waterbeheer in de 21e eeuw en Vierde Nota Waterhuishouding

Op 14 februari 2001 hebben de overkoepelende organisaties van provincies, gemeenten en waterschappen de startovereenkomst water getekend. Hiermee is de toon gezet voor een nieuwe benadering van het water binnen de ruimtelijke ordening. Bij nieuwe planvorming is inmiddels de opname van een watertoets verplicht.

Met het waterbeleid 21^e eeuw wordt ingespeeld op toekomstige ontwikkelingen die hogere eisen stellen aan het waterbeheer. Het gaat hierbij om onder andere de klimaatverandering, bodemdaling en zeespiegelrijzing. Het waterbeleid 21e eeuw heeft twee principes voor duurzaam waterbeheer geïntroduceerd, te weten de tritsen:

- vasthouden, bergen en afvoeren;
- schoonhouden, scheiden en zuiveren.

De Vierde Nota Waterhuishouding van december 1998 verwoordt de regeringsbeslissing. Eén van de speerpunten is een duurzaam stedelijk waterbeheer, met als belangrijke elementen:

- waterbesparende maatregelen in de woning;

- het afkoppelen van verhard oppervlak van de riolering;
- het vasthouden van regenwater in vijvers en in de bodem;
- herwaardering van watersystemen bij de ruimtelijke inrichting van (nieuwe) woongebieden;

3.2.5 Concept beleidslijn buitendijkse ontwikkelingen IJsselmeergebied

Volledigheidshalve zij gewezen op de beleidslijn buitendijkse gebieden. De beleidslijn zal ten aanzien van buitendijkse gebieden de verantwoordelijkheden en rollen van overheden en gebruikers expliciteren.

De doelstelling van de Beleidslijn Meren en Delta's is: waarborgen dat de veiligheid tegen overstroming van binnendijkse gebieden niet wordt aangetast door nieuwe ontwikkelingen in buitendijkse gebieden en voorkomen dat kosten van dijkversterkingen en beheerskosten als gevolg hiervan toenemen, helderheid verschaffen over rollen en verantwoordelijkheden in geval van buitendijkse activiteiten en in geval van schade als gevolg van hoogwater aan bestaande nieuwe buitendijkse bebouwing, benoemen van de waterstaatkundige randvoorwaarden, vergroten van het risicobewustzijn van 'buitendijkers' en van initiatiefnemers en andere betrokkenen ten aanzien van buitendijkse activiteiten.

3.2.6 Natte As

Voortbouwend op een gemeentelijk initiatief voor een groenzone rondom Lorentz ontstond, als gevolg van het Waterfront en de aanleg van de nieuwe oeververbinding, behoefte aan het versterken van de natte ecologische verbinding tussen het oude land (nabij de Hierdense Beek) en het nieuwe land (Harderbroek in Flevoland). Dit leidde tot een intentieovereenkomst tussen de gemeente Harderwijk en een aantal belangengroeperingen. Naar aanleiding van deze intentieovereenkomst hebben de overheden, onder leiding van Rijkswaterstaat directie IJsselmeergebied, samen met de vereniging Natuurmonumenten het initiatief genomen tot het starten van het project Natte As (zie kaart 11: 'Project De Natte As').

Overzicht deelprojecten Natte As

- Gerealiseerd
- Wordt versoberd gerealiseerd
- Is komen te vervallen

Kaart 11: Project De Natte As

In 1998 is men begonnen met de planvorming. De Natte As vindt ruimtelijke aansluiting bij het Waterfront door de ontwikkeling van een minimaal 60 m brede groenzone rond het nieuwe industriegebied Lorentzhaven welke wordt geïntegreerd met de Natte As. Deze groenzone vormt daarmee een natuurlijk geheel met de Natte As en beperkt de visuele inbreuk van het industrieterrein richting Veluwemeer. De nieuwe ecologische verbindingszone tussen de uitmonding van de Hierdense Beek en het Harderbroek in Flevoland zal bestaan uit een serie eilanden voor de kust van Harderwijk.

Met deze natuurontwikkeling wordt inhoud gegeven aan de verbetering van de habitat voor moeras- en oevervogels. Daarnaast functioneren de eilanden als 'stapstenen' voor onder meer de otter. Op termijn ontstaan met deze groene herinrichting grotere natuurwaarden dan er momenteel aanwezig zijn.

3.3 Provinciaal beleid

3.3.1 Streekplan Gelderland

Het provinciaal ruimtelijk beleid is verwoord in het Streekplan Gelderland 2005 'Kansen voor de regio's', dat op 29 juni 2005 door

provinciale staten is vastgesteld. Binnen het streekplan zijn diverse deelgebieden onderscheiden. Voor de Noordwest-Veluwe geldt in principe een restrictief (terughoudend en ruimtebesparend) verstedelijkingsbeleid. Harderwijk heeft daarbinnen een regionale centrumfunctie.

De randmeerkust wordt beschouwd als een uniek gebied door de specifieke ecologische- en landschappelijke kwaliteiten, maar ook door de watergebonden toeristisch-recreatieve ontwikkelingsmogelijkheden.

De Harderwijkse Waterfrontvisie biedt volgens het streekplan goede aanknopingspunten voor een integrale aanpak van de toeristisch-recreatieve problemen en kansen in hun ruimtelijke context. Het plan Waterfront is één van de programma 's van het GSO/ISV. Het GSO beleid berust op drie belangrijke pijlers: de economische, fysieke en sociale. In dat kader heeft de provincie Gelderland met Harderwijk een stadscontract afgesloten en is een bijdrage van € 11,4 miljoen overeengekomen.

De provincie geeft daarmee aan dat zij grote waarde hecht aan het project Waterfront. Daarnaast participeert de provincie in de organisatie.

De regionale structuurvisie Noord-Veluwe is voor het nieuwe streekplan een belangrijk gegeven geweest. Conform deze visie meldt het streekplan dat de karakteristieke open gebieden langs de randmeerkust behouden moeten blijven. In aanvulling op de regiovisie stelt het streekplan dat water een belangrijk ordenend beginsel bij de (dubbel)bestemming van de ruimte in Gelderland is. Daarnaast dient de centrale positie van Harderwijk versterkt te worden en dient de recreatiesector een stimulans te krijgen. Het Waterfront is in het nieuwe streekplan benoemd als onderdeel van de ruimtelijke ontwikkelingsopgaven van het 'Rode' raamwerk.

3.3.2 Het waterhuishoudingsplan Gelderland

In het waterhuishoudingsplan (1996) wordt onder andere aandacht gevraagd voor de waternatuur in de Hierdense Beek en omgeving en de kwelafhankelijke land- en waternatuur in het kustgebied. Langs de randmeren kunnen grondwaterstanden lokaal worden verhoogd ten behoeve van de weidevogelpopulatie.

Inmiddels is het ontwerp van het derde Gelders Waterhuishoudingsplan 2005-2009 vastgesteld. Net als in het vorige plan wordt gekozen voor de invalshoek van integraal waterbeheer. Met dit Waterhuishoudingsplan wordt richting gegeven aan het waterbeheer met de hoofdlijnen van het beleid en wordt zorg gedragen voor de afstemming van het waterbeleid met de ruimtelijke

■
ordering, het milieubeleid en het verkeers- en vervoersbeleid van de verschillende overheden. Het Derde Waterhuishoudingsplan is na vaststelling het toetsingskader voor de waterbeheerders. Het plan heeft betrekking op verschillende thema's. Zo zijn daar de thema's: 'veiligheid tegen hoog water', 'droge voeten en water voor droge tijden', 'natte natuur, schoon water in gebieden' en 'schoon water uit de kraan'. Het lange termijn beleid in dit waterhuishoudingsplan is gelijk aan het beleid uit het vorige, aangevuld met het waterbeleid voor de 21^e eeuw met 'voldoende ruimte voor de rivier' en 'voldoende ruimte om regenwater vast te houden in sloten en plassen en in waterbergingsgebieden die geschikt zijn om bij zeer hevige regenbuien tijdelijk onder te lopen.

Naast deze algemene thema's wordt ook ingegaan op uitbreidingen van bestaande ruimtelijke activiteiten in de randmeren, waaronder die van Harderwijk. Deze uitbreidingen zijn slechts mogelijk onder strenge randvoorwaarden. Vroegtijdig overleg met Rijkswaterstaat en voldoende compensatie zijn noodzakelijk. Tot de vaststelling van de streekplanherziening geldt voor de zoekgebieden als beleid: bestaande bestemmingen en bestaand gebruik zijn mogelijk. Onomkeerbare ontwikkelingen die bij een peilstijging van de randmeren kunnen leiden tot maatschappelijk risico op schade, worden afgewogen tegenover de werkelijk benodigde ruimte aan vrijwaringzone voor de peilstijging. Dit betreft zowel nieuwe ontwikkelingen als uitbreiding van bestaande situaties.

3.3.3 Het Gelders Milieuplan 3

Het Gelders Milieuplan 3 is in mei 2004 vastgesteld. Het Waterfront van Harderwijk is hierbij aangemerkt als stimuleringsgebied vanwege de aanwezige hardnekkige milieuproblemen. Belangrijkste knelpunt vanuit milieu is de combinatie van wonen, werken, verkeer en natuur in een betrekkelijk klein gebied. De milieuproblemen spelen op planniveau en op operationeel niveau. Op planniveau gaat het om problemen die van grote invloed zijn op de realiseerbaarheid van het plan, in dit geval vooral geluidsbelasting en bodemverontreiniging. Op operationeel niveau gaat het onder meer om de afvoer van waterstromen en om duurzaamheidsaspecten.

3.3.4 Provinciaal verkeers- en vervoersplan

Het verkeers- en vervoersbeleid van de provincie Gelderland is vastgelegd in het Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan 2 (PVVP, 2, 2004). Een belangrijk beleidsuitgangspunt is dat het verkeers- en vervoersbeleid bijdraagt aan het zo goed mogelijk benutten van de gunstige ligging van de provincie tussen de Randstad en het Ruhrgebied. Deze positie maakt haar bij uitstek aantrekkelijk

■
voor het bedrijfsleven dat gebaat is bij een snelle aan- en afvoer van producten en grondstoffen. Daarnaast is het beleid erop gericht de huidige natuur- en milieuwaarden en het gunstige leefklimaat in Gelderland te behouden en waar mogelijk te versterken. Dit is haalbaar door een bundeling van verkeersstromen en de ontwikkeling van alternatieven voor de auto.

Het PVVP richt zich vooral op het terugdringen van het autoverkeer en het bevorderen van het fietsverkeer en het openbaar vervoer. Ook het recreatieve autoverkeer leidt tot problemen en kan onder andere door de aanleg van recreatieve transferpunten in goede banen worden geleid. Met betrekking tot het goederenvervoer richten de speerpunten zich op het stimuleren van het goederenvervoer over water en over het spoor ter vermindering van de groei van het vrachtverkeer over de weg. Harderwijk wordt gezien als regionaal knooppunt voor goederenvervoer en als optie voor een Regionaal Overslag Centrum (ROC).

Het PVVP voorziet in een verbetering van de N302 nabij Harderwijk.

3.4 Regionaal beleid

3.4.1 Weloverwogen met Water (Waterbeheersplan Veluwe 2002-2006)

Het Integraal waterbeheersplan geeft aan hoe het Waterschap Veluwe de komende jaren zijn taken gaat uitvoeren. Grote delen van het stroomgebied van de Hierdense Beek en het gebied tussen Harderwijk en Elburg zijn vanwege hun hoge natuurwaarden aangewezen als gebied met 'water voor landbouw en kwelafhankelijke land- en waternatuur'. Het gebied heeft een belangrijke functie voor de migratie van vissen en voor weidevogels.

3.4.2 Integraal Inrichtingsplan Veluwe-Randmeren

In 1996 is het project Integrale Inrichting Veluwerandmeren (IIVR) gestart. Onderdeel van dit project is het opstellen van een inrichtingsplan Veluwerandmeren. Dit plan is in 2001 vastgesteld. Het centrale doel van het inrichtingsplan Veluwerandmeren (IIVR, 2001) is te komen tot een harmonieus evenwicht tussen natuur en recreatie in de Veluwerandmeren, waarbij het behoud van de in de afgelopen jaren gerealiseerde goede waterkwaliteit een grote rol speelt. Overeenkomstig een afgesproken zonering worden dan ook zowel natuurondersteunende als recreatieve maatregelen uitgevoerd in de komende jaren. Voor recreatie en toerisme is het beleid gericht op het selectief uitbreiden van voorzieningen en het verhogen van de kwaliteit van bestaande voorzieningen. In het inrichtingsplan is

■
rekening gehouden met het Waterfront van Harderwijk door het te benoemen als een zogenaamd 'lopend project' (bestaand beleid). Onder meer voorziet het plan in een nieuwe vaargeul naar de Boulevard. (Inmiddels vervallen.)

3.4.3 Waterkoersen voor de Veluwe

Door het Waterschap Veluwe is in september 2002 het rapport 'Waterkoersen voor de Veluwe' uitgebracht. Het geeft een strategische stroomgebiedvisie en watertoets over het herstel en behoud van de veerkracht van de Veluwse watersystemen. Een waterkoers is een gewenste ontwikkelingsrichting waaruit richtlijnen voor het gebruik van watersystemen volgen. Uitgangspunt is het in stand houden en versterken van duurzame en veerkrachtige watersystemen. Het rapport 'De Waterkoersen voor de Veluwe' is door het Waterschap Veluwe ingebracht als bouwsteen voor de stroomgebiedvisie Veluwe.

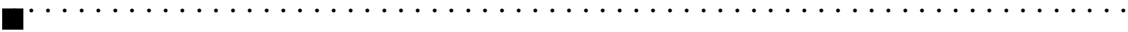
3.4.4 Stroomgebiedvisie Veluwe

In oktober 2003 heeft het College van Gedeputeerde Staten de stroomgebiedvisie Veluwe voorlopig vastgesteld. In deze visie krijgt onder meer het aspect regionale waterberging aandacht. Ook in de gemeente Harderwijk zijn diverse zoekgebieden voor regionale waterberging aangegeven, onder meer nabij het plangebied. De opties nabij het plangebied zijn overigens vervallen.

3.4.5 Hierdensche Poort

Het project 'Herdensche Poort' is genoemd in de nota Veluwe 2010. De rode draad van deze nota is een duurzaam evenwichtige ontwikkeling van ecologie en economie op de Veluwe. Dit project omvat de realisering van een robuuste 'ecologische poort' tussen het Centraal Veluwe Massief en de natte randmeerkust bij Hierden. In de projectgroep zijn onder meer de gemeenten, het Waterschap Veluwe, de provincie en de eigenaar van het landgoed 'De Barrebos' vertegenwoordigd. Het plan Hierdensche Poort biedt een duidelijk perspectief voor natuur, landschap, landgoederen, landbouw, recreatie en cultuurhistorie. Hierbij wordt gedacht aan het herstellen van het natuurlijke karakter van beken, het herstellen en ontwikkelen van natte en kwelafhankelijke natuur en de realisatie van waterretentie en –berging.

De Hierdense beek is in het voorontwerp Reconstructieplan Veluwe aangewezen als groene wig. De groene wig moet ervoor zorgen dat de overgangen tussen gebieden, in dit geval de Veluwe en de randmerengebieden, herkenbaar zijn. De wiggen worden uitgevoerd als brede, groene wiggen tussen kernen met een robuuste landschappelijke structuur.

3.4.6 Regionaal Verkeers- en Vervoersplan

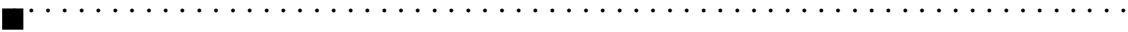
De rijks- en provinciale doelstellingen met betrekking tot Verkeer en Vervoer worden in het Regionaal Verkeers- en Vervoersplan (RVVP, 1996) door de gemeenten in het Intergemeentelijk Samenwerkingsverband (ISV) vertaald via streefbeelden naar een beleid van de regio in hoofdlijnen. De centrale doelstelling is het ontwikkelen van een regionaal verkeers- en vervoersbeleid dat gericht is op een duurzame samenwerking. Als afgeleide doelen hiervan zijn geformuleerd: verbetering van de kwaliteit van de leefbaarheid (milieu en verkeersveiligheid) en daarnaast de verbetering van de kwaliteit van de bereikbaarheid. Aan deze doelstellingen zijn twee randvoorwaarden gesteld: economische ontwikkelingen mogen geen nadeel ondervinden en de individuele vrijheid van verplaatsing wordt niet aangetast. De streefbeelden zijn de vermindering van de autoverplaatsingen via locatiebeleid, openbaar vervoerbeleid, fietsbeleid, parkeerbeleid en categorisering van wegen.

3.4.7 Regionale structuurvisie Noord-Veluwe

De regionale structuurvisie Noord-Veluwe (2004) is gezamenlijk opgesteld door de gemeenten Putten, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Elburg, Oldebroek, Hattem, Heerde en Epe. Hoofddoelstelling van de visie is 'zorgdragen voor een leefbare gemeenschap in een hoogwaardige omgeving, waarbij natuur en landschap en leefbaarheid vanuit wederzijds respect met elkaar in evenwicht zijn'. Op de strategiekaart is het buitengebied aangeduid als 'landelijk gebied'. Dit zijn gebieden met primair een agrarische functie. Het beleid is gericht op behoud van de agrarische functie en het daarbij behorende landschapsbeeld. De regio wil dit o.a. bereiken door naast de agrarische functie, ook de betekenis voor natuur en landschap (o.a. weidevogelgebieden) en voor wateropgaven te benadrukken. De Hierdense Beek, de ecologische verbindingzone, het Vogelrichtlijngebied en het Habitatrichtlijngebied zijn als zodanig aangegeven op de strategiekaart.

3.5 Gemeentelijk beleid

De gemeente Harderwijk heeft een aantal plannen vastgesteld of in voorbereiding dat een nauwe inhoudelijke relatie heeft met het Waterfront. Een aantal daarvan passeert hierna de revue. Als laatste wordt melding gemaakt van het Structuurplan Waterfont, dat uitsluitend betrekking heeft op de onderhavige problematiek.

3.5.1 Structuurplan Harderwijk 2020

Het Structuurplan Harderwijk 2020 bouwt voort op eerder geformuleerd ruimtelijk beleid, zoals dat van de Ontwikkelingsvisie Harderwijk en van het Structuurplan Waterfront. Het Structuurplan 2020 staat in juridische zin los van de genoemde plannen.

3.5.2 Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan

De gemeente Harderwijk heeft in 2003 een Gemeentelijk Verkeer- en Vervoers Plan (GVVP) vastgesteld. Met het thema Bereikbare stad in de Ontwikkelingsvisie Harderwijk wil de gemeente de ligging van Harderwijk benutten met goede aansluitingen op het externe systeem van autowegen, spoorlijn en vaarwegen. Maatregelen hiertoe zijn het verbeteren van de infrastructuur (met woonkernen in de omgeving) en de aansluiting op interregionale vervoersassen.

Het verbeteren van de infrastructuur zal nadrukkelijk een bijdrage leveren aan het lokale en regionale verkeers- en vervoersbeleid, dat gericht is op beïnvloeding van de vervoersmiddelenkeuze richting openbaar vervoer en langzaam verkeer. De N302 is ter plaatse van de Knardijk aangepast om een goede doorstroming van het verkeer van en naar Flevoland mogelijk te maken. De provincie Gelderland doet momenteel onderzoek naar de aanpassing van het traject van de N302 nabij de A28 om ook aldaar een goede verkeersafwikkeling veilig te stellen.

3.5.3 Regionaal bedrijventerrein Lorentz-Oost

In het Streekplan Gelderland 1996 is al aangegeven dat regionale bedrijventerreinen langs transportassen mogelijk zijn op locaties die, al dan niet indicatief, op de streekplankaart zijn aangegeven. Een dergelijke aanduiding was bij Harderwijk opgenomen.

In verband hiermee is op 15 mei 2003 het bestemmingsplan 'Lorentz-oost' vastgesteld en vervolgens goedgekeurd door Gedeputeerde Staten. Dit plan maakt de aanleg van een regionaal bedrijventerrein ten oosten van Lorentz mogelijk. De Raad van State zal zich nog in definitieve zin uitspreken over dit bestemmingsplan.

3.5.4 Het Waterfront

In 1996 is gestart met het maken van een samenhangende ontwikkelingsvisie voor het Waterfront. In 1997 is deze visie door de raad vastgesteld en is er draagvlak gezocht bij verschillende partijen. De visie is vervolgens opgenomen in de reeds genoemde Ontwikkelingsvisie voor Harderwijk, die in 1998 is vastgesteld.

■

Bestuurlijk overleg 1998

In februari 1998 heeft de gemeente Harderwijk overleg gevoerd met rijk en provincie over de hoofdlijnen van de voorgestelde ontwikkelingen. Bij het overleg was het rijk vertegenwoordigd door VROM (Inspectie Ruimtelijke Ordening Oost), Rijkswaterstaat (Directies Oost en IJsselmeergebied), LNV (Directies Oost en Noord-West) en EZ (regio Oost). Een belangrijk gespreksonderwerp was de positie van het Veluwemeer als onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur. Het bestuurlijk overleg gaf als resultaat dat de gemeente met het rijk en de provincie Gelderland tot overeenstemming kwam over het Waterfront. Vanwege het zwaarwegende maatschappelijke belang werd de ingreep in de randmeren noodzakelijk geacht, mits de gemeente in haar plan zorg zou dragen voor opheffing van een eventueel verlies aan waarden op het vlak van water en natuur.

Deze '1 op 1 compensatie' zou gevonden moeten worden door het realiseren van waterberging en 'natte natuur' in het zoekgebied de Mheenlanden. De gemeente heeft steeds onderkend dat het Waterfront invloed heeft op de waarden voor natuur en water. Om deze redenen maken zowel de watercompensatie als de natuurontwikkeling volwaardig deel uit van het voorgestelde programma voor het Waterfront. Inmiddels is een voortschrijdend beleidsinzicht ontstaan: de verloren gegane waterberging zal moeten worden gecompenseerd, terwijl ten aanzien van de natuur in totaliteit sprake moet zijn van de versterking van de natuurontwikkeling.

Van Ontwikkelingsvisie tot Strategisch Plan

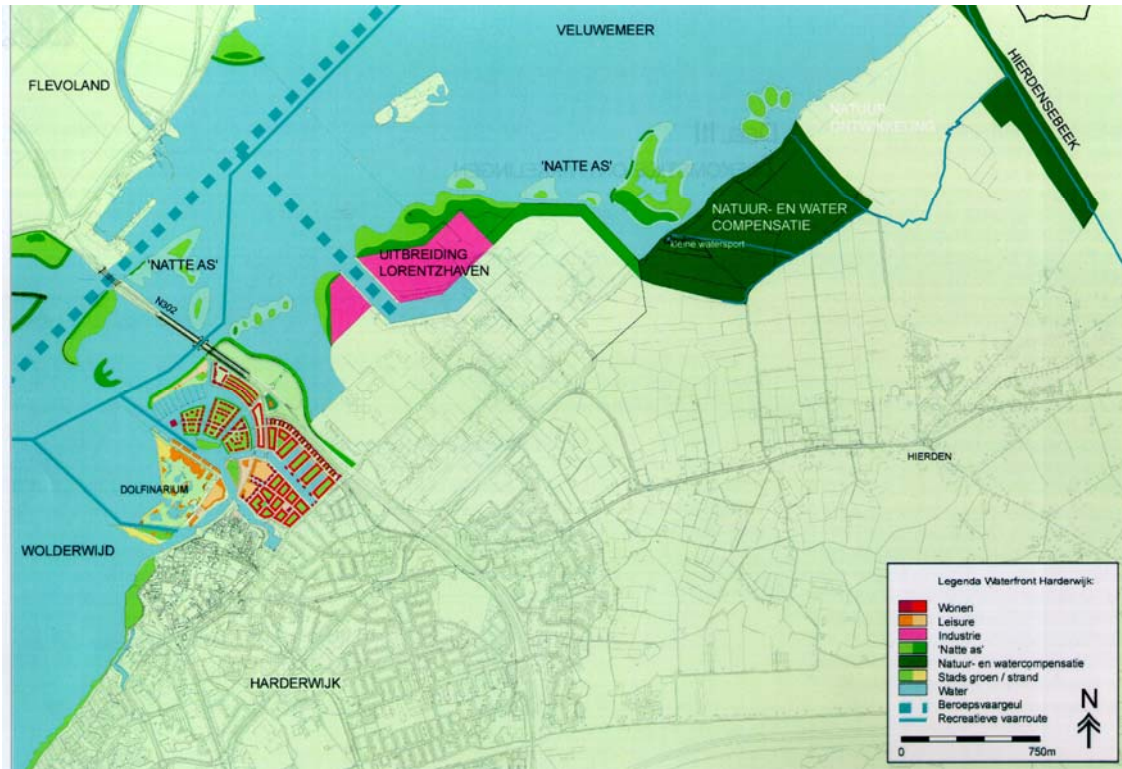
De gemeente heeft de Ontwikkelingsvisie voor het Waterfront verder geconcretiseerd tot het Strategisch Plan Waterfront. Het doel van dit plan was het opstellen van een proces- en projectorganisatie en het maken van een financieel-economische analyse van de Ontwikkelingsvisie. Het Strategisch Plan bevat, met behoud van de hoofdlijnen, een verdere optimalisering van het programma. Desondanks bleef er een fors tekort op de totale planexploitatie. Het Strategisch Plan Waterfront is in december 2000 vastgesteld door de gemeenteraad van Harderwijk.

Van Strategisch Plan tot Masterplan

Na de vaststelling van het Strategisch Plan Waterfront is de gemeente begonnen met de uitwerking daarvan tot een Masterplan. Daarbij is geografisch onderscheid gemaakt tussen het gebied ten zuiden van de N302, het gebied Waterfront-Zuid en het gebied ten noorden daarvan. Het zwaartepunt van een verdere uitwerking en detaillering van het programma, van de stedenbouwkundige opzet en van de exploitatie ligt in het gebied Waterfront-Zuid. Dat is immers het gebied waar zich de knelpunten bevinden waarvoor oplossingen moeten

.....

komen. De ontwikkelingen in het gebied Waterfront-Noord hebben vooral een voorwaardenscheppend karakter.

Kaart 12: Plankaart Waterfront

Vervolgstappen na het Masterplan

Het Masterplan Waterfront is in september 2003 unaniem vastgesteld door de gemeenteraad en wordt nu verder uitgewerkt tot een uitvoerbaar ontwikkelingsplan.

Verder zijn de hoofdlijnen van het Masterplan neergelegd in het ontwerp-structuurplan Waterfront. Op 14 oktober 2004 is het Structuurplan Waterfront vastgesteld (zie kaart 12 'Plankaart Waterfront').

Voor het gebied Waterfront-Zuid is een bestemmingsplan in voorbereiding. Aangezien dat bestemmingsplan één of meer M.e.r.-plichtige activiteiten mogelijk zal maken, is eveneens een M.e.r.-procedure nodig

Dit hoofdstuk begint met de doelstellingen die de gemeente nastreeft met de plannen voor het Waterfront. Vervolgens komen de hoofdlijnen van de toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen aan bod. De doelstellingen en ruimtelijke ontwikkelingen worden vervolgens getoetst aan de beleidskaders van andere overheden.

4.1 Doelstellingen

Met de ontwikkeling van een nieuw en aantrekkelijk Waterfront wil Harderwijk vorm en inhoud geven aan vernieuwing en tegelijk een antwoord geven op de in hoofdstuk 1 geschetste problematiek. Een nieuw gezicht aan het water, een economische impuls en een verbetering van het woon- en leefmilieu voor de hele stad zullen het gevolg zijn. De maatregelen mogen niet ten koste gaan van de diverse functies die de randmeren vervullen. Daarvan worden hier met name het waterbergend vermogen en de natuurfunctie genoemd.

Het project Waterfront Harderwijk heeft twee hoofddoelstellingen:

- versterken van de stedelijke economie;
- verbeteren van de relatie tussen stad en water;

Afgeleide, maar niet minder belangrijke doelstellingen zijn:

- verbeteren van de stedelijk-economische kwaliteit en functionaliteit, waaronder de sociale structuur;
- verbeteren van de bereikbaarheid van de binnenstad en het Dolfinarium;
- structurele oplossing bieden voor de parkeerbehoefte van het Dolfinarium en van de binnenstad;
- ontwikkelen van de Boulevard en de omgeving tot een gebied met een hoogwaardige verblijfskwaliteit;
- ontwikkelen van het gebied tot een hoogwaardig woongebied, aangevuld met leisurfuncties;
- behouden en versterken van het cultureel erfgoed;
- verbeteren van de sociale kwaliteit, die zich uit in aandacht voor de leefbaarheid, voor ontmoetingsfuncties en een passend voorzieningenniveau, aansluitend op wat in de bestaande stad voorhanden is;
- verbeteren van de ecologische hoofdstructuur van het Wolderwijd en het Veluwemeer.

4.2 Het programma in hoofdlijnen

Voorwaarde voor het realiseren van de doelstellingen is dat er op de schaal van het gehele Waterfront een samenhangend en elkaar onderling versterkend pakket van maatregelen wordt genomen. Een gebiedsgerichte aanpak genereert een aanzienlijk groter oplossend vermogen dan een werkwijze waarbij de gesignaleerde knelpunten worden aangepakt met op zichzelf staande projecten (integraal tegenover sectoraal). Een gevolg hiervan is wel dat in totaliteit een complex geheel ontstaat, waarbij ook de fasering van de diverse onderdelen een belangrijk aandachtspunt vormt. De gemeente Harderwijk heeft van meet af aan een open oog gehad voor deze onderlinge samenhang.

In het navolgende worden de belangrijkste onderdelen van het programma voor het hele Waterfront genoemd (niet per se in de juiste volgorde van fasering).

1. Het uitplaatsen van parkeergelegenheid voor toeristisch parkeren van de Boulevard en de voormalige hooilanden naar locaties elders. De vervangende parkeergelegenheid wordt, afgezien van de piekbehoefte voor het Dolfinarium, gevonden in de vorm van parkeergarages en andere parkeermogelijkheden nabij de bestemmingspunten (Dolfinarium en binnenstad).
2. Naar en van de N302 komen nieuwe op- en afritten, ter verbetering van de bereikbaarheid (doorstroming) en de verkeersleefbaarheid (ontmenging van de verschillende verkeerssoorten).
3. Om te kunnen voorzien in de parkeerbehoefte op de drukste dagen in het jaar moet men gebruik maken van een overloopterrein, waarvoor de ruimte wordt benut, die ontstaat tussen de N302 en de onder 2) genoemde, noordelijk gelegen op- en afritten.
4. Met de onder 1. genoemde uitplaatsing van parkeerplaatsen komt letterlijk ruimte vrij voor een grootscheepse opwaardering van de Boulevard, waardoor Harderwijk weer aan het water komt te liggen. De Boulevard krijgt een zeer aantrekkelijk verblijfsklimaat, met tal van nieuwe functies, waaronder leisure.
5. Ter verbetering van het woon- en leefmilieu dient het industrieterrein Haven te 'verkleuren', waarbij het gebied een gedaanteverandering ondergaat naar een woon- en werkgebied.
6. Dit betekent vanwege de noodzakelijke bodemsanering tevens een verbetering van de milieukwaliteit.
7. Het streven is een goed woon-, leef- en verblijfsmilieu te realiseren, zowel wat betreft voorzieningen en de woningbouw als wat betreft openbare ruimten en plaatsen waar mensen werken of recreëren.

Leefbaarheid, veiligheid en een goed sociaal klimaat zijn van belang voor de uitstraling van het Waterfront en van de stad als geheel. Dit is onder meer rechtstreeks van belang voor de verkoopbaarheid en verhuurbaarheid van woningen.

8. Het Dolfinariumeiland zal door het toevoegen van bebouwing een 'gezicht' krijgen.
9. Ten zuidwesten van het Dolfinarium komt een zogeheten Strandeiland, waarmee Harderwijk zijn openbare strand terug krijgt.
10. De huidige Vissershaven en Lelyhaven, alsmede de bestaande geul langs het Dolfinarium blijven als waterelement gehandhaafd.
11. Er komt een nieuwe binnenhaven ter plaatse van het huidige parkeerterrein op de Boulevard, waarmee een waterverbinding tot stand komt met het Wolderwijd.
12. Om de onder 5. genoemde woningbouw mogelijk te maken, krijgt de jachthaven 'De Knar' een nieuwe locatie.
13. Ook de verenigingen voor de kleine watersport krijgen een nieuwe plaats, namelijk ter plaatse van het 'haventje Van den Berg', dat juist ten oosten van het bedrijventerrein Lorentz ligt.
14. Het bedrijventerrein Lorentzhaven wordt uitgebreid, om plaats te bieden aan bedrijven die verplaatst dienen te worden van het industrieterrein Haven om daar de onder 5. genoemde woningbouw en leisure mogelijk te maken. Bovendien is ruimte nodig voor een Regionaal Overslag Centrum.
15. Compensatie van het verlies aan waterbergend vermogen en natuurbescherming en -ontwikkeling vormen een integraal onderdeel van het Waterfront.
16. Het project Natte As betekent een versterking van de ecologische relaties tussen de Veluwe en Flevoland.

4.3 Toetsing aan de beleidskaders van hogere overheden

De doelstellingen van het plan en de ruimtelijke ontwikkelingen sluiten aan bij de beleidskaders van andere overheden, waarin gezocht wordt naar (leef)kwaliteit binnen de ruimtelijke druk. Hiermee komt ook het dilemma naar voren waarvoor Harderwijk zich ziet gesteld. De functie als regionaal centrum en de gewenste verbetering van de ruimtelijke kwaliteit leiden tot een ruimtebehoefte waarvoor landinwaarts geen ruimte is te vinden vanwege de waarden van het Nationaal Landschap Veluwe. Ook de wens tot behoud van het cultureel erfgoed legt beperkingen op aan ruimtelijke ontwikkelingen. Er is echter evenmin op voorhand ruimte beschikbaar in de randmeren, vanwege onder meer de natuurfunctie en de waterbergingscapaciteit. In dit dilemma kiest de gemeente met het plan Waterfront voor zo beperkt mogelijke buitendijkse ingrepen, met een volledige compensatie voor het

■

waterbergend vermogen en voor natuurontwikkeling. Deze keuze is in het Bestuurlijk overleg van 1998 bevestigd. Het maatschappelijk belang en de (on)mogelijkheden voor alternatieven komen in het volgende hoofdstuk aan de orde.

.....

Maatschappelijk belang en de mogelijkheid van alternatieven

De aanwezigheid van een zwaarwegend maatschappelijk belang en het ontbreken van alternatieven zijn belangrijke condities in het kader van de natuurbeschermingsbepalingen en het waterbergingsbeleid. Dit hoofdstuk behandelt deze condities. Centraal staat de huidige en de toekomstige functie van Harderwijk als regionaal centrum. Daarom wordt deze functie eerst belicht. Vervolgens komt het nulalternatief in beeld: wat zijn de maatschappelijke gevolgen indien de voorgestelde maatregelen achterwege blijven? Daarna komt het maatschappelijk belang van deze maatregelen aan de orde. Tenslotte wordt gekeken of er alternatieven zijn voor de situering van de voorgestelde ontwikkelingen.

5.1 Harderwijk als regionaal centrum

Streekplan

Harderwijk vervult een belangrijke functie als regionaal centrum. In het streekplan Gelderland en in de 'Hoofdlijnennota' voor het nieuwe Streekplan heeft Harderwijk ook voor de toekomst een functie en taakstelling als regionaal centrum. De regionale functie schept verplichtingen, want Harderwijk heeft een opvangtaak ten aanzien van wonen en werken. Van de toekomstige regionale woningbouwproductie zal Harderwijk ongeveer 50% voor haar rekening moeten nemen, zodat de stad nog sterk zal groeien. Door zoveel mogelijk de woningbouw te concentreren in de stad Harderwijk, kan in de dorpen in de regio een aantasting van natuur- en landschapswaarden worden voorkomen, hetgeen een zwaarwegend maatschappelijk belang is.

Ook de belangrijke regionale werkgelegenheidsfunctie zal, gezien de provinciale streekplanprognoses, in de toekomst verder versterkt moeten worden om daarmee een verdere verstedelijking van de Veluwe tegen te kunnen gaan.

Waterfront en regionaal centrum

Met het Waterfront wordt een belangrijke impuls gegeven aan deze regionale functie. Door het aanbod van een hoogwaardig woon-werkmilieu aan het water, direct naast de binnenstad, verstevigt Harderwijk zijn functie als regionaal centrum. Met de verplaatsing van bedrijvigheid van het verouderde industrieterrein Haven ontstaat namelijk, in aansluiting op de binnenstad en het Dolfinarium, een zeer aantrekkelijk gebied voor nieuwe woon- en werkfuncties. Het Waterfront biedt zodoende bij uitstek mogelijkheden om een bijzonder

■
en wervend woonmilieu aan het water te realiseren. Een woonmilieu dat uniek is in de regio.

De te verplaatsen bedrijven van industrieterrein Haven krijgen op het bedrijventerrein Lorentzhaven een locatie met toekomstmogelijkheden. De vestiging van een Regionaal Overslag Centrum (ROC) op bedrijventerrein Lorentzhaven levert een belangrijke bijdrage aan de werkgelegenheid en aan de vermindering van het vervoer over de weg.

De ontwikkeling van het Waterfront zal er verder toe leiden dat de binnenstad en de Boulevard (met het Dolfinarium) worden versterkt als attractiepunten voor winkelen, cultuur en recreatie. Vernieuwing in combinatie met het opheffen van de parkeer- en verkeersproblematiek vergroot de aantrekkingskracht van de binnenstad en van het Boulevardgebied. Het Waterfront zal daardoor de toeristische druk op de Veluwe afleiden.

5.2 Nulalternatief

In het nulalternatief blijven de voorgestelde maatregelen van het project Waterfront achterwege. Dat betekent echter niet dat daarmee de huidige situatie in stand blijft. Uit onderzoek is gebleken dat het Waterfront van Harderwijk zich in een neerwaartse spiraal bevindt. Het achterwege laten van maatregelen betekent dat negatieve ontwikkelingen zich versterkt zullen voortzetten. Harderwijk zal met de rug naar het water blijven staan en kan zijn functie als regionaal centrum minder waarmaken. Strikt genomen leiden deze negatieve ontwikkelingen derhalve tot strijdigheid met het streekplan.

In het nulalternatief blijven het Dolfinarium en de binnenstad van Harderwijk in het hoogseizoen vrijwel onbereikbaar per auto, waarmee niet alleen een belemmering ontstaat voor verdere ontwikkelingen, maar ook een handhaving van de huidige oneigenlijke en versnipperde 'gelegenheidsparkeerplaatsen' in en rondom de binnenstad. Vermindering van de bereikbaarheid van het Dolfinarium heeft een verminderde investeringsbereidheid tot gevolg en zal op den duur leiden tot een veroudering van het toeristische aanbod ter plekke. Er zal een neerwaartse spiraal optreden in de werkgelegenheid in de toeristisch/recreatieve sector van Harderwijk. Zonder de positieve impuls van de realisatie van het Waterfront, (in combinatie met het project Integrale Inrichting Veluwe Randmeren (IIVR), zie 3.3.2, zal ook de watersportfunctie van Harderwijk zich niet verder kunnen ontwikkelen. Uitgaande van een groei van de vraag naar binnenlandse recreatiediensten zal dit alles leiden tot een verhoging van de recreatieve druk op andere, meer kwetsbare delen van de Veluwe en Noordwest-Overijssel.

■
Zonder omvorming van het industrieterrein Haven tot een hoogwaardig woon- en werkgebied blijven de negatieve invloed daarvan op het woon- en leefmilieu en de slechte milieutoestand (waaronder de asbestvervuiling) in stand. Op de huidige plaats kunnen de bedrijven niet meer uit de voeten. Omdat bedrijven geen investeringen kunnen plegen, is nu reeds 'slijtage' zichtbaar. Deze slijtage zal in het nulalternatief versterkt doorgaan. Bovendien worden bedrijven op de huidige locatie steeds slechter bereikbaar. Tenslotte zal men zonder het project Waterfront elders ruimte moeten vinden voor onder meer de geplande woningbouw en een Regionaal Overslag Centrum om aan de regionale taakstelling van Harderwijk te kunnen voldoen.

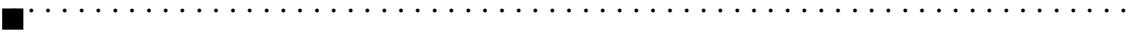
5.3 Het maatschappelijk belang van de voorstellen

Functie als regionaal Centrum

In het voorgaande is voldoende aangetoond dat handhaving van de status van Harderwijk als regionaal centrum, zoals neergelegd in het streekplan, een zwaarwegend maatschappelijk belang vertegenwoordigt.

De regionale en stedelijke economie

Het Waterfront levert een belangrijke bijdrage aan de regionale en stedelijke economie, hetgeen van grote maatschappelijke betekenis is. Met de vernieuwing van het Waterfront wordt een verdere groei van de toeristische attracties (Dolfinarium en binnenstad) mogelijk. Daardoor wordt nieuwe werkgelegenheid aangetrokken, waaronder horeca en leisure. Dit levert niet alleen nieuwe arbeidsplaatsen op, maar ook een groter draagvlak voor tal van voorzieningen. Door het NEI is een speciaal onderzoek ingesteld naar de economische effecten van het project Waterfront. Het NEI becijfert de totale toegevoegde waarde van het Waterfront voor de economie van Harderwijk op 200 miljoen euro. De totale directe extra structurele werkgelegenheid bedraagt volgens het NEI 440 arbeidsplaatsen (fte). Daarnaast levert het Waterfront een positieve bijdrage aan het vestigingsmilieu van de regio in het algemeen en van Harderwijk in het bijzonder. Langs de Boulevard ontstaat een aantrekkelijke ontmoetingsruimte voor ondernemers, terwijl verder een voor de Veluwe uniek en hoogwaardig woonmilieu ontstaat langs het water. De realisatie van de werken in het Waterfront kan een belangrijke impuls geven aan de lokale en regionale werkgelegenheid, ook voor langdurig werklozen. Hierover dienen op termijn afspraken met uitvoerders/aannemers gemaakt te worden.

De leefbaarheid

Het Waterfront is van groot belang voor de noodzakelijke verbetering van de leefbaarheid in de binnenstad en omliggende woonbuurten. De verplaatsing van het toeristische verkeer naar de verschillende parkeervoorzieningen in het Waterfront zorgt voor een aanzienlijke vermindering van de parkeer- en verkeersoverlast in de binnenstad zelf. Er komt ruimte op de Boulevard en de groene weiden nabij de stadsmuren blijven gevrijwaard van ontsierend blik. Deze weiden maken deel uit van het Beschermd Stadsgezicht en moeten dientengevolge vrij zijn van auto's. Tot op heden is dat niet mogelijk.

Aan de dagelijkse verkeerscongestie in het hoogseizoen, met veel geur- en geluidsoverlast, wordt het hoofd geboden. Met het verkleuren van het industrieterrein Haven tot een hoogwaardig woon- en werkmilieu komt een einde aan de nabijheid van (in enkele gevallen milieuhygiënisch zeer hinderlijke) bedrijvigheid bij woonbuurten. Als gevolg hiervan worden bestaande milieucirkels kleiner en liggen niet langer over de binnenstad en woonbuurten, dit in tegenstelling tot de huidige situatie. Ook het zware verkeer van en naar het industrieterrein Haven hoeft in de toekomstige situatie niet meer door de stad.

Veiligheid

Een belangrijk aspect is dat met de uitvoering van het project Waterfront de verkeersveiligheid sterk zal verbeteren, onder meer omdat een eind komt aan het mengen van vrachtverkeer met andere verkeersstromen. Verder betekent de verplaatsing van bedrijven van het terrein Haven een verbetering van de externe veiligheid. Een aantal van deze bedrijven kent thans opslag van gevaarlijke stoffen en bovendien zal het transport van gevaarlijke stoffen door of langs woonbuurten sterk verminderen.

Sociale kwaliteit

Met de realisering van het Waterfrontproject zal de sociale kwaliteit in en om het plangebied sterk verbeteren. Er kan een goed woon-, leef- en verblijfsmilieu worden gerealiseerd, zowel wat betreft voorzieningen en woningbouw als wat betreft openbare ruimte en plaatsen waar mensen werken of recreëren.

De belevingswaarde

De plannen voor het Waterfront betekenen een aantoonbare en sterke verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. Het industrieterrein Haven ligt direct naast de binnenstad en vormt een belangrijke entree tot deze binnenstad. Op een locatie waar zoveel bezoekers van Harderwijk langs rijden, kan nauwelijks worden gesproken van een visitekaartje.

Met de voorgestane verkleuring zal de beeldkwaliteit ter plaatse sterk verbeteren.

Ook de herinrichting van de Boulevard en de omgeving daarvan levert een zeer belangrijke bijdrage aan de aantrekkingskracht (beeldkwaliteit) van zowel het Dolfinarium als de historische binnenstad.

Cultureel erfgoed

Harderwijk beschikt onder meer over gave stadsmuren en poorten. In het project Waterfront wordt een belangrijke plaats ingeruimd voor het behoud en verbetering van het cultureel erfgoed. Belangrijk daarbij is het herstel van het historisch Waterfront. De beëindiging van de parkeerfunctie van de Stille Weide en de IJsbaan levert een belangrijke bijdrage aan de versterking van het cultureel erfgoed.

Maar er is meer aan de hand. Voor het behoud op langere termijn van karakteristieke waarden in de oude, historische binnenstad zijn sterke functies nodig. Een stevige economische basis is dan ook voorwaarde voor het behoud van het cultureel erfgoed. Het Waterfront levert daarin een belangrijke bijdrage.

Verbetering ecologische structuur

Met het project Natte As vinden, parallel aan het project Waterfront, ook ruimtelijke ingrepen plaats die een positieve verbetering van de ecologische structuur als nadrukkelijk doel hebben. De Natte As staat in hoofdstuk 3 beschreven.

Milieu

Het Waterfront biedt een uitstekende mogelijkheid een omvangrijke bodemsanering uit te voeren. Door de verplaatsing van de bedrijvigheid van het industrieterrein Haven kan in het kader van het Waterfront een sanering tot stand komen. Het huidige industrieterrein is immers ernstig vervuild, waarbij er sprake is van een zeer ernstige asbestvervuiling. De wisselwerking tussen specialisten, overheden en stedenbouwkundigen is gericht op een beoogde, integrale aanpak met een maximaal te bereiken milieurendement, dat maatschappelijk hoog scoort.

Op het industrieterrein Lorentzhaven is ruimte gereserveerd voor de komst van een Regionaal Overslag Centrum (ROC). Met dit ROC wordt het vervoer over water gestimuleerd ter vermindering van het vervoer over de weg. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het milieu.

5.4 Alternatieven

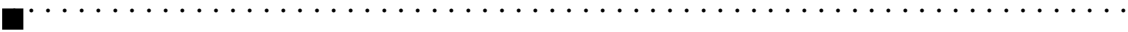
Nu het maatschappelijk belang van een aantal ingrepen is uiteengezet, rest nog de vraag of daarvoor een geschikte alternatieve

locatie beschikbaar is. Deze vraag speelt voor de aanleg van parkeergelegenheid, voor de Lorentzhaven en voor de kleine watersportverenigingen.

Parkeerterreinen

Aanleg van vervangende parkeergelegenheid is een noodzakelijke voorwaarde om de herontwikkeling van het Waterfront Harderwijk vorm te kunnen geven en om de groei van excentrische en oneigenlijke parkeerterreinen een halt toe te roepen. In het verleden is hiernaar uitgebreid onderzoek gedaan, waarbij in totaal tien alternatieve locaties zijn bekeken. Belangrijke functionele locatiecriteria waren voldoende ruimte, een goede ligging ten opzichte van de binnenstad en het Dolfinarium, een optimale bereikbaarheid vanaf het regionale hoofdwegennet en een zo gering mogelijke belasting van het lokale wegennet. Hieruit volgde dat locaties langs de A28 en ten oosten van de wijk Frankrijk afvielen, vanwege de grote afstand tot het Dolfinarium en vanwege de grote infrastructurele maatregelen die nodig zouden zijn om het natransport te regelen. Ook op het evenemententerrein aan de Parkweg ontstaan soortgelijke problemen, waarbij tevens grote verkeersstromen door de stad zouden ontstaan, die de leefbaarheid aantasten. Het onderzoek constateert dat alleen locaties ter weerszijden van de N302, bij het Wolderwijd en het Veluwemeer, goede perspectieven bieden. Van deze locaties is vervolgens de inpasbaarheid onderzocht. Dit onderzoek heeft zich toegespitst op aspecten als bodem en water, landschap en ecologie. Geconcludeerd is dat een parkeerlocatie ten zuidwesten van de N302 te prefereren is boven een locatie in het Veluwemeer. Zo scoort deze locatie beter ten aanzien van bodem, water en ecologie en wordt het landschap niet negatief beïnvloed.

In overeenstemming met de conclusies uit het hierboven genoemde onderzoek ligt in het Structuurplan Waterfront een groot accent op nieuwe parkeervoorzieningen ten zuidwesten van de N302, zij het op andere locaties dan volgens het Strategisch Plan en grotendeels niet meer in de vorm van maaiveldparkeren. Het Structuurplan Waterfront voorziet voor dat gebied namelijk in een compacte stedenbouwkundige opzet, met om die reden ook parkeergarages. Met het oog op de exploitatie (voldoend hoog bezettingspercentage) kunnen parkeergarages echter niet worden gedimensioneerd op pieken in de vraag. Om deze pieken op te kunnen vangen met behoud van een voldoende compacte stedenbouwkundige structuur, is het noodzakelijk om een deel van de benodigde parkeergelegenheid in het Veluwemeer te situeren. Daarbij wordt gebruikgemaakt van de ruimte die ontstaat tussen de nieuwe, noordelijk gelegen op- en afritten van de N302. Er zijn geen alternatieven voor een dergelijk overloopterrein.

Uitbreiding bedrijventerrein Lorentzhaven

Lorentzhaven is primair ontworpen om ruimte te bieden aan de (watergebonden) bedrijvigheid en voor de watersportbedrijven die zich nu nog grotendeels op het industrieterrein Haven bevinden. Om dit (verouderde) industrieterrein vrij te spelen ten behoeve van nieuwe ontwikkelingen is verplaatsing van de bedrijvigheid noodzakelijk. Het gaat in veel gevallen om milieuhinderlijke en grootschalige bedrijvigheid. Het type bedrijvigheid en de vereiste ligging aan het water voor een deel van de te verplaatsen bedrijven, beperken in grote mate de zoektocht naar alternatieven binnen de gemeente Harderwijk. Naast het industrieterrein Haven beschikt alleen het bedrijventerrein Lorentz over een haven. Verder liggen er woonwijken en natuurgebieden langs de kust. De aanleg van een nieuwe haven met (milieuhinderlijke) bedrijvigheid verdraagt zich niet met deze laatste functies. Deze bedrijvigheid sluit wel goed aan bij de bestaande bedrijvigheid op het bedrijventerrein Lorentz. Tegelijk kan goed gebruik worden gemaakt van de aanwezige haven. Binnen de gemeente Harderwijk is Lorentzhaven dan ook feitelijk de enige mogelijkheid om deze bedrijvigheid te huisvesten. Alternatieven buiten de gemeente zijn niet aanwezig of zijn op te grote afstand van Harderwijk gelegen.

Kleine watersportverenigingen

In het Structuurplan Waterfront worden de kleine watersportverenigingen verplaatst naar de locatie het 'haventje van den Berg'. Voordat tot deze beslissing is gekomen, zijn verschillende alternatieve locaties bestudeerd. Het gaat onder meer om locaties bij de Rietmeen, strand Horst en het Overloopterrein voor parkeren. Deze locaties vielen om verschillende redenen af. De Rietmeen is een belangrijk natuurbeschermingsgebied langs het Wolderwijd, waar weliswaar de watersportverenigingen ruimtelijk goed zouden passen, maar niet vanuit de daar liggende natuurbelangen. De locatie aan het Overloopterrein heeft te maken met een in de huidige situatie minder goede waterkwaliteit als gevolg van de rioolwaterzuiveringsinstallatie en een gemeentelijk riooloverstort. Daarnaast leveren diepere gedeelten en de nabijheid van de vaarroute hier problemen op. Met de gekozen locatie komen de kleine watersportverenigingen weliswaar op een wat grotere afstand van de stad te liggen, maar er kan daar wel worden voldaan aan het programma.

5.5 Conclusie

Indien de maatregelen, zoals nu voorgesteld in het project Waterfront, niet doorgaan (nulalternatief) leidt dat tot ernstige maatschappelijke problemen, onder meer omdat Harderwijk zijn positie als regionaal

■
centrum niet waar kan maken en de druk op de Veluwe toe zal nemen. Daarmee is het nulalternatief in strijd met het streekplan. Anderzijds blijken de maatregelen van het project Waterfront zwaarwegende maatschappelijke doelen te dienen, waaronder doelen van regionale en stedelijke economie, leefbaarheid, veiligheid, sociale kwaliteit, belevingswaarde en ruimtelijke kwaliteit, cultureel erfgoed, natuur en milieu. Voor de ingrepen in de ecologische hoofdstructuur blijken geen doelmatige alternatieven beschikbaar te zijn. Wel maakt compensatie deel uit van het programma. De volgende twee hoofdstukken behandelen dit onderwerp ten aanzien van water en natuur.

6.1 Algemeen

Op grond van artikel 12 van het Besluit op de ruimtelijke ordening (Bro) dient in de toelichting op ruimtelijke plannen een waterparagraaf te worden opgenomen. Deze dient in te gaan op de wijze waarop rekening is gehouden met de gevolgen van het plan voor de waterhuishoudkundige situatie. In de waterparagraaf dient uiteengezet te worden of en in welke mate het plan in kwestie gevolgen heeft voor de waterhuishouding, dat wil zeggen het grondwater en het oppervlaktewater. Het is de schriftelijke weerslag van de zogenaamde watertoets: 'het hele proces van vroegtijdig informeren, adviseren (door de waterbeheerder), afwegen en beoordelen van waterhuishoudkundige aspecten in ruimtelijke plannen en besluiten'. De watertoets wordt uitgevoerd binnen de bestaande wet- en regelgeving op het gebied van ruimtelijke ordening en water.

Belangrijkste aanleiding voor het ontwikkelen van de watertoets is de breed gedragen overtuiging, vastgelegd in het nieuwe waterbeleid (Kabinetsstandpunt Anders Omgaan met Water, december 2000), dat het water in Nederland weer meer de ruimte moet krijgen. In de Startovereenkomst Waterbeleid 21^e eeuw (februari 2001) hebben de betrokken partijen Rijk, Provincies, Vereniging van Nederlandse Gemeenten, en Unie van Waterschappen zich bestuurlijk gecommitteerd om vanaf dat moment van start te gaan met de watertoets. Dit is nog eens bevestigd met de gezamenlijke vaststelling van de Bestuurlijke notitie Watertoets (oktober 2001). Inmiddels is per 1 november 2003 de Watertoets verankerd in het Bro.

Na een beknopte algemene beschrijving van het doorlopen proces behandelt de waterparagraaf de volgende thema's:

- veiligheid en wateroverlast;
- schoon water voor gebruik;
- natte natuur en landschap.

Daarnaast zal specifiek worden ingegaan op de gevolgen voor het water van dit bestemmingsplan, met name op het gebied van waterberging.

6.2 Watertoets

6.2.1 Procesverloop

Een eerste overleg met de betrokken waterbeheerders heeft op 27 januari 2003 plaatsgevonden. Bij dit overleg zijn de relevante wateraspecten geagendeerd en geprioriteerd. In het tweede overleg van 27 februari 2003 zijn deze aspecten uitgediept en aangescherpt. Op 25 april 2003 is met de betrokken waterpartners nogmaals een verdieping gemaakt en zijn deelvragen nader uitgewerkt. In het overleg van 27 mei 2003 is met name ingegaan op de watercompensatie en de mogelijkheden om deze in het bestemmingsplan vast te leggen. Dit naar aanleiding van de watertoets 'Bestemmingsplan Waterfront-Noord'. De waterbeheerders hebben naar aanleiding van een overleg op 16 september 2003 een advies uitgebracht. Het verslag is als bijlage bij deze rapportage opgenomen. Het advies wordt later in dit hoofdstuk genoemd. In de Watertoets was de ruimtelijke ontwikkeling van een andere ontsluiting (West-ontsluiting) van de uitbreiding Lorentzhaven–West niet opgenomen. Deze planaanpassing heeft een aparte Watertoets doorlopen. De resultaten van deze toets zijn hierna verwerkt in 6.2.8.

6.2.2 Veiligheid en wateroverlast

Het IJsselmeer en de randmeren zullen in de komende decennia naar verwachting geconfronteerd worden met een autonome peilverhoging door de veranderende lozingssituatie van het IJsselmeer in verband met de verwachte zeespiegelrijzing en de verhoogde piekafvoeren van de uitwaterende rivieren. Bij buitendijkse ontwikkelingen, waaronder het Overloopterrein en de uitbreiding Lorentzhaven zijn te verstaan, dient deze autonome peilstijging nadrukkelijk te worden verdisconteerd in een toeslag op de waterkerende hoogte. Voor de periode tot 2050 gaat het dan om het aanhouden van een veiligheidsmarge van 0,30 m, welke marge voor de aansluitende periode tot 2100 met nog eens 0,70 m moet worden verhoogd. Naast deze redelijkerwijs te verwachten peilstijgingen dienen de buitendijkse ontwikkelingen bestand te zijn tegen de invloeden van calamiteiten. Voor de mate waarin calamiteiten zich zullen manifesteren wordt gerekend met de gemiddelde overschrijdingskansen van de maatgevende omstandigheden van waterstand en golfaanval. Deze wordt uitgedrukt in de zogenaamde 'veiligheidsfrequentie'. Voor het Waterfront wordt een veiligheidsfrequentie aangehouden van 1: 1.250. Hiermee is uitgedrukt dat een extreme situatie, waaronder opstuwing bij extreme wind is te verstaan, zich gemiddeld eens in de 1.250 jaar zal voordoen.

Peilstijging en veiligheidsfrequentie dienen vertaald te worden naar de aan te houden waterkerende aanleghoogte van de buitendijkse ingrepen. Voor de uitbreiding Lorentzhaven wordt deze vooralsnog gelegd op circa 1,60 m + NAP. De benodigde veiligheidsmarge van 0,30 m is hierin meegenomen. Gelet op de toekomstige gebruiksfunctie van dit gebied bestaat voor het aanhouden een hogere maatvoering geen aanleiding. Van een dichte bevolkingsconcentratie zal geen sprake zijn. Bovendien zal de oeverlijn van de uitbreiding Lorentzhaven een geleidelijk oplopend karakter hebben, bestaande uit een zone van 60 meter die landafwaarts verloopt van opgaand groen naar plas-dras en water. Deze wijze van inrichting heeft een matigende invloed op de effecten van opstuwende wind. Op inrichtingsniveau kunnen de resultaten van een nog uit te voeren modellenstudie vervolgens dienen als basis voor de concreet aan te houden aanleghoogten. Alsdan zal beoordeeld worden in hoeverre een correctie op het uitgangspunt van 1,60 m + NAP noodzakelijk en geboden is. Voor het Overloopterrein wordt, via de aanleg van een dijk, met een aanleghoogte van 0,45 m + NAP gerekend. Gelet op de functie van dit terrein (parkeerterrein in pieksituatie) behoeft aan het veiligheidsaspect geen grote waarde te worden toegekend. Aldus zal dit terrein kunnen worden ingezet ter vergroting van het waterbergende vermogen van het Waterfront.

Bij het aspect veiligheid kan ook de veiligheid voor de beroepsvaart en recreatievaart worden genoemd. In dit bestemmingsplan worden geen voorstellen gedaan die deze negatief kan beïnvloeden.

De Stroomgebiedvisie Veluwe geeft maatregelen aan om ongecontroleerde wateroverlast in de toekomst te voorkomen. De maatregelen hebben betrekking op het vasthouden, het bergen of het afvoeren van water.

Vasthouden is het opslaan van water in de bodem en in (de haarvaten van) het oppervlaktewatersysteem, met als doel het vertragen van de afvoersnelheid van het water.

Bergen is het tijdelijk 'parkeren' van water in grotere watergangen of op het maaiveld met als doel het reduceren van afvoerpieken. In het watersysteem van de Veluwe omvat bergen voornamelijk het 'parkeren' op maaiveld. Daarnaast zijn er ook enkele watergangen die voor verbreding in aanmerking kunnen komen, met name in het IJsseldal en langs enkele Veluwse beken. Mogelijk kan het verbreden van deze waterlopen gecombineerd worden met natuurontwikkeling.

6.2.3 Schoon water voor gebruik

Oppervlaktewater

Er is de afgelopen jaren veel geïnvesteerd om de waterkwaliteit van de randmeren te verbeteren. Nu is het van belang deze goede

■
waterkwaliteit in de randmeren in ieder geval te behouden (stand-still beginsel). Verbeteren van de waterkwaliteit zal vooral plaatsvinden door maatregelen ten aanzien van 'diffuse bronnen' en door het inzetten van de instrumenten vergunningverlening en handhaving. Diffuse bronnen zijn de belangrijkste veroorzakers van waterkwaliteitsproblemen. Diffuse bronnen zijn onder andere uit- en afspoeling van meststoffen, land- en waterverkeer, bestrijdingsmiddelen, overstorten, effluënten, afspoeling van verhard oppervlak en atmosferische depositie. De waterkwaliteit dient vooral verbeterd te worden door het terugbrengen van de eutrofiëring van het oppervlaktewater en het terugdringen van de microverontreinigingen. Om de waterkwaliteit te verbeteren is het nodig om bovengenoemde bronnen te saneren:

- terugdringen van ongezuiverde lozingen (aansluiting op de riolering of voorzien van een Individuele Behandeling Afvalwater – IBA);
- verbeteren van het zuiveringsrendement van rioolwaterzuiveringsinstallaties;
- verminderen van de uitworp van rioolwater via riooloverstorten. Dit kan bereikt worden door aanpassingen in het rioolstelsel, maar ook door afkoppelen van verharde oppervlakken, waardoor de riolering bij (zware) regenval niet overbelast raakt. Het huidige beleid is erop gericht geen schoon water via de riolering af te voeren. Het verminderen van de uitworp van rioolwater via riooloverstorten volgens het spoor van de basisinspanning (een inspanningsverplichting die voor alle rioolstelsels geldt) is nog geen garantie voor een voldoende waterkwaliteit. Aanvullend moet daarvoor het Waterkwaliteitsspoor gevolgd worden: per overstort moet onderzocht worden welk effect de overstort op de waterkwaliteit heeft, en of aanvullende maatregelen voor de riolering noodzakelijk zijn;
- verminderen van de uit- en afspoeling van meststoffen uit landbouwgronden.

Waterbodem

Ter plaatse van de landaanwinning ten behoeve van het Overloopterrein en het bedrijventerrein Lorentzhaven zijn waterbodemonderzoeken uitgevoerd. Op twee monsterpunten aan de oostzijde invaart van de Lorentzhaven zijn verontreinigingen aangetroffen. Op de overige locaties van deze studie zijn geen verontreinigingen aangetroffen. In de twee genoemde monsters wordt het slib in klasse 2 ingedeeld. Dit betekent dat de algemene milieukwaliteit overschreden is en dat er sprake is van een lichte tot matige verontreiniging. De milieuregelgeving staat toe dat deze

■
bagger onder voorwaarden verspreid wordt in zoet oppervlaktewater en op het land en toegepast wordt als bouwstof in werken.

Vanuit de waterkwaliteit gezien zijn smalle, doodlopende watergangen ongewenst. Deze worden binnen dit bestemmingsplan niet gerealiseerd.

Een aandachtspunt is de verontreiniging van de waterbodem juist ten noorden van de N302. De waterbodem in de hoek tussen het bedrijventerrein Lorentz en de N302 is verontreinigd door de permanente lozing van effluent van de RWZI en de incidentele lozing van ongezuiverd afvalwater van de gemeentelijke overstort (R01). Het bestemmingsplan, in zijn kwaliteit van planologisch instrument, is niet het kader om de verantwoordelijkheid voor deze verontreiniging te beslechten. Volstaan moet derhalve worden met de constatering dat de bronnen die hebben bijgedragen aan de verontreiniging wel zijn aan te geven, maar dat de mate waarin elk van deze heeft bijgedragen - en nog bijdraagt - aan de verontreiniging over de verschillende periodes niet eenvoudig is te bepalen.

Grondwater

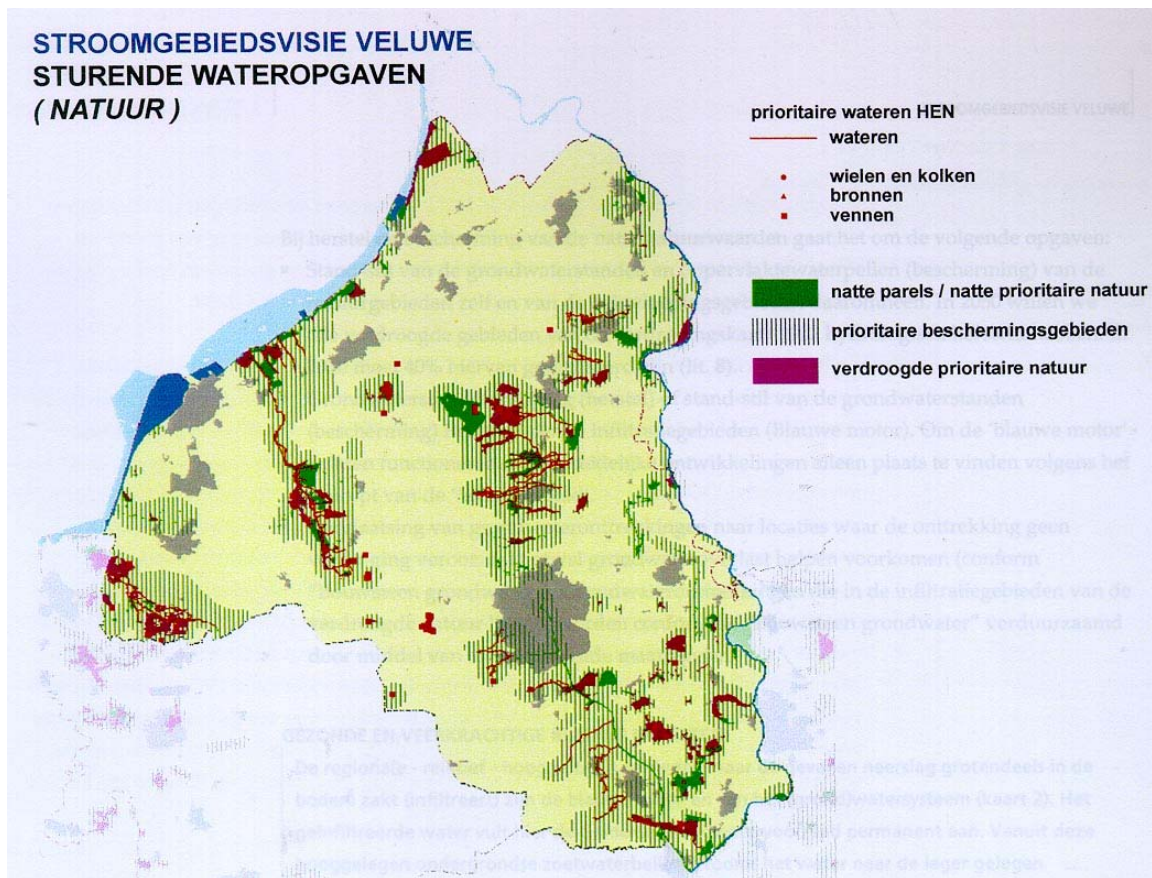
Ook voor grondwater is de kwaliteit een belangrijk aspect. Via mestbeleid en andere maatregelen wordt getracht de uitspoeling van meststoffen naar het grondwater te verminderen. Verbetering van de grondwaterkwaliteit gebeurt voornamelijk via bronmaatregelen. De kwaliteit is verder in het bijzonder van belang bij de drinkwaterwinningen. In het plangebied bevinden zich geen grondwaterbeschermingsgebieden.

6.2.4 Natte natuur en landschap

In het provinciale beleid wordt onderscheid gemaakt in water van Hoogst Ecologisch Niveau (HEN) en wateren met een Specifiek Ecologische Doelstelling (SED-wateren). HEN-wateren hebben nu al een zeer hoge ecologische waarde. De opgave voor deze wateren is vooral om die ecologische waarde te beschermen en eventuele negatieve beïnvloeding terug te dringen. SED-wateren zijn wateren die een zekere ecologische waarde hebben, of dit door een relatief geringe inspanning kunnen krijgen. De meest natuurlijke situatie ligt voor deze wateren echter niet in het verschiet. De opgave voor deze wateren is vooral het herstel van de natuurwaarden, maar ook de bescherming hiervan. Bij de bescherming van de HEN- en SED-wateren gaat het om het voorkomen van achteruitgang in de waterhuishoudkundige situatie en de waterkwaliteit in het gehele stroomgebied waarin het ecologisch waardevolle water is gelegen.

De natuurwaarden in landnatuur zijn afhankelijk van een hoge grondwaterstand, meestal in combinatie met kwel.

In de Stroomgebiedvisie is aan een aangrenzend deel van het plangebied een sturende wateropgave toegekend (zie kaart 13 'Stroomgebiedvisie Veluwe'). Dit zijn opgaven die alleen op te lossen zijn door er ruimte voor te reserveren en aan de bestemming water prioriteit te geven boven andere bestemmingen.

Kaart 13: Stroomgebiedvisie Veluwe

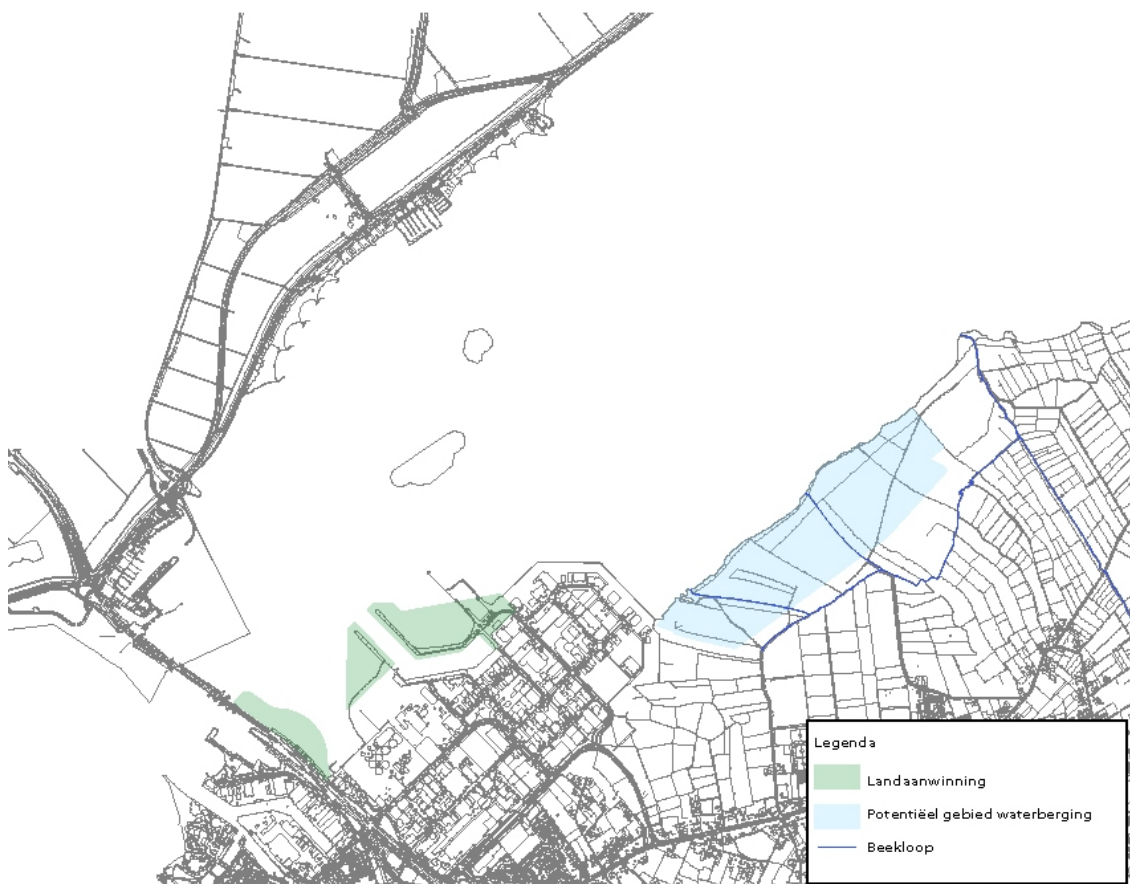
Maatregelen die horen bij het herstel van HEN- en SED-wateren zijn de herinrichting van het watersysteem en de sanering van verontreinigingsbronnen in het stroomgebied van deze wateren. Bij herinrichting van het watersysteem gaat het bijvoorbeeld om herstel van stroming (opheffen stuwning), aanpassing van dwarsprofielen (oeveren), lengteprofielen (hermeandering), etc. Bij de aanpak van verontreinigingsbronnen in het stroomgebied van deze wateren gaat het om sanering van overstorten, ongerioleerde lozingen, vermindering van uitspoeling van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen en het saneren van verontreinigde waterbodems en oeveren. Natuurontwikkeling zal grotendeels

■
plaatsvinden in het gebied Mheenlanden. Hier liggen ruime kansen om de aanwezige natuurfuncties uit te bouwen tot een samenhangend ecologisch netwerk. Hier kunnen onder meer natte graslanden worden ontwikkeld, waarvan weidevogels en moerasvogels kunnen profiteren. De groene natuurlijke oevers rondom de uitbreiding van het bedrijventerrein Lorentzhaven zullen integraal aansluiten op de Natte As en vormen daardoor een onderdeel van deze ecologische verbindingszone.

In de natuurtoets en het inrichtingsplan Mheenlanden (hoofdstuk 7 en 8) wordt dieper ingegaan op de gevolgen en mogelijkheden voor de natte natuur in het plangebied.

6.2.5 Voorgestane veranderingen in het plangebied en hun gevolgen

Het project Waterfront heeft gevolgen voor de lokale bergingsmogelijkheden van water. De hierin voorgestelde ingrepen zijn van invloed op het watersysteem van het plangebied. Zo zal op sommige plekken sprake zijn van landaanwinningen die een verlies aan waterbergend vermogen met zich mee brengen. Dit verlies aan bergend vermogen zal zo veel mogelijk binnen het plangebied gecompenseerd worden (zie kaart 14: 'Waterkaart Waterfront-Noord') In het kader van deze ontwikkelingen is een Watertoets opgesteld, die ingaat op de afstemming tussen water en ruimtelijke ordening.

Kaart 14: Waterfront-Noord landaanwinning en waterberging

Met het oog op de voorgenomen ingrepen van het Waterfront, stelt Rijkswaterstaat, mede op basis van het gestelde in de Nota Ruimte, dat het bergend vermogen dat verloren gaat, gecompenseerd moet worden. Met watercompensatie wordt bedoeld het bergend vermogen van de randmeren dat verloren gaat door landaanwinning en dat gecompenseerd moet worden (randmeerberging). Onder bergend vermogen wordt dan verstaan de ruimte tussen het maximale stuwpeil 0,05 m –NAP (het zomerpeil) en de maximale waterstand, die is bepaald voor een extreme situatie die theoretisch één keer per 1.250 jaar optreedt. Hiervoor is een waterstand 1,00 m boven het zomerstreefpeil (0.05 m –NAP) aangenomen (0,95 m + NAP). Het aantal kubieke meters aan bergend vermogen dat verloren gaat moet gecompenseerd worden.

De gemeente heeft zich daarom ten doel gesteld het verlies aan waterbergend vermogen in de Veluwerandmeren te compenseren, waarbij de compensatie grotendeels moet worden gerealiseerd in het plangebied van dit bestemmingsplan. Namelijk een gedeelte van de Mheenlanden. De overige berging zal daarbuiten worden gerealiseerd.

Over het geheel genomen dient in totaal circa 310.500 m³ aan waterbergend vermogen gerealiseerd te worden. Dit is het gevolg van de realisering van het plan Waterfront. Ten behoeve hiervan vindt landaanwinning plaats in het Veluwemeer voor de uitbreiding van het bedrijventerrein Lorentzhaven inclusief West-ontsluiting en het Overloopterrein en door een zekere landaanwinning als gevolg van Waterfront-Zuid in het Wolderwijd.

Binnen dit bestemmingsplan wordt ondermeer uitgegaan van een te realiseren waterbergend vermogen van circa 247.500 m³. Deze 'binnenplanse' compensatie wordt gevonden in de oeverzone van de uitbreiding Lorentzhaven (circa 44.500 m³) en in de Mheenlanden (circa 203.000 m³). Aldus wordt binnen de kaders van dit bestemmingsplan de landaanwinning voor de uitbreiding Lorentzhaven inclusief West-ontsluiting (groot circa 21.30 ha + 0,75 ha = 22,05 ha) volledig gecompenseerd.

Voor de resterende landaanwinningen in het Waterfront, te weten het Overloopterrein van 6,80 ha en het saldo Waterfront-Zuid van 1,50 ha, is potentieel circa 180.500 m³ aan bergend vermogen beschikbaar. Dit reservoir bestaat uit verschillende locaties, alle gelegen binnen de gemeentegrenzen. Het gaat hierbij om de locaties Regionaal bedrijventerrein Lorentz-Oost (63.000 m³), het Overloopterrein (27.500 m³), de groenzone ten zuiden van Stadsweiden (20.000 m³) en de buffer in de Mheenlanden (70.000 m³). Het Overloopterrein en de buffer in de Mheenlanden maken onderdeel uit van dit bestemmingsplan. In een later stadium zal een definitieve keuze gemaakt worden uit deze potentiële begripsmogelijkheden.

Ter toelichting op het vorenstaande dient nog het volgende:

Overloopterrein

Een deel van het Overloopterrein (circa 5,5 ha) kan bij hoge waterstanden op het Veluwemeer onder water gezet worden. Het deel van de parkeerplaats dat bestemd is voor bussen wordt hoger aangelegd en zal niet voor watercompensatie gebruikt kunnen worden. Op het terrein kan een waterschijf van 0,5 m (NAP 0,95 m – NAP 0,45 m) geborgen worden. Dit levert een waterberging op van 0,5 m * 5,5 ha is circa 27.500 m³.

Zodra het terrein onder water komt te staan, bestaat er kans op een verspreiding van eventueel achtergebleven verontreinigingen naar het oppervlaktewater. Bij de verwachte ontwikkeling van de waterpeilen tot 2050 zal alleen in uitzonderlijke situaties deze waterberging ingezet worden. Dit betekent dat het Veluwemeer tot 2050 alleen belast wordt met afstromend regenwater van het parkeerterrein. Door

de lage verkeersbelasting en de bodempassage van het regenwater zal de kwaliteit van het afstromende regenwater geen belasting vormen voor de waterkwaliteit van het Veluwemeer.

Oevers bedrijventerrein Lorentzhaven

De nieuwe oevers van de Lorentzhaven krijgen een natuurlijk verloop die aansluit bij het natuurontwikkelingsproject de Natte As. Deze minimale 60 m brede oeverstroken zijn bij het oppervlak aan landwinning meegerekend. De aanleg van een deel van deze oevers leiden echter niet tot verlies aan waterbergend vermogen. De hoeveelheid water die in deze oevers geborgen kan worden is circa 44.500 m³.

Oeverzone de Mheenlanden

Het gebied van de Mheenlanden langs het Veluwemeer tussen globaal het Regionaal bedrijventerrein Lorentz-Oost en de zone van de Hierdense Beek is beschikbaar voor watercompensatie. Langs de oeverzone zullen plas-dras situaties gecreëerd worden en zal het maaiveld voor een deel tot de benodigde hoeveelheid worden verlaagd tot op de gemiddelde hoogste grondwaterstand (GHG). De hoeveelheid water die hier geborgen kan worden is bepaald op tot 203.000 m³, welke capaciteit nog verhoogd kan worden met een buffer van 70.000 m³.

Het creëren van deze bergingsmogelijkheden biedt eveneens kansen voor natte natuur, vooral in de Mheenlanden. In hoofdstuk 7 wordt nader op dit onderwerp ingegaan.

De gemeente regelt de watercompensatie in de oeverzone van de uitbreiding van het bedrijventerrein Lorentzhaven, het Overloopterrein en de zone van de Mheenlanden tussen het RBT Lorentz-Oost en de Hierdense Beek, in dit bestemmingsplan planologisch. De watercompensatie zal tevens vastgelegd worden in een bestuursovereenkomst met de waterbeheerders.

6.2.6 Wateradvies

De waterbeheerders (Waterschap Veluwe, Provincie Gelderland en Rijkswaterstaat directie IJsselmeergebied) hebben in hun advies (brief 64320/ PD/ aj, 23 oktober 2003) gereageerd op de voorgenomen veranderingen in het watersysteem.

Ten aanzien van het waarborgen van het veiligheidsniveau in het kader van hoog water adviseren de waterbeheerders om op inrichtingsniveau in te gaan op de bescherming van verschillende delen van het Waterfront. In het bestemmingsplan dient ingegaan te worden op de problematiek van de veiligheid tegen overstroming, rekening houdend met klimatologische omstandigheden.

Over de aangewezen bergingslocaties voor piekafvoeren adviseren de waterbeheerders ten aanzien van het Overloopterrein nader onderzoek te verrichten vanwege de verontreinigingsproblematiek. Dit onderzoek is uitgevoerd en heeft geleid tot het meetellen van het Overloopterrein in de benodigde kubieke meters voor de waterberging. Ten aanzien van de oeverzone Mheenlanden adviseren de waterbeheerders om vooraf de mogelijke combinatie van water en (te realiseren) natuur te bestuderen. Deze studie is inmiddels uitgevoerd in het kader van het Inrichtingsplan Mheenlanden (zie hoofdstuk 8). Aan de hand daarvan is het verantwoord om in dit bestemmingsplan een combinatie van waterberging en natuurontwikkeling planologisch vast te leggen.

In de visie van de waterbeheerders moet de gemeente duidelijk kunnen maken dat watercompensatie binnen de gestelde termijn van drie jaar gerealiseerd kan worden na de landaanwinning, in het kader van financiële reserveringen en procedurele afhandelingen.

In het kader van de watertoets is met de waterbeheerders afgesproken, dat ten aanzien van de realisering van de watercompensatie, nadere bestuurlijke afspraken zullen worden gemaakt. De gedachten gaan daarbij uit naar een bestuurlijke overeenkomst. Het bestemmingsplan beperkt zich verder tot de ruimtelijke aspecten van de waterberging.

6.2.7 Aanbevelingen/aandachtspunten voor de planopzet

Bij het opstellen van het bestemmingsplan Waterfront-Noord wordt rekening gehouden met de volgende aanbevelingen/aandachtspunten:

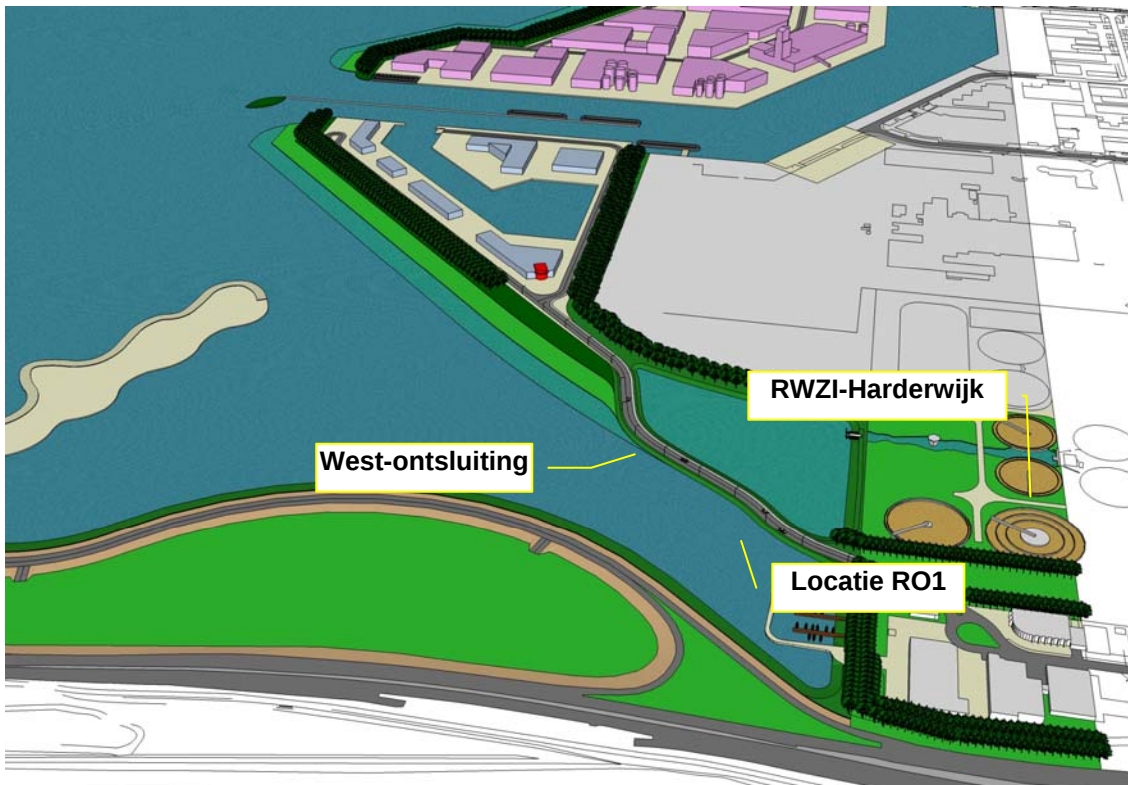
- rekening houden met een peilstijging van 0,3 m (tot 2050) en zo mogelijk andere oplossingen zoeken, om een eventuele verdere stijging van de meerpeilen het hoofd te kunnen bieden;
- de in het plangebied lopende beken en het Veluwemeer krijgt een waterhuishoudkundige bestemming, inclusief onderhouds- en beschermingszone;
- ten behoeve van het bergen van water zal het bestemmingsplan mogelijkheden bevatten om in te spelen op het creëren van ruimte door middel van:
 - het reserveren van een deel van de Mheenlanden voor waterberging;
 - het aanbrengen van een (gedeeltelijk) natte oever bij de uitbreiding van het bedrijventerrein Lorentzhaven, die geschikt is voor waterberging;
 - het reserveren van een deel van het Overloopterrein voor waterberging. Deze mogelijkheid voor waterberging ontstaat nadat een aantal uitgevoerde technische- en

- beheer- maatregelen de schadelijke gevolgen van retourwater naar het Veluwemeer voorkomt.
- er dient onderzoek uitgevoerd te worden naar de kwaliteit van de (water)bodem op verschillende locaties;
 - kansen voor natte natuur liggen in de Mheenlanden, langs de gehele kuststrook, en in de aan te leggen oever langs de uitbreiding van het bedrijventerrein Lorentzhaven;
 - ingrepen, die de waterhuishouding in de directe omgeving van natuurterreinen beïnvloeden, zijn aan een aanlegvergunning gebonden. Zoals het verruimen van waterlopen of het graven van nieuwe waterlopen en het afgraven van terreinen voor waterberging.

6.3 Watertoets West-ontsluiting

6.3.1 Inleiding

Oorspronkelijk was de ontsluiting voor wegverkeer van de nieuwe locatie voor watersportbedrijven op de uitbreiding Lorentzhaven-West gepland via de Einsteinstraat en Lorentzkade. Omdat de Container Terminal Harderwijk (CTH) gaat uitbreiden, kwam voor Lorentzhaven-West een andere ontsluiting in beeld. Deze ontsluiting is mogelijk door de Marie Curiestraat te verlengen over een dijklichaam door het Veluwemeer naar Lorentzhaven-West. Met deze zogeheten West-ontsluiting krijgt de locatie voor de watersportbedrijven meer een eigen gezicht en is zij bovendien beter bereikbaar. Bovendien ontstaat ten oosten van de West-ontsluiting een bassin dat kan worden benut om de kwaliteit van het effluent van de RWZI te verbeteren en in de toekomst ook zou kunnen dienen voor de opvang van overstortwater. Ten aanzien van deze ontwikkelingen is een aparte Watertoets doorlopen.

Kaart 15 Landschappelijke inpassing West-ontsluiting

6.3.2 Proces

Omdat de aanleg van de West-ontsluiting niet in het oorspronkelijke plan was opgenomen, was dit onderdeel niet meegenomen in de Watertoets van Waterfront-Noord. De Watertoets is apart uitgevoerd. Hieronder is het gevolgde proces beschreven.

1. Op 3 januari 2006 zijn in een overleg met Rijkswaterstaat IJsselmeergebied wateraspecten geformuleerd die relevant zijn voor de West-ontsluiting;
2. Deze wateraspecten zijn 5 januari 2006 besproken tijdens een bestuurlijk overleg tussen de gemeente Harderwijk en Rijkswaterstaat IJsselmeergebied. Tijdens het overleg zijn de volgende afspraken gemaakt over de watertoets:
 - Het proces om tot het huidige tracé te komen wordt beschreven;
 - Relevante wateraspecten worden benoemd, met in ieder geval een korte toelichting en zo ver als mogelijk uitgewerkt;
 - Hiaten worden genoemd en later uitgewerkt;
3. Op 25 januari 2006 is het watertoetsdocument West-ontsluiting verzonden naar Rijkswaterstaat IJsselmeergebied en Waterschap Veluwe;

4. De reacties van Rijkswaterstaat IJsselmeergebied en Waterschap Veluwe zijn vervolgens verwerkt in de definitieve Watertoets West-ontsluiting;

6.3.3 Functies bassin

Door de aanleg van de West-ontsluiting ontstaat een bassin ten oosten van de weg. Dit bassin kan in principe worden benut voor de nazuivering van effluent van de RWZI Harderwijk en voor het opvangen van overstortwater van de RO1.

Opvang overstortwater RO1

In 2005 dienen alle gemeenten te voldoen aan de basisinspanning voor hun rioolstelsel. Voor de gemeenten Ermelo, Harderwijk en Putten is vastgesteld, dat als zij ieder afzonderlijk voldoen aan hun basisinspanning, het totale effect beter zou zijn dan de basisinspanning die geldt voor het totale gecombineerde rioleringsstelsel. Dit hogere niveau dat wordt bereikt bij de som van deze afzonderlijke inspanningen, wordt de referentiesituatie genoemd. In de 'Bestuursovereenkomst Optimalisatie Afvalwatersysteem Harderwijk en omgeving' is afgesproken dat de betrokken gemeenten en Waterschap Veluwe gezamenlijk een pakket van maatregelen zullen uitvoeren. Deze maatregelen moeten leiden tot het bereiken van de referentiesituatie in 2010. Eén van de maatregelen is het aanleggen van een retentiebekken van 10.000 m³ ten behoeve van de opvang van overstortwater uit de RO1, indien dat nodig is om aan de referentiesituatie te voldoen.

Bij de evaluatie van de OAS door de Technische Werkgroep is de voorlopige conclusie getrokken dat de referentiesituatie kan worden bereikt zonder de aanleg van een retentiebekken. Hiermee is de directe noodzaak van het realiseren van een retentiebekken voor de RO1 verdwenen. De overstort blijft dan ook buiten het bassin om lozen op het Veluwemeer. Als in de toekomst wel behoefte bestaat aan het opvangen van overstortwater, zullen de mogelijkheden hiertoe worden onderzocht.

Nazuivering effluent RWZI

De RWZI Harderwijk wordt uitgerust met een vierde zuiveringstrap, waarschijnlijk zandfilters. Hiermee wordt de geloosde hoeveelheid fosfaat teruggebracht. Het bassin ten oosten van de West-ontsluiting kan worden benut om ook de bacteriologische kwaliteit te verbeteren. Door het effluent door ondiep oppervlaktewater te leiden van circa 2 ha. groot, wordt op natuurlijke wijze gedesinfecteerd met zonlicht. Om voldoende ondiep water te creëren moet het bassin mogelijk worden voorzien van enkele dammetjes. De open verbinding met het Veluwemeer kan blijven bestaan.

6.3.4 Wateraspecten

Inleiding

In de Watertoets Bestemmingsplan Waterfront-Noord (Tauw, 16 september 2003), zijn de relevante wateraspecten voor het Bestemmingsplan Waterfront-Noord benoemd. Deze hebben gediend als uitgangspunt voor het vaststellen van de relevante wateraspecten voor de West-ontsluiting. Dit zijn:

- wateroverlast;
- compensatie;
- behandeling van hemelwater;
- oppervlaktewaterkwaliteit;
- waterbodem;
- fasering;
- beheer.

Daarnaast is van belang, op welke gronden de ligging van het huidige tracé is bepaald. Deze aspecten worden hieronder behandeld.

Tracékeuze

Het tracé van de West-ontsluiting was aanvankelijk zo gekozen, dat de grootte van het bassin ten oosten van de West-ontsluiting circa 19.000 m² bedroeg. De achterliggende gedachte hierbij was, dat het bassin op deze manier zou kunnen dienen als retentiebekken voor overstortwater van de RO1. Dit tracé is besproken met de Vereniging Natuurmonumenten en Rijkswaterstaat IJsselmeergebied. Om de natuurwaarden in het gebied te beschermen, is het tracé van de West-ontsluiting vervolgens gewijzigd; er is een 'instulping' aangebracht bij de aansluiting met Lorentzhaven-West (zie figuur 1.1.) Deze aanpassing van het tracé houdt in, dat er nu geen 10.000 m³ meer zou kunnen worden geborgen in het bassin. Waterschap Veluwe is voorstander van de voorgestelde vormgeving, omdat deze uitvoering geheel past binnen het landschapsplan: de technische installaties en de aankleding van het terrein blijven goed zichtbaar.

Wateroverlast

Ter bescherming van de natuurwaarden en vanuit ruimtelijk oogpunt, wordt de West-ontsluiting aangelegd op 1,10 m NAP. Dit houdt in dat er ten opzichte van het huidige zomerpeil (-0,05 m NAP) een drooglegging is van 1,15 m.

Op basis van het worst-case scenario voor de klimaatontwikkeling, kan tot 2050 rekening worden gehouden met een stijging van het gemiddelde peil van 30 cm. Tussen 2050 en 2100 zou het gemiddelde peil nog verder kunnen stijgen met 70 cm. Of dergelijke peilstijgingen daadwerkelijk zullen optreden is onduidelijk. Mocht dat echter wel gebeuren, dan is de drooglegging op termijn te gering. De gemeente

is zich hiervan bewust en zal indien nodig de West-ontsluiting in de toekomst ophogen.

Compensatie

Rijkswaterstaat stelt als eis, dat er buiten de West-ontsluiting zelf geen waterbergend vermogen verloren gaat door de aanleg van de Westontsluiting. Bij inrichting voor desinfectie met zonlicht blijft het bassin in open verbinding staan met het Veluwemeer en is dan ook beschikbaar voor het bergen van water bij stijgingen van het randmeerpeil.

Behandeling hemelwater

Het aantal verwachte verkeersbewegingen is (gezien de beperkte omvang van Lorentzhaven-West en de aard van de daar gevestigde bedrijven) beperkt, er wordt uitgegaan van 150 tot 200 verkeersbewegingen per dag. De gemeente Harderwijk hanteert als uitgangspunt voor het lozen van hemelwater dat alleen schoon hemelwater rechtstreeks op oppervlaktewater wordt geloosd. Hemelwater dat afstroomt van de West-ontsluiting is mogelijk verontreinigd, en zal via een zuiverende voorziening worden geloosd op het Veluwemeer.

De uitwerking van de zuivering van hemelwater vindt in een later stadium plaats (mogelijk in de vorm van een infiltratieberm en bodempassage). Voor de lozing van het gezuiverde hemelwater wordt een Wvo-vergunning aangevraagd.

Oppervlaktewaterkwaliteit en waterbodem

Vanwege de grote hoeveelheden effluent die worden geloosd, is de jaarlijkse vuilvracht vanuit de RWZI vele malen groter dan die vanuit de RO1. Door de aanleg van een vierde zuiveringstrap zal de kwaliteit van het effluent verbeteren. Het benutten van het bassin om de bacteriologische kwaliteit te verbeteren, heeft ook een positief effect op de kwaliteit van het Veluwemeer.

De RO1 levert een veel grotere piekbelasting dan de RWZI. Een overstort heeft dan ook direct negatieve gevolgen voor de waterkwaliteit (bijvoorbeeld vissterfte). De RO1 treedt enkele dagen per jaar in werking. Door de optimalisatie van de afvalwaterketen blijft de overstort voldoen aan de regelgeving.

Fasering

De planning voor het vaststellen van het bestemmingsplan Waterfront-Noord is 2006. Na het vaststellen van het bestemmingsplan kan worden gestart met de aanleg van de West-ontsluiting. De referentiesituatie dient in 2010 te worden bereikt (zie

paragraaf 2.2). De ontwikkeling van Waterfront-Noord en het realiseren van de referentiesituatie kan daarom gelijk opgaan.

Beheer

Het water ten oosten van de West-ontsluiting blijft in open verbinding staan met het Veluwemeer. Beheer en onderhoud is in de huidige situatie in handen van Rijkswaterstaat. Rijkswaterstaat, Waterschap Veluwe en de gemeente Harderwijk zullen in overleg bepalen wie verantwoordelijk wordt voor het toekomstig beheer na de ontwikkeling van de West-ontsluiting. Deze afspraken worden vastgelegd in een convenant/overeenkomst. De gemeente Harderwijk is initiatiefnemer voor genoemd overleg.

6.3.5 Hiaten in kennis

1. Het is onbekend of het gemiddelde peil in de Randmeren inderdaad zal stijgen en zo ja, met hoeveel. Dit is afhankelijk van klimatologische ontwikkelingen enerzijds en maatregelen in het kwantitatieve beheer van de Randmeren en het IJsselmeer anderzijds⁴.
2. Het is onbekend welk gezamenlijk effect de realisatie van een vierde zuiveringstrap en de aanleg van een desinfectievijver hebben op de kwaliteit van het oppervlaktewater en waterbodem.
3. De uiteindelijke inrichting van het bassin en de uitvoering van de daarmee gerelateerde technische voorzieningen zijn op dit moment nog niet bekend. Dit wordt in een later stadium uitgewerkt

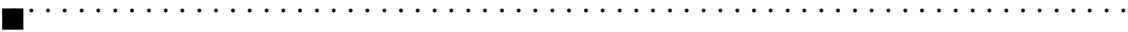
⁴ Rijkswaterstaat heeft het voortouw genomen voor een verkennende studie naar de toekomstige peilen in de Veluwerandmeren. Het doel is om in nauwe samenwerking met provincies, gemeenten en waterschappen inzicht te krijgen in de mogelijke toekomstige peilstijging en de consequenties voor veiligheid, regionaal waterbeheer en ruimtelijke ordening.

7.1 Inleiding

In het afgelopen decennium is het belang van de natuur, als één van de aspecten die in de ruimtelijke afweging een plaats dienen te krijgen, sterk gegroeid. Met name als gevolg van Europese regelgeving neemt het natuuraspect een centrale rol in als het gaat om het beoordelen van de toelaatbaarheid van meer of minder grootschalige ruimtelijke ingrepen. Voor het Waterfrontproject is dat niet anders. De ingrepen die tezamen het Waterfront vormen, spelen zich ten dele af op gronden die een bijzondere natuurwaarde vertegenwoordigen. Het is van essentieel belang om deze waarden gedetailleerd in beeld te brengen en te analyseren om van daaruit de afweging te maken of, en in hoeverre, de voorgenomen ingrepen inpasbaar zijn te achten.

Ten aanzien van het aspect water voorziet het nationale recht inmiddels in een geïnstitutionaliseerd afwegingskader, dat wel wordt aangeduid als de Watertoets. In feite wordt hiermee de procedure van artikel 19a van het Besluit op de ruimtelijke ordening bedoeld. Voor het aspect natuur bestaat dit nog niet. Gelet echter op de onmiskenbare parallel die tussen beide aspecten aanwijsbaar is als het gaat om hun kwaliteit van ordenend principe, is er alles voor te zeggen om ten aanzien van de natuur een soortgelijke toetsingsprocedure op te zetten als voor water. Dit hoofdstuk vormt de neerslag van die notie, in die zin dat daarin de Natuurtoets centraal staat zoals die voor het Waterfront is opgezet en doorlopen. In het kader van de Natuurtoets zijn de natuurbeherende overheden actief benaderd teneinde de natuuraspecten een volwaardige plaats te geven in de planvorming. Het vroegtijdig wederzijds informeren, afwegen en adviseren binnen de Natuurtoets heeft tot doel de voorzienbare negatieve effecten van het plan en de daaropvolgende besluiten op de natuur zoveel mogelijk te voorkomen, dan wel te verzachten. Niet minder belangrijk is vervolgens het onderzoek naar een optimale benutting van de kansen voor natuurontwikkeling.

Geheel analoog aan de Watertoets kent de Natuurtoets een aantal fasen waarbinnen een afstemming plaatsvindt tussen analyse, ontwerp, advies en beoordeling. Deze fasen kunnen als volgt worden omschreven.

Fasen in de Natuurtoets

Initiatieffase

De gemeente Harderwijk, als initiatiefnemer voor het bestemmingsplan Waterfront-Noord, informeert de betrokken natuurbeheerders, zijnde het Ministerie van LNV en de provincie Gelderland, bij het voorgenomen initiatief. Deze fase is feitelijk reeds ingezet in 1998 toen de gemeente de genoemde overheden voor het eerst bij het ruimtelijke planvormingsproces van het Waterfront heeft betrokken. De initiatieffase werd afgerond met het Startoverleg dat op 16 mei 2003 plaatsvond. Tijdens dit overleg werd overeenstemming bereikt over het vervolg van de Natuurtoets.

Overlegfase

In deze fase werden de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen in verband gebracht met de relevante informatie over de natuuraspecten en het toepasselijke beleid op europees-, rijks- en provinciaal niveau. Deze fase mondde uit in het Basisdocument voor Natuurtoets. Dit basisdocument werd opgesteld door een deskundig extern bureau op het gebied van ecologie, flora en fauna. Het rapport bevat indicatieve richtlijnen voor het bestemmingsplan. De indicatieve richtlijnen bestaan uit een voorstel van het externe bureau over de wijze waarop de effecten dienen te worden beoordeeld en hoe de uitkomst van deze beoordeling in praktische zin vertaald dient te worden naar het bestemmingsplan. Die richtlijnen hebben in hoofdzaak betrekking op de mitigatie van effecten die veroorzaakt zouden worden door de aanleg van een toeristische vaargeul in het Wolderwijd. De bij het proces betrokken overheden gaven hun oordeel over de richtlijnen, waarna doorgeslagen kan worden naar de fase van het ontwerp. In de fase van het overleg zijn de ingrepen van het totale Waterfront onderzocht op hun effecten voor de aanwezige natuurwaarden. De onderzoeksmethodiek en de bevindingen van het externe bureau zijn in conceptvorm neergelegd in het Basisdocument voor Natuurtoets en als zodanig op 25 september 2003 met de overlegpartners van de Natuurtoets besproken.

Als resultaat van het overleg is het concept van het basisdocument aangevuld en gecorrigeerd. In deze versie werd tevens een aanzet gegeven voor de indicatieve richtlijnen voor het ontwerpbestemmingsplan Waterfront-Noord. Het aangepaste concept is plenair besproken op 1 oktober 2003. Tijdens die bespreking ontstond behoefte aan de inbreng van Rijkswaterstaat en het Projectbureau IIVR. Beide vanwege hun nauwe betrokkenheid bij het beheer en de ontwikkeling van de Veluwerandmeren en de noodzakelijke bescherming van de zich daarbinnen bevindende natuurwaarden. Op 7 november 2003 vond het overleg plaats waarbij

■
ook de beide laatstgenoemde instanties vertegenwoordigd waren. Het overleg leidde tot het besef dat in klein comité verder gestudeerd diende te worden op de toetsing van het Waterfront aan artikel 6 lid 3 e.v. van de Habitatrichtlijn. Het kleine comité werd gevormd door vertegenwoordigers van Rijkswaterstaat, het projectbureau IIVR, het ministerie van LNV, directie Noord west en de gemeente. Het beraad leidde tot de slotsom dat de effectenanalyse in het kader van de Natuurtoets zich tot het gehele Waterfront dient uit te strekken en niet louter tot het gebied van het bestemmingsplan Waterfront-Noord. Aan de hand van die analyse zijn de richtlijnen voor het bestemmingsplan opgesteld. De Natuurtoetspartners hebben zich unaniem achter de richtlijnen geschaard. Deze richtlijnen hebben echter momenteel hun waarde grotendeels verloren vanwege het vervallen van de toeristische vaargeul in het Wolderwijd.

Ontwerpfase

In deze fase werd het voorontwerp bestemmingsplan opgesteld, met inachtneming van de adviezen uit de overlegfase;

Adviesfase

De betrokken overheden beoordeelden het voorontwerp bestemmingsplan op de natuuraspecten in relatie tot hun oordeel over de indicatieve richtlijnen;

Afwegingsfase

Bij de opstelling van de Natuurtoets als ordenend instrument voorzag de gemeente, dat zij in deze fase het natuuradvies, voor zover nodig, in het ontwerp-bestemmingsplan zou verwerken. Eenmaal in deze fase aanbeland zag de gemeente zich geconfronteerd met voortschrijdende wetgeving en jurisprudentie op het vlak van de natuurbescherming, in het bijzonder in relatie tot de speciale beschermingszones. De Raad van State deed uitspraak inzake het Kokkelarrest, waarmee de onzekerheid over de interpretatie van de term 'significant effect' werd weggenomen. Verder ging de nationale wetgever over tot publicatie in het Staatsblad van de Natuurbeschermingswet 1998, ten behoeve waarvan het ministerie van LNV een Algemene Handreiking deed uitgaan. Verder ontvouwde het ministerie in conceptvorm de instandhoudingsdoelstellingen voor de speciale beschermingszones. Deze ontwikkelingen noopten de gemeente ertoe om het onderzoek naar de aantasting van de natuurwaarden alsnog vorm te geven volgens de uitgangspunten van de Natuurbeschermingswet 1998. Dit heeft ertoe geleid dat over de effecten die zijn aangegeven in het Basisdocument voor Natuurtoets een Habitattoets is uitgevoerd, waarbij in afwijking van het eerdere ontwerp overigens geen sprake meer is van een toeristische

■
vaarroute bij de boulevard. De uitkomsten van de Habitattoets zijn in het onderhavige bestemmingsplan verwerkt.

Beoordelingsfase

Het Rijk en de Provincie geven vanuit hun rol als planbeoordelaar een oordeel over de uitkomst van de Habitattoets in het bestemmingsplan. De adviezen van de betrokken overheden (de richtlijnen) worden meegenomen in de afweging.

7.2 Opbouw

Het vervolg van dit hoofdstuk is in hoofdzaak gebaseerd op het onderzoeksrapport 'Natuurwaarden van het Waterfront Harderwijk, Basisdocument voor Natuurtoets' (Bureau Waardenburg, 22 februari 2005). Voor achtergrondinformatie wordt hiernaar verwezen. Er wordt op gewezen dat er ten opzichte van het Basisdocument voor Natuurtoets een drietal belangrijke aanpassingen zijn doorgevoerd:

- de geplande toeristische vaargeul in het Wolderwijd is vervallen;
- de West-ontsluiting naar Lorentzhaven-West is toegevoegd;
- het gebied van Lorentzhaven-Oost is met circa 2,0 ha verkleind.

Het hoofdstuk geeft ten eerste een overzicht van de ingrepen die relevant zijn voor de Natuurtoets. Vervolgens wordt ingegaan op de mogelijke gevolgen hiervan voor de natuurwaarden. Verschillende effecten kunnen worden onderscheiden. Zo zijn er tijdelijke effecten, permanente effecten en effecten ten gevolge van autonome ontwikkelingen. Vervolgens worden de effecten beoordeeld op basis van een beoordelingskader dat is opgesteld ten behoeve van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en faunawet. De passages in de versie van het ontwerpbestemmingsplan die betrekking hadden op de extra vaargeul in het Wolderwijd zijn vervallen. De uitkomsten van de notitie 'Beoordeling van effecten van de West-ontsluiting' (Waardenburg, 12 juli 2005) zijn in essentie toegevoegd. Ook de uitkomsten van de uitgevoerde Habitattoets (Waardenburg, 30 oktober 2006) zijn opgenomen (zie paragraaf 7.6).

7.3 Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn

Vogelrichtlijn

In het kader van de Europese Vogelrichtlijn is het Veluwemeer aangewezen als Speciale Beschermingszone op grond van het voorkomen van kleine zwaan, pijlstaart, tafeleend en meerkoet. Daarnaast is het gebied van betekenis voor aalscholver, fuut, smient,

.....

■
krakeend, slobbeend, kuifeend en grote zaagbek. De rietkragen in het gebied zijn van belang als broedgebied voor de grote karekiet. De kleine zwaan en de tafeleend zijn voor het Wolderwijd kwalificerende soorten. Andere soorten waarvoor het gebied van betekenis is zijn grote zilverreiger en nonnetje (niet-broedvogel). Andere trekkende vogelsoorten waarvoor het gebied van betekenis is als overwinteringsgebied en/of rustplaats: fuut, aalscholver, smient, krakeend, slobbeend, pijlstaart, kuifeend, meerkoet.

Habitatrichtlijn

Op grond van de kranswiervegetaties die op grote schaal aanwezig zijn in het Veluwemeer en Wolderwijd zijn deze twee randmeren aangewezen als (één) Habitatrichtlijngebied. Medebepalend voor de begrenzing van het gebied is het voorkomen van vegetaties van het Verbond van grote fonteinkruiden of het kikkerbeetverbond. Diersoorten die bij de bepaling van de begrenzing van het gebied een rol hebben gespeeld zijn bittervoorn, kleine modderkruiper, rivierdonderpad en de meervleermuis. De Veluwe is aangewezen als Habitatrichtlijngebied vanwege het voorkomen van verschillende heidevegetaties en eikenbossen. Onder andere de meervleermuis is medebepalend geweest bij het vaststellen van de begrenzing.

Voor de toetsing aan de Vogelrichtlijn is het noodzakelijk om te beoordelen of de effecten van de uitbreiding van de Lorentzhaven en de verdere realisatie van de ingrepen die in het Structuurplan Waterfront zijn opgenomen een al dan niet significante invloed op het functioneren van het systeem hebben. De toepasselijke toetsingsnorm is artikel 19a e.v. van de Natuurbeschermingswet 1998. Het begrip significant gevolg in het eerste lid van artikel 19f van de wet heeft de volgende betekenis: (het moet gaan om) 'Veranderingen in de abiotische situatie en ruimtelijke structuur, die de natuurlijke dynamiek te boven gaan en die het leefmilieu van planten en/of diersoorten zodanig beïnvloeden dat er letterlijk unieke situaties verloren dreigen te gaan, of ecologische processen blijvend worden verstoord, of het voortbestaan van populaties van nationaal zeldzame soorten of voor dat systeem kenmerkende soorten op termijn niet meer op hetzelfde niveau verzekerd is, dan wel de betekenis van een gebied voor soorten aanmerkelijk afneemt' (naar EU 2000).

7.4 In beschouwing te nemen ingrepen en effecten

De belangrijkste onderdelen van het Waterfront zijn:

- de herinrichting van de Boulevard;
- de verplaatsing van de jachthaven De Knar;

- de aanleg van parkeervoorzieningen voor het toeristisch parkeren met direct ten oosten van de N302: het Overloopterrein;
- hoogwaardige woningbouw en werkgelegenheid op industriegebied Haven;
- de uitbreiding Lorentzhaven;
- de West-ontsluiting;
- de verplaatsing van de kleine watersportverenigingen.

Door de verschillende onderdelen van het plan gaat open water tot een omvang van 30,5 ha verloren: ongeveer 29 ha wateroppervlak in het Veluwemeer en 1,5 ha in het Wolderwijd verdwijnt. De bouwwerkzaamheden zullen gedurende enkele jaren plaatsvinden op diverse plaatsen langs de oevers van het Veluwemeer en het bedrijventerrein Lorentzhaven. Natuurontwikkeling en watercompensatie vormen een onderdeel van het plan en vinden plaats in de Mheenlanden, het Wolderwijd en het Veluwemeer. De kaart 14 in paragraaf 6.2.5 geeft globaal de geplande ingrepen in het studiegebied weer.

In het kader van het IIVR zijn de ontwikkeling van het Waterfront en de gevolgen van andere plannen geschetst. Uit het IIVR - rapport is gebleken, dat alle maatregelen, dus inclusief het Waterfront, plaats kunnen vinden. Het IIVR - rapport is ten grondslag gelegd aan de Natuurtoets in dit bestemmingsplan Waterfront - Noord. Effecten van de overige – niet tot het Waterfront te herleiden - ontwikkelingen, zoals de aanleg van eilanden in het kader van de Natte As en diverse maatregelen in het kader van het IIVR, zoals de aanleg van recreatieve voorzieningen, voorzieningen voor de natuur en de aanleg van vaargeulen, worden hier niet besproken.

In de effectbeschrijving wordt, indien relevant, onderscheid gemaakt tussen tijdelijke en permanente effecten. Tijdelijke effecten zijn bijvoorbeeld geluid- en trillinghinder, verkeersoverlast tijdens de bouw en omwoeling van de waterbodem tijdens de aanleg van de haven en de jachthaven. Permanente effecten zijn de effecten die in de eindsituatie en op langere termijn te verwachten zijn als gevolg van de aanleg, zoals het verlies aan leefgebieden, toename van recreatiedruk en versnippering van leefgebieden.

7.5 Effecten na realisering project Waterfront

7.5.1 Effecten op vogels

7.5.1.1 Effecten op watervogels

De effecten op watervogels zijn globaal in te delen in drie typen:

1. Direct verlies van open water of foerageergebied als gevolg van de landaanwinning in delen van de randmeren.
2. Indirect verlies van foerageer- en rustgebied als gevolg van versturende effecten (aanwezigheid boten, mensen, geluid) in de omgeving van infrastructuur.
3. Nieuw leef- en foerageergebied als gevolg van de voorgenomen natuurontwikkeling.

Het Veluwemeer

Kwantitatieve informatie betreffende de verspreiding en het voorkomen van Vogelrichtlijnsoorten in en rondom het plangebied is verkregen uit gepubliceerde telgegevens van watervogels in het Veluwemeer (Van der Winden *et al.*, 1995, Noordhuis, 2001) en ongepubliceerde gegevens uit de winters 1994/95, 1995/96, 1996/97 en 1999/2000 (data RIZA/Bureau Waardenburg). De gegevens zijn in een GIS-omgeving gedigitaliseerd om ze vervolgens te kunnen toetsen aan ingreepgebieden, waarbij aantallen van grote groepen die zich over de zonegrenzen heen uitstrekken evenredig naar oppervlak verdeeld werden. Op basis van deze gegevens is voor het merendeel van de Vogelrichtlijnsoorten het gemiddelde seizoensmaximum berekend (zie tabel) voor:

- het gebied ingenomen door de uitbreiding Lorentzhaven en het Overloopterrein;
- een verstoringzone van 150 m om het Overloopterrein met 100% verstoorde aantallen.

De voorgenomen activiteit aanleg West-ontsluiting heeft een te verwaarlozen invloed op de tabel.

Tabel 4

*Gemiddeld seizoensmaximum van Vogelrichtlijnsoorten in en rond het plangebied in het Veluwemeer (1994-2000). Zone 1 betreft het gebied ingenomen door de uitbreiding van de Lorentzhaven en het Overloopterrein, zone 2 een verstoringzone van 150 m nabij het Overloopterrein en 'rustend' de aantallen duikeenden gemiddeld in beide zones gebaseerd op een evenredige verdeling over het gehele meer uitgaande van aantallen rustende vogels overdag. Bij totaal gemiddeld staan de gemiddelde seizoensmaxima voor het gehele Veluwemeer en bij totaal effect staat het berekende aantal vogels die als gevolg van de ingrepen leefgebied kwijtraken. * Zie tekst; (T)= hele seizoen, in periode na afsterven kranswieren ongeveer 3000 (driehoeksmosselperiode).*

soort	zone 1	zone 2	rustend	totaal	
	drooggelegd	verstoord		gemiddeld	effect
fuut	3	1		338	4
aalscholver	18	5		1771	23
kleine zwaan	0	0		2657	0
smient	1	0		2451	1
krakeend	20	0		1283	0*
pijlstaart	0	0		2979	0
slobeend	0	0		76	0
tafeleend	n.v.t.	n.v.t.	138	10589(T)	(40)*
kuifeend	n.v.t.	n.v.t.	42	3265	(43)*
nonnetje	1	0		135	1
grote zaagbek	3	1		336	4
meerkoet	812	231		21957	1043

Voor de visetende soorten fuut, aalscholver, nonnetje en grote zaagbek zijn geen gedetailleerde verspreidingsgegevens beschikbaar. Voor deze soorten is een inschatting van het voorkomen in en rond het plangebied gebaseerd op een evenredig deel van het gemiddelde seizoensmaximum in het gehele Veluwemeer (totaal 3.150 ha). Het gemiddelde seizoensmaximum is berekend aan de hand van de seizoensmaxima in de periode 1994-1997 (Van Roomen *et al.*, 2000, in combinatie met ongepubliceerde data RIZA/Bureau Waardenburg), aangevuld met ongepubliceerde gegevens uit het seizoen 1999/2000 (RIZA/Bureau Waardenburg). Een vergelijkbare bewerking is uitgevoerd voor tafeleend en kuifeend die overdag uitsluitend rustend worden aangetroffen omdat ze 's nachts foerageren. Hiervoor zijn de aantallen overdag op het Veluwemeer rustende duikeenden gemiddeld over het meer en vervolgens proportioneel uitgerekend voor het ingreepgebied. Dit is een benadering van de werkelijkheid. Aangezien geen bijzondere driehoeksmosselbanken of kranswervelden in het ingreepgebied in het Veluwemeer aanwezig zijn, mag aangenomen worden dat deze benadering eerder een over- dan onderschatting betreft van het aantal duikeenden dat beïnvloed wordt.

Op basis van de tabel is te zien hoe groot het verwachte effect is van de ingreep in het Veluwemeer. Hoewel op basis van een berekening van het drooggelegde gebied is te voorspellen dat de krakeend afneemt, is dit in de praktijk niet realistisch. Deze soort foerageert hoofdzakelijk langs stortsteen en vergelijkbare oeverstructuren op draadalg. Deze habitats zullen eerder toe- dan afnemen zodat het netto effect als nihil kan worden beschouwd. Voor kuif- en tafeleend is het netto effect niet te bepalen op de beschikbare verspreidingsgegevens die tijdens dagtellingen zijn verzameld, omdat deze soorten 's nachts foerageren. Voorzichtigheidshalve is het effect ingeschat op basis van een evenredige verdeling over het open water van de gemiddelde aantallen in de piekperiode. Aangezien in de

■
omgeving van Lorentz nauwelijks kranswieren voorkomen, is gerekend met de aantallen tafeleenden in de periode half december-maart, een periode waarin ze vermoedelijk vooral driehoeksmosselen eten. Voor kuifeend is de hele periode genomen aangezien deze niet op kranswier foerageren.

De kwantitatieve informatie over de verspreiding en het voorkomen van Vogelrichtlijnsoorten in het plangebied wordt actueel gehouden via een systeem van monitoring. Het telseizoen voor watervogels loopt van augustus tot april.

Het Wolderwijd

In het Wolderwijd is er een kleine afname (1,5 ha) van de hoeveelheid open water als gevolg van de ingrepen in de stadsrand. Hierin bevinden zich geen noemenswaardige dichtheden aan waterplanten. Daardoor heeft deze afname voor watervogels weinig tot geen betekenis als leef- en foerageergebied. Daarnaast is het gebied sterk verstoord als gevolg van de ligging nabij de stadsrand.

7.5.1.2 Effecten op broedvogels

Als gevolg van de aanleg van het Waterfront gaat in het Wolderwijd een deel van de rietstrook grenzend aan de Knardijk verloren waardoor voor minstens 10 paar fuut en enkele paren kleine karekiet nestplaatsen verdwijnen.

Ook in het Veluwemeer gaat als gevolg van de uitbreiding van de Lorentzhaven broedhabitat van enkele paren futen (6-7), kleine karekieten, krakeenden en kuifeenden verloren. De ingreep zal voor geen enkele soort de gunstige staat van instandhouding van lokale populaties in gevaar brengen. De meeste paren broeden in een habitat dat relatief eenvoudig te vervangen is en zal worden indien de nieuwe Lorentzhaven met groenstrook gerealiseerd is. De nieuwe randzone langs het open water zal op dezelfde wijze functioneren. Dit met uitzondering voor de futenkolonie die in een waterrietstrook gesitueerd is.

Waterriet is moeilijk of geheel niet vervangbaar omdat de waterpeilen in de Randmeren tegennatuurlijk zijn. De hoge zomerpeilen belemmeren uitbereiding van riet in open water. De restanten waterriet in de Randmeren stammen dan ook uit de tweede wereldoorlog, een periode waarin door drooglegging, riet zich voorspoedig kon ontwikkelen. Deze waterrietlanden verdwijnen op termijn als gevolg van ingrepen en een onnatuurlijke waterhuishouding (Graveland & Coops, 1997). In de huidige situatie is het verlies niet in de directe omgeving te compenseren binnen het huidige peilregime. In het kader van IIVR vindt onderzoek plaats naar

de mogelijkheden en consequenties voor een natuurlijker waterpeilbeheer in de Veluwerandmeren (IIVR, 2001).

De aangelegde moerasstrook aan de oostzijde van Lorentz laat zien dat de kansen voor natuurontwikkeling groot zijn. Op de korte termijn vestigden zich pioniervogels van slikken en zandvlaktes (o.a. kleine plevier) en moerasvogels van vochtige rietlanden en ruigtes (bosrietzanger). Op termijn zal het gebied veranderen in wilgenbos door het uitblijven van overstromingen. De waarde voor moerasvogels zal daar afnemen en voor bosvogels toenemen.

Ontwikkeling van ondiep water heeft voor diverse moeras- en watervogels positieve effecten. Ondiep water met oevervegetaties geeft een goede broedgelegenheid aan soorten als zomertaling en dodaars.

7.5.2 Effecten op levensgemeenschappen, vegetaties en flora

Waterplanten

In het **Veluwemeer** verdwijnt als gevolg van de uitbreiding van de Lorentzhaven en het Overloopterrein ongeveer 29 ha open water. Dit betreft water waar in zeer beperkte mate kranswieren voorkomen (zie kaart in paragraaf 2.7.2). Fonteinkruiden zijn hier redelijk talrijk. In deze omgeving zijn ook redelijk hoge dichtheden driehoeksmosselen aan te treffen. Door het verdwijnen van open water gaan potentiële groeiplaatsen verloren. De kranswieren, fonteinkruiden en driehoeksmosselen vormen belangrijk voedsel voor watervogels.

In het **Wolderwijd** verdwijnt per saldo circa 1,5 ha open water. Ook gaan hier in zekere zin (potentiële) groeiplaatsen van watervegetaties verloren.

Ontwikkelingen in de groei van kranswieren hangen nauw samen met het functioneren van het ecosysteem van de randmeren. Er zijn geen eenduidige verklaringen voor de grootschalige afname van de kranswieren zoals die in 2002 heeft plaatsgevonden. Waarschijnlijk spelen meerdere factoren een rol, zoals een verminderende waterkwaliteit van boezemwater uit de Flevopolder (hogere fosfaatgehalten als gevolg van landbouwactiviteiten), veranderingen in de visstand (toename van bodemwoelende vis), opwerveling van slib als gevolg van zandwinning, baggeractiviteiten en steeds grotere boten die opwerveling veroorzaken in (te ondiepe) vaargeulen. Daarnaast kunnen de aanleg van het aquaduct en de hoge brug ter plaatse van de Knardijk ook verantwoordelijk zijn voor de afname. Factoren die een positieve invloed hebben op de ontwikkeling van kranswieren zijn de gestage verbetering van de waterkwaliteit afkomstig van de landbouwgebieden op de Veluwe. Ook de rol van de driehoeksmosselen die met het filterend vermogen een gunstige

invloed heeft op algengroei, eutrofiëring en doorzicht is belangrijk (pers. med. H. Willet, Rijkswaterstaat Directie IJsselmeer, sept. 2003).

Uit verspreidingsgegevens over kranswervegetaties (Oostinga *et al.*, 2003) is af te leiden dat kranswervelden en potentiële groeiplaatsen voor kranswieren verloren gaan door de aanleg van de Lorentzhaven met groenstrook en het Overloopterrein. Het percentage kranswier dat hierdoor verloren gaat is zeker minder dan 1% van de totale bedekking in het Habitatrichtlijngebied. Ook gaat doorgroeid fonteinkruid verloren op de plaats van de uitbreiding van de Lorentzhaven. Dit is minder dan 1% van de totale bedekking in de gehele Speciale Beschermingszone Wolderwijd/Veluwemeer (schatting op basis van kaart Koenjer *et al.*, 2002).

De groeiplaats van vogelmelk en verfbrem ten zuidwesten van het Dolfinarium blijft gehandhaafd. De groeiplaatsen van de dotterbloemen in de Lorentzhaven verdwijnen als gevolg van de uitbreiding van de haven en groenstrook. Nieuwe groeiplaatsen ontstaan op de groenstrook van de Lorentzhaven, langs de oevers van het Overloopterrein, langs de N302 en in het gebied waar watercompensatie gerealiseerd wordt. De dotterbloem is een plant die een zeer vochtige tot natte standplaats verlangt op veen en kleibodems, in de zon of halfschaduw (CUR, 2000).

In gebieden waar de uitgangssituatie een niet te voedselrijke bodem is, en waar een gradiënt van nat naar vochtig aanwezig is (door middel van flauwe taluds), kan zich ondanks het gevoerde onnatuurlijk peilbeheer een waardevolle vegetatie ontwikkelen. Dit is te zien langs bestaande oevers van Veluwemeer en Wolderwijd, waar dotterbloemen en diverse moeraskruiden groeien. Door het aanbrengen van zand in de toplaag van de groenstrook van industrieterrein Lorentz en oevers van het Overloopterrein kan zich een schrale vegetatie ontwikkelen met interessante plantensoorten.

Vlinders en libellen

Als gevolg van de herinrichting van de oeverzone gaat de voorplantingsbiotoop voor vlinders of libellen deels verloren. In de eindsituatie zal dit onder andere op en rondom de groenstrook van de Lorentzhaven echter vervangen worden. Veel van de aangetroffen soorten zijn als imago zeer mobiel. Dit houdt in dat de plaats waar ze aangetroffen worden nauwelijks gerelateerd is aan de plaats van voortplanting. Enkele van de aangetroffen soorten zijn wel gerelateerd aan habitats in het gebied van de Mheenlanden. Dat geldt bijvoorbeeld voor het groot dikkopje en de argusvlinder (extensieve beheerde weilanden) en de weidebeekjuffer (een soort die gerelateerd is aan stromend water). Een eventuele ontwikkeling van ondiep open

■
water op land met moerasoeverzones kan geschikt habitat vormen voor libellen als de plasrombout en de vroege glazenmaker. Indien met inrichting en beheer specifiek op de eisen van deze soort wordt ingespeeld kan ook de gevlekte glanslibel, een soort van zeggenmoerassen, zich mogelijk in het gebied vestigen

Driehoeksmosselen

Het percentage driehoeksmosselen dat verloren gaat als gevolg van het Waterfront is berekend op basis van dichthedenkaarten van driehoeksmosselen (Smits, *et al.*, 2003). Ondanks de plaatselijk hoge dichtheden in het studiegebied is het verlies van driehoeksmosselen in zowel het Veluwemeer als het Wolderwijd minder dan 0,1% van de totale populatie. Het effect dat dit verlies heeft op de filtercapaciteit is naar verwachting navenant.

Als tijdelijk effect kunnen werkzaamheden resulteren in opwerveling van slib waarmee de mosselen afgedekt kunnen worden. Dit kan tot tijdelijk lagere dichtheden leiden, hetgeen mogelijk al het geval was in de afgelopen jaren (Smits *et al.*, 2003). Harde substraten die worden gebruikt bij de uitbreiding van de Lorentzhaven inclusief West-ontsluiting, het Overloopterrein en aanleg van de binnenhaven vormen potentieel leefgebied voor nieuwe populaties driehoeksmosselen.

Vissen

De ingrepen in het Wolderwijd en de aanleg van de Lorentzhaven inclusief West-ontsluiting en de aanleg van het Overloopterrein verstoren en vernietigen (potentieel) leefgebied van kleine modderkruipers. Uit de inventarisatiegegevens bleek dat de lokale populaties niet van bijzondere omvang zijn ten opzichte van de gehele kranswiergebieden. De afname zal dan naar verwachting ook proportioneel zijn en overeenkomen met het procentuele verlies aan kranswievelden (minder dan 1%).

Een deel van het leefgebied van de rivierdonderpad gaat verloren door de aanleg van het Waterfront. Deze vissoort heeft een beperkt zwemvermogen en komt alleen langs stenige oevers voor. De stenige oevers die verdwijnen komen terug langs de nieuwe infrastructuur. Vanuit aangrenzende stenige oevers in het Veluwemeer zal deze vis de nieuwe stenige oevers opnieuw kunnen koloniseren. Door de afname van de oppervlakte open water heeft het Waterfront voor vissen van open water een gering negatief effect.

Amfibieën en reptielen

De ingrepen, met name de aanleg van groenstrook van bedrijventerrein Lorentzhaven en de ontwikkeling van ondiep open water op land, zijn positief voor amfibieën. De uitbreiding van natte schraalgraslanden en dotterbloemgraslanden in de Mheenlanden zal

■
positief uitpakken voor talrijke soorten en mogelijk ook voor schaarsere soorten als de rugstreeppad. In de buurt van de Hierdense beek is in het verleden ringslang aangetroffen. Indien met de inrichting en beheer wordt ingespeeld op deze soort kan deze ook de oevers van te ontwikkelen open ondiep water op land als leefgebied bezetten. Belangrijk hierbij zijn grote aantallen groene kikkers, deze hebben een voorkeur voor open moerassen met flauwe oevers waar ze aan de waterkant kunnen zonnen.

Zoogdieren

Omdat in de stadsrand en op het bedrijventerrein weinig zoogdieren voorkomen zijn de effecten van de aanleg van het Waterfront beperkt. De nieuwe groenstrook van de Lorentzhaven zal voor verschillende kleine zoogdieren (diverse muizen, kleine marterachtigen) nieuw leefgebied kunnen betekenen. De oevers van meren, indien structuurrijk, vormen geschikt leefgebied voor de waterspitsmuis. Van de mogelijke ontwikkeling van open ondiep water op land met moerasoevers zal deze soort kunnen profiteren.

Vleermuizen

Belangrijke foerageergebieden voor sommige vleermuissoorten zijn lijnvormige elementen in het landschap, zoals oevers. Aan de hand hiervan oriënteren zij zich met hun sonar. De totale lengte aan oevers neemt iets toe als gevolg van het Waterfront. Ook zullen de nieuwe oevers (de groenstrook langs Lorentzhaven) betere foerageerplekken zijn dan de huidige oevers. Er gaan geen rust-, broed- of overwinteringsplekken verloren door de aanleg van het Waterfront. Een belangrijke migratieroute voor meervleermuizen tussen de bossen op de Veluwe en de randmeren is de Hierdense Beek (Limpens, 2002). De voorgenomen natuurontwikkeling langs de beek, waarbij (een deel van) de beekbegeleidende vegetatie verdwijnt, heeft hierop waarschijnlijk weinig effect. De meervleermuizen foerageren boven open water. Het oppervlak foerageergebied voor deze soort zal afnemen. Gezien de lage aantallen die in het gebied geconstateerd zijn, is deze afname in het studiegebied hooguit zeer beperkt. Naast waterspitsmuis zullen ook diverse vleermuizen profiteren van de natuurontwikkeling. Met name meervleermuis foerageert boven open water.

7.5.3 Ecologische effecten van verplaatsing van de kleine watersportverenigingen

Voor de scoutingclub en de kanovereniging is wegens de ontwikkelingen in het kader van het Waterfront een nieuwe locatie gevonden op de locatie van het huidige haventje van Van der Berg. Hier zullen clubhuizen, een steiger en een grasstrandje worden

.....

gerealiseerd. De gebruikers zullen van het toekomstige tracé van het fietspad Harderwijk-Roggebot en van de bestaande ontsluiting van het huidige haventje gebruikmaken via de eigen weg langs de rand van het bestaande bedrijventerrein Lorentz om zich van en naar de locatie te begeven. Recreatiedruk door watersport ter plaatse kan een verstoringseffect hebben op water- en moerasvogels.

Verstoringsrisico's zijn er met name in de nazomer en het winterhalfjaar, wanneer groepen watervogels in het gebied rusten en/of foerageren. Het effect zal beperkt zijn, aangezien de watersportactiviteiten in de nazomer en wintermaanden weinig frequent zijn en beperkt van omvang. Nu het hier niet zozeer om een nieuwe verstoringbron, maar om een verplaatsing van de bron gaat, is het maar de vraag of de locatie aanleiding geeft tot een groter verstoringseffect (op het niveau van het Veluwemeer) als gevolg van de verplaatsing. Dat lijkt niet het geval. De nieuwe locatie ligt min of meer besloten als gevolg van de aan te leggen moerasedilanden in het kader van de Natte As. Mede daardoor is een frequentere of sterkere verstoring van grotere groepen watervogels niet waarschijnlijk. Er is weinig bekend over effecten van lichthinder op watervogels. De effecten van lichthinder worden echter als beperkt ingeschat, omdat de situatie niet wezenlijk verandert ten opzichte van de huidige situatie. Omdat de watersportvoorzieningen op de genoemde locatie kleinschalig zijn en (vrijwel) niet gebruikt worden op het moment dat de aantallen watervogels het grootst zijn (winterperiode), kan worden aangenomen dat de hinder door toepassing van kunstlicht beperkt is.

De verlegging van de kleine watersportverenigingen kan wel gevolgen hebben voor broedvogels van de nieuw aan te leggen eilanden (Natte As). Met name in de eerste jaren na de aanleg zullen zich soorten van de Rode Lijst op deze eilanden vestigen (mogelijk visdief, kluut, bontbekplevier). Verstoring door recreanten zal de waarde doen dalen. Het is aan te bevelen om via markering dan wel voorlichting bij de haven aan te geven welke gebiedsdelen (de zone tussen 0 en 1 m diepte) gemeden zouden moeten worden om zodoende de verstoring te beperken.

7.5.4 Effecten tijdens de aanleg van het Waterfront

Fasering werkzaamheden

Voor de realisering van het project Waterfront zijn de werkzaamheden als volgt gepland:

fase 1:	2007-2014
- uitbreiding Lorentzhaven	
- waterberging Mheenlanden	
fase 2:	2008-2014
- Boulevard	
- Stadsstrand	

- Jachthaven De Knar, De Bakens
- De Eilanden
- Watersportboulevard
- Kop Stadswerven

fase 3:

2014-2020

- Overloopterrein
- De Kades
- De Stadswerven
- restant waterberging

De ingrepen ten behoeve van de natuurontwikkeling

De ingrepen zullen naar verwachting gedurende de beginfase van het project plaatsvinden in een zo kort mogelijk tijdsbeslag. Door de werkzaamheden in de winterperiode uit te voeren, is verstoring van broedvogels te voorkomen. In de winter is de verstoring van de dan aanwezige watervogels echter groter. Onderzocht zal nog worden welke periode in het jaar voor de uitvoering van de werkzaamheden het meest geschikt is.

Effecten op land tijdens de aanleg

Tijdens de aanleg zullen, naast de bovenstaande effecten, ook tijdelijke effecten bestaan als gevolg van bouwverkeer, vaarverkeer, hei- en graafwerkzaamheden, opslag van bouwmaterialen en grond, plaatsing van bouwketen en grondwateronttrekking ten behoeve van bouwwerkzaamheden. Gedurende deze perioden van aanleg kan verstoring in de vorm van geluid-, stof- en verkeersoverlast plaatsvinden.

Effecten in Wolderwijd en Veluwemeer tijdens de aanleg

Als gevolg van werkzaamheden treedt tijdelijk een extra verstoring op voor watervogels en kan de waterstroom en nutriëntenbelasting veranderen. De effecten op de kranswiervegetaties, fonteinkruiden en driehoeksmosselen zijn moeilijk te voorspellen. Het is echter niet uit te sluiten dat de ingrepen een lokaal effect zullen hebben door opwerveling van slibdeeltjes en het vrijkomen van nutriënten door omwoeling van de waterbodem. Mogelijk wordt hierdoor een deel van de kranswiervegetaties en driehoeksmosselbestanden tijdelijk aangetast. Het ligt echter niet in de verwachting dat de omvang van de ingrepen zo groot is dat de permanente effecten op kranswieren en driehoeksmosselen het karakter van Veluwemeer en Wolderwijd wezenlijk veranderen. Dit wordt ondersteund door de opgedane ervaringen met zandwinning in de Randmeren. Hieruit blijkt dat effecten van opwerveling niet blijvend zijn (Van den Berg, *et al*, 2000). Voor werkzaamheden in Wolderwijd en Veluwemeer wordt aanbevolen de periode september-februari aan te houden, zodat effecten op kranswiervegetaties minder groot zijn en de

voortplantingstijd van vissen (kleine modderkruiper en rivierdonderpad) ontzien wordt.

7.5.5 Autonome ontwikkelingen

Ten behoeve van de effectbeoordeling is de autonome ontwikkeling van het gebied van belang. Naar verwachting zal de fosfaatbelasting van de randmeren toenemen als gevolg van een verwachte toename van het aantal huishoudens in het gebied (Van den Berg *et al.*, 2000). Met Rijkswaterstaat is overeengekomen om na de ingebruikname van de vernieuwde RWZI, te bekijken of een uitbreiding met een vierde trap noodzakelijk is om het risico van een verslechterende waterkwaliteit in het randmeer te voorkomen.

Overigens neemt de uitspoeling van omliggende gebieden toe als gevolg van vernattingsprojecten en klimatologische veranderingen. Ondanks de fosfaatreducerende maatregelen van de afgelopen jaren in de landbouw kan daardoor via uitspoeling meer fosfaat in de randmeren terechtkomen. Voor de komende jaren heeft Rijkswaterstaat een aantal ontgroningen, en vaargeulverbredingen voorgenomen. Het ontgroningenbeleid is beschreven in het rapport 'Zand boven water 1' (periode tot 2010). Ook voor de periode 2010-2025 is het beleid beschreven. In de laatstgenoemde periode zal het aantal ontgroningen beperkter zijn in de Randmeren (Van den Berg *et al.*, 2000). Naar verwachting neemt de recreatie in het gebied toe. De intensiteit zal toenemen, maar ook zal het recreatieseizoen langer duren (Van den Berg *et al.*, 2000). Daarnaast wordt momenteel het project 'De Natte As' uitgevoerd. In het kader van dit natuurontwikkelingsproject worden enkele natuureilanden aangelegd. Ook worden recreatiemogelijkheden vergroot.

Binnen het project Integrale Inrichting Veluwerandmeren (IIVR) zijn verschillende maatregelen opgesteld ten behoeve van recreatie, watersport, natuurontwikkeling en waterkwaliteit (Van den Berg *et al.*, 2000).

In verband met de verwachte zeespiegelstijging en toenemende piekafvoeren van de op het IJsselmeergebied uitmondende rivieren moet voor de komende eeuw rekening worden gehouden met een noodzakelijke peilverhoging in IJsselmeer, Markermeer en Randmeren van 1,00 m (Tauw, 2003). De verwachte peilstijging heeft negatieve gevolgen voor de beschikbaarheid van voedsel. Waterplanten op de bodem van de randmeren komen op grotere diepte terecht en zijn minder goed bereikbaar voor watervogels. Het ecosysteem in de randmeren is de afgelopen decennia voortdurend aan verandering onderhevig geweest. De waterkwaliteit is recentelijk sterk verbeterd en op grote schaal zijn waterplantenvelden ontstaan. Jaarlijks kunnen er nog steeds flinke

■
veranderingen in omvang van kranswiervelden en vogelaantallen optreden. Zo was 2002 een jaar met beperkt doorzicht van het water in de randmeren waardoor de aantallen kleine zwaan afnamen na een periode met hoge aantallen. Het is op voorhand niet te voorzien hoe deze ontwikkelingen zich zullen doorzetten. Als gevolg van de toenemende recreatie is te verwachten dat de aantallen watervogels zullen afnemen. Indien de fosfaatbelasting toeneemt, kunnen watervegetaties, en daarmee de voedselbeschikbaarheid, ook afnemen. Aan de andere kant zijn positieve ontwikkelingen voor watervogels de afname van de zandwinning (vermindering van verstoring en verbetering doorzicht) en de ontwikkeling van moerasnatuur aan de randen van de Veluwerandmeren.

7.6 Habitattoets

7.6.1 Inleiding

In het Basisdocument voor Natuurtoets zijn de effecten van de ingrepen van het Waterfront op Natura 2000 gebied Veluwerandmeren en Veluwe in beeld gebracht en beoordeeld. In die rapportage is voldoende informatie beschikbaar voor de Habitattoets zoals beschreven in de Handreiking Natuurbeschermingswet 1998 (LNV, september 2005). Omdat de handreiking ruim na het opstellen van het Basisdocument voor Natuurtoets is verschenen, is de systematiek niet geheel conform die van de handreiking. Om deze reden is in de Habitattoets de daartoe geëigende systematiek gevolgd, teneinde na te gaan of zich effecten op kwalificerende soorten en habitats voordoen als gevolg van realisatie van het Waterfront (zie ook paragraaf 7.1) Van deze effecten wordt aangegeven hoe groot het effect is op de instandhoudingsdoelstellingen van met name het Natura 2000 gebied Veluwerandmeren. Vanaf de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998 wordt overigens gesproken van Natura 2000 gebieden en niet meer van Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden.

Daarnaast zijn mede naar aanleiding van de Beoordeling Milieurapport van de Strategische Milieubeoordeling (SMB), de ingediende zienswijzen en een ambtelijke voortoets van de vergunningverlenende provincies Gelderland en Flevoland ten opzichte van de voorgenomen plannen of projecten structurele wijzigingen opgetreden te weten:

- de voorgenomen recreatieve vaargeul in het Wolderwijd is vervallen;
- de West-ontsluiting naar Lorentzhaven-West is toegevoegd;
- het oppervlak van Lorentzhaven-Oost is met circa 2,0 ha verkleind.

De Habitattoets Waterfront Harderwijk (Bureau Waardenburg, 30

oktober 2006) beschrijft de effecten van het Waterfront als geheel.

7.6.2 Project of handeling: planonderdelen Waterfront-Noord en Waterfront-Zuid

In onderstaand overzicht is per onderdeel van het project de landaanwinning per effectgebied aangegeven.

Landaanwinning in hectaren	Totaal	Binnen Natura 2000 gebied	Buiten Natura 2000 gebied
Waterfront-Noord			
Uitbreiding Lorentzhaven inclusief groenzones	21.30	1.50	19.80
Overloopterrein	6.80	6.80	0.00
West-ontsluiting	0.75	0.20	0.55
subtotaal	28.85	8.50	20.35
Waterfront-Zuid	01.50	0.00	1.50
Saldo te graven en te dempen havens			
	30.35	8.50	21.85
Totaal Waterfront			
n.b.Nabehandelingbekken (water)	1.30	0.15	1.15

Instandhoudingsdoelen Natura 2000 gebied Veluwerandmeren

De beschermde natuurwaarden op grond van de 'oorspronkelijke' aanwijs- en aanmeldingsbesluiten (respectievelijk Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn) zijn weergegeven in het Basisdocument voor Natuurtoets. Hierin is tevens detailinformatie opgenomen over voorkomen en verspreiding van soorten. In of nabij het plangebied komt geen geschikt habitat voor, voor kwalificerende soorten van Natura 2000 gebied Veluwe. Om deze reden worden de instandhoudingsdoelen van dit gebied hier verder niet genoemd.

Voor het Natura 2000-gebied Veluwerandmeren gelden instandhoudingsdoelen voor 2 habitattypen, 4 soorten uit de Habitatrichtlijn en 16 soorten uit de Vogelrichtlijn waaronder 14 soorten niet-broedvogels en twee soorten broedvogels. In tabel 1 zijn deze kwalificerende soorten genoemd.

Het zogeheten 'gebiedendocument Veluwerandmeren' met de concept-instandhoudingsdoelstellingen is na publicatie van het Basisdocument voor de Natuurtoets verschenen (LNV, 24 november 2005) en is leidend in onderhavige beoordeling.

De instandhoudingsdoelstelling is voor niet-broedvogels en soorten uit de Habitatrichtlijn gedefinieerd als het behoud van omvang en kwaliteit van het leefgebied, waarbij voor alle soorten kwantitatieve indicaties zijn gegeven van het instandhoudingsdoel. Voor de grote karekiet en roerdomp is de instandhoudingsdoelstelling gedefinieerd als uitbreiding omvang en kwaliteit leefgebied voor het herstel van de sleutelpopulatie.

De instandhoudingsdoelstelling van de habitattypen kranswervevegetaties en vegetaties met fonteinkruiden betreft het behoud van de huidige oppervlakte en kwaliteit.

Daarnaast zijn de volgende algemene doelen geformuleerd. Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.

- behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000 netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie;
- behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten;
- behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied. voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd;
- behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

7.6.3 Effecten voor kwalificerende en begrenzendende soorten

Met de beschikbare gegevens van ingrepen en verspreiding van flora en fauna is een inschatting gemaakt van de globale omvang van de effecten van het Waterfront (zie tabel 5). Deze effectbeoordeling was gebaseerd op gegevens die verzameld waren in de periode 1998-2001 (Hille Ris Lambers *et al.*, 2005). Recentelijk (winter 2005/2006) zijn wederom watervogeltellingen in het plangebied uitgevoerd (Prinsen *et al.*, 2006). Op basis van een vergelijking van de waargenomen aantallen in 2005/2006 met gegevens uit het Basisdocument voor Natuurtoets komt het beeld naar voren dat geen belangrijke verschuivingen in het verspreidingsbeeld en (ordegrootte van) aantallen van kwalificerende soorten is opgetreden en behoeft de effectbeoordeling uitgevoerd in het Basisdocument voor Natuurtoets geen bijstelling. In het Basisdocument voor Natuurtoets zijn de gevolgde werkwijze en de gebruikte bronnen aangegeven. Als gevolg

■
van natuurlijke processen, meer of minder compleet basismateriaal en onzekerheden bij het inschatten van effecten is het niet mogelijk effecten tot op het laatste verstoorde individu te berekenen en te bepalen. Effecten zijn dus aangeduid met een ordegrootte die vanwege gehanteerde marges te beschouwen is als een worst-case-scenario.

De effecten op kwalificerende soorten zijn globaal in te delen in drie typen:

1. Direct verlies van open water als groeiplaats en leefgebied voor watervegetaties en vissoorten en foerageergebied voor watervogels als gevolg van de landaanwinning van delen van de Randmeren.
2. Indirect verlies van foerageer- en rustgebied voor watervogels als gevolg van versturende effecten (aanwezigheid boten, mensen, geluid) in de omgeving van infrastructuur.
3. Positieve effecten als gevolg van de aanleg van natuurvriendelijke groene oevers langs de Lorentzhaven en stenige oevers langs de West-ontsluiting en het Overloopterrein. Daarnaast vindt natuurontwikkeling plaats in de Mheenlanden.

Ad. 1.

Verlies van open water

Als gevolg van de aanleg van het Overloopterrein, de uitbreiding van de Lorentzhaven en de aanleg van de West-ontsluiting gaat in het Veluwemeer maximaal 29 ha. open water verloren. Maximaal 8.5 ha. van de landaanwinning valt binnen de begrenzing van het Natura 2000 gebied, 6.8 ha. daarvan als het gevolg van de aanleg van het Overloopterrein. In dit deel van het Natura 2000 gebied komen nauwelijks kwalificerende watervegetaties voor. Op grond daarvan is aangenomen dat beschermde vissen zoals kleine modderkruipers, beperkt voorkomen en dat het belang voor foeragerende watervogels gering is. De relatief hoge aantallen meerkoeten die er worden aangetroffen zijn dan ook rustende dieren.

De resterende circa 1,7 ha die verloren gaan binnen de begrenzing van het Natura 2000 gebied (zie tabel op bladzijde 2, liggen ter hoogte van de westelijke uitbreiding van het bedrijventerrein Lorentzhaven en de West-ontsluiting. In dit gebied komen evenmin kwalificerende watervegetaties van enige betekenis voor. Op deze locaties zijn lage aantallen watervogels waargenomen.

Als gevolg van de aanleg van het overloopterrein, de uitbreiding van bedrijventerrein Lorentzhaven en de aanleg van de West-ontsluiting, gaan op deze plekken geen oevers met rietvegetatie van grote betekenis verloren. De oevers zijn relatief smal en liggen merendeels in verstoord gebied. Voor kritische (kwalificerende) soorten als de

grote karekiet en roerdomp hebben ze momenteel geen betekenis en onder de huidige omstandigheden (ongunstig waterpeil, verstoring) zullen ze ook geen betekenis krijgen.

Ook het merendeel van de oppervlakte open water, die verdwijnt buiten het Natura 2000 gebied (in het Veluwemeer), heeft beperkte betekenis als foerageergebied voor watervogels vanwege het ontbreken van waterplantenvegetaties. Foerageergebieden voor onder andere kraakeend langs oeverzones, nemen in de nieuwe situatie eerder toe dan af vanwege de toegenomen randlengte. In het Wolderwijd is er een kleine afname (1,5 ha) van de hoeveelheid open water als gevolg van de ingrepen in de stadsrand. Dit oppervlak ligt geheel buiten het Natura 2000 gebied. Hierin bevinden zich geen noemenswaardige dichtheden aan waterplanten. Daardoor heeft het voor vissen als kleine modderkruiper en (kwalificerende) watervogels weinig tot geen betekenis als leef- en foerageergebied. Daarnaast is het gebied sterk verstoord als gevolg van de ligging in de stadsrand. Totaal heeft het verlies van open water een gering effect op aantallen watervogels. Hierbij moet gedacht worden in de ordegrootte van enkele tot enkele tientallen individuen.

Effecten op watervegetaties en oevers

Het percentage kranswier dat verloren gaat als gevolg van de aanleg van het Waterfront is kleiner dan 1%. Ook het percentage doorgroeid fonteinkruid dat verloren gaat is ruim minder dan 1% van de totale bedekking in het gehele Natura 2000 gebied Wolderwijd/Veluwemeer (schatting op basis van kaart Koenjer *et al.*, 2002).

De ingrepen in het Wolderwijd, de uitbreiding van bedrijventerrein Lorentzhaven en de West-ontsluiting en de aanleg van het Overloopterrein verstoren en vernietigen (potentieel) leefgebied van kleine modderkruipers in zowel Wolderwijd als Veluwemeer. Uit de inventarisatiegegevens blijkt dat de lokale populaties niet van bijzondere omvang zijn ten opzichte van het gehele areaal aan kranswilvervegetaties. De afname zal dan naar verwachting ook proportioneel zijn en overeenkomen met het procentuele verlies aan kranswilvervelden (minder dan 1%). Een deel van het leefgebied van de rivierdonderpad gaat verloren door de aanleg van het Waterfront. De stenige oevers die verdwijnen als gevolg van de uitbreiding van de Lorentzhaven komen echter elders terug langs de nieuwe infrastructuur, zodat de rivierdonderpad zich elders weer kan vestigen.

Ad. 2.

Verstoring van watervogels in het Veluwemeer

In het Basisdocument voor Natuurtoets is nagegaan of leef- en foerageergebied van watervogels minder geschikt worden als gevolg van voorziene toename van verstoring. In theorie heeft het 'verschuiven' van een verstoringszone als gevolg van verkeer,

recreatie of bedrijvigheid netto geen effect indien de functie van het habitat identiek is. Dus de verstoringszone van industrieterrein Lorentzhaven als gevolg van de uitbreiding schuift op en er is netto geen extra effect als gevolg van verstoring. Een functiewijziging, zoals in het geval van de aanleg van het Overloopterrein en de West-ontsluiting plaatsvindt, leidt wel tot extra verstoring. De verstoring door verkeer (inclusief fietspad) is in de regel minder sterk dan verstoring door wandelaars die auto's in en uitgaan op een parkeerterrein. Dat betekent dat de verstoringzone op die locatie groter wordt. Mogelijk kan verlichting van de locatie van de kleine watersport watervogels verstoren. In het Basisdocument voor de Natuurtoets is aangegeven dat weinig bekend is over effecten van lichthinder op watervogels maar dat de effecten van lichthinder als beperkt worden ingeschat omdat de situatie niet wezenlijk verandert ten opzichte van de huidige situatie. Omdat de watersportvoorzieningen op de genoemde locatie kleinschalig zijn en (vrijwel) niet gebruikt worden op het moment dat de aantallen watervogels het grootst zijn (winterperiode), kan worden aangenomen dat de hinder door toepassing van kunstlicht beperkt is.

Ad. 3.

Aanleg van groene en stenige natuurvriendelijke oevers in het Veluwemeer en natuurontwikkeling in de Mheenlanden

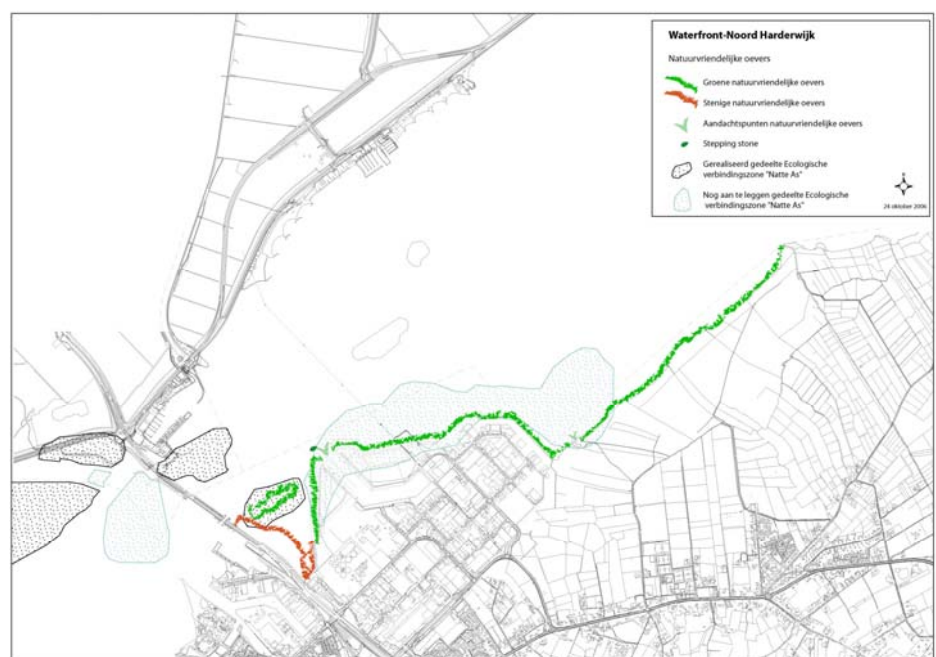
Langs de oevers van de gehele uitbreiding van de Lorentzhaven zullen groene natuurvriendelijke oevers worden aangelegd zoals deze momenteel al aanwezig zijn aan de oostzijde van bedrijventerrein Lorentz. Op deze natuurvriendelijke oevers met zeer flauw talud zullen in eerste instantie slikken ontstaan waar soorten van profiteren zoals kleine plevier en kievit. Later ontstaan water- en rietvegetaties waardoor deze zone naar verwachting geschikt leefgebied wordt voor libellen, moerasvogels zoals kleine karekiet en bosrietzanger, diverse soorten eenden en vogels van struweel (spotvogel, tuinfluiter) en vissen als kleine modderkruiper en rietvoorn. Vanwege de vergelijkbare inrichting geven de oevers aan de oostzijde van bedrijventerrein Lorentz een goede indruk van de te ontwikkelen groene natuurvriendelijke oevers. Langs de West-ontsluiting en het Overloopterrein worden stenige natuurvriendelijke oevers aangelegd. Hierop kunnen zich driehoeksmosselen en draadalgen vestigen, die als voedsel dienen voor (kwalificerende) watervogels, zoals kraakeend. Ook rivierdonderpad zal hiervan profiteren. De uiteindelijke vormgeving van beide oevertypen zal in de verdere planuitwerking worden bepaald. Het creëren van een zo natuurvriendelijk mogelijk ontwerp staat echter voorop.

Doordat deze nieuw aan te leggen oevers aan één stuk doorlopen en niet onderbroken en/of verstoord worden door wandelroutes, aanlegplaatsen of verlichting, ontstaat aaneengesloten en onverstoord

leefgebied, wat niet alleen gunstig is voor broedvogels, maar ook voor zoogdieren (bunzing, egel en diverse soorten vleermuizen) en grote groepen (op het water) rustende watervogels.

In de Mheenlanden zullen schrale graslanden ontwikkeld worden op een grote aaneengesloten oppervlakte (Oranjewoud, 2005). Dit type vegetatie is in Nederland zeldzaam geworden. Door de ontwikkeling van schraalgrasland zal zich een grotere variëteit aan plantengroei en een aantal zeldzame plantensoorten in het gebied kunnen vestigen. Ook voor insecten zal het gebied aantrekkelijker worden. Mede daardoor zal het meer diersoorten aantrekken zoals weidevogels, kleine zoogdieren, vleermuizen en amfibieën. Afhankelijk van de waterstand ontstaan plas-dras situaties, die geschikt foerageergebied kunnen vormen voor diverse soorten watervogels zoals grote zilverreiger.

In het nabehandelingssbekken van de Westontsluiting kunnen zich, afhankelijk van de inrichting en het te voeren waterbeheer, specifieke natuurwaarden ontwikkelen.

Kaart 16 Geplande ligging van de groene en stenige natuurvriendelijke oevers in Waterfront-Noord.

Meerkoet

In de afgebeelde tabel zijn de effecten van de ingrepen in Waterfront samengevat. Uit de berekeningen in het Basisdocument voor Natuurtoets volgde een effectgebied waar ongeveer 1000 meerkoeten voorkwamen. Dit betreft een gebied waar in de huidige situatie meerkoeten foerageren, dat aangeland wordt en een gebied waar

■
meerkoeten rusten nabij het overloopterrein. Nadat de uitbreidingen van de Lorentzhaven met aansluitende groenzones aangelegd zijn, zullen ook hier weer ondieptes tot ontwikkeling komen met geschikt foerageergebied voor meerkoeten. Het verlies aan rustgebied is als nihil ingeschat omdat zich in de huidige situatie inmiddels nieuwe eilanden bevinden, waar meerkoeten in de luwte alternatieve rustplaatsen hebben. Netto betekent dit, dat het effect op het verlies aan leefgebied voor meerkoeten zeer beperkt zal zijn.

7.6.4 Conclusie effecten Natura 2000 gebieden

- de ontwikkeling van het Waterfront (zonder de recreatieve vaargeul) heeft geen of een verwaarloosbaar effect op de omvang en kwaliteit van het leefgebied van de habitattypen en soorten van de Habitatrichtlijn van Natura 2000 gebied de Veluwerandmeren. De instandhoudingsdoelen komen daardoor niet in het geding;
- de ontwikkeling van het Waterfront heeft licht negatieve effecten op populaties van kwalificerende visetende soorten van de Natura 2000 gebieden Veluwemeer en Wolderwijd en op kuifeend en tafeleend. In het Wolderwijd gaat leefgebied van enkele van de genoemde soorten verloren, in het Veluwemeer gaat leefgebied van enkele tientallen exemplaren van kuifeend, tafeleend en van kwalificerende visetende soorten verloren;
- de ontwikkeling van het Waterfront heeft geen of een verwaarloosbaar effect op de kwaliteit en omvang van het leefgebied van de overige soorten van de Vogelrichtlijn van Natura 2000 gebied de Veluwerandmeren, waardoor de instandhoudingsdoelen niet in het geding komen;
- de ontwikkeling van de groene en stenige natuurvriendelijke oevers leidt tot verbetering van het leefgebied en draagt zo bij aan het behoud van populaties van diverse (kwalificerende) soorten zoals krakeend, kuifeend, watervegetaties (kranswieren en fonteinkruiden), kleine modderkruiper en rivierdonderpad;
- de ontwikkeling van het Waterfront heeft een verwaarloosbaar effect op de algemene instandhoudingsdoelen van Natura 2000 gebied zoals:
 - het behoud van biologische diversiteit;
 - bijdrage aan de ecologische samenhang;
 - ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding;
 - behoud en herstel van natuurlijke kenmerken;
 - behoud en herstel van de gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor de instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

-
- De ontwikkeling van het Waterfront heeft geen effecten op populaties van soorten en habitats van Natura 2000 gebied De Veluwe.

7.6.5 Conclusie beoordeling Natura 2000 gebieden

Op basis van de negatieve en positieve effecten zijn geen significante effecten op kwalificerende soorten of habitats in het Natura 2000 gebied Veluwerandmeren noch voor het Natura 2000 gebied Veluwe te verwachten. De instandhoudingsdoelen voor de gebieden komen niet in gevaar omdat de kwaliteit van het leefgebied niet beïnvloed wordt en populaties van soorten en habitats niet in aantal afnemen als gevolg van de ingreep. De effecten zijn vrijwel nihil en vallen daarom binnen de normering zoals opgenomen in het beoordelingskader Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijn dat is opgenomen in het Basisdocument voor Natuurtoets.

Vanwege de conclusie dat er geen significante effecten te verwachten zijn, maar wel sprake is van enige effecten op het Natura 2000 gebied, is een verstorings- en verslechteringstoets noodzakelijk. In het Basisdocument voor Natuurtoets is de benodigde onderbouwende informatie aan te treffen. Uit de afgebeelde tabel 5 blijkt dat er geen reden is om aan te nemen dat er een onaanvaardbare verslechtering of verstoring van het Natura 2000 gebied Veluwerandmeren zal optreden. De effecten op kwalificerende soorten zijn zeer beperkt en hebben betrekking op verlies van het leefgebied en kwaliteit voor hooguit enkele individuen. Voor geen van deze soorten is het plangebied binnen de totale omvang van het Natura 2000 gebied van wezenlijk belang of van bijzondere kwaliteit.

Als gevolg van de ontwikkeling van de nieuwe oevers in Waterfront-Noord (zowel stenige als groene natuurvriendelijke oevers) en de zorg voor het uitsluiten van wandelgelegenheid aan de oeverzone van het Veluwemeer nemen natuurwaarden toe. Ook dankzij natuurontwikkeling in de Mheenlanden worden potenties voor de ontwikkeling van flora en fauna benut.

Dit betekent dat de vergunning voor het Waterfront aangevraagd kan worden. Het is aan de provincie Gelderland en aan de provincie Flevoland als bevoegd gezag om te beoordelen of de verwachte verstoring en verslechtering inderdaad aanvaardbaar is. Indien dit zo is, dan verlenen zij vergunning dan wel geven zij goedkeuring.

7.6.6 Aanbevelingen Natura 2000 gebied

Hoewel de effecten van het Waterfront als hooguit licht negatief worden ingeschat, gaat de gemeente Harderwijk momenteel verdere mogelijkheden na om de waarde van het gebied voor watervogels te vergroten. Zo onderzoekt zij de mogelijkheden van de ontwikkeling

van een rustgebied voor watervogels in de omgeving van het plangebied. Dit gebied zal ook betekenis kunnen hebben voor kwalificerende watervogels.

Aanbevelingen

Indien bij de ontwikkeling van de groenzones met natuurvriendelijke oevers paaiplaatsen voor vissen zoals snoek worden gerealiseerd, kunnen deze zones ook waarde krijgen voor (kwalificerende) visetende soorten.

Ook de ontwikkeling van open water in de kustzone van de Randmeren kan de waarde van het gebied voor kwalificerende soorten (watervogels, kleine modderkruipers en kranswieren) vergroten.

Tabel 5

Effecten van verstoring/verlies van leef- en foerageergebied van kwalificerende en begrenzende soorten en habitats als gevolg van de verschillende onderdelen van het Waterfront. De effecten als gevolg van infrastructurele werken en natuurontwikkeling zijn weergegeven per soort/habitat. Bij Totaal effect Waterfront staat het effect op vogels/habitat als gevolg van de ingrepen in het Veluwemeer.

	Waterfront-Noord	Waterfront-Zuid	Mheenlanden	Totaal Waterfront
	Overloopterrein, West-ontsluiting Lorentzhaven (incl. aanleg stenige en groene natuurvriendelijke oevers)	(verplaatsing van de jachthaven, herontwikkeling industrieterrein Haven)	Waterberging compensatie (natuurontwikkeling)	
fuut	*	0	#	*
aalscholver	*	0	0	*
kleine zwaan	0	0	0	0
grote zilverreiger	0	0	@	@
smient	0	0	0	0
krakeend	@	0	0	@
pijlstaart	0	0	0	0
slobeend	@	0	0	@
tafeleend	*	0	0	*
kuifeend	*	0	0	*
nonnetje	*	0	0	*
grote zaagbek	*	0	0	*
meerkoet	*	0	@	0
grote karekiet	nvt	nvt	nvt	nvt
roerdomp	nvt	nvt	nvt	nvt
kleine modderkruiper	*	*	@	0
rivierdonderpad	0	0	0	0
bittervoorn	nvt	nvt	nvt	nvt
meervleermuis	0	nvt	@	0
oppervlak waterplanten-vegetaties	*	0	0	0

* = verwaarloosbaar effect waarbij de instandhoudingsdoelen niet in het geding zijn

nvt = niet van toepassing (omdat de soort niet in het (deel)gebied voorkomt)

@ =(licht) positief effect waarbij een gunstige invloed op de instandhoudingsdoelen ontstaat

0 = er is geen of nauwelijks effect (positief of negatief) op de instandhoudingsdoelen

De gemeente heeft mede ten behoeve van het bestemmingsplan Waterfront-Noord het Projectplan 'Natuurontwikkeling in de Mheenlanden, watercompensatie en natuurontwikkeling' opgesteld (Gemeente Harderwijk, januari 2004). In dat plan is de doelstelling voor de inrichting van de Mheenlanden als volgt beschreven: 'Natuurontwikkeling realiseren, waarbij de watercompensatie en de natuurontwikkeling van het Waterfront Harderwijk en het Regionaal bedrijventerrein Lorentz-Oost zijn gelabeld'. Op basis daarvan is het Inrichtingsplan Mheenlanden opgesteld. Het inrichtingsplan Mheenlanden motiveert de situering en maatvoering van de inrichting (= afgraving) voor de waterberging in samenhang met een optimalisatie van de beoogde natuurontwikkeling en herstel. In het plan dient de ruimtelijke inpassing te worden gerealiseerd van de kleine watersportverenigingen aan het haventje van Van den Berg.

Het inrichtingsplan Mheenlanden heeft een overlap met het project Hierdense Poort. De inrichting van de Mheenlanden vormt mede de bijdrage van de gemeente Harderwijk aan de Hierdense Poort. Dit project is opgenomen in het beleidsplan Veluwe 2010, en in het Reconstructieplan Veluwe. Over het toekomstig beheer is een convenant gesloten met de vereniging Natuurmonumenten (Gemeente Harderwijk, januari 2004).

Voorts is er samenhang met andere projecten in het gebied. Het betreft:

- Inrichtingsplan VeluweRandmeren, schakel tussen strategie en uitvoering (BOVAR / IIVR, juni 2001),
- Natte As (Rijkswaterstaat / Kees Hund, april 2000),
- Ruilverkaveling Harderwijk-Elburg (Landinrichtingscommissie, oktober 2001).

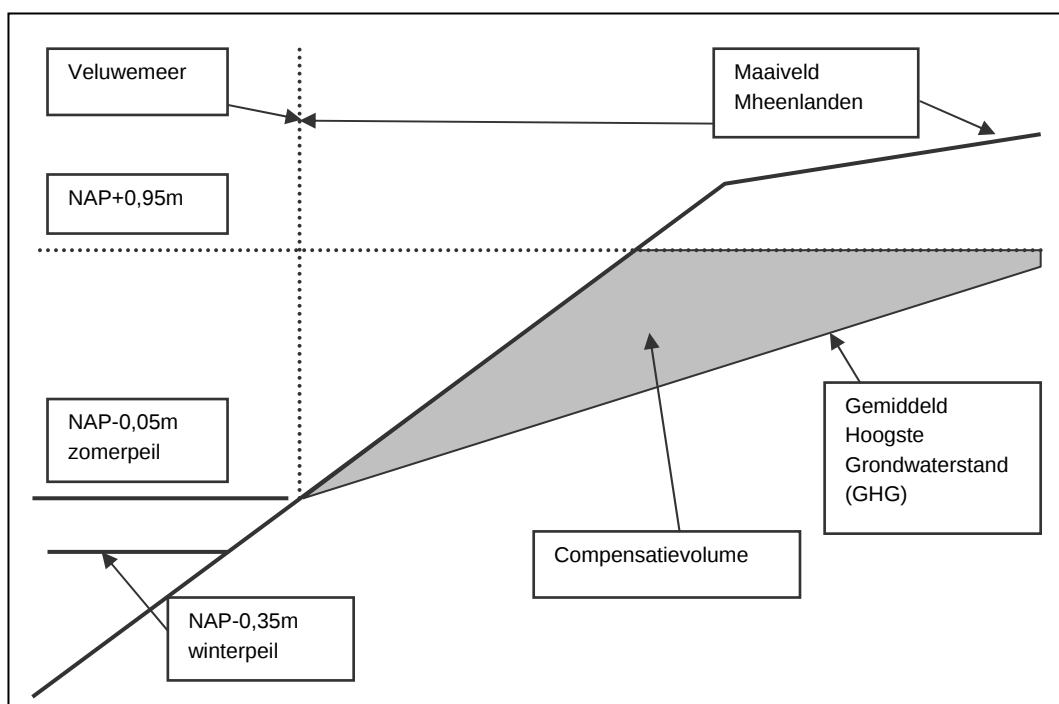
Compensatie waterberging

Onder normale omstandigheden bij een gemiddeld waterpeil (in het Veluwemeer) is waterberging in de Mheenlanden niet aan de orde. Die normale omstandigheden bepalen het ruimtelijk gebruik. Dat kan natuur zijn. De inrichting dient waterberging mogelijk te maken bij een (tijdelijk) verhoogd peil van het Veluwemeer. Dat verhoogde peil is het gevolg van een veranderend klimaat met aanzienlijk hogere neerslag en rivierafvoer in de winter.

De omvang van de compensatie waterberging voor de Mheenlanden is vastgesteld op circa 203.000 m³, exclusief een buffercapaciteit van 70.000 m³. Die berging dient vanaf de waterlijn te worden gerealiseerd

tussen NAP - 0,05 m (actueel streefzomerpeil Veluwemeer) en NAP + 0,95 m (maximumpeil met een overschrijdingskans van 1: 1.250 jaar) en boven de Gemiddeld Hoogste Grondwaterstand (GHG). Een principeprofiel van de waterberging staat in figuur 1.

De waterberging dient gerealiseerd te zijn uiterlijk drie jaar na uitbreiding van het bedrijventerrein Lorentzhaven c.q. het Overloopterrein, die gepland is in 2007-2010. De waterberging wordt gerealiseerd door afgraving. Het afgravingvolume boven de NAP + 0,95m geldt niet als compensatievolume.

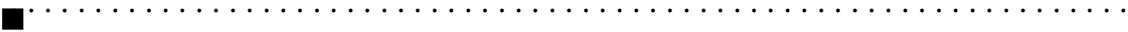

Figuur 1: Principeprofiel waterberging

Situering kleine watersportverenigingen

In overleg met kanovereniging 'De Dolfijnen' en de zeeverkennersgroep 'Tjerk Hiddes' zijn de voorwaarden vastgelegd waaraan de locatie moet voldoen. Deze voorwaarden zijn in een programma van eisen vastgelegd (Gemeente Harderwijk, 2004). De locatie is gelegen in het zuidwestelijk deel van de Mheenlanden, ter plaatse van het bestaande haventje van Van de Berg.

De tekening met situering en maatvoering van een locatie kleine watersportverenigingen en haven Van den Berg, inclusief ontsluiting is uitgangspunt voor het inrichtingsplan Mheenlanden.

Fietspad Harderwijk-Elburg

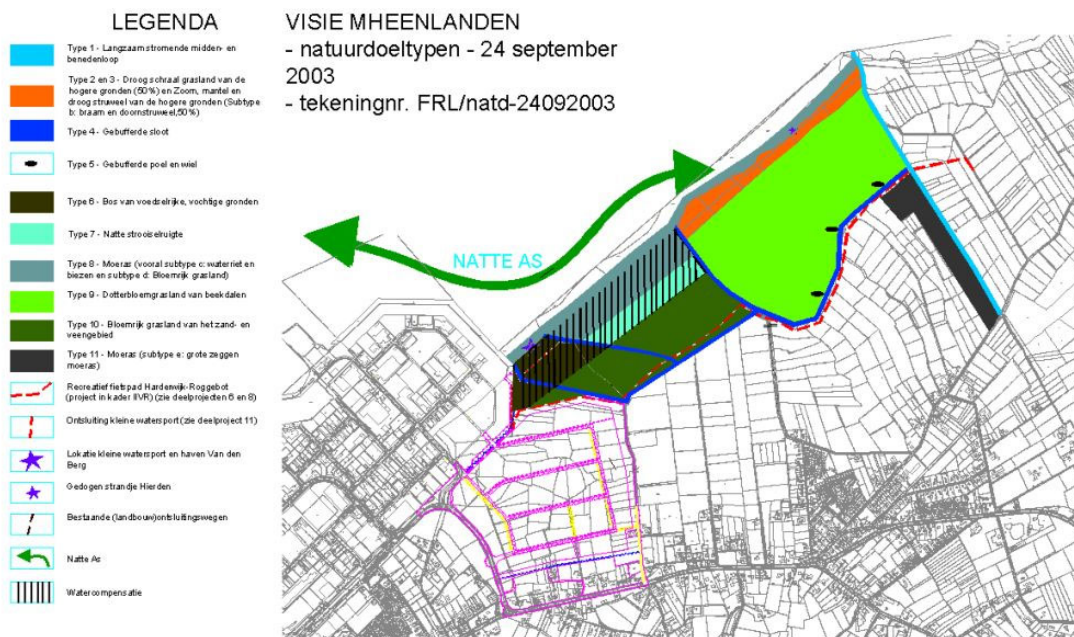
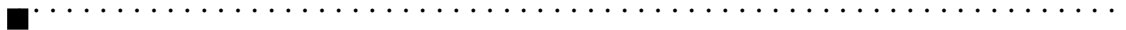
Het plan voor het fietspad komt voort uit het 'Inrichtingsplan VeluweRandmeren'. De nadere uitwerking en realisering van het fietspad wordt verricht in het kader van de ruilverkaveling Harderwijk-Elburg. De Landinrichtingscommissie heeft het definitieve ontwerp (DO) met situering en maatvoering vastgesteld (Landinrichtingscommissie, juni 2004). Voorzien is in realisering via een module Landinrichting. De situering en maatvoering van het fietspad volgens dat definitieve ontwerp zijn uitgangspunt voor het inrichtingsplan van de Mheenlanden. Het fietspad ligt buiten de begrenzing van het bestemmingsplan Waterfront-Noord. In het vigerende bestemmingsplan Buitengebied is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen voor een fietspad (Gemeente Harderwijk, 2003).

Inrichtingsplan

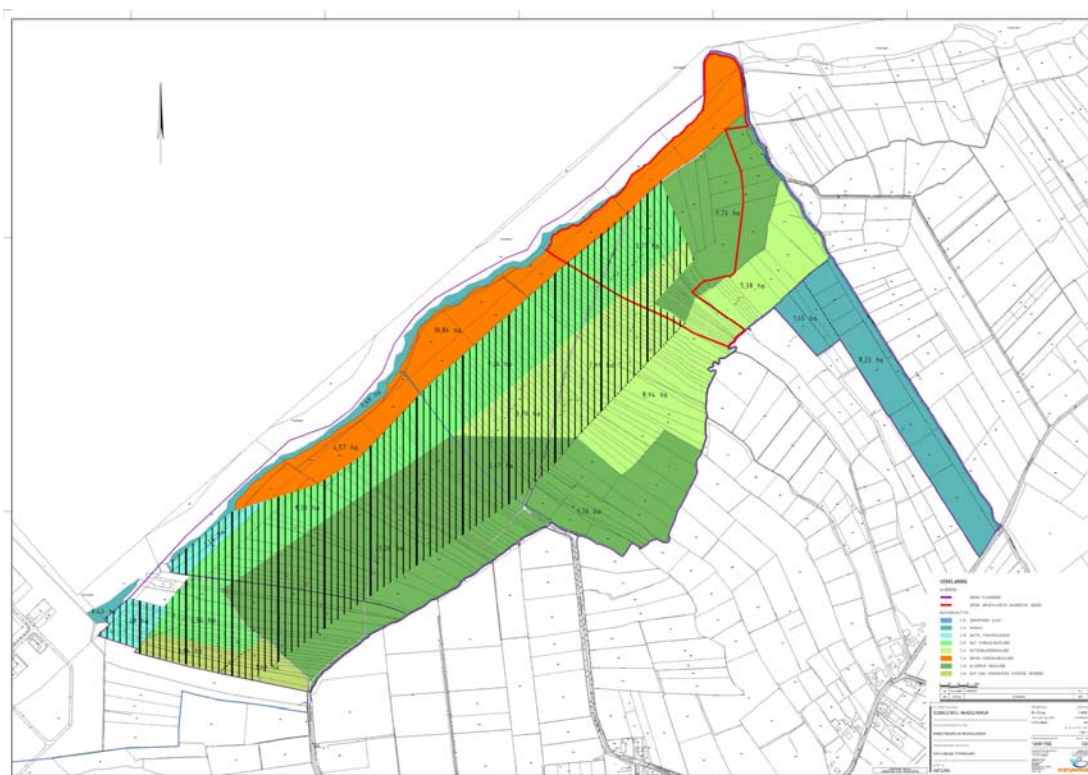
De inrichtingsmogelijkheden voor de Mheenlanden zijn al in verschillende (beleids)rapporten vastgelegd (zie Hoofdstuk 2). Het meest concreet is dat gebeurd in het rapport 'Nieuwe natuur in de Harderwijkse Mheen' (Bureau Waardenburg, juli 2002). De bodemkundige en waterhuishoudkundige situatie (kwelzone), de landschapskarakteristiek (open weilandzone), flora (kwelsoorten Hagemheensloot) en fauna (weidevogeldichtheid circa 1 paar/hectare) zijn er in omschreven. Op basis hiervan is een in juli / augustus 2003 een Visiekaart opgesteld tijdens een tweetal workshops met provincie, ministerie van LNV, waterschap, vereniging Natuurmonumenten en bureau Waardenburg. In de toelichting op de Visiekaart zijn natuurontwikkelingsmogelijkheden en concrete inrichtingsmaatregelen beschreven. Naast de situering van de waterberging zijn de volgende inrichtingselementen binnen de begrenzing van het plangebied opgenomen (zie kaart 16 'Visiekaart met globale situering van de (tijdelijke) waterberging (verticale arcering) en natuurdoeltypen'):

- de situering en ontsluiting van de kleine watersportverenigingen aan het haventje van Van den Berg,
- de situering van het fietspad Harderwijk Elburg,
- moeras(ontwikkeling) in een strook westelijk van de Hierdense Beek.

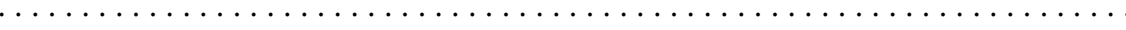
Buiten het plangebied is de Natte As gesitueerd. De besluitvorming over deze inrichtingselementen vindt plaats in zelfstandige procedures. De situering en maatvoering van deze elementen is in de planuitwerking als een constante beschouwd. De Visiekaart en bijbehorende beschrijving zijn als basis gehanteerd voor nadere bepaling van de inrichting van de Mheenlanden. Hierbij is onderzoek naar het samengaan van waterberging en natuurontwikkeling het uitgangspunt.

Kaart 16: Visiekaart met globale situering van de (tijdelijke)waterberging (=verticale arcering) en natuurdoeltypen.

Kaart 17: Indicatieve situering waterberging (verticale arcering)

Situering waterberging

De situering van de waterberging in het inrichtingsplan Mheenlanden is gebaseerd op het programma van eisen, een gedetailleerde beoordeling van de gebiedskenmerken en aan de hand van de gehanteerde risicofactoren. De situering is in essentie gebaseerd op het realiseren van de gewenste natuurtypen. Een indicatie van de situering is aangegeven (zie kaart 17 'Indicatieve situering waterberging').

Kenmerken waterberging

De situering van de waterberging achter de strandwal in de lagere delen van de Mheenlanden draagt zoveel mogelijk bij aan de ontwikkeling van de gebiedskwaliteit en de geprioriteerde droge en zeldzame natte schraallanden. Op dergelijke graslanden is begrazing, maaien en nabeweidning nodig. De overige waterberging langs de oever van het Veluwemeer wordt gerealiseerd langs de rand van de uitbreiding van de Lorentzhaven. Op het Regionale bedrijventerrein Lorentz-Oost is eveneens ruimte gereserveerd voor waterberging.

De waterhuishouding van de lage terreindelen achter de strandwal is geïsoleerd van het Veluwemeer en wordt gekenmerkt door een seizoensperiodiciteit met hoge grondwaterstand in de winter en uitzakkend in de loop van het groeiseizoen. De waterhuishouding is daarmee onderscheidend van die nabij het bedrijventerrein, die bepaald wordt door het peil van het Veluwemeer. Het winterpeil is hier 'laag' en het zomerpeil 'hoog'.

Handhaving en ontwikkeling van droog schraalland wordt gerealiseerd door handhaving en herstel van de strandwal en de waterberging achter die strandwal op de lagere delen te situeren. De lagere delen hebben in de huidige situatie een beperkte drooglegging.

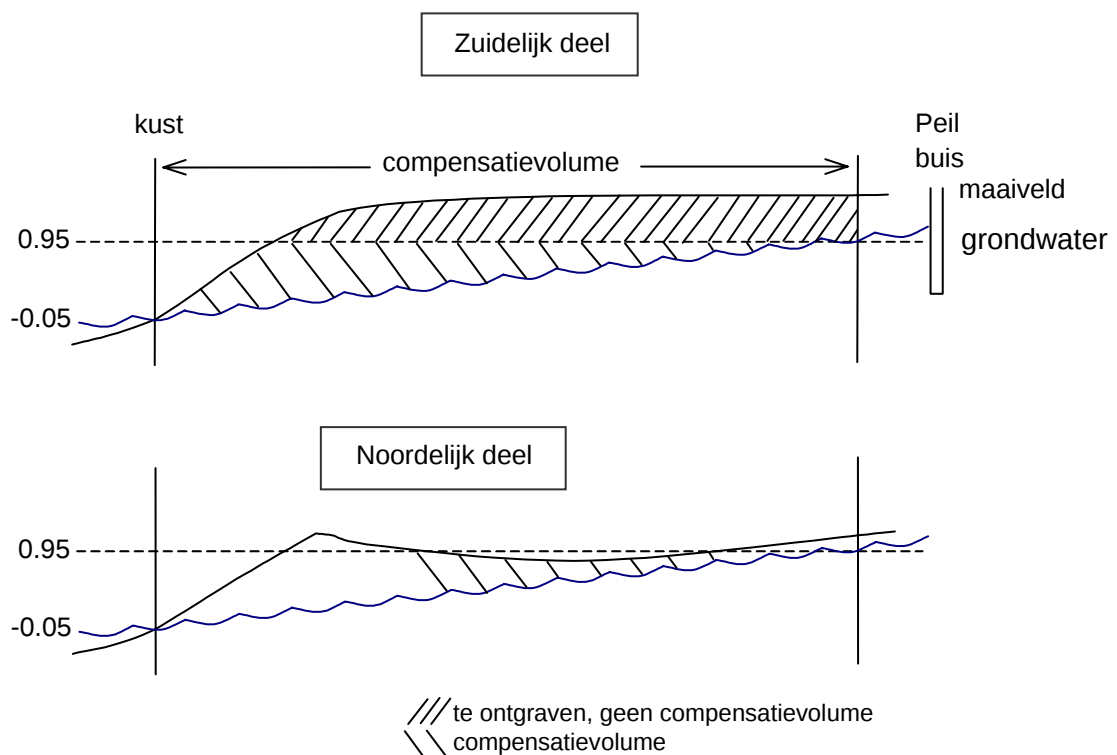
Waterberging achter de strandwal is minder efficiënt vanwege de beperkte afstand tot de grondwaterstand (dan op de kustlijn) en resulteert daardoor in een relatief groter oppervlaktebeslag. De waterberging in deze delen kan na verwijdering van de teelaardelaag optimaal worden gecombineerd met de ontwikkeling van de natte schraalgraslanden (zie figuur 2 'Principe dwarsprofiel ontgraving').

De alternatieve situering van de waterberging is indicatief als volgt:

- circa 50.000 m³ waterberging vanaf de kustlijn en in open verbinding met het Veluwemeer. Het Regionale bedrijventerrein Lorentz-Oost vormt een majeure begrenzing van het landelijk gebied;
- circa 153.000 m³ waterberging in het deel met maaiveldhoogte ca. NAP + 1.00 m afhankelijk van de definitieve begrenzing, exclusief een buffercapaciteit van maximaal 70.000 m³;

Het berekende bergingsvolume voldoet aan de opgave van circa 203.000 m³. Bij de nadere uitwerking van het inrichtingsplan plan en de definitieve begrenzing dient de opgave te worden verfijnd.

Volledigheidshalve is een strook met natuurdoeltype (riet)moeras aangegeven op de kustlijn. Dit natuurdoeltype geeft de bestaande situatie weer en sluit aan bij de beoogde ontwikkeling van de biotoop in het project Natte As.

Figuur 2: Principe dwarsprofiel ontgraving

In 2000 hebben inventarisaties en onderzoeken plaatsgevonden om een zorgvuldige inpassing van de ruimtelijke initiatieven van het project Waterfront te krijgen. Hierbij zijn de milieukundige consequenties voor de thema's bodem en water, geluid en geur en lucht in beeld gebracht. In dit hoofdstuk worden de resultaten voor zover relevant voor dit bestemmingsplan gepresenteerd, aangevuld met nieuwe regelgeving voor het thema externe veiligheid. Bij de onderzoeken van de verschillende milieucomponenten is ten eerste gekeken naar de huidige situatie, vervolgens zijn de consequenties van dit bestemmingsplan onderzocht. Voor onderzoeken naar de huidige situatie wordt verwezen naar hoofdstuk 2 van deze toelichting. Voor achtergrondinformatie wordt verwezen naar het onderzoeksrapport 'Integrale rapportage milieuonderzoek Waterfront Harderwijk'.

9.1 Strategische milieubeoordeling (SMB)

Noodzaak SMB

Vanaf 21 juli 2004 dient de Europese richtlijn betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's in de lidstaten van de EU te worden toegepast. In Nederland wordt deze richtlijn aangeduid als de richtlijn voor strategische milieubeoordeling (SMB).

Voor plannen die belangrijke gevolgen hebben voor het milieu is een SMB verplicht, met dien verstande dat het moet gaan om plannen waarin sprake is van activiteiten die zijn opgenomen in bijlage I en II van de Europese richtlijn voor m.e.r., dan wel om plannen waarvoor een 'passende beoordeling' is vereist op grond van de Habitatrichtlijn, respectievelijk de Natuurbeschermingswet 1998. De lijst met activiteiten in de bijlagen I en II zijn ruim geformuleerd en nog niet genormeerd. Bij het beoordelen van activiteiten dient volgens het ministerie van VROM voorshands dan ook uit te worden gegaan van de bijlagen C en D bij het Besluit MER.

De noodzaak voor het doorlopen van de SMB-procedure staat niet zonder meer vast. Formeel is het Structuurplan Waterfront het kaderstellende plan voor de ontwikkeling van Waterfront-Noord. De SMB-plicht was hierop evenwel niet van toepassing omdat het structuurplan voor de invoering van de SMB-plicht in procedure was gebracht. Dit zou betekenen dat noch het structuurplan, noch het

daaropvolgende bestemmingsplan aan de SMB-plicht onderhevig zouden zijn.

Op basis van de provinciale reactie op het voorontwerp van dit bestemmingsplan is er zekerheidshalve echter voor gekozen om aan de onderbouwing van de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan Waterfront-Noord toch een SMB ten grondslag te leggen. Argumenten voor de provincie om te opteren voor een SMB zijn:

- de mogelijke vestiging van m.e.r.-(beoordelings)plichtige bedrijven op de uitbreiding Lorentzhaven;
- de mogelijke m.e.r.-beoordelingsplichtigheid van het aspect waterberging;
- de potentiële kans dat significante effecten, als bedoeld in de Vogel- en Habitatrichtlijn, niet zijn uit te sluiten.

De procedure

De SMB-procedure voor dit bestemmingsplan doorloopt een aantal stappen. Deze worden hierna beschreven:

1. Instanties met specifieke milieuverantwoordelijkheid worden geraadpleegd over de reikwijdte en het detailleringniveau van de informatie die in het milieuraapport wordt opgenomen. Deze stap is gezet door de opstelling van de 'Doel- en reikwijdtenotitie SMB Waterfront-Noord Harderwijk';
2. Op basis van de doel- en reikwijdtenotitie en de opmerkingen en aanvullingen van de benaderde instanties, waaronder het secretariaat van de Commissie voor de m.e.r., is het milieuraapport opgesteld, voluit: 'Milieuraapport SMB Waterfront-Noord Harderwijk'. Hierna wordt nader ingegaan op de inhoud van dit rapport;
3. De volgende stap is die waarin belanghebbenden bij het project bij de SMB worden betrokken. Deze stap wordt gezet gelijktijdig met de terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan. Het milieuraapport en het ontwerpbestemmingsplan worden tevens voor een reactie toegezonden aan de betrokken instanties en de Commissie voor de m.e.r.. Deze reacties worden verwerkt in het bestemmingsplan Waterfront-Noord;
4. Het sluitstuk van de procedure is de monitoring van de evaluatie van de milieueffecten. Wanneer mocht blijken dat de praktijk niet (meer) overeenkomt met de verwachte effecten, moeten aanvullende maatregelen worden overwogen.

Het milieuraapport

Het rapport maakt een onderscheid tussen een viertal 'milieuclusters'. Beschreven worden de thema's Ondergrond en Ecologie, Netwerken, Grijs milieu en Overig. Aan de hand van die thema's gaat het rapport

in op de aspecten bodem, water, ecologie, weg- en
scheepvaartverkeer, geluid, luchtkwaliteit, externe veiligheid en geur.

Het resultaat is een beschrijving van de milieueffecten die ten aanzien van de genoemde aspecten verwacht worden. Deze worden in het SMB overigens niet aangemerkt als (in meer of mindere mate) negatief. Van het opnemen van maatregelen ter voorkoming daarvan is dan ook geen sprake. Het milieuraapport maakt deel uit van de rapporten die gelijktijdig met het ontwerp bestemmingsplan ter inzage zijn gelegd.

De Commissie voor de milieueffectrapportage heeft het navolgende hier samengevat, van commentaar voorzien en oordeel over het SMB-milieuraapport uitgebracht, Rapportage van 22 december 2005/rapportnummer 1651-47:

1. Natuurbeschermingswet 1998

De Commissie adviseert in het bestemmingsplan in heldere redeneerstappen te verwoorden, hoe omgegaan zal worden met de vereisten op grond van de Natuurbeschermingswet 1998. Er zal met de terminologie van de Natuurbeschermingswet 1998 moeten worden gewerkt. Daarbij brengt de Commissie twee aandachtspunten naar voren:

- a. Onderbouwd moet worden waarom cumulatie niet beschouwd hoeft te worden c.q. hoe de conclusie luidt als andere initiatieven in of nabij de VHR-gebieden in de beschouwing worden betrokken;

Commentaar: zeker als gevolg van het vervallen van de recreatieve vaargeul als onderdeel van Waterfront-Zuid, ontstaat er ten aanzien van de natuur, na de realisatie van het gehele waterfrontproject een licht negatief effect, dat als niet significant te kenmerken is: het is daarom niet nodig om cumulatie in beschouwing te nemen. (zie verder paragraaf 7.6 Habitattoets elders in deze toelichting);

- b. Onderbouwd moet worden waarom een aantalsafname per soort van 5% wordt gebruikt als criterium.

Commentaar: De Commissie voor de m.e.r. verwijst naar de natuurtoets (februari 2005) betreffende de beoordeling van de effecten op de meerkoet. In aanvulling op de Natuurtoets is inmiddels een Habitattoets (30 oktober 2006) samengesteld, die voldoet aan de vereisten van de herziene Natuurbeschermingswet 1998. In de Habitattoets zijn de effecten op vogels, waaronder de meerkoet, nader

■
gespecificeerd. Samengevat geldt dat de effecten op meerkoeten in twee categorieën zijn in te delen: verlies aan foerageergebied door drooglegging open water en verstoring van vogels als gevolg van activiteiten, grenzend aan het water. Voor de eerste categorie geldt dat er voor hooguit enkele tientallen meerkoeten een effect is te voorzien, hetgeen als een verwaarloosbaar effect is beoordeeld in tabel 1 van de natuurtoets, omdat het relatief zeer weinig is ten opzichte van het totaal aan aanwezige meerkoeten (minder dan 1% van het totaal in de Veluwerandmeren) en het relatief belang van de staat van instandhouding van de meerkoet (doelendocument) als gunstig of matig gunstig is beoordeeld. Voor de tweede categorie is in de Habitattoets beargumenteerd dat de theoretisch berekende aantallen verstoorde vogels (in de natuurtoets) in dezelfde orde grootte liggen als de aantallen verstoorde vogels in de huidige situatie. De verstoringzone verschuift in feite. Dit betekent dat de aantallen verstoorde vogels nihil zijn en alleen het effect van habitatverlies resteert.

2. Ecologische hoofdstructuur (EHS)

Gezien het grote belang van de aanleg van 5-7 ha nieuw ondiep water, beveelt de Commissie aan in het bestemmingsplan zelf, dan wel gelijktijdig met het bestemmingsplan, vast te leggen welke bevoegdheden en middelen zullen worden ingezet voor de realisatie ervan en wat de fasering van de aanleg is in relatie tot de uitvoering van de werkzaamheden voor Waterfront.

Commentaar: de noodzaak van de aanleg van 5-7 ha nieuw ondiep water is vervallen, omdat de recreatieve vaargeul geen onderdeel meer uitmaakt van Waterfront-Zuid.

3. Grond Overloopterrein

De Commissie adviseert bij een eventueel besluit daadwerkelijk verontreinigde grond uit Waterfront-Zuid voor het Overloopterrein in Waterfront-Noord te gebruiken, de mate van verontreiniging vast te stellen en na te gaan welke invloed deze verontreiniging kan hebben op de waterkwaliteit van het Veluwemeer en zonodig te voorzien in maatregelen, die een negatieve invloed op de waterkwaliteit voorkomen.

Commentaar: Deze aanbeveling wordt overgenomen.

4. Geluidcontour industrie geluid

De Commissie adviseert op de bestemmingsplankaart de zonegrens industrielawaai weer te geven, inclusief het RBT

■
Lorentz-Oost en deze ook juridisch vast te leggen in het bestemmingsplan.

Commentaar: de bestemmingsplan planprocedure van RBT Lorentz-Oost is nog niet afgerond. Het heeft geen zin om nu in dit bestemmingsplan op de uitkomsten van het bestemmingsplan RBT Lorentz-Oost vooruit te lopen.

9.2 Bodem en water

Op twee locaties heeft een waterbodemonderzoek plaatsgevonden, te weten ter plaatse van het Overloopterrein en bij de uitbreiding van de Lorentzhaven. Een groot gedeelte van het (vrijkomend) slib ten noordoosten van de Knardijk komt voor hergebruik in aanmerking. Aangezien de zandfractie in het slib vrij hoog is, kan worden gezien of scheiding in een 'schone' grove fractie en een verontreinigde kleine fractie zinvol en/of rendabel is. Dit geldt zowel voor de vrijkomende klasse 2- als voor de klasse 3-specie. De 'schone' grove fractie kan bij de inrichting van het Overloopterrein worden hergebruikt en de verontreinigde fijne fractie kan wellicht afgevoerd worden.

Op de onderzochte waterbodemplaatse zijn ter plaatse van de uitbreiding van de Lorentzhaven nauwelijks verontreinigingen aangetroffen. Voor het geval er grondverzet van de aanwezige bodem plaats zal vinden is geconstateerd dat de bodem merendeels als schone grond voor vrije toepassing in aanmerking komt. Het waterbodemmateriaal met licht verhoogde gehalten aan olie kan worden hergebruikt als schone grond op of in de bodem op basis van een vrijstellingsregeling. Voor hergebruik onder water (als waterbodem) moet dit materiaal als categorie 1 beschouwd worden.

Er zijn geen problemen te verwachten bij werkzaamheden ter plaatse van de locatie voor kleine watersportverenigingen. Wel dient er rekening mee te worden gehouden dat vrijkomende grond niet functioneel kan worden toegepast.

De waterkwaliteit van de randmeren is goed. Deze kwaliteit zal als gevolg van dit bestemmingsplan behouden blijven.

9.3 Geluid

In het bestemmingsplan wordt planologisch de uitbreiding van het bedrijventerrein Lorentzhaven mogelijk gemaakt met de bedoeling om bedrijven naar deze locatie te verplaatsen vanuit het industriegebied Haven. Aandachtspunt hierbij is dat op de geluidszone aan de zuid-

.....

■
en zuidwestzijde van bedrijventerrein Lorentz in de huidige situatie niet of nauwelijks nog geluidsruimte resteert. Aan de oost- en noordzijde van het bedrijventerrein is nog volop geluidsruimte beschikbaar, mede omdat bij de zonevaststelling rekening is gehouden met de geluidsproductie van eventueel toekomstige bedrijfsvestiging op Lorentz. Bij realisatie van de uitbreiding Lorentzhaven kan hiervan gebruik worden gemaakt.

Rondom het industrieterrein Haven en het bedrijventerrein Lorentz is een contour van 50 dB(A) vanwege industrielawaai vastgesteld. De ligging van deze contour is op de plankaart weergegeven. De geluidsbelasting vanwege bedrijven op de gezoneerde terreinen mag ter plaatse van de contour de waarde van 50 dB(A) niet te boven gaan.

In hoofdstuk 2 van deze toelichting is verwezen naar de akoestische rapportage van Bureau Wensink uit 2001, op basis waarvan de conclusie kon worden getrokken dat aan de noord- en oostzijde van het gezoneerde terrein nog volop geluidsruimte beschikbaar is, mede omdat indertijd bij de zonevaststelling rekening is gehouden met de geluidsproductie van toekomstige bedrijfsvestigingen op bedrijventerrein Lorentz. Bij de ontwikkeling van de uitbreiding van Lorentzhaven kan van deze beschikbare geluidsruimte gebruik worden gemaakt, aldus het rapport. Het rapport bevat onder meer berekeningen van de feitelijk te verwachten ligging van de 50 dB(A)-contour na verplaatsing van bedrijven vanuit het industrieterrein Haven naar de uitbreiding van Lorentzhaven. Uit deze berekeningen blijkt dat de ligging van de 50 dB(A)-contour ruim binnen de vastgestelde zone zal liggen.

In 2002 is het basismodel van Bureau Wensink overgedragen aan het samenwerkingsverband Regio Noord-Veluwe, afdeling geluid, voor de verdere geluidstechnische uitvoering van het zonebeheer. Sinds die tijd is het zonemodel actueel gehouden op basis van wijzigingen in de vergunnings situatie van de bedrijven op het bedrijventerrein Lorentz en de bijbehorende akoestische onderzoeken.

Het huidige zonemodel is opgesteld in het programma Winhavig van het bureau DirActivitySoftware (v6.63). Dit programma maakt gebruik van het Haskoning rekenhart Indus 7 voor industrielawaai.

Berekeningen worden uitgevoerd conform de Handleiding meten en rekenen industrielawaai (VROM, 1999).

In het kader van de ontwikkeling van het bestemmingsplan Waterfront-Noord is in april 2005 en in februari 2006 door ingenieursbureau Tauw een inventarisatie uitgevoerd, teneinde een zo actueel mogelijk akoestisch beeld te krijgen van de aanwezige bedrijven. Van de

■
vergunningplichtige bedrijven zijn de akoestisch bekende gegevens opgenomen in het zonemodel. De AMvB bedrijven zijn ingevoerd met 50 dB(A) op 50 m. Voor de uitbreiding Lorentzhaven is als uitgangspunt genomen de situatie dat de bedrijven van industrieterrein Haven één op één zijn verplaatst naar de uitbreiding Lorentzhaven. Industrieterrein Haven maakt dan dus geen deel meer uit van de zone.

Van een tweetal te verplaatsen bedrijven is voor de nieuwe locatie op de uitbreiding van het bedrijventerrein Lorentzhaven een akoestisch onderzoek ontvangen. Deze onderzoeken zijn verwerkt in het zonemodel voor de uitbreiding.

Verder is ervan uitgegaan dat de geplande uitbreiding van het recyclingbedrijf Reukema, Bloq en Maneschijn op het bestaande terrein, inclusief de geluidsbeperkende voorzieningen, wordt gerealiseerd. Uit de aldus doorgevoerde berekening volgt de conclusie dat de geluidsbelasting op alle zonepunten 50 dB(A) of lager is.

Dit bestemmingsplan heeft geen betrekking op de bestaande geluidszone en beoogt derhalve niet om daarin een wijziging aan te brengen. Het plan strekt er slechts toe enkele nieuwe zoneringsplichtige bedrijven toe te voegen waarvoor – zoals hiervoor uiteengezet – de bestaande geluidsruijnte binnen de zone toereikend is. De bestaande zone is als niet-verklaarde aanduiding op de plankaart opgenomen.

Verkeerslawaaï op de provinciale weg N302 zal na realisatie van het Overloopterrein circa 2 dB(A) lager zijn dan bij de huidige situatie. Deze situatie is een verbetering ten aanzien van de huidige situatie.

De geluidsbelasting van het Overloopterrein voldoet aan de voorkeursgrenswaarde van 50 dB(A). Er worden geen belemmeringen verwacht in het kader van vergunningverlening. De voornaamste reden is dat binnen dit bestemmingsplan op deze locatie geen geluidgevoelige functies geplaatst worden.

9.4 Geur

De hoogte van de geuremissies van het autoverkeer is relatief gering ten opzichte van de grote industriële bedrijven. Bovendien maakt de geuremissie in het autoverkeer in de beleving onderdeel uit van het achtergrondniveau. Verder is bij een Overloopterrein met name sprake van piekbelastingen. Circa 100 m buiten het Overloopterrein zal deze zeer 'lokale' geurhinder niet worden waargenomen. Het

Overloopterrein draagt dan ook in verwaarloosbare mate bij aan de gecumuleerde geurhindercontour. Van een knelpunt is geen sprake.

9.5 Lucht

Ten aanzien van de luchtkwaliteit in en rond het plangebied zijn berekeningen uitgevoerd. Dit is neergelegd in de notitie 'Luchtkwaliteit bestemmingsplan Waterfront-Noord'. Deze paragraaf is gebaseerd op die notitie.

Specifiek gaat het hier om het vaststellen van de effecten van de geplande uitbreiding Waterfront-Noord op de luchtkwaliteit (NO₂ en fijn stof - PM₁₀) in 2010.

9.5.1 Beleid

In het Besluit Luchtkwaliteit 2005 worden bepaalde grenswaarden aangegeven voor onder andere zwaveldioxide, stikstof (di)oxide, fijn stof en lood. Het wegverkeer levert met name een bijdrage aan de uitstoot van stikstof (di)oxide en fijn stof.

De resultaten van het luchtkwaliteitsonderzoek worden getoetst aan de normen die zijn vastgesteld in het Besluit luchtkwaliteit 2005. Onderstaande tabel geeft een overzicht van deze normen.

Tabel 6: Toetsingskader Besluit luchtkwaliteit 2005

	Jaargemiddelde grenswaarde	Uurgemiddelde grenswaarde	Daggemiddelde grenswaarde	Maximaal aantal overschrijdingen per jaar	Ingangsdatum grenswaarde
NO ₂	40	200 (1-1-2005)	-	18	1-1-2010
PM ₁₀	40	-	50	35	1-1-2005

Op 5 augustus 2005 is de 'Meetregeling luchtkwaliteit 2005' van het Ministerie VROM in werking getreden. Hierin worden concrete aanwijzingen gegeven voor een correctie voor zeezout voor de PM₁₀ concentraties. Voor de berekende jaargemiddelde PM₁₀ concentraties in Harderwijk dient 4 µg/m³ als zeezoutcorrectie afgetrokken te worden. Eveneens mogen als zeezoutcorrectie zes overschrijdingsdagen van het totaal aantal overschrijdingsdagen van de daggemiddelde grenswaarde van 50 µg/m³ afgetrokken te worden. De luchtkwaliteitsberekeningen zijn uitgevoerd voor de situaties in 2004 (zonder bedrijventerrein), 2010 (met ontwikkeling) en 2015 (met bedrijventerrein). Voor deze situatie worden de berekende NO₂ en PM₁₀ concentraties vervolgens vergeleken met de grenswaarden en de bevindingen gerapporteerd.

Het in acht nemen van de grenswaarden voor stikstof (di)oxide houdt bij het vormgeven van bestemmingsplannen die de bouw van nieuwe

■
woningen of de aanleg van nieuwe infrastructuur mogelijk maken, in dat getoetst wordt aan de grenswaarden voor 2010. Kenmerkend voor het bestemmingsplan Waterfront-Noord is evenwel dat dit niet voorziet in woningbouw of de aanleg van nieuwe infrastructuur. Daarmee is tevens aangegeven dat het plan niet voorziet in de realisering van bestemmingen die het Besluit Luchtkwaliteit bestempelt als voor luchtverontreiniging gevoelig.

9.5.2 Huidige situatie

De jaargemiddelde achtergrondconcentratie voor NO₂ is in en rond de geplande uitbreiding Waterfront-Noord ongeveer 21 µg/m³. De jaargemiddelde bijdrage van het verkeer is doorgaans niet significant (meestal < 0,1 µg/m³) maar bedraagt heel lokaal maximaal 5 µg/m³ (direct langs de wegrand). De hoogste bijdrage van het verkeer is, zoals te verwachten, vooral te vinden langs de belangrijkste ontsluitingsweg: Newtonweg. De jaargemiddelde grenswaarde van 40 µg/m³ wordt nergens overschreden (jaargemiddelde waarde is maximaal 24 µg/m³). De maximale uurwaarde in het hele gebied bedraagt 113 µg/m³ en blijft daarmee ruim onder de uurgemiddelde grenswaarde van 200 µg/m³.

De jaargemiddelde concentratie voor PM₁₀ is ter plaatse ongeveer 29 µg/m³ (zie figuur 2). De jaargemiddelde grenswaarde van 40 µg/m³ wordt nergens overschreden (maximale waarde: 31 µg/m³; na zeezoutcorrectie is dat: 27 µg/m³). De daggemiddelde grenswaarde van 50 µg/m³ wordt 33 tot 37 maal per jaar overschreden; na zeezoutcorrectie is dat 27 tot 31 maal per jaar. Vanaf 2005 is maximaal 35 maal toegestaan, zodat hiermee ruim aan de norm is voldaan.

9.5.3 Situatie 2010

De situatie voor 2010 is doorgerekend met de meteorologie van 1995-1999, met daaraan gekoppeld de achtergrondconcentraties voor 2010, in overeenstemming met afspraken die met het Ministerie VROM zijn gemaakt .

De jaargemiddelde achtergrondconcentratie voor NO₂ is in en rond de geplande uitbreiding Waterfront-Noord ongeveer 19 µg/m³. De jaargemiddelde bijdrage van het verkeer is doorgaans niet significant (meestal < 0,1 µg/m³) en bedraagt heel lokaal maximaal 8 µg/m³ (direct langs de wegrand). De jaargemiddelde grenswaarde van 40 µg/m³ wordt nergens overschreden (jaargemiddelde waarde maximaal 27,2 µg/m³). De maximale uurwaarde in het hele gebied bedraagt 104 µg/m³ en blijft daarmee ruim onder de uurgemiddelde grenswaarde van 200 µg/m³.

De jaargemiddelde concentratie voor PM¹⁰ is ter plaatse ongeveer 28 µg/m³. De jaargemiddelde grenswaarde van 40 µg/m³ wordt nergens overschreden (maximale waarde: 30,2 µg/m³; na zeezoutcorrectie is dat: 26,2 µg/m³). De daggemiddelde grenswaarde van 50 µg/m³ wordt 31 tot 37 maal per jaar overschreden; na zeezoutcorrectie is dat 25 tot 31 maal per jaar. Vanaf 2005 is maximaal 35 maal toegestaan, zodat hiermee ruim aan de norm is voldaan.

9.5.4 Resultaten 2015

De situatie voor 2015 is doorgerekend met de meteorologie van 1995-1999, met daaraan gekoppeld de achtergrondconcentraties voor 2015, in overeenstemming met afspraken die met het Ministerie VROM zijn gemaakt.

De jaargemiddelde achtergrondconcentratie voor NO₂ is in en rond de geplande uitbreiding Waterfront-Noord ongeveer 19 µg/m³. De jaargemiddelde bijdrage van het verkeer is doorgaans niet significant (meestal < 0,1 µg/m³) en bedraagt maximaal 8 µg/m³ (direct langs de wegrand). De jaargemiddelde grenswaarde van 40 µg/m³ wordt nergens overschreden (jaargemiddelde waarde maximaal 26,7 µg/m³). De maximale uurwaarde in het hele gebied bedraagt 101 µg/m³ en blijft daarmee ruim onder de uurgemiddelde grenswaarde van 200 µg/m³.

De jaargemiddelde concentratie voor PM₁₀ is ter plaatse ongeveer 28 µg/m³. De jaargemiddelde grenswaarde van 40 µg/m³ wordt nergens overschreden (maximale waarde: 29,7 µg/m³; na zeezoutcorrectie is dat: 25,7 µg/m³). De daggemiddelde grenswaarde van 50 µg/m³ wordt 29 tot 35 maal per jaar overschreden; na zeezoutcorrectie is dat 23 tot 29 maal per jaar. Vanaf 2005 is maximaal 35 maal toegestaan, zodat hiermee ruim aan de norm is voldaan.

9.5.5 Conclusie

In de notitie 'Luchtkwaliteit bestemmingsplan Waterfront-Noord' wordt het volgende geconcludeerd. In de komende jaren neemt de verkeersintensiteit toe als gevolg van de uitbreiding Waterfront-Noord. De luchtkwaliteit (NO₂ en PM₁₀) is op en rond het geplande havengebied Waterfront-Noord berekend voor drie situaties:

- de bestaande situatie (2004);
- de situatie 2010 met bedrijventerrein;
- de situatie 2015 met bedrijventerrein.

Op basis van modelberekeningen kunnen de onderstaande conclusies ten aanzien van de luchtkwaliteit op en rond de geplande uitbreiding Waterfront-Noord worden getrokken.

De luchtkwaliteit op en rond het geplande havengebied Waterfront-Noord wordt in de eerste plaats bepaald door de achtergrondconcentratie van NO₂ en PM₁₀.

Emissie van lokale bronnen die van invloed zijn op de luchtkwaliteit op en rond het geplande havengebied Waterfront-Noord in Harderwijk, betreffen het lokale verkeer, alsmede de industriële bronnen op het geplande bedrijventerrein.

Zowel in de bestaande situatie als in de toekomstige situaties 2010 en 2015 blijkt geen normoverschrijding voor NO₂ en PM₁₀ concentraties op te treden. Het aspect luchtkwaliteit heeft dan ook geen consequenties voor het bestemmingsplan Waterfront-Noord.

9.6 Externe veiligheid

Het externe veiligheidsbeleid richt zich op het gebruik, de opslag, de productie en het transport van gevaarlijke stoffen. Het beleid heeft dus vooral betrekking op de zogeheten risicovolle bedrijven, zoals bijvoorbeeld een LPG-tankstation. Ook het transport van gevaarlijke stoffen over wegen, spoorwegen, waterwegen en buisleidingen valt hier onder. Zowel de inrichtingen als het transport wordt in deze paragraaf behandeld.

9.6.1 Inrichtingen

Op 27 oktober 2004 is het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) in werking getreden. Deze regeling beoogt onder meer nieuwe afstandsbepalingen van risicocontouren vast te leggen.

Het gaat om inrichtingen die risico's met zich mee brengen voor de in de omgeving gelegen risicogevoelige objecten.

Het besluit onderscheidt twee categorieën risicogevoelige objecten, namelijk kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten.

- kwetsbare objecten zijn woningen, ziekenhuizen, verpleeghuizen, scholen, kinderopvang, grote kantoren, hotels en winkelcomplexen en grote kampeer- en recreatieterreinen.
- beperkt kwetsbare objecten zijn verspreid liggende woningen, dienstwoningen van derden, kleinere kantoren, hotels en winkels, bedrijfsgebouwen, sporthallen, zwembaden, speeltuinen, overige sport- en kampeertreinen en objecten van hoge infrastructurele waarde zoals elektriciteitscentrales⁵.

⁵ De opsomming is overigens niet limitatief bedoeld. Zie voor een uitgebreide toelichting hierop blz. 27 e.v. van de Nota van Toelichting.

■
Vervolgens geeft het besluit waarden voor het risico, dat toelaatbaar wordt geacht voor deze objecten. Hierbij worden twee vormen van risico onderscheiden, het plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

- plaatsgebonden risico is de kans per jaar dat een persoon, die onafgebroken en onbeschermd op een bepaalde plaats in de omgeving van een inrichting zou verblijven, overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongewoon voorval met een gevaarlijke stof. Voor kwetsbare objecten geldt een harde normstelling in de vorm van een grenswaarde. Voor beperkt kwetsbare objecten geldt een richtwaarde. Zowel de grens- als de richtwaarde voor het plaatsgebonden risico is bepaald op 10^{-6} per jaar;
- groepsrisico is de kans per jaar dat een groep mensen in minimaal een bepaalde omvang slachtoffer wordt van een ongeval. Dit is de (cumulatieve) kans dat tenminste 10, 100 of 1.000 personen overlijden als direct gevolg van hun aanwezigheid in het invloedsgebied van de inrichting en van één ongeval in die inrichting, waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken. Er gelden geen grenswaarden maar oriënterende waarden. Dit houdt in dat er een maatschappelijke verantwoordingsplicht geldt, indien de norm wordt overschreden.

Gevolgen voor het plangebied

De ontwikkelingen die mogelijk gemaakt worden in dit bestemmingsplan dienen te worden getoetst op het aspect externe veiligheid. Hierbij wordt met name ingegaan op de gevolgen voor de externe veiligheid bij de nieuwvestiging van bedrijven op de uitbreiding Lorentzhaven. In de omgeving van het aan te leggen bedrijventerrein zijn geen kwetsbare objecten aanwezig. De activiteiten op het bedrijventerrein kunnen van invloed zijn op de risico's, die bijvoorbeeld werknemers kunnen lopen. De risico's worden bepaald door de mogelijkheid van blootstelling aan (vluchtige) toxische stoffen, brand of explosie bij een calamiteit in een bedrijf of gedurende transport.

De vestigingsmogelijkheden voor bedrijven in het bestemmingsplan zijn gerelateerd aan de te verwachten milieuhinder. Bij vestiging van de in de Staat van Bedrijfsactiviteiten genoemde bedrijven, worden geen overschrijdingen van de normen voor externe veiligheid verwacht. In dit bestemmingsplan worden bedrijven die wel onder de werking van het Besluit externe veiligheid inrichtingen vallen uitgesloten. Concrete toetsing vindt plaats in het kader van de vergunningverlening. Zo kan voldoende worden gewaarborgd, dat geen overschrijding van de normen zal plaatsvinden.

■
In het plangebied kunnen geen LPG-tankstations worden gevestigd. Het plan voorziet wel in de vestiging van een groothandel in vloeibare en gasvormige brandstoffen in tot vloeistof verdichte gassen. Een dergelijk bedrijf valt onder de categorie van inrichtingen die als gemeenschappelijk kenmerk hebben dat het risico wordt veroorzaakt door één bepaalde stof, zoals LPG of ammoniak, of door één bepaalde activiteit, zoals opslag, in combinatie met een standaard pakket voorzieningen ter beperking van het risico. Dergelijke inrichtingen worden in het Besluit aangeduid als categoriale inrichtingen. Het te vestigen bedrijf valt echter *niet* onder het Besluit externe veiligheid inrichtingen, aangezien de huidige hoeveelheid opgeslagen gassen de limiet uit dit besluit niet overschrijdt. Het bedrijf valt evenmin onder het Besluit Risico Zware Ongevallen. De huidige vergunning van het bedrijf maakt een grotere opslag van gassen mogelijk, zodat de inrichting wel onder het Besluit externe veiligheid inrichtingen zou kunnen vallen. Hiervan maakt het bedrijf dus geen gebruik. Samen met de verhuizing van het bedrijf, zal de vergunning worden aangepast naar het feitelijk gebruik. Knelpunten ten aanzien van de externe veiligheid zijn dan uitgesloten..

9.6.2 Vervoer van gevaarlijke stoffen

Ook in het geval van transport van gevaarlijke stoffen moet een afweging worden gemaakt ten aanzien van het plaatsgebonden risico en het groepsrisico ten opzichte van risicogevoelige objecten. Qua systematiek en normstelling wordt aangesloten bij het Bevi. Informatie ten aanzien van risico's ten gevolge van het vervoer van gevaarlijke stoffen, is beschikbaar in de Risicoatlassen van Rijkswaterstaat. Dit zijn naslagwerken. Wanneer in deze atlassen is aangegeven dat er sprake is van risico, dient nader onderzoek gepleegd te worden.

Gevolgen voor het plangebied

Ten aanzien van de provinciale weg N302 zijn in de 'Risicoatlas wegtransport gevaarlijke stoffen' geen knelpunten of aandachtspunten geconstateerd. Eventueel transport van gevaarlijke stoffen op deze weg is zondanig gering, dat sprake is van een verwaarloosbaar risico voor de omgeving.

In de 'Risicoatlas Hoofdvaarwegen Nederland', is op het Veluwemeer geen sprake van risicovol vervoer.

De Risico-atlassen geven een eerste inzicht in de situatie omtrent het vervoer van gevaarlijke stoffen. Indien hiervoor aanleiding is, dan zal een nader onderzoek uitgevoerd moeten worden, om een nauwkeuriger beeld te geven.

Voor de N302 is een rapport (concept) opgesteld dat inzicht geeft in het plaatsgebonden risico en het groepsgebonden risico als gevolg van het vervoer van gevaarlijke stoffen. Hierin is geconcludeerd dat het plangebied buiten de invloedsfeer van de N302 ligt. Ten aanzien

van het plaatsgebonden risico en het groepsrisico kan geconcludeerd worden, dat er geen sprake is van knelpunten.

Buisleidingen

In het plangebied liggen geen hoofd- of regionale transportleidingen voor gas. De dichtstbijzijnde gasleiding buiten het plangebied ligt op 350-400 m. De toetsingsafstand van deze leiding betreft 20 m. Hier hoeft dus geen rekening meegehouden te worden.

10.1 Algemeen

In het bestemmingsplan Waterfront-Noord worden aanleg- en bebouwingsmogelijkheden juridisch planologisch vastgelegd. Deze mogelijkheden hebben in de eerste plaats te maken met de verbetering en herwaardering van Waterfront-Zuid. In de tweede plaats betreft het ook een enkele zelfstandige ontwikkeling. In Waterfront-Zuid zal de relatie tussen de historische binnenstad en het waterfront verbeterd en hersteld worden. Om dat te bereiken dient eerst plaats gemaakt te worden voor de nieuwe ontwikkelingen. Hiertoe moet onder meer de bedrijvigheid in het gebied Haven uitgeplaatst worden. Het betreft enige grootschalige watergebonden bedrijven in zwaardere bedrijfsklassen en een aantal watersportbedrijven met daaraan gerelateerde detailhandel. Ook dienen diverse parkeervoorzieningen verplaatst te worden. Daarnaast moet als een kleiner element, een locatie voor kleine watersportverenigingen, die nu gevestigd is in het gebied Haven een nieuwe plek te krijgen. Ook zal de ontsluiting over de weg naar Waterfront-Zuid geherstructureerd moeten worden. Deze ontwikkelingen in Waterfront-Zuid kunnen tot stand komen door hier een plaats voor te ontwikkelen in het gebied van Waterfront-Noord. Ruimte voor de bedrijven, parkeermogelijkheden en ontsluiting over de weg worden gevonden door landaanwinning in het Veluwemeer.

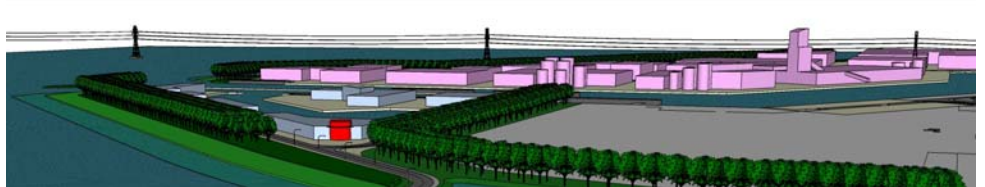
Het zogenoemde Overloopterrein aan de oostzijde van de nieuwe weg tussen Harderwijk en Flevoland, de N302, voor parkeer- en ontsluitingsmogelijkheden en uitbreidingen rond de bestaande Lorentzhaven ter weersijden van de havenmond.

De watersportgebonden bedrijven zullen gesitueerd worden op het westelijk gebied (Lorentzhaven-West) naast de havenmond en de overige bedrijven op het oostelijke gebied (Lorentzhaven-Oost). De oostelijke landaanwinning kan ook worden benut voor het aanleggen van een Regionaal container Overslag Centrum (ROC).

De kleine watersporters kunnen een nieuwe locatie krijgen aan het bestaande jachthaventje van Van den Berg in de Mheenlanden. Lorentzhaven-West zal worden ontsloten door een nieuw aan te leggen weg (West-ontsluiting), die vanaf de Marie Curiestraat langs de Riool Water Zuiveringsinstallatie (RWZI) het gebied in zal prikken. De landaanwinningen hebben op hun beurt planologische en ruimtelijke gevolgen die voor het merendeel opgevangen kunnen worden in dit bestemmingsplan Waterfront-Noord. Het betreft

compensatie voor het verlies aan waterbergend vermogen als gevolg van de landaanwinningen. Daarnaast het mede tot stand brengen van een evenwicht dan wel verbetering van de natuurwaarden van het gehele plangebied van het waterfront.

Tevens wordt voorzien in een groenzone rondom de Lorentzhaven.

Kaart 18 Impressie vanaf de Knardijk richting (watergebonden) bedrijvigheid.

Kaart 19 Impressie bovenaanzicht haven en bedrijvigheid

10.2 Waterbergingcompensatie

Vanwege de landaanwinning is waterbergingcompensatie noodzakelijk. Het aantal m³ aan bergend vermogen dat verloren gaat moet gecompenseerd worden. Daarbij wordt uitgegaan van een waterstand van 1.00 m boven het zomerstreefpeil van het Veluwemeer. Volgens aannames zal deze extreme situatie eens in de 1.250 jaar voorkomen. Hierbij moet aangetekend worden dat naar verwachting het zomerstreefpeil van het IJsselmeer (inclusief Veluwemeer) de komende eeuw zal stijgen als gevolg van de stijging van de zeewaterspiegel. Het uitgangspunt daarbij is immers dat het IJsselmeerwater op een natuurlijke wijze naar zee afvloeit. De te verwachten stijging tot 2050 is 0,30 m en nog eens 0,70 m tussen 2050 en 2100. Voor het gehele Waterfront (uitgaande van het Masterplan) moet circa 310.500 m³ gecompenseerd worden. In de watertoets zijn de mogelijke locaties geïnventariseerd.

De volgende locaties zijn in beginsel geschikt voor waterberging:

Tabel 7

locatie	Omvang in kubieke meters
1. Oeverzone Lorentzhaven	44.500
2. RBT Lorentz-Oost	63.000
3. Overloopterrein	27.500
4. Groenzone bij Stadsweiden	20.000
5. Mheenlanden	203.000
6. Buffer Mheenlanden	70.000
Totaal	428.000

Ten behoeve van de landaanwinning voor de uitbreiding Lorentzhaven inclusief West-ontsluiting is realisatie van circa 247.500 m³ aan waterbergend vermogen nodig. Dit kan worden gevonden in het plangebied van het bestemmingsplan Waterfront-Noord. De Mheenlanden en de oeverzones van de Lorentzhaven worden hiervoor ingezet (de nummers 1 en 5).

Voor de overige landaanwinningen in Waterfront-Zuid, waartoe uit faseringsoogpunt ook het Overloopterrein wordt gerekend, zijn de overige locaties (nummers 2, 3 tot en met 4 en 6) beschikbaar. De landaanwinning ten behoeve van Waterfront Zuid, inclusief Overloopterrein bedraagt circa 8,3 ha. Tegenover dit areaal staat een potentieel compenserend waterbergend vermogen van 180.000 m³, waaronder een buffer in de Mheenlanden van maximaal 70.000 m³.

10.3 Natuur

De Habitattoets resulteert in een aantal conclusies en aanbevelingen. Deze moeten waarborgen dat de ingrepen met betrekking tot het totale gebied van het Waterfront Harderwijk voor wat het aspect natuur als neutraal (saldo nul) dan wel als positief aan te merken zijn. Een belangrijke plaats wordt daarbij ingenomen door continue natuurvriendelijke oevers in Waterfront-Noord. Groene oevers langs de uitbreiding Lorentzhaven en de Mheenlanden en stenige oevers langs het Overloopterrein en de West-ontsluiting.

Binnen het bestemmingsplan Waterfront-Noord zal een natuurontwikkelingsproject uitgevoerd kunnen worden. Het gaat dan om het deel van de Mheenlanden dat ten behoeve van de compenserende waterberging wordt 'afgeschraapt'. Het karakter van het natuurontwikkelingsgebied de Mheenlanden zal sterk bepaald worden door de wisselende gemiddeld hoogste grondwaterstand, regenwater, kwel en door overstromingen in pieksituaties. Er zal een zeer dynamisch natuurgebied ontstaan.

10.4 Uitbreiding Lorentzhaven-West

De uitbreiding van het bedrijventerrein Lorentzhaven-West (netto circa 3,50 ha), is bestemd voor de te verplaatsen watersport gerelateerde bedrijven uit het industrieterrein Haven en het bedrijventerrein Lorentz (de haven c.a. van Holland Yachting). Deze bedrijven kennen tevens een detailhandelsgedeelte.

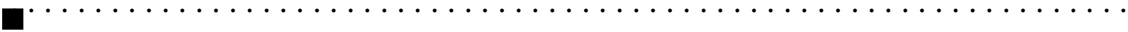
De ontsluiting over de weg van deze uitbreiding vindt plaats via een nieuw aan te leggen weg langs de RWZI (West-ontsluiting).

Kaart 20 West-ontsluiting Lorentzhaven

Tussen de aan te leggen weg en het vaste land is ruimte gereserveerd voor een nabehandelingsbassin ten behoeve van de RWZI en/of rioolwateroverstort. Het nabehandelingsbassin zal technisch zodanig uitgevoerd worden, dat het meetelt voor de waterberging. De ontsluitingswet en het nabehandelingsbassin zullen de rust en luwte voor de watervogels van de nabijgelegen eilandwerken van de Natte As, niet negatief beïnvloeden. Er is voldoende afstand gecreëerd tot deze eilandwerken.

De begrenzing van het bedrijventerrein met de afschermdende oeverzone is plantechnisch variabel. Dit houdt in dat bij de planuitwerking een optimale begrenzing tussen industriegebied en oeverzone ontworpen en aangelegd kan worden. Wel mag de totale oppervlakte aan industriegebied niet overschreden te worden.

10.5 Uitbreiding bedrijventerrein Lorentzhaven-Oost

De uitbreiding van het bedrijventerrein Lorentzhaven-Oost (netto circa 12,5 ha.) is bestemd voor de overige te verplaatsen bedrijven van het industrieterrein Haven. Daarnaast voor het vestigen van het ROC. Bedrijven tot en met milieucategorie 4 kunnen hier een plek krijgen. De ontsluiting over de weg van deze uitbreiding heeft plaats over de Kelvinstraat en de Daltonstraat en het verlengde van deze wegen. Ook hier is de begrenzing met de afschermende oeverzone plant technisch variabel. Dit houdt in dat bij de planuitwerking een optimale begrenzing tussen industriegebied en oeverzone ontworpen en aangelegd kan worden. Wel dient het totale oppervlakte aan bedrijfengebied krachtens dit plan niet overschreden te worden. Over dit terrein loopt een hoogspanningsleiding. Deze geeft binnen een zone rond de leiding een beperking van de maximale bebouwingshoogte.

10.6 Oeverzone Lorentzhaven

De oeverzone Lorentzhaven is zowel meegeteld in de totaal te compenseren 310.500 m³ waterberging als in deze compensatie zelf en is dus in feite een mitigerende oplossing. Het bergend gebied is een onderdeel van de groenzone van Lorentzhaven en zal ook geïntegreerd kunnen worden in de ecologische verbinding Natte As. De aanlegbreedte van het waterbergend gedeelte van de zone zal minimaal 40 m bedragen en gedeeltelijk ingericht worden als natuurgebied net even boven de waterlijn van het zomerstreefpeil van het Veluwemeer. De totale breedte bedraagt minimaal 60 m. Het deel van de zone gelegen tussen het watersportgebonden bedrijvenpark en de N302 zal een samenhangend karakter kunnen krijgen, onder de voorwaarde dat de bedrijfsbebouwing in beeldkwalitatieve zin een harmonieus geheel vormt met de omgeving.

10.7 Overloopterrein

Het Overloopterrein heeft uitsluitend ten doel om de parkeerdruk in de drukste dagen van het toeristische seizoen, op te vangen. Dit betekent dat het terrein buiten die topdagen niet vrijgegeven wordt voor parkeren. Uit parkeergegevens van voorgaande jaren blijkt, dat het aantal topdagen maximaal 70 bedraagt. Ander functioneel gebruik dan parkeren is op het Overloopterrein overigens niet toegestaan. De gemeente staat garant voor de groene aankleding van een deel van de oever van het Overloopterrein.

Het circa 6,8 ha grote Overloopterrein wordt deels op waterbergingsniveau aangelegd, althans voor zover het betreft het deel dat niet is gereserveerd als parkeerruimte voor touringcars. Een

■

dijk rond het terrein verhindert dat het bergingswater in direct contact komt met het water van het Veluwemeer. Het in pieksituaties te bergen water zal het parkeerterrein voor personenauto's in de omringende dijk tijdelijk onder water zetten. Na beëindiging van de pieksituatie vloeit het water via infiltratiekanalen terug in het Veluwemeer. Door de waterbeheerders was voorsnag vastgesteld dat het Overloopterrein slechts geschikt voor deze vorm van waterberging zou zijn indien er een sluitende oplossing voor handen is die de garantie geeft dat het terugvloeiend bergingswater kan voldoen aan de eisen die gesteld worden aan de waterkwaliteit van het Veluwemeer. Deze oplossing kan gevonden worden door het nemen van een aantal technische- en beheersmaatregelen. Bij de aanleg van het Overloopterrein zullen, zo mogelijk, vrijkomende grondstromen afkomstig uit Waterfront-Zuid gebruikt gaan worden.

10.8 Mheenlanden

Het gebied van de Mheenlanden zal, tezamen met de oeverzone van de uitbreiding Lorentzhaven, het verlies aan waterbergend vermogen als gevolg van de landaanwinning bij Lorentzhaven moeten compenseren. Daarnaast kan de buffer die de Mheenlanden aan extra compensatiegelegenheid oplevert, aangewend worden voor te compenseren waterberging van het gehele Waterfront (onder ander het Overloopterrein). Het potentiële gebied voor waterberging in de Mheenlanden strekt zich uit langs en achter de gehele oever met het Veluwemeer. Er zijn wel belangrijke beperkingen. De voor de berging benodigde afgraving (afschraping) van het maaiveld mag niet onder de gemiddeld hoogste grondwaterstand (GHG) van het gebied komen. Dit betekent dat het bergingsgebied een zeer genuanceerde afgraving zal krijgen tot maximaal 1,00 m nabij de huidige oever tot zeer geringe verdiepte gedeelten meer landinwaarts. Wanneer de GHG wel doorgraven zou worden ontstaat er kwel vanuit het Veluwemassief. Wat tot een zeer ongewenste en onaanvaardbare verdroging van dit deel van de Veluwe zou leiden. De ecologische corridor van de Hierdense Beek, de beek zelf en de monding in het Veluwemeer, valt buiten het waterbergingsgebied. Het archeologisch waardevolle gebied ten westen van de Hierdense Beek zou pas benut kunnen worden nadat het juiste archeologisch onderzoek heeft plaats gehad. Dit gebied is in dit bestemmingsplan buiten beschouwing gelaten. Verder moet rekening gehouden worden met de inpassing van het haventje van Van der Berg annex de verplaatste kleine watersportverenigingen. Ondanks deze beperkingen is het gebied de Mheenlanden ruim toereikend voor het opvangen van de maximale restcapaciteit voor compensatie van de berging van de piekwaterbelasting.

.....

■

In het kader van het Inrichtingsplan Mheenlanden is het gebied beoordeeld tegen het licht van toekomstig te realiseren natuurdoeltypen. De herinrichting maakt het gebied geschikt voor verschillende typen graslanden (droog schraalgrasland, dotterbloemgrasland en bloemrijkgrasland) en moeras, met de daarbij behorende flora en fauna.

.....

Voor het bestemmingsplan Waterfront-Noord is de financiële haalbaarheid getoetst. Daarbij zijn drie deelgebieden onderscheiden, te weten het Overloopterrein, de Mheenlanden en de uitbreiding Lorentzhaven. Per saldo leveren deze drie gebieden een bescheiden tekort op. Het bestemmingsplan Waterfront-Noord kan echter niet los worden gezien van Waterfront-Zuid. Het plan is immers faciliterend voor de realisatie van Waterfront Zuid. Het verwachte resultaat voor de realisatie van Waterfront-Noord als onderdeel van het gehele Waterfront is als volgt:

Financiële haalbaarheid Waterfront-Noord en Waterfront-Zuid
Bedragen in mln € prijspeil 1-1-2006

Tabel 8

Deelplan	Kosten (nominaal)	Opbrengsten (nominaal)	Saldo NCW (incl. rente en inflatie)
Lorentzhaven	23,1	25,3	1,8
Mheenlanden	5,3	2,0	-3,3
Subtotaal	28,4	27,3	-1,5
Overloopterrein	3,0	0,9	-2,0
Totaal WF Noord	31,4	28,2	-3,5
Totaal WF Zuid	199,0	189,1	-21,2
Totaal WF	230,4	217,3	-17,7
Aanvullende dekking			
Aanbestedingsvoordeel fase 2			4,4
Waterfront- Zuid obv ontvangen biedingen.			
Beoogde rijksbijdrage (informeel toegezegd).			4,0
Beoogde provinciale bijdrage (RUP 2007).			6,3
Resterende dekking.			3,0
	<i>totaal</i>		17,7
Saldo Netto Contante Waarde			nihil

Het Overloopterrein zal slechts worden aangelegd indien Waterfront Zuid doorgang vindt. De uitbreiding en aanleg van de Lorentzhaven en de Mheenlanden laat een voorcalculatorisch tekort zien van € 1,5 mln. Het voorcalculatorisch tekort op het totale project bedraagt momenteel € 3 miljoen. Voor dit bedrag zal, ten laste van de reserves van het grondbedrijf, een voorziening worden getroffen.

De ontwikkeling van de uitbreiding van Lorentzhaven betreft circa 24 ha bruto plangebied waarvan 16 ha uitgeefbaar. De uitgeefbare gronden zijn al voor een groot deel gereserveerd voor bedrijven die uit

■

Waterfront Zuid vertrekken. Daarmee is de economische
uitvoerbaarheid van Waterfront-Noord verzekerd.

.....

12.1 Structuur van de voorschriften

De voorschriften vallen in vier onderdelen uiteen:

- algemene bepalingen met de volgende drie onderdelen:
 - de begripsbepalingen, waarin de in de voorschriften gebruikte begrippen zijn omschreven (artikel 1);
 - de wijze van meten, waarin is vastgelegd hoe de maten in de voorschriften moeten worden geïnterpreteerd en ten opzichte waarvan moet worden gemeten (artikel 2);
 - de anti-cumulatiebepaling, waarmee wordt tegengegaan dat, in de gevallen waarbij het bestemmingsplan voorschrijft dat bepaalde gebouwen niet meer dan een bepaald deel van een bouwperceel mogen beslaan, het overgebleven terrein nog eens meetelt bij het toestaan van een ander gebouw, waaraan een soortgelijke eis wordt gesteld (artikel 3);
- bestemmingsbepalingen met daarin de gebiedsbestemmingen (artikel 3 tot en met 8);
- bijzondere bepalingen, met de volgende 4 onderdelen:
 - de algemene vrijstellingsbepalingen ex artikel 15 WRO, die voor meerdere bestemmingen gelden (artikel 9)⁶;
 - de verbodsbepaling, waarin expliciet is geregeld dat binnen de gronden behorend tot het plangebied het gebruik als seksinrichting niet is toegestaan (artikel 10);
 - de overgangsbepalingen, waarin is aangegeven hoe met bepaalde gebruiksvormen moet worden omgegaan, waarvoor in het plan geen specifieke regeling is opgenomen (artikel 11);
 - de slotbepaling, waarin de naamgeving van het plan is vastgelegd (artikel 12);
- de bijlage, met daarin de bedrijfstypen die binnen de bestemming Bedrijventerrein (uit te werken) toelaatbaar worden geacht.

12.2 Gebiedsbestemmingen

In dit plan wordt gebruik gemaakt van zogenaamde gebiedsbestemmingen:

- Overloopterrein (V);
- Bedrijventerrein (uit te werken) (BTU);

⁶ Vrijstellingsbepalingen die uitsluitend voor een bepaalde bestemming gelden, zijn in de betreffende bestemming opgenomen.

- Water en natuur (WN);
- Waterberging en natuurontwikkeling (WAbn);

Deze gebiedsbestemmingen maken het gemakkelijker om de planologische 'gebruiksruimte' van een functie te vergroten dan wel te verkleinen (waardoor de fysieke ruimte voor een functie groter of kleiner wordt). Immers, voor zover binnen een zekere gebiedsbestemming meerdere gebruiksfuncties worden genoemd, zijn deze in principe inwisselbaar ten opzichte van elkaar. Dit is slechts anders, in die gevallen waarbij aan bepaalde functies een plaatsvast karakter is gegeven.

Hiervan is bijvoorbeeld sprake wanneer de onderlinge verhouding tussen droge en natte gronden binnen de bestemming Waterberging en natuurontwikkeling moet worden aangepast. Wanneer de gronden die voor de functie waterberging zijn voorzien heel exact zouden zijn bestemd, terwijl de naastliggende gronden de bestemming 'ontwikkeling van de natuurlijke en landschappelijke waarden' zouden hebben, dan dient een zwaar en tijdrovend planologisch instrument als wijziging (ex artikel 11 van de WRO) of anticipatieprocedure (ex artikel 19 van de WRO) of zelfs een totale planherziening te worden gebruikt om één en ander juridisch mogelijk te maken. Maken de functies waterberging en natuurontwikkeling deel uit van één bestemming, dan zijn de gronden in principe voor beide functies bestemd en mag het gebied dus ook voor beide functies worden gebruikt.

Overloopterrein (V)

De bestemming Overloopterrein is een zogenaamde globale eindbestemming. Dit betekent dat het plan rechtstreekse bouw- en gebruikstitels toekent aan de tot de bestemming behorende gronden, zonder dat het kaartbeeld daar gedetailleerd op is toegesneden.

Waterberging maakt als functie onderdeel uit van deze bestemming. Dit betekent dat het Overloopterrein ook in juridisch-ruimtelijke zin geschikt is gemaakt voor het bergen van water. Dit zal overigens slechts in zeer uitzonderlijke gevallen aan de orde zijn. Verharding van het terrein is, met uitzondering van de ontsluitingsroute, expliciet uitgesloten.

Bedrijventerrein (uit te werken) (BTU)

Voor de uitbreiding van het bedrijventerrein Lorentzhaven is gekozen voor een globale, ontwikkelingsgerichte bestemming. Dit komt tot uitdrukking in de bestemming, te weten Bedrijventerrein (uit te werken). Voor deze gronden laat het plan ruimte voor een nadere afweging op inrichtingsniveau. Wel is aangegeven wat de

■
randvoorwaarden zijn bij deze afweging. Zo mag de plaatsing van bedrijven niet tot gevolg hebben dat de voorkeursgrenswaarde voor geluidgevoelige bestemmingen, gelegen buiten de geluidszone rondom bedrijventerrein Lorentz/industrieterrein Lorentz wordt overschreden. Verder zijn aan de toekomstige bebouwing maatvoeringseisen gesteld. Bouwen is niet mogelijk alvorens Burgemeester en Wethouders het plan hebben uitgewerkt.

Inplaatsing van bedrijven wordt gereguleerd via een staat van bedrijven die aan de voorschriften is verbonden. Andere dan de genoemde bedrijfstypen zijn niet toegelaten. Detailhandel maakt slechts in ondergeschikte zin deel uit van de bestemming, namelijk uitsluitend voor zover zij rechtstreeks voortvloeit uit de activiteiten van het desbetreffende bedrijf.

Water en Natuur (WN)

De gronden die nu zijn bestemd voor Water en Natuur zijn feitelijk een onderdeel van het buitengebied waarvoor binnen de gemeente ten dele nog geen bestemmingsplan van kracht is. Voor deze gronden gaat het plan uit van een globale eindbestemming. De functie natuur is niet plaatsvast in de bestemming opgenomen. Aldus is uitgemaakt dat natuurwaarden zich feitelijk overal binnen de bestemming mogen ontwikkelen. Binnen deze bestemming is tevens de oever rondom de uitbreiding van het bedrijventerrein Lorentzhaven betrokken.

In de voorschriften is een voorziening opgenomen ten behoeve van een flexibele inrichting van de oeverzone. De bestemmingsgrens tussen de bestemmingen Overloopterrein en Bedrijventerrein (uit te werken) en de bestemming Water en Natuur is namelijk variabel gemaakt over een bandbreedte van ten hoogste 20 m. Dit betekent overigens niet dat daardoor de oppervlakte landaanwinning – water kan wijzigen. Opgenomen is dat de oppervlakte van de gronden behorend tot respectievelijk de bestemmingen Overloopterrein en Bedrijventerrein (uit te werken) ten opzichte van de uit de plankaart blijken oppervlakte per saldo niet mag toenemen. In het zuidwestelijk deel van deze bestemming wordt een ontsluitingsweg van watersportbedrijven mogelijk gemaakt (West-ontsluiting). Tevens kan daar een nabehandelingsbassin ingericht worden.

Waterberging en natuurontwikkeling (WAbn)

In dit plandeel wordt het overgrote deel van de noodzakelijke waterbergingscompensatie voor het Waterfront gerealiseerd. Er is sprake van een globale eindbestemming. Binnen de bestemming is plaats ingeruimd voor de relocatie van de kleine watersporters. Daartoe is het doel 'watersportrecreatie' opgenomen. Hiervoor is 1.150 m² bebouwing mogelijk, waarbinnen in

principe de volgende functies een plek krijgen: de Kanovereniging (600 m²), de zeeverkenner (480 m²) en jachthaven Van den Berg (50 m²).

Het is verantwoord om deze locatie nabij het bedrijventerrein Lorentz te projecteren. Het dagrecreatieve gebruik ter plaatse wordt namelijk niet beschouwd als geur- en geluidgevoelig. De watersportlocatie zal ontsloten worden via een nieuw aan te leggen pad vanuit Lorentz. De voorschriften en de plankaart voorzien hierin.

Tenslotte herzielt het plan nog de functiebestemming Rioolwaterzuivering uit het bestemmingsplan 'Industrieterrein Noord-Oost'.

Op deze bestemming zijn de voorschriften uit het bestemmingsplan 'Industrieterrein Noord-Oost' van toepassing, met dien verstande, dat in het onderhavige bestemmingsplan het betrokken bestemmingsvlak van een aanduiding 'Ontsluiting watersportbedrijven' is voorzien en de relevante doeleindenomschrijving in de voorschriften is aangevuld met een regeling ten aanzien van deze aanduiding.

12.3 Structuur bestemmingen

Voor de hiervoor genoemde bestemmingen is niet sprake van een identieke structuur. De aard van de bestemmingen brengt dat met zich mee. De volgende elementen komen binnen de diverse bestemmingen voor:

1. de doeleindenomschrijving, waarin is bepaald voor welke functies (delen van) de bestemming mag worden gebruikt;
2. de bouwvoorschriften, waarin de maatvoeringen zijn aangegeven die in acht moeten worden genomen bij het oprichten of verbouwen van bouwwerken;
3. gebruiksvoorschriften, waarin is bepaald dat de bestemming uitsluitend voor de in de doeleindenomschrijving genoemde functies mag worden gebruikt;
4. voorschriften betreffende uitvoering van werken en werkzaamheden, waarin is bepaald voor welke inrichtingsmaatregelen burgemeester en wethouders eerst een vergunning (zogenaamde aanlegvergunning) dienen af te geven, alvorens de inrichtingsmaatregelen uitgevoerd mogen worden;
5. uitwerkingsregels, waarin aan burgemeester en wethouders het kader is aangegeven voor de nadere detaillering op inrichtingsniveau van het bestemmingsplan en waaraan tevens een bouwverbod is gekoppeld voor de situatie dat de uitwerking nog niet ter hand is genomen;

-
6. nadere eisen, waarmee door burgemeester en wethouders op basis van opgenomen criteria aanvullende bepalingen kunnen worden gesteld aan de plaats en de vorm van gebouwen;
 7. vrijstelling van de gebruiksvoorschriften, met daarin opgenomen de zogenaamde 'toverformule';
 8. strafrechtelijke bepaling, op basis waarvan het overtreden van de gebruiksvoorschriften en aanlegbepalingen wordt aangemerkt als een strafbaar feit.

12.4 Flexibiliteitbepalingen

Dit bestemmingsplan biedt verschillende mogelijkheden om van de bepalingen in de bestemmingen af te wijken. Deze mogelijkheden zijn aangegeven in vrijstellingsbepalingen, in voorschriften betreffende werken en werkzaamheden (aanlegvergunningen) en in regels betreffende nadere eisen. Deze zogenaamde flexibiliteitbepalingen zijn bedoeld om in voorkomende gevallen besluiten 'op maat' te kunnen nemen.

In de praktijk betekent het dat in de bestemmingsbepalingen (artikel 3 tot en met 9) regels zijn opgenomen die in het algemeen gelden. In sommige gevallen kan van de algemene regel worden afgeweken. De afwijkingen zijn in flexibiliteitbepalingen vastgelegd. Het college van burgemeester en wethouders is bevoegd om deze bepalingen toe te passen. In het plan is steeds aangegeven welke criteria moeten worden toegepast bij gebruikmaking van een flexibiliteitbepaling.

12.5 Handhaving

12.5.1 Het handhavingniveau

Het is van groot belang dat de gemeente toezicht houdt op de naleving van het bestemmingsplanbeleid. Daarom dienen de voorschriften van het bestemmingsplan Waterfront-Noord consistent te worden gehandhaafd.

Handhaving bestaat uit 3 fasen:

- handhaving start bij het bieden van de noodzakelijke informatie. Immers: onbekend maakt onbemind;
- bij concrete overtredingen zal primair in minnelijk overleg worden getracht deze op te lossen;
- als het minnelijk overleg niet tot het gewenste doel leidt, zal feitelijk optreden onontkoombaar zijn. De gemeente zal dan een keuze maken uit het opleggen van een dwangsom of het uitvoeren van bestuursdwang.

De gemeente zal vooral de nadruk leggen op de eerste en tweede fase. In de praktijk blijkt dat het meeste rendement op te leveren. Soms ontkomt de gemeente er evenwel niet aan om tegen overtredingen op te treden.

In beginsel zullen signaleringen van overtredingen, ongeacht de aard en omvang, altijd een vervolg krijgen in de zin van legalisatie (bestemming en/of vergunning), aanschrijving of, onder bepaalde voorwaarden, een gedoogbesluit. Alleen op deze wijze kunnen niet gewenste ontwikkelingen in het plangebied tijdig worden tegengegaan en kunnen eventueel te accepteren afwijkingen (tijdelijk) worden gedoogd. Tevens wordt voorkomen dat de handhaving afglijdt naar een ongewenst niveau.

12.5.2 De handhavingprocedure

Handhaving vindt plaats aan de hand van controles. Deze vinden op verschillende manieren en momenten plaats:

- nadat een bouwaanvraag bij de gemeente is ingediend, wordt de plaatselijke situatie gecontroleerd;
- via controle achteraf op verleende bouwvergunningen;
- via ad-hoc controles vanaf de openbare weg en aan de hand van klachten/meldingen van burgers;
- via een systematische periodieke controle, zo mogelijk vanaf de openbare weg en desnoods door percelen te betreden;
- via controle aan de hand van luchtfoto's; deze worden periodiek van het gehele buitengebied genomen waarna zij vergeleken kunnen worden met de oude luchtfoto's.

Zodra een overtreding is geconstateerd zal worden nagegaan of een oplossing (legalisatie) mogelijk is. Kan geen vergunning worden verleend (bijv. overtreding is in strijd met het bestemmingsplan of welstandseisen) dan vindt een gesprek plaats tussen overtreder en de gemeente. De bedoeling van dit gesprek is om gezamenlijk tot een oplossing te komen. Zo nodig treedt de gemeente op.

13.1 Resultaten ter inzage legging voorontwerp

Het voorontwerp van het bestemmingsplan Waterfront-Noord heeft vanaf 25 februari 2005 gedurende 4 weken voor eenieder ter visie gelegen. Bekendmaking heeft plaatsgevonden in het Kontakt. Tijdens deze termijn heeft iedereen mondeling of schriftelijk kunnen reageren. Korte tijd na de tervisielegging van het voorontwerp-bestemmingsplan is het schetsontwerp voor de ontsluiting van het westelijke deel van de uitbreiding Lorentzhaven eveneens in de inspraak gebracht, vanaf 10 juni. Op het ontwerp zijn geen reacties binnen gekomen.

De ingekomen inspraakreacties zijn verkort weergegeven in het Eindverslag inspraak, dat van deze toelichting deel uitmaakt (bijlagen). Het eindverslag bevat tevens het commentaar, waartoe de opmerkingen aanleiding geven, alsmede, voor zover van toepassing, voorstellen tot aanpassing en/of correctie van het ontwerp-bestemmingsplan.

Op basis van het commentaar bestaat geen aanleiding, om afstand te nemen van de hoofdlijnen, zoals die in het Masterplan en het Structuurplan zijn getrokken. Wel is er een aantal wijzigingen naar aanleiding van de uitkomsten van de inspraak doorgevoerd. Dit betreft de volgende wijzigingen:

Tabel 9

Paragraaf 7.3	de pagina's 95, 97 en 100 voor wat betreft enkele redactionele correcties	KNNV/VBW
paragraaf 10.7	Het beperkte karakter van het Overloopterrein is aangegeven	KNNV/VBW
Paragraaf 12.2 Artikel 6 (oud)	Oppervlakte gebouwen watersportverenigingen	Kanovereniging Dolfijnen
Staat van bedrijven	Puinbrekerij	Bruil

13.2 Resultaten overleg ex artikel 10 Bro

Parallel aan de terinzagelegging is het wettelijk voorgeschreven overleg gestart met de gebruikelijke kring van overlegpartners. Aan hen is verzocht om uiterlijk 13 mei 2005 hun opmerkingen en reacties te laten weten.

De ingekomen overlegreacties zijn samengevat in de Commentaarnota, die van deze toelichting deel uitmaakt (bijlagen). In deze nota is het gemeentelijke commentaar op de overlegreactie ook weergegeven. Daarnaast zijn, voor zover van toepassing, voorstellen

tot aanpassing en/of correctie van het ontwerp-bestemmingsplan, opgenomen in de nota.

Op basis van het commentaar bestaat geen aanleiding om afstand te nemen van de hoofdlijnen, zoals die in het Masterplan en het Structuurplan zijn getrokken. Wel is er een aantal wijzigingen naar aanleiding van de uitkomsten van het overleg en de inspraak doorgevoerd. Dit betreft met name de onderwerpen:

- Strategische Milieu Beoordeling en luchtkwaliteit;
- het onderdeel Rijksbeleid ten aanzien van het IJsselmeer/buitendijkse gebieden;
- de op onderdelen aangepaste waterparagraaf.

De aanpassingen zijn weergegeven in de volgende tabel:

Tabel 10

Paragraaf 2.9	Voor de Newtonweg richting Hierden, ten noordoosten van de N302, geldt een 60 km per uur regime.	Brandweer
Paragraaf 3.2.1	Tekst over beleid IJsselmeergebied uit Nota Ruimte aangepast.	RWS
Paragraaf 3.2.5	Tekst over concept beleidslijn buitendijkse gebieden aangepast.	RWS
Paragraaf 6.2.2	Zinsdeel verwijderd ten aanzien van modellen onderzoek.	RWS
Paragraaf 6.2.5	Rijkswaterstaat stelt mede op basis van het gestelde in de Nota Ruimte, dat het waterbergend vermogen dat verloren gaat, gecompenseerd moet worden.	RWS
Paragraaf 6.2.5	Verwijderd: Het gaat hierbij om de (piek)afvoermogelijkheden van water in tijden van extreme wateroverlast.	RWS
Paragraaf 6.2.5	Overloopterrein is compensatie waterbergend vermogen in Waterfront Zuid, verplaatst naar noord.	RWS
Paragraaf 6.2.6 Watertoets	Tekst over nadere bestuurlijke afspraken ten aanzien van watercompensatie opgenomen.	VROM
Paragraaf 6.2.7	Expliciet opgenomen dat Harderwijk de keuze maakt rekening te houden met een peilstijging van 0,3 m en zo mogelijk andere oplossingen zoekt.	RWS
Paragraaf 7.3	In het kader van het IIVR zijn de ontwikkeling van het Waterfront en de gevolgen van andere plannen geschetst. Uit het IIVR - rapport is gebleken dat alle maatregelen, dus inclusief het Waterfront, plaats kunnen vinden.	Provincie Flevoland
Paragraaf 9.1	Het onderdeel SMB geactualiseerd.	Provincie
Paragraaf 9.5	Het onderdeel luchtkwaliteit geactualiseerd.	VROM, provincies Gelderland en Flevoland
Paragraaf 9.6	Het onderdeel externe veiligheid geactualiseerd.	Brandweer

Paragraaf 10.1 en 10.4	De uitbreiding van de Lorentzhaven zal worden ontsloten door een nieuw aan te leggen weg, die langs de Riool Water Zuiveringsinstallatie (RWZI) het gebied bereikt.	ambtelijk, RWS
Paragraaf 10.3	Verwijderd: Ook hier zullen de waterpeilen variëren.	RWS
Paragraaf 10.7	Toegevoegd: Bij aanleg van het Overloopterrein wordt gebruik gemaakt van herbestemming van grondstromen afkomstig uit Waterfront-Zuid.	VROM
Artikel 6 (oud)	Archeologische waarden geschrapt	ROB

13.3 Ambtelijke aanvullingen

Korte tijd na de tervisielegging van het voorontwerp-bestemmingsplan is het schetsontwerp voor de ontsluiting van het westelijke deel van de uitbreiding Lorentzhaven eveneens in de inspraak gebracht vanaf 10 juni. Dit was ten tijde van de tervisielegging van het voorontwerp bestemmingsplan Waterfront-Noord nog onvoldoende uitgekristalliseerd, om al direct te kunnen worden meegenomen. Op het ontwerp zijn overigens geen reacties binnengekomen. De ontsluiting is overgenomen in dit plan. Aan de ontsluitingsroute komt geen zelfstandig belang toe. Zij hangt nadrukkelijk samen met de ontwikkelingen die het bestemmingsplan Waterfront-Noord mogelijk maken.

Verder zijn er nog enkele zaken gewijzigd van met name redactionele aard. Die zijn in het volgende schema weergegeven.

Tabel 11

Paragraaf 1.3	Nieuwe kaart plangebied ingevoegd.	ambtelijk
Paragraaf 1.3	Middelmatige en / of hoge archeologische verwachting buiten plangebied.	ambtelijk
Paragraaf 2.4	Middelmatige en / of hoge archeologische verwachting buiten plangebied.	ambtelijk
Paragraaf 2.4	Verwijderd: Hier wordt verderop in het bestemmingsplan nog op teruggekomen.	Ambtelijk
Paragraaf 2.9	Indeling paragraaf.	ambtelijk
Paragraaf 3.2.1	Datum van behandeling in Tweede Kamer ingevoegd.	ambtelijk
Paragraaf 3.2.2	De minister heeft het voornemen om per 1 oktober 2005 de Natuurbeschermingswet 1998 in werking te laten treden.	ambtelijk
Paragraaf 6.2.2	De benodigde veiligheidsmarge van 0,30 m is hierin meegenomen.	ambtelijk
Paragraaf 7.3	Indicatieve richtlijnen aangepast	ambtelijk

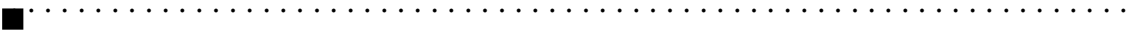
Tabel 12

Paragraaf 10.1 en 10.4	De uitbreiding van de Lorentzhaven zal worden ontsloten door een nieuw aan te leggen weg, die langs de Riool Water Zuiveringsinstallatie (RWZI) het gebied bereikt. Hier ligt ook een retentiebekken.	ambtelijk, RWS
Hoofdstuk 13	Inspraak en overleg ex artikel 10 Bro verwerkt.	ambtelijk
Artikel 6 (oud)	Anticiperen op intrekking WOR.	ambtelijk
Artikel 5 (oud)	Bouw-/gebruiksvoorschrift leidingenstrook.	ambtelijk
Artikel 8 en 9 (nieuw)	Ten behoeve van ontsluitingsweg artikel 8 Rioolwaterzuivering en 9 Openbaar groen ingevoegd.	ambtelijk
Voorschriften	Voorschriften vernummerd en enkele redactionele opmerkingen verwerkt. Het artikel 13-WRO gebied is vervallen.	ambtelijk

■

Bijlagen

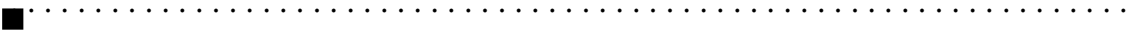
.....

Bijlage 1

Literatuur bestemmingsplan Waterfront-Noord

1. 'Bestemmingsplan Waterfront Noord te Harderwijk, akoestisch onderzoek', 1 maart 2000, Wensink akoestiek & milieu;
2. 'Doel- en reikwijdtenotitie SMB Waterfront-Noord Harderwijk', 25 augustus 2005, Tauw.
3. 'Inrichtingsplan Mheenlanden definitief ontwerp (inclusief bijlagen en kostenraming)', januari 2005, Oranjewoud;
4. 'Integrale rapportage milieu-onderzoek Waterfront Harderwijk', Definitieve versie 9 mei 2000, Tauw;
5. 'Luchtkwaliteit bestemmingsplan Waterfront-Noord', 31 augustus 2005, Tauw;
6. 'Milieuraapport SMB Waterfront-Noord Harderwijk', 26 september 2005, Tauw;
7. 'Natuurwaarden van het Waterfront Harderwijk, Basisdocument voor Natuurtoets', 22 februari 2005, Bureau Waardenburg bv;
8. 'Nieuwe natuur in de Harderwijkse Mheen', 25 juli 2002, Bureau Waardenburg bv;
9. 'Structuurplan Waterfront', 31 augustus 2004, BügelHajema Adviseurs;
10. 'Wateradvies gezamenlijke waterbeheerders over Waterfront-Noord', 6 oktober 2003, brief Waterschap Veluwe;
11. 'Watertoets bestemmingsplan Waterfront-Noord', 16 september 2003, Tauw;
12. Waterfront-Noord Harderwijk, Beoordeling Milieuraapport van de Strategische milieubeoordeling (SMB), 22 december 2005, Commissie voor de milieueffectrapportage;
13. Beoordeling van effecten van de West-ontsluiting, 8 augustus 2005, Bureau Waardenburg bv;
14. Watertoets Waterfront-Noord; West-ontsluiting, 3 augustus 2006, Tauw;
15. Habitattoets Waterfront Harderwijk, 30 oktober 2006, Bureau Waardenburg bv.

Bijlage 2

Verslag van de inspraak

E I N D V E R S L A G I N S P R A A K

Bestemmingsplan Waterfront-Noord

Schetsontwerp West-ontsluiting uitbreiding Lorentzhaven

1. Waarom inspraak?

Insprak bij de voorbereiding van ruimtelijke plannen en de herziening daarvan was tot 1 juli 2005 verplicht op grond van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (artikel 6a). Daartoe is door de gemeente een speciale verordening in het leven geroepen. Deze Inspraak- en participatieverordening geeft bepalingen over ondermeer de inspraakprocedure. Voor belangstellenden ligt de verordening ter inzage (Stadswinkel, balie bouwen & wonen). Per de genoemde datum van 1 juli 2005 is de wettelijke verplichting om inspraak te verlenen, op ruimtelijke plannen komen te vervallen. De gemeente dient per deze datum zelf te voorzien in de vraag of zij een bepaald ruimtelijk voornemen in de inspraak wil brengen. Het onderhavige bestemmingsplan valt echter nog onder het oude inspraakregime.

Insprak is bedoeld als instrument, om de bevolking in een vroegtijdig stadium bij de ruimtelijke planvorming te betrekken. Ingezetenen en in de gemeente belang hebbende natuurlijke of rechtspersonen worden uitgenodigd, om met het gemeentebestuur van gedachten te wisselen over het voorliggende plan of project. Doordat de inspraak in de beginfase van de planvorming plaatsvindt, kunnen de reacties die in dat kader verkregen worden, meegenomen worden in het definitieve ontwerpplan. Het gemeentebestuur maakt daarover duidelijke en gemotiveerde afwegingen en laat in de toelichting zien hoe het tot zijn oordeel is gekomen. In de fase daarna, die van de vaststelling, kunnen de insprekers van deze toelichting kennis nemen, om vervolgens te beoordelen in hoeverre zij zich teweer wensen te stellen tegen het bestemmingsplan, door het indienen van een zienswijze, respectievelijk een bedenking.

2. Inspraaktermijn.

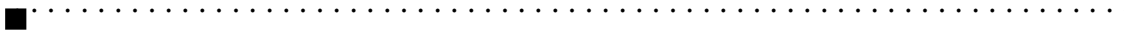
In het kader van de inspraakprocedure heeft het voorontwerp van het bestemmingsplan vanaf 25 februari 2005 gedurende vier weken voor eenieder ter inzage gelegen op het stadhuis. Bekendmaking hiervan heeft plaatsgevonden in Het Kontakt. Tijdens deze termijn kon iedereen schriftelijk of mondeling een inspraakreactie geven.

Ten tijde van de tervisielegging van het voorontwerp bestemmingsplan Waterfront-Noord was de visie op de ontsluiting van het westelijke deel van de uitbreiding Lorentzhaven nog onvoldoende uitgekristalliseerd, om te kunnen worden meegenomen in het bestemmingsplan. Eind mei was dat wel het geval, waarna voor dit onderdeel een separaat inspraaktraject werd opgestart. Het schetsontwerp van de ontsluitingsroute, genaamd 'Inpassing westontsluiting watersportbedrijvenpark' werd vanaf 10 juni 2005 gedurende vier weken ter visie gelegd, waarvan eveneens voorafgaand mededeling werd gedaan in Het Kontakt. Gedurende deze termijn kon eenieder schriftelijk of mondeling reageren op het schetsontwerp. Aan de ontsluitingsroute komt geen zelfstandig belang toe. Zij hangt nadrukkelijk samen met de ontwikkelingen die het bestemmingsplan Waterfront-Noord mogelijk maakt. Dit betekent dat dit element zal worden toegevoegd aan de ontwerpversie van het bestemmingsplan, om vervolgens onder de reikwijdte van het vaststellingsbesluit te vallen.

3. Insprekers

De volgende reacties zijn ontvangen naar aanleiding van de tervisielegging van het voorontwerp bestemmingsplan Waterfront-Noord:

Naam en adres	Datum ontvangst
1. Kanovereniging Dolfijnen p/a Schumanlaan 9 3844 AW Harderwijk	9 maart 2005
2. De gezamenlijke natuurbeschermingsgroep van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging en de Vogelbeschermingswacht Noord Veluwe p/a Mecklenburglaan 9 3843 BN Harderwijk	22 maart 2005
3. De heer P.R. Zwaan Kranenburglaan 19 3843 BR Harderwijk	1 maart 2005
4. Bedrijvenkring Harderwijk Postbus 2 3840 AA Harderwijk	24 maart 2005
5. De heer Van de Berg	10 maart 2005

	Wouterskampen 70 3849 BC Hierden	
6.	Calduran Kalkzandsteen B.V. Einsteinstraat 5 3840 AB Harderwijk	24 maart 2005
7.	Bruil Ede B.V. Havendijk 12 Harderwijk	24 maart 2005
8.	Zeeverkennergroep Tjerk Hiddes p/a Krommekamp 140 3848 CG Harderwijk	22 maart 2005
9.	Belangenvereniging Hierden Kruisweg 4 3849 NA Hierden	24 maart 2005
10.	Hengelsportvereniging De Snoek Harderwijk Postbus 1012 3840 BA Harderwijk	10 februari 2005
11.	Jachtcombinatie Hierden p/a Watervalweg 7 3849 PR Hierden	24 maart 2005
12.	Adromi Groep Reeweg 146 3343 AP Hendrik Ido Ambacht	24 maart 2005
13.	Perpetuum Progress International B.V. (Flevostrand) Molecaten 1 8051 PN Hattem	14 april 2005

Naar aanleiding van de tervisielegging van het schetsontwerp 'Inpassing westontsluiting watersportbedrijvenpark' zijn geen inspraakreacties ontvangen.

4. Formele vereisten

Volgens de Inspraak- en participatieverordening wordt inspraak opengesteld voor ingezetenen en in de gemeente belanghebbende, natuurlijke en rechtspersonen. Een inspraakreactie is tijdig ingediend, indien zij voor het einde van de termijn is ontvangen. Bij de verzending per post is een reactie tijdig ingediend, indien zij voor het einde van de termijn ter post is bezorgd, mits zij niet later dan een week na afloop van de termijn is ontvangen. Inspraakreacties konden worden ingediend bij burgemeesters en wethouders.

Alle insprekers zijn ingezetenen, dan wel in deze gemeente belanghebbende rechtspersonen. Alle reacties zijn tijdig binnengekomen, met uitzondering van de reactie onder nummer 13. De reacties 1. tot en met 12. voldoen daarmee aan de vereisten voor het in behandeling nemen daarvan. Reactie 13. blijft formeel buiten behandeling. Het commentaar op deze reactie dient derhalve als een ambtshalve overweging te worden beschouwd.

■

5. Inspraakreacties en gemeentelijk commentaar

In deze paragraaf worden de ingekomen reacties (verkort) naar aard en inhoud weergegeven met daaronder – cursief weergegeven - het gemeentelijke commentaar.

Kanovereniging Dolfijnen

Niet ingestemd kan worden met de maximale oppervlaktemaat van 200 m² per gebouw. Weliswaar laat het bestemmingsplan drie gebouwen toe, waardoor in totaal 600 m² is toegestaan, maar dit verdraagt zich niet met de eis dat het hoofdgebouw een oppervlakte moet hebben van minimaal 300 m². Gevraagd wordt dan ook de bepaling in artikel 6 lid 2 sub a onderdeel 5 te wijzigen, zodanig dat de beperking tot een maximale oppervlakte per gebouw van 200 m² wordt gewijzigd in een oppervlaktebeperking voor het totaal aan gebouwen tot maximaal 600 m².

Reactie:

De gemeente spant zich in voor een zorgvuldige afweging tussen de belangen van de watersportverenigingen en de landschappelijke en natuurlijke waarden ter plaatse. Met de watersportvereniging is overeenstemming bereikt, over een maximaal te bebouwen oppervlakte van 480 m² voor de Zeeverkenners, 600 m² voor de Dolfijnen en 50 m² voor Van den Berg en daarnaast een maximale oppervlakte per gebouw van 300 m². Het bestemmingsplan zal op deze afwijkende maten worden aangepast. De bouwhoogte blijft gemaximeerd op 7,5 m waardoor het mogelijk is om binnen het bebouwingsoppervlak een gebouw met 2 bouwlagen te realiseren.

De gezamenlijke natuurbeschermingswerkgroep VBW en KNNV

1. In het bestemmingsplan is sprake van een saldering van het verlies van een bepaald type habitat door een ander type habitat. Dit is niet mogelijk krachtens de Vogel- en Habitatrichtlijn (VHR). Een nadere specificering in de winst- en verliesposten, waarbij de uitstralingseffecten van het bestemmingsplan in de weging worden betrokken, zou worden toegejuicht. Het bestemmingsplan bevat geen goede regeling van de natuurcompensatie, aangezien het type habitat dat verdwijnt, niet via eenzelfde type habitat wordt gecompenseerd. Verzocht wordt het plan in dit opzicht aan te passen en bestemmingen te benoemen, die zorgdragen voor compensatie van het type habitat dat aan de orde is bij de kwalificaties van de speciale beschermingszones Wolderwijd en Veluwemeer.

■

Reactie:

Alvorens in te gaan op de inspraakreactie, hecht de gemeente eraan om een aanvullende toelichting te geven op het Basisdocument voor de Natuurtoets ('Natuurwaarden van het Waterfront Harderwijk', 2005). Dit rapport beschrijft de huidige natuurwaarden, de verwachte effecten op de natuur als gevolg van de realisatie van het Waterfront en de beoordeling van de effecten. De indicatieve richtlijnen tenslotte geven aan hoe de uitkomst van de effectbeoordeling vertaald kan worden naar de planuitwerking. Een expliciete doelstelling van het Waterfront is om geen verlies aan leefgebied voor kwalificerende soorten plaats te laten vinden, als gevolg van de realisatie van het plan. Verlies aan leefgebied houdt dan ook in, dat elders in de Randmeren binnen het plangebied van het Waterfront nieuw leefgebied ontwikkeld wordt. Naast de natuurontwikkeling ter vergroting van het leefgebied van kwalificerende soorten in de Randmeren, realiseert de gemeente tevens een vergroting van de bestaande natuurwaarden in het gebied van de Mheenlanden. Dit laatste gaat gepaard met waterberging. Het bestemmingsplan Waterfront Noord geeft de locatie aan, waar compensatie van verlies aan waterbergend vermogen plaatsvindt als gevolg van landaanwinning in de Randmeren.

In de inspraakreactie wordt aangegeven dat verlies van het type habitat in Veluwemeer en Wolderwijd niet met een ander habitatype (in de Mheenlanden) verrekend dient te worden en dat een nadere specificering van de diverse winst- en verliesposten gebruikt zou moeten worden. De natuurontwikkeling in de Mheenlanden staat los van de aanleg van ondiep water met kranswieren, die plaatsvindt als gevolg van de te verwachten effecten van het Waterfront. De aanleg van ondiepe delen in het Veluwemeer waar zich kranswieren kunnen vestigen, is onderdeel van het Waterfront. Een nadere specificering van winst- en verliesposten ten aanzien van Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijnsoorten is niet nodig. De Natuurtoets, die de status heeft van een passende beoordeling als bedoeld in de Habitatrichtlijn, respectievelijk het ontwerp van de Natuurbeschermingswet 1998, leidt tot de conclusie, dat van significante effecten geen sprake is. De gemeente wordt dus niet geconfronteerd met de verplichting om compenserende maatregelen te treffen. Er wordt minimaal evenveel nieuw leefgebied aangelegd als er verdwijnt. Voor de nieuw aan te leggen verondiepingen kan niet vooraf gegarandeerd worden, dat kranswiervelden zullen ontstaan. Wel zal aan alle (momenteel bekende) basisvoorwaarden voor de ontwikkeling van kranswiervelden voldaan worden. De voorziene locaties voor de

ontwikkeling van kranswier liggen binnen de huidige begrenzing van beide Vogelrichtlijngebieden. Tevens zal bij de aanleg van de uitbreidingen rond Lorentzhaven gestart worden met de verondieping van de voorziene locaties. Op die manier kan bijgestuurd worden, indien de gewenste ontwikkelingen achterblijven bij de verwachtingen.

In de inspraakreactie wordt opgemerkt, dat geen bestemmingen zijn genoemd voor de te verondiepen gedeelten van de randmeren. De locaties die hiervoor zijn voorzien, bevinden zich rondom de Lorentzhaven. Voor het opnemen van een specifieke bestemming ten behoeve van de verondieping, bestaat geen aanleiding. Het doel 'het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de natuurlijke waarden' maakt deel uit van de bestemming 'Water en natuur' (WN). Binnen die functie is het realiseren van verondiepingen een toegestane gebruiksfunctie.

2. Bij het bepalen van de verstoringsafstand is een zone van 150 m gehanteerd. Deze afstand is arbitrair. Een gevoeligheidsanalyse kan de onzekerheden, waarmee deze aanname is omgeven, verkleinen. Onderzocht had dienen te worden, wat de effecten zijn bij een grotere verstoringsafstand, eventueel gecombineerd met een lager verstoringspercentage dan 100. Hiervoor is des te meer aanleiding, omdat de verstoring mede afhangt van bebouwingshoogten en deze in een deel van het plangebied zullen toenemen ten opzichte van de huidige situatie. Verder wordt in het plan de voorziene verstoringscontour afgemeten aan de huidige situatie. Deze moet echter worden afgemeten aan de situatie op het moment dat de Vogelrichtlijn had moeten worden vastgesteld (1992 - 1993). Aanvullend onderzoek op bovenstaande punten is noodzakelijk.

Reactie:

Bij de benadering van de effecten van het Waterfront op de bestaande natuurwaarden is uitgegaan van een ordegrootte in plaats van exacte aantallen. Het gaat daarbij om een inschatting van effecten in termen van enkele vogels, enkele tientallen vogels, honderden vogels of meer. De locatiespecifieke situaties, de soortverschillen en een leemte in kennis, laten niet toe om precieze kwantitatieve resultaten te presenteren. De aldus verkregen informatie, levert evenwel toereikend feitenmateriaal op, voor de toetsing aan de beoordelingscriteria van Vogel- en Habitatrichtlijn.

Ten behoeve van het Basisdocument Natuurtoets is wel degelijk een gevoeligheidsanalyse uitgevoerd. Representatieve berekeningen van verstoringsafstanden en – percentages zijn

.....

echter niet eenvoudig te construeren. De te raadplegen onderzoeksbronnen zijn daarvoor te weinig toegesneden op het type vaarverkeer in Harderwijk en de intensiteit daarvan. Bovendien zijn de effecten soort- dag- en seizoensspecifiek. Ter verdiscontering van deze onzekere variabelen, is gekozen voor een vaste afstand en een vast verstoringspercentage voor alle kwalificerende vogelsoorten, te weten een verstoringafstand van 150 m en een –percentage van 100 en overigens met de aanname dat de zone gedurende 75% van de tijd dermate intensief benut wordt, dat vogels verstoord worden . Deze methode is voorgelegd aan diverse interne en externe deskundigen. Uit die consultatie kwam een brede instemming met de gekozen uitgangspunten naar voren. Om volledig te zijn, worden de verschillen tussen deze benadering met een hypothese waarbij een ruimere verstoringzone wordt aangehouden, ook gepresenteerd en wel als volgt: indien uitgegaan wordt van een verstoringafstand van 250 m, een verstoord percentage van 75 en een vergelijkbaar gebruik van 75%, dan resulteren 3 tot 4 verstoorde kleine zwanen, 166 tafeleenden en 360 meerkoeten. De ordegrrootte van verstoorde aantallen verschilt niet wezenlijk van de in het bestemmingsplan aangehouden methode, die blijkens de tabellen 7 en 8 van het Basisdocument immers uitkomt op 1 tot 3 verstoorde kleine zwanen, 60 tot 80 tafeleenden en 129 tot 172 meerkoeten.

Anders dan inspreker aanneemt, blijven op de gronden, die tot de uitbreiding van Lorentzhaven behoren, de bebouwingshoogten vergelijkbaar met de huidige bebouwingshoogten op het industrieterrein Lorentz. Dit rechtvaardigt de aanname dat de verstoring verschuift en niet toeneemt. Van verstoring van watervogels in de Speciale beschermingszone Veluwemeer, zal daardoor geen sprake zijn.

Inspreker geeft verder aan, dat bij de beoordeling van effecten op Vogelrichtlijngebied, een vergelijking moet worden gemaakt met de situatie die bestond op het moment van aanwijzing van de Speciale beschermingszone. In dit kader is het van belang, om te wijzen op het feit dat een Vogelrichtlijnbeoordeling niet behoeft te worden uitgevoerd. De Natuurtoets toont aan, dat het Waterfront als geheel geen significante effecten heeft op de gebieden, die zijn aangewezen als Speciale beschermingszones (zie eerder).

3. De in het plan toegestane incidentele bouwhoogte van 45 m is een te grote afwijking van de normaal toegestane 12 m. Gezien de relatie van de bouwhoogte met de verstoringafstand is dat onacceptabel. Ook voor het Regionaal Overslagcentrum zullen los- en laadkranen nodig zijn, waarvoor hoogtebepalingen dienen

■
te gelden. Gedacht wordt aan een maximale stapelingshoogte van drie lagen (standaardcontainers). De hoogte van de bebouwing ten behoeve van de kleine watersportverenigingen wordt met 7,5 m ook te hoog geacht. Indien voortzetting van het huidige gebruik de opzet is, zijn twee bouwlagen niet noodzakelijk. De hoogte past ook niet bij de aanwezige natuurwaarden. Vraagtekens worden geplaatst bij de bewering, dat de verstoring op de oude locatie afneemt. In het plan wordt op basis hiervan namelijk gesteld, dat het geen nieuwe verstoringsbron is, maar een verschuiving.

Reactie:

Omtrent de bouwhoogte voor de uitbreiding van Lorentzhaven is in het bestemmingsplan opgenomen, dat deze maximaal 12 m mag zijn, met een incidentele afwijking tot ten hoogste 45 m per bouwperceel, al naar gelang een grotere bouwhoogte nodig is voor het productieproces. Met dit laatste wordt met name bedoeld op de asfalttoren van de firma Bruil. De inspraakreactie onderstreept de relatie tussen bouwhoogten en verstoringsafstanden. Hoe hoger de bebouwing, hoe groter de verstoringsafstand. De gemeente is zich die relatie bewust, al tekent zij aan, dat de afschermende groene zone rondom het bedrijventerrein, voor een belangrijke mitigatie van dit visuele verstoringseffect zorgt. De gemeente staat derhalve een aanpak voor, waarbij de incidentele hogere bouwwerken een zo groot mogelijke afstand dienen in te nemen, ten opzichte van het Veluwemeer. Deze nadere plaatsbepaling kan op zichzelf worden vastgelegd in het uitwerkingsplan dat, althans voor wat betreft de gronden van de uitbreiding van Lorentzhaven, nog zal volgen, nadat het onderhavige bestemmingsplan Waterfront-Noord is goedgekeurd. Het uitwerkingsplan zal een onderscheid aanbrengen tussen de gronden waarbij wel en geen incidentele afwijkingen zijn toegestaan. Verder zal op de gronden waarop de bedoelde incidentele afwijkingen niet zijn toegestaan, een gebruiksverbod gelden ten aanzien van de stapeling van containers, tot een grotere hoogte dan 12 m.

In het commentaar op de inspraakreactie van Kanovereniging Dolfijnen, is gewezen op de zorgvuldigheid, waarmee de gemeente de belangen van de watersportverenigingen afweegt tegen de landschappelijke en natuurlijke waarden ter plaatse. In dat proces is aan de zijde van de watersportvereniging 'De Zeeverkenner' gepleit voor een bouwhoogte van hun accommodatie van ten minste 7,5 m. (het huidige onderkomen van de Zeeverkenner bedraagt reeds 6,8 m). Deze bouwhoogte heeft de gemeente besproken met de Vereniging

■
Natuurmonumenten in haar hoedanigheid van toekomstig beheerder van de Mheenlanden. De vereniging gaat akkoord met een maximale bouwhoogte van 7,5 m. Ofschoon een gering verstoringseffect niet geheel is uit te sluiten, is de gemeente van oordeel, dat dit acceptabel is, mede omdat de watersportlocatie in de directe nabijheid (circa 100 m) van het bestaande bedrijventerrein Lorentz is geprojecteerd. Bovendien zal zorg worden gedragen voor een goede en landschappelijk verantwoorde inpassing. De opmerking in het voorontwerp bestemmingsplan dat het hier eerder om een verplaatsing van een bestaande verstoringbron gaat dan om het toevoegen van een nieuwe bron, heeft vooral betrekking op het gebruik dat van de oude en nieuwe locatie wordt gemaakt. In beide gevallen betreft het vormen van (ongemotoriseerde) watersport op en nabij de randmeren.

4. De gehanteerde onderzoeksmethode lijkt de verstoringseffecten op vogels te onderschatten. Verder staat er een typefout betreffende kleine zwanen en waarom zijn de 1043 meerkoeten niet opgenomen in tabel 8?

Reactie:

Met betrekking tot de onderzoeksmethode in relatie tot de verstoringseffecten wordt verwezen naar de eerdere overwegingen die in het kader van het commentaar op deze inspraakreactie naar voren zijn gebracht. In algemene zin is bekend dat verstoring behalve een zichtbaar effect (o.a. opvliegen / het gebied verlaten) ook minder duidelijk waarneembare effecten heeft, waaronder verhoogde energie-uitgaven. De vertaalslag van de hierover verschenen algemene literatuur naar een concrete veldsituatie zoals in het geval van het Waterfront kan niet worden gemaakt. Daarvoor is aanvullende informatie nodig omdat de effecten soort- en locatiespecifiek zijn. Om deze reden is ervoor gekozen om de zichtbare effecten te beoordelen, hetgeen voor effectenstudies een gangbare en geaccepteerde methode is.

Tabel 6 op pagina 97 van het voorontwerp bestemmingsplan bevat inderdaad een typefout: het aantal kleine zwanen in de laatste kolom ('effect') moet 3 zijn. De tekst van de toelichting zal hierop worden aangepast. Verder is in tabel 5 op pagina 95 van de toelichting het berekende aantal watervogels aangegeven dat als gevolg van de ingrepen leefgebied kwijtraakt in het Veluwemeer. De kop van tabel 8 op pagina 100 is echter niet juist. Zij zou moeten luiden: 'Tabel 8. Berekende aantallen herbivore watervogels (kwalificerende soort) die afnemen als gevolg van de recreatieve vaargeul. Tevens is het oppervlak kranswierveld

■
weergegeven dat noodzakelijk is om de betreffende soorten in hun voedselbehoefte te voorzien gedurende de piekperiode van voorkomen (variërend van 3 tot 4 maanden)'. De toelichting zal op dit onderdeel worden aangepast.

5. In het plan wordt gesuggereerd dat het verlies aan ondiep water kan worden beperkt door de recreatieve vaargeul af te sluiten gedurende de periode 15 oktober - 1 april. Deze maatregel wordt vrij kansloos en ineffectief gevonden. Twijfels worden geplaatst bij de maatschappelijke bereidheid om in deze periode niet te gaan varen en of er voldoende handhavingcapaciteit is hierop toe te zien. Een fysieke afscheiding in de vorm van een strekdam is het enige alternatief, maar dat kan leiden tot een significant verminderde groei van kranswieren. Dit soort effecten dient dan ook nadrukkelijk berokken te worden bij het berekenen van de resterende compensatiebehoefte.

Reactie:

De gemeente staat achter de conclusies van de Natuurtoets. Dit betekent dat zij – indien blijkt dat slechts via het tegengaan van de doorvaart door de recreatieve vaargeul aan de noodzakelijke effectenbeheersing voldaan kan worden – de fysieke maatregelen zal nemen die dit moeten garanderen. Dit kan betekenen dat de vaargeul aan de invaarzijde letterlijk wordt afgesloten gedurende de winterperiode. De gemeente is zich die consequentie bewust. Los daarvan zal in ieder geval een element worden aangelegd dat de zijwaartse uitwaaiing van het recreatieve vaarverkeer ten opzichte van de vaargeul voorkomt. Voor dat geval is overigens reeds deskundig advies (Alkyon Hydraulic Consultancy & Research) ingewonnen naar de vraag welk effect een dergelijk element zal hebben op de waterstroming in het gebied. Dit advies luidt dat er geen negatieve effecten zijn te verwachten op de ontwikkeling van kranswievelden in het Wolderwijd als gevolg van de aanleg daarvan.

6. Gevraagd wordt in het bestemmingsplan specifiek te zijn over het maximum aantal dagen dat gebruik wordt gemaakt van het overloopterrein. De voorwaarden waaronder dit wordt gedaan en het gebruik voor andere zaken dan toeristisch parkeren expliciet uit te sluiten. Verder wordt gevraagd de afspraken ten aanzien van de natuurlijke aankleding van de oever van het overloopterrein terug te laten komen op de plankaart.

Reactie:

Het overloopterrein heeft uitsluitend ten doel om de parkeerdruk in de drukste dagen van het toeristische seizoen op te vangen. Dit

.....

■
betekent dat het terrein buiten die topdagen niet vrijgegeven wordt voor parkeren. Uit parkeergegevens van voorgaande jaren blijkt dat het aantal topdagen maximaal 70 bedraagt. In de toelichting bij het bestemmingsplan zal deze beperkte doelstelling van het overloopterrein worden opgenomen. Ander functioneel gebruik dan parkeren is op het overloopterrein overigens niet toegestaan. Korthedshalve wordt verwezen naar de doeleindenomschrijving van artikel 4 van de voorschriften.

De gemeente respecteert de gemaakte afspraken in het kader van de intentieovereenkomst van 24 maart 1998 en in de daarop aansluitende bespreking van 8 juni 2000. In dat kader staat zij garant voor de groene aankleding van een deel van de oever van het overloopterrein. De gemeente heeft en houdt de desbetreffende gronden in eigendom. Vanuit beheersmatig oogpunt is een plaats- en maatvast regeling in het bestemmingsplan derhalve niet noodzakelijk.

7. Gesteld wordt dat binnen drie jaar na landaanwinning de natte compensatie moet worden gerealiseerd. Hoe verhoudt zich dat met de tabel op p. 107?

Reactie:

De bandbreedte die in de toelichting wordt aangehouden heeft betrekking op de onzekerheid waarmee het proces rond de goedkeuring van de diverse planologische maatregelen voor het Waterfront is omgeven. Dit laat onverlet dat de marge van drie jaren hard is. Binnen drie jaren na de landaanwinning moet de watercompensatie gerealiseerd zijn.

8. Vraag of er een relatie bestaat tussen de opbrengsten van Waterfront Zuid en de realisatie van de natuurontwikkeling in de Mheenlanden. Verder de vraag of het klopt dat de natuurontwikkeling volgens de letterlijke tekst van het Mheenlanden-convenant tot 2015 op zich kan laten wachten.

Reactie:

De economische uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan Waterfront Noord is niet afhankelijk van de opbrengsten van Waterfront Zuid. Er bestaat geen afhankelijke relatie tussen de exploitaties van de beide plangebieden. Er bestaat wel een relatie tussen de programmatische invulling van Waterfront Zuid en de resultaatsverplichting die daaruit voortvloeit ten aanzien van de watercompensatie. Deze programmatische invulling genereert ook de financiële dekking die benodigd is voor de realisatie van deze compensatie. Indien het Waterfront niet door zou gaan, vervalt de benodigde financiële dekking maar uiteraard ook de daarmee

■
gemoeide natuurontwikkeling. Eenzelfde relatie geldt ten aanzien van de realisatie van het regionaal bedrijventerrein Lorentz-Oost en de daarmee gemoeide compensatie en dekking die eveneens gedacht is in de Mheenlanden. Het convenant verplicht de gemeente niet tot de realisatie van de natuurontwikkeling voor geheel Mheenlanden. Er is afgesproken met Natuurmonumenten gezamenlijk een inspanning te verrichten om extra financiën te krijgen voor de natuurontwikkeling buiten de verplichtingen in het kader van het Waterfront en het RBT. Dat wil niet zeggen dat de gemeente niet tot een voortvarender aanpak zal besluiten. In ieder geval zal dit aan de orde zijn voor de gronden in de Mheenlanden die zullen worden ingezet voor de compensatie van het verlies aan waterbergend vermogen. Drie jaar na de landaanwinning voor Lorentzhaven dient dat een feit te zijn. Aanleg van waterberging in de Mheenlanden gaat hand in hand met natuurontwikkeling aldaar.

9. Vraag waarom in de toelichting gesproken wordt over het verwijderen van begeleidende vegetatie bij de Hierdensche Beek en voorts het verzoek om alsnog maatregelen op te nemen om lichthinder in de richting van het water of landnatuur tot een minimum te beperken, zulks mede ter bescherming van uitgesproken nachtdieren als otter en bever.

Reactie:

Het gebied van de Hierdensche Beek valt buiten de begrenzing van het bestemmingsplan Waterfront-Noord. De opmerking in de toelichting zal dan ook uit de tekst worden verwijderd. Voor wat betreft het aspect lichthinder merkt de gemeente met verwijzing naar de Natuurtoets op dat de genoemde zoogdieren otter en bever momenteel geen van beide in het plangebied voorkomen. Als gevolg van ingrepen in het plangebied zoals de aanleg van natuurvriendelijke oevers en natuureilanden (in het kader van de Natte As) ontstaan migratieroutes en foerageergebieden. Mochten de dieren zich in de toekomst vestigen in Wolderwijd of Veluwemeer, dan is het waarschijnlijk dat zij hiervoor een afgelegen en rustige plek zoeken. Ter hoogte van de Mheenlanden en de Hierdensche Beek ontstaan naar verwachting goede vestigingsplekken.

P.R. Zwaan

De reactie richt zich tegen de wijze waarop de gemeente toepassing geeft aan de Inspraak- en participatieverordening. De gemeente verstaat de reactie aldus dat inspreker van oordeel is dat de in het

■
kader van dit voorontwerp vastgestelde inspraakprocedure strijdig is met de uitgangspunten van artikel 6a WRO.

Reactie

Het commentaar op de gevolgde procedure wordt niet gedeeld. De inspraakprocedure is vastgesteld met inachtneming van het bepaalde in artikel 6a WRO en de bepalingen van de Inspraak- en participatieverordening.

Bedrijvenkring Harderwijk.

Bezwaar wordt gemaakt tegen de verhuizing van detailhandelsbedrijven van het industrieterrein Haven naar het industrieterrein Lorentz. De aanwezige grootschalige productieactiviteiten laten zich niet combineren met kleinschaliger detailhandelsactiviteiten. Mogelijk zullen zij belemmeringen ondervinden in hun wijze van bedrijfsvoering als gevolg van de eisen die de watersportgebonden bedrijvigheid stelt. De vestiging van detailhandel op Lorentz is bovendien in strijd met het gemeentelijke planologische detailhandelsbeleid.

Reactie

Detailhandel en – in dit geval – de meer ambachtelijke bedrijvigheid hebben ten opzichte van de gevestigde bedrijven op Lorentz niet dezelfde mate van gevoeligheid als bijvoorbeeld wonen. Illustratief is in dat kader dat in de huidige situatie op het industrieterrein Haven ook detailhandelsbedrijven gevestigd zijn in de directe nabijheid van grootschalige productiebedrijven en dat dit niet tot overlast of beperkingen over en weer heeft geleid. De gemeente ziet niet in hoe de komst van de watersportgerelateerde bedrijven tot zwaardere milieueisen uit hoofde van de Wet Milieubeheer kan leiden voor de zittende bedrijven. De in te plaatsen bedrijven worden krachtens de Wmb immers niet als overlast-gevoelig aangemerkt. De reactie is op dat punt niet specifiek. Van toenemende verkeershinder zal al evenmin sprake zijn, gegeven het feit dat de watersportgebonden bedrijven ontsloten worden via een aan te leggen weg die aansluit op de Marie Curiestraat. Van een menging van verkeersstromen is derhalve geen sprake.

Verder is de watersportgebonden detailhandel niet te vergelijken met de detailhandel in de Harderwijker binnenstad. De watersportgebonden detailhandel wordt in het bestemmingsplan immers juridisch gekoppeld aan de aard van de bedrijfsvoering. Bovendien moet zij ondergeschikt zijn aan de kernactiviteiten van het desbetreffende bedrijf. De gemeente neemt als uitgangspunt dat de te verplaatsen bedrijven in staat moeten worden gesteld om ten minste hun huidige bedrijfsactiviteiten onverkort te kunnen blijven uitoefenen.

■
Dit betekent voor de watersportgebonden bedrijven dat zij in de gelegenheid moeten worden gesteld om de strikt aan hun bedrijfsactiviteiten gebonden vormen van detailhandel te blijven uitoefenen. Niet meer en niet minder. De gemeente neemt aldus geen afstand van haar beleid inzake detailhandel op Lorentz. Detailhandel als zelfstandige functie op het gezoneerde bedrijventerrein Lorentz en de uitbreiding Lorentzhaven is niet toegestaan.

De heer D. van den Berg, Hierden

Inspreker vraagt of ten aanzien van de locatie voor de kleine watersporters niet sprake zou moeten zijn van vier gebouwen in plaats van drie, zoals nu in het bestemmingsplan is opgenomen (twee voor de Zeeverkenner, één voor de Dolfijnen en één voor inspreker zelf).

Reactie

Zie de reactie bij Kanovereniging Dolfijnen

CALDURAN Kalkzandsteen B.V.

1. Bezwaar wordt gemaakt tegen de verhuizing van detailhandelsbedrijven van het industrieterrein Haven naar het industrieterrein Lorentz. De aanwezige grootschalige productieactiviteiten laten zich niet combineren met kleinschalige detailhandelsactiviteiten. Er worden onverenigbare bedrijfscategorieën in elkaars nabijheid toegelaten.
2. Het bestemmingsplan biedt onvoldoende inzicht omtrent het toereikend zijn van de geluidszone voor de onderneming van Calduran met inbegrip van voldoende toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden.
3. De aanzienlijke toename van bedrijvigheid op en rond het bedrijventerrein Lorentz zal de verkeersdruk aanzienlijk doen toenemen. Daar zal nu al aandacht aan moeten worden besteed.

Reactie

1. *Zie de reactie bij de Bedrijvenkring Harderwijk*
2. *Op basis van veldonderzoek is de bedrijvenlijst van Lorentz geactualiseerd tegen de situatie van 1 februari 2005. Deze gegevens zijn door het ISV (zonebeheerder) doorberekend op hun consequenties voor de geluidscontour. Uit de resultaten kan de conclusie worden getrokken dat er binnen de geluidscontour van Lorentz voldoende geluidsruimte is voor de verplaatsing van de bedrijven vanuit Haven naar de uitbreiding Lorentzhaven. De staat van bedrijfsactiviteiten in het bestemmingsplan normeert de geluidsproductie van de nieuwe bedrijven, zodat overschrijding van de zone wordt voorkomen. De vestiging van nieuwe*

.....

bedrijven maakt juist gebruik van de geluidsruimte die er nog ligt aan de oost- en noordzijde van het bedrijventerrein.

3. Gemeentelijk onderzoek heeft uitgewezen dat de uitbreiding van het bedrijventerrein geen grootschalige extra gevolgen heeft voor de verkeersafwikkeling op het lokale en regionale wegennet. Onderkend wordt dat de capaciteit van de N302 momenteel als te klein wordt ervaren. De provincie in haar hoedanigheid van wegbeheerder heeft momenteel de verbreding van de N302 in voorbereiding. Diverse varianten worden onderzocht op hun haalbaarheid en nuttig rendement voor de verkeersafwikkeling. Naar verwachting zal binnen afzienbare termijn de benodigde planologische procedure voor de wegverbreding worden opgestart.

Bruil Ede B.V.

Naast genoemde activiteiten in de 'staat van bedrijfsactiviteiten' als de productie van asfalt en beton, heeft het bedrijf nog een aantal activiteiten op de huidige locatie die echter niet zijn opgenomen in deze staat. Het betreft de activiteiten 'brekerinstallatie' en 'op- en overslag van bulkproducten'. Verzoek om deze activiteiten in de staat op te nemen.

Reactie

De staat van bedrijfsactiviteiten zal hierop worden aangepast, zodanig dat puinbrekerijen met een verwerkingscapaciteit kleiner dan 100.00 ton per jaar daarin worden opgenomen (SBI-code 372). Voor de opslag van zand, grind en steenslag heeft geen aanpassing van de bedrijvenlijst plaats te vinden. Opslag van deze grondstoffen behoort tot het normaal te achten productieproces van een asfaltcentrale.

Zeeverkennergroep Tjerk Hiddes

1. Voorgesteld wordt geen maximale bouwhoogte af te spreken, maar te bepalen dat de gebouwen op een natuurlijke wijze worden ingepast in de omgeving.
2. Met verwijzing naar het programma van eisen van januari 2004, een verzoek om de toegestane bouwmaxima te verruimen tot een bruto vloeroppervlak van 650 m².

Reactie

1. Verwezen wordt naar de reacties bij Kanovereniging Dolfijnen, de gezamenlijke natuurbeschermingswerkgroep VBW en KNNV en de Belangenvereniging Hierden (hierna). De bouwhoogte dient objectief begrensd te worden. De bescherming van de aanwezige
-

■
natuurwaarden en landschappelijke waarden brengt dat met zich mee. De maximale bouwhoogte van 7,5 m is de resultante van die afwegingen en mede gelet op de bouwhoogte van het bestaande onderkomen, meer dan gelijkwaardig. .

2. *Zie de reactie bij Kanovereniging Dolfijnen. In het programma van eisen van de Zeeverkenners (d.d. 22 januari 2004) is de wens van de vereniging om 650 m2 bruto vloeroppervlak op te nemen vertaald in een voorontwerp, waarin een te bebouwen oppervlak van 460 m2 is opgenomen. Mede door de bouwhoogte van maximaal 7.50 meter is bouw in twee lagen mogelijk en daarmee wordt voldaan aan de genoemde wens.*

Belangenvereniging Hierden

1. De ontwikkelingen in de Mheenlanden baren zorgen. De angst bestaat dat het gebied in de toekomst wordt afgesloten. Gepleit wordt voor het vastleggen van de toegankelijkheid van het zogenaamde 'boerenstrandje'.
2. De toegestane bouwhoogte en de te bebouwen oppervlakte van de watersportrecreatie past niet in dit gebied. Ook de aanwezigheid van een kantine waarin feesten kunnen worden gehouden, past niet in een natuurgebied en is in strijd met de Vogel- en Habitatrichtlijn. Verzocht wordt het bestaande haventje in te passen in het bestemmingsplan en verder geen bebouwing toe te staan richting het open gebied.

Reactie

1. *De Mheenlanden vallen binnen de bestemming Waterberging en natuurontwikkeling. De gronden binnen deze bestemming zijn mede bedoeld voor verkeer, in die zin dat de bestaande wegen en voet- en fietspaden tot de bestemming behoren. Dit betekent dat het bestemmingsplan als zodanig de toegang tot het boerenstrandje niet belemmert;*
2. *Verwezen wordt naar de reactie bij de Kanovereniging Dolfijnen. De maatvoering van de bebouwing is afgestemd op de wensen en belangen van de toekomstige gebruikers van de locatie, de kleine watersporters. Gestreefd wordt naar een compacte bebouwing ter plaatse. Verder wordt aan het ontwerp de eis van een goede landschappelijke en ecologische inpassing opgelegd. Met betrekking tot de effecten op de aanwezige natuurwaarden heeft de Natuurtoets uitgewezen dat de verstoringen zich met name voordoen op het Wolderwijd. Echter, per saldo nemen de verstoringen niet toe, aangezien de verenigingen ook in de bestaande situatie al gebruik maken van het Veluwemeer voor hun activiteiten. De vrees voor feesten is ongegrond. Uitsluitend*

.....

activiteiten die rechtstreeks tot de verenigingen zijn te herleiden zijn toegestaan.

Hengelsportvereniging De Snoek Harderwijk

Men vraagt zich af of de afspraken en toezeggingen wel voldoende bekend zijn bij de gemeente Harderwijk aangezien er uit het plan niet opgemaakt kan worden over exacte inrichting van de bereikbare oevers. In dit kader zou de doeleindenomschrijving voor het overloopterrein ook 'hengelsport' dienen te vermelden. Onder water en natuur wordt recreatief medegebruik genoemd, maar volstrekt onduidelijk is waar men de toezeggingen aan de hengelsport gaat invullen.

Reactie

De afspraken zijn bij de gemeente bekend. Zie de reactie bij de gezamenlijke natuurbeschermingswerkgroep VBW en KNNV. Het bestemmingsplan Waterfront Noord heeft een globaal karakter. Het plan spreekt zich niet uit over de exacte inrichting van het plangebied. Het geeft slechts de gebruiksmogelijkheden weer die binnen de genoemde bestemmingen mogelijk zijn. Daarmee liggen er ook mogelijkheden voor de hengelsport. De mogelijkheid tot de aanleg van fiets- en voetpaden op het overloopterrein zorgen voor de bereikbaarheid van de oevers, terwijl in de bestemming Water en natuur recreatief medegebruik mogelijk is, dus ook vissen. De inrichting is vervolgens een uitwerkingskwestie die ter hand wordt genomen als met de feitelijke aanleg van de terreinen wordt begonnen.

Jachtcombinatie Hierden

Ingestemd wordt met de voorziene veranderingen, mits de jachtmogelijkheden in het gebied van de Mheenlanden niet beperkt worden.

Reactie

Het bestemmingsplan brengt geen wijzigingen in de bestaande jachtmogelijkheden. De verlening van jachtrechten is afhankelijk van afspraken met terreineigenaren en –beheerders..

Adromi Groep, namens Bruil B.V. en Veluwse Betonmortelcentrale B.V.

Er wordt in de staat van bedrijfsactiviteiten niet uitdrukkelijk rekening gehouden met bepaalde bedrijfsonderdelen. Het gaat om

.....

■
puinbrekersinstallaties (SBI 371.2) en overslag van zand en grind (SBI 6311.1.3).

Reactie

Zie de reactie bij Bruil Ede B.V.

Molecaten

1. Bezwaar wordt gemaakt tegen de uitbreiding van het industrieterrein. Industrie past, gelet op de aanwezige natuurwaarden, niet in het landschap.
2. De uitbreiding zal negatieve effecten hebben op natuur en recreatie op Flevostrand en De Kluut (beide eigendom van Molecaten). De natuurlijke oever zal niet kunnen voorkomen dat er zichthinder en horizonvervuiling optreedt
3. Het is voor de exploitatie van Flevostrand van belang dat de aanleg- en bouwwerkzaamheden ten behoeve van de uitbreiding Lorentzhaven zodanig gepland worden dat zij geen schade en hinder opleveren.

Reactie

1. *Aan het Masterplan en het Structuurplan Waterfront liggen uitvoerige afwegingen van belangen ten grondslag. In hoofdstuk 5 van de toelichting van het bestemmingsplan Waterfront Noord is vervolgens tegen de achtergrond van het nulalternatief uitgeschreven welk maatschappelijk belang met de voorgenomen ingrepen is gediend en hoe dit belang zich verhoudt tot de overige belangen waaronder milieu, natuur en landschap. Uitbreiding van het industrieterrein Lorentz, op de wijze als nu voorzien in het bestemmingsplan, is zowel haalbaar als acceptabel beoordeeld.*
2. *De effecten op natuur en landschap zijn uitvoerig beschreven in de water-, natuur- en milieuparagraaf. Daarmee zijn de gevolgen voor de directe omgeving nauwgezet in beeld gebracht. De aanleg van de uitbreiding Lorentzhaven gaat gepaard met de realisering van een groene zone. Deze zone zal een belangrijke bijdrage leveren aan de landschappelijke inpassing van het bedrijventerrein. De begroeiing zal de bebouwing grotendeels aan het oog onttrekken. Zo beschouwd zal de visuele wijziging ten opzichte van de huidige situatie maar zeer beperkt zijn. Voorts zijn de ontwikkelingen op een zodanige afstand gelegen van het Flevostrand dat daarvan redelijkerwijs geen negatieve effecten kunnen uitgaan. Ten aanzien van De Kluut kan gesteld worden dat met de realisatie van de Natte As juist de natuurlijke waarden ter plaatse worden verhoogd en daarmee ook de aantrekkelijkheid van het gebied.*

3. *Het bestemmingsplan strekt zich niet uit tot de feitelijke aanlegwerkzaamheden. Te zijner tijd zal bezien worden in hoeverre het recreatieseizoen ontzien kan worden bij de aanleg van het bedrijventerrein*

6. Gedachtewisseling

Op 28 april 2005 is een bijeenkomst belegd waarin de indieners van inspraakreacties van gedachten konden wisselen met het gemeentebestuur, in de persoon van wethouder H. Eijsenga. Aanwezig waren de volgende personen:

Namens de gemeente:

Wethouder H. Eijsenga;

Mevr. P. Haberer, extern procesmanager Waterfront (voorzitter);

Dhr. L. Pijning, intern procesmanager Waterfront;

Dhr. J. Oosterkamp, planologisch jurist;

Mevr. H. van der Voort, projectassistent Waterfront (verslag).

De heren H. Motshagen en F. Böhne, Kanovereniging Dolfijnen;

Dhr. W. van den Berg, Haventje Hierden;

De heren R.H.A. Slager en R. Prins, Flevostrand bv/Molecaten;

Mevr. R. Poolen en dhr. P. Petersen, Belangenvereniging Hierden;

Dhr. G. van Buuren, Hengelsportvereniging De Snoek;

Dhr. P.J.W. Smit, Veluwe Beton Centrale;

Dhr. A.F. van Woensel, Bruil Ede b.v.;

Dhr. G.J. de Gier, Kalkzandsteen Fabriek en Bedrijvenkring Harderwijk;

Dhr. W. Jacobs, Jachtvereniging Hierden.

De heer Zwaan heeft om hem moverende redenen afgezien van de geboden gelegenheid om met het gemeentebestuur van gedachten te wisselen over het bestemmingsplan. Zijn argumenten heeft hij schriftelijk ter kennis van burgemeester en wethouders gebracht bij brief van 25 april 2005, ingekomen 26 april 2005.

Een tweede gedachtewisseling heeft plaatsgevonden op 23 mei 2005. Bij deze gelegenheid is de vertegenwoordiger van de VBW/KNNV in de gelegenheid gesteld zich met de gemeente nader te verstaan over het voorontwerp van het bestemmingsplan Waterfront-Noord, dit naar aanleiding van verandering voor wat betreft de eerstgeplande gedachtewisseling. De wethouder was hierbij niet aanwezig. Het verslag van deze bespreking is als bijlage aan dit verslag gehecht. Bij de opening van de bijeenkomsten is het doel aangegeven: het bieden van gelegenheid tot gedachtewisseling over het voorontwerp-bestemmingsplan Waterfront-Noord, met name over de opmerkingen

■
die in de schriftelijke inspraakreacties naar voren zijn gebracht. Daarbij is opgemerkt dat de reacties die de gemeente in het kader van deze gedachtewisseling op opmerkingen geeft, niet zijn te beschouwen als formele toezeggingen. De gemeenteraad bepaalt uiteindelijk bij de vaststelling of en op welke wijze de gemaakte opmerkingen in het bestemmingsplan worden verwerkt. Daarna is aangegeven welke procedurele weg het bestemmingsplan zal doorlopen, en welke mogelijkheden daarbij worden gegeven om op het plan te reageren (zienswijzen, bedenkingen, beroepsmogelijkheden). Van het inspraakproces zal een eindverslag worden opgesteld. Daarin worden de onderwerpen zoals besproken tijdens de gedachtewisseling verwerkt. Vervolgens is geïnventariseerd welke onderwerpen aan de orde zouden moeten komen. Daarna zijn de aangedragen onderwerpen achtereenvolgens door de indieners toegelicht en met de gemeente bediscussieerd.

Besproken onderwerpen

- relatie Lorentz-Oost met Waterfront-Noord;
- op- en overslagmogelijkheden van zand en grind;
- intentieovereenkomst van 24 maart 1998 met o.a. de Hengelsportvereniging De Snoek;
- compensatie en waterberging;
- nat;
- waterberging;
- kleine Watersport;
- uitbreiding Lorentzhaven;
- detailhandel op uitbreiding Lorentzhaven.

Samenvatting van het besprokene per onderwerp

Relatie Lorentz-Oost met Waterfront-Noord

Inspreker vraagt wat de uitspraak van de Raad van State inzake Lorentz-Oost voor het bestemmingsplan Waterfront-Noord betekent. De gemeente antwoordt dat het verband tussen Lorentz-Oost en Waterfront minimaal is. De uitbreiding van Lorentzhaven heeft louter tot doel om het verplaatsen van de watersport- en watergebonden bedrijven mogelijk te maken. Wanneer Lorentz-Oost niet door mocht gaan, heeft dit geen invloed op het proces rond het Waterfront.

Op- en overslagmogelijkheden van zand en grind

Gevraagd wordt of de op- en overslagmogelijkheden van zand en grind opgenomen kunnen worden in het bestemmingsplan, omdat dit tot de huidige bedrijfsvoering behoort. De opmerking wordt meegenomen. Het gaat erom dat de bedrijven gefaciliteerd kunnen worden, de huidige bedrijfsvoering moet afgedekt zijn.

■

Convenant Hengelsportvereniging De Snoek

In het bestemmingsplan is niets terug te vinden over het afgesloten convenant met de Hengelsportvereniging. Aangegeven wordt dat het bestemmingsplan niet het juiste middel is om de afspraken van het convenant op te nemen. Deze afspraken horen eigenlijk thuis in een inrichtingsplan. Wel wordt afgesproken dat in de toelichting van het bestemmingsplan het convenant zal worden vermeld.

Compensatie en waterberging

Inspreker spreekt de zorg uit over de waterberging en de compensatie voor Waterfront en Lorentz-Oost in de Mheenlanden. De gemeente meldt dat de natuurontwikkeling in De Mheenlanden geen compensatie is voor Lorentz-Oost. Er bestaat alleen een financieel verband tussen Lorentz-Oost en de Mheenlanden. Lorentz-Oost betaalt een bedrag aan de natuurontwikkeling in de Mheenlanden.

Natuurmonumenten

Insprekers zijn niet blij met het overdragen van de grond aan Natuurmonumenten. Men vreest dat de Mheenlanden in de toekomst afgesloten worden. Gemeente antwoordt dat het overgrote deel van de gebieden openbaar wordt voor, in ieder geval, wandelaars. Het gebied wordt overgedragen aan Natuurmonumenten, omdat deze vereniging beter geëquipeerd is om het gebied te beheren dan de gemeente.

Waterberging

Inspreker vraagt wat het belang is van het afgraven van de Mheenlanden, aangezien het gehele gebied al als wetland te beschouwen is. Gemeente antwoordt dat het gebied toch nog hoger ligt dan het waterpeil. De gemeente moet er voor zorgen dat voor elke m² water die wordt weg gehaald er een m³ water wordt teruggebracht. Het gebied zal alleen onder water komen te staan in uitzonderlijke gevallen, waarbij sprake is van extreem hoog water.

Kleine Watersport

Inspreker maakt zich zorgen over de sociale veiligheid van de route naar de Kleine Watersport. De jeugd moet over het industrieterrein fietsen, terwijl er steeds meer ongelukken gebeuren met vrachtwagens. Daarnaast vraagt men zich af of de gebouwen niet leiden tot horizonvervuiling. Gemeente antwoordt dat er over de locatie en bouwhoogte met de watersportverenigingen is en wordt gesproken. Het is de beste oplossing in het gebied, ondanks een aantal haken en ogen. De verenigingen hebben goede argumenten voor de hoogte van de gebouwen, maar de natuurbeschermingswerkgroep is het hier niet mee eens. In het bestemmingsplan wordt geprobeerd zoveel mogelijk

met alle belangen rekening te houden. De gemeente zal nakijken of in het bestemmingsplan opgenomen kan worden dat voor een beperkt deel tot een bepaalde hoogte gebouwd mag worden.

Inspreker merkt op dat de omvang van het te bebouwen oppervlakte voor de Kleine Watersport te klein is. De omvang komt niet overeen met het programma van eisen. De gemeente zal kijken in hoeverre dat aangepast kan worden.

Uitbreiding Lorentzhaven

Inspreker spreekt zijn zorg uit over het leefklimaat dat ontstaat rondom de uitbreiding van Lorentzhaven. Met name voor de toeristen die verblijven rondom het Veluwemeer. In de toelichting van het plan wordt het belang van natuur- en recreatie op het Veluwemeer gemist. De gemeente heeft begrip voor de zorg die bestaat. Met de uitbreiding van Lorentzhaven wordt aangesloten op bestaande ontwikkelingen en faciliteiten. Er wordt rekening gehouden met de overkant door de aanleg van een groene omzoming, die onderdeel zal uitmaken van de ecologische verbindingszone. De overgang tussen bedrijvigheid en natuur en water wordt daardoor verzacht. Bovendien is het Waterfront bevorderend voor de recreatie in Harderwijk en omstreken.

Detailhandel op uitbreiding Lorentzhaven

Insprekers zijn nadrukkelijk van mening dat de grootschalige productieactiviteiten op Lorentz, grenzend aan de uitbreiding van Lorentzhaven, zich niet laten combineren met kleinschalige detailhandelsactiviteiten. Er worden grote problemen verwacht. Detailhandel en industrie moeten zich strikt laten scheiden door de N302. De gemeente geeft aan dat de uitbreiding van Lorentzhaven de enige locatie is waar de watersportbedrijven naar toe kunnen verplaatsen. Voor een aantal kleine watersportbedrijven zijn de activiteiten zo met elkaar verbonden dat ze niet apart kunnen bestaan. De functie detailhandel zal zeer strak worden omschreven, zodat het later niet mogelijk is andere detailhandel op deze locatie te beginnen. De gemeente zal in een bilateraal overleg met de insprekers bekijken wat de te verwachten problemen zijn en de mogelijke oplossingen hiervoor.

7. Conclusies op basis van de verkregen inspraakreacties

Hiervoor zijn de inspraakreacties van commentaar voorzien en afgewogen. Conclusie is dat de verkregen reacties aanleiding geven om het ontwerp van het bestemmingsplan op de volgende onderdelen aan te passen:

■

voorschriften:

artikel 6 lid 2 onder a. voor wat betreft de toegestane oppervlakte aan bebouwing;

de Staat van Bedrijven voor wat betreft de toelaatbaarheid van een puinbrekerij;

toelichting:

de pagina's 95, 97 en 100 voor wat betreft enkele redactionele correcties;

paragraaf 10.7 voor wat betreft de beperkte doelstelling van het Overloopterrein.

Harderwijk,2005.

Burgemeester en wethouders van Harderwijk,

De burgemeester,

De secretaris,

.....

Bijlage bij het eindverslag inspraak

bijeenkomst/vergadering : Gedachtewisseling bestemmingsplan Waterfront noord
datum : 23 mei 2005
aanvang :
sluiting :
aanwezig : namens VBW/KNNV: de heer J. Schroder;
namens de gemeente: de heren Oosterkamp en Pijning
afwezig :
i.a.a. : aanwezigen

Verslag

1. Inleiding.

De gedachtewisseling is een formeel onderdeel van de inspraakprocedure. Het overleg heeft tot doel om gelegenheid te bieden voor een uitwisseling van standpunten over het voorliggende voorontwerp bestemmingsplan Waterfront Noord.

2. Saldering.

De heer Schroder geeft aan dat ter compensatie van de afname van watervogels aan maatregelen ten gunste van weidevogels geen waarde toe komt. In dat verband ziet hij de Mheenlanden niet als compensatie. De heer Oosterkamp geeft aan dat de natuurontwikkeling in de Mheenlanden los staat van de Vogelrichtlijn. Naast ingrepen die mogelijk tot nadeel strekken van watervogels bevat het project tevens onderdelen die in positieve zin bijdragen aan de in acht te nemen natuurwaarden. Aldus is over het geheel genomen sprake van een neutraal effect. In termen van de Vogel- en Habitatrichtlijn betekent dit dat van significante effecten geen sprake is. De verondiepingen zijn dus niet beschouwen als compensatie in de zin van de Habitatrichtlijn. De heer Schroder brengt naar voren dat de verondiepingen concreet en plaatsvast beschreven zouden moeten zijn.

De heer Oosterkamp geeft aan dat het niet nodig is om de verondiepingen via bestemmingsplan vast te leggen.

Samenvattend: De saldering is een belangrijk punt. Het behoeft nadere onderbouwing en het meer concreet vastleggen van de verondiepingen wordt sterk gewenst.

3. Verstoringsafstanden.

De heer Schroder trekt de gehanteerde verstoringsafstanden in twijfel.

■
Daarbij speelt de bouwhoogte ook nog eens een rol. Bureau Waardenburg verwijst naar Noordhuis/Platteel/Kruijsveld, maar Schroder vraagt zich af of dat juist is. Kortom hij verzoekt de verstoringsafstanden nader te onderbouwen en met een gevoeligheidsanalyse ook andere afstanden te vergelijken. De thans beschikbare onderzoeksgegevens acht hij onvoldoende overtuigend.

4. Bouwhoogten.

De heer Schroder is van mening dat de genoemde afwijking van de bouwhoogte op Lorentzhaven te vaag is. Hij noemt o.a. de stapeling van containers. De heer Oosterkamp geeft aan dat hij er van uit is gegaan dat dit inrichtingsaspect in het uitwerkingsplan wordt opgenomen. Hij gaat na of het alsnog is op te nemen in het bestemmingsplan.

Volgens de heer Schroder is er een relatie tussen de bouwhoogte van de kleine watersporten en de verstoringsafstanden. Hoe hoger een gebouw, hoe groter de zone waarbinnen vogels wegblijven. De heer Schroder is daarom van mening dat het willen hebben van twee verdiepingen geen argument is voor de bouwhoogte. De heer Pijning geeft aan dat Natuurmonumenten akkoord is gegaan met de 7,50 meter. De heer Schroder gaat dat na.

5. Verstoringseffecten.

De heer Oosterkamp bevestigt dat er een aantal correcties nodig zijn in de tabellen.

6. Vaargeul.

De heer Schroder gelooft niet in de handhaving van de voorgestelde afsluiting. De heer Oosterkamp geeft aan dat het om een fysieke maatregel gaat. De genoemde strekdam is overigens een onderdeel van het plan. De constructie ervan moet zodanig zijn dat er geen negatieve effecten ontstaan.

7. Overloopterrein.

De heer Schroder is van mening dat het gebruik beter aangeduid moet worden, zodat het duidelijk is over welke periode/dagen van het jaar het gebruikt wordt. De heer Oosterkamp geeft aan dat dit normaal gesproken niet via het bestemmingsplan geregeld wordt maar via nader vast te stellen beheers- of exploitatieregelingen. Bepalend is of er voldoende ruimtelijke relevantie is voor een dergelijke gebruiksbepalende maatregel in het bestemmingsplan. De heer Pijning licht toe dat er concrete afspraken zijn met de overheden over het gebruik. Hij is bereid na te gaan hoe het wel duidelijk vastgelegd kan worden.

De heer Schroder vindt ook dat de natuurlijke oever van een deel van

.....

■
het overloopterrein moet worden vastgelegd. Dit zal opgenomen worden.

8. Fasering van landwinning/waterberging.

Er ligt een keiharde afspraak met Rijkswaterstaat. Deze verplichting is verwerkt in de grondexploitatie. De heer Schroder zou dat graag in de exploitatie terug willen zien.

9. Mheenlanden.

De in het Inrichtingsplan opgenomen gebieden van natuurontwikkeling die buiten de verplichting van het Waterfront vallen kunnen pas gerealiseerd worden als er middelen beschikbaar komen. Deze gebieden zijn aangemeld voor het Natuurgebiedsplan.

10. Diversen.

De tekst inzake het verwijderen van de vegetatie Hierdense Beek is niet juist en gaat uit het bestemmingsplan.

De heer Schroder vraagt aandacht voor de relatie tussen licht en verstoring van vogels. De heer Oosterkamp geeft aan dat de invulling van de groenzone rond Lorentzhaven een rol kan spelen. Bureau Waardenburg zal gevraagd worden hier naar te kijken.

Hoe verder.

De heer Schroder geeft aan dat de echte pijnpunten 1, 2 en 4 zijn. De gemeente / Bureau Waardenburg zal serieus in moeten gaan op de reactie van de VBW/KNNV. Wat betreft de overige punten zijn er mogelijkheden om elkaar te vinden. De verenigingen zijn zeker voorstander van het Waterfront, maar behouden zich het recht voor om op basis van de commentaarnota en het resultaat ervan dat leidt tot het ontwerp bestemmingsplan hun standpunt te bepalen. Wijkt het plan af van de wettelijke normen, dan zal men genoodzaakt zijn bezwaar te maken.

Indien de gemeente gereed is met de behandeling van de zienswijze van de verenigingen zal zij – indien nodig – opnieuw overleg plegen.

De heer Oosterkamp schetst tenslotte de West-ontsluiting en geeft aan dat naar verwachting het ontwerp bestemmingsplan eind augustus ter visie zal worden gelegd.

De heer Pijning sluit de bijeenkomst af.

Bijlage 3

Overleg ex artikel 10 Bro

Ter voldoening aan het bepaalde in artikel 10 van het Besluit op de ruimtelijke ordening (Bro) 1985 is het voorontwerp bestemmingsplan Waterfront-Noord op 3 maart 2005 toegezonden aan de volgende instanties:

1. Gedeputeerde Staten van Gelderland;
2. VROM-Inspectie;
3. Ministerie van Verkeer en Waterstaat, dienst IJsselmeerpolders;
4. Ministerie van Economische Zaken, regio Oost;
5. Ministerie van LNV, Regio Oost
6. Provincie Flevoland;
7. Waterschap Veluwe;
8. Rijksdienst voor de Monumentenzorg;
9. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek;
10. Gemeente Nunspeet;
11. Gemeente Ermelo;
12. Gemeente Zeewolde;
13. Gemeente Dronten;
14. Brandweer Harderwijk;
15. Kamer van Koophandel Veluwe en Twente;
16. N.V. Nederlandse Gasunie;
17. ProRail;
18. KPN;
19. BBA Veluwe;
20. NS Commercie;
21. Vitens;
22. LTO afdeling Randmeerkust;
23. Vrouwen Advies Commissie
24. Bond Heemschut;
25. Monumentencommissie Harderwijk.

De onder 4., 10., 11., 16., 17., 19., 20. en 25. genoemde instanties hebben te kennen gegeven dat het plan hen geen aanleiding geeft tot het maken van opmerkingen. De instantie onder 5. heeft aangegeven dat haar commentaar wordt verwoord door de instantie onder 2.

De brieven van de overige respondenten zijn hierna puntsgewijs samengevat weergegeven. Het gemeentelijk commentaar is direct daarna cursief afgedrukt.

VROM-Inspectie

Reactie:

1. Een compliment wordt uitgesproken voor het bestemmingsplan. De uitwerking van het maatschappelijk belang en de gevolgen voor de waterhuishouding en de natuur zijn helder weergegeven.
2. Een formele regeling van de wijze waarop de compensatie van natuur en water worden gecompenseerd wordt gemist.
3. In het bestemmingsplan is de toetsing van de daggemiddelde concentratie voor fijn stof en die van de uurgemiddelde concentratie voor stikstofdioxiden niet helder weergegeven. Aldus is niet uitgesloten dat het bestemmingsplan in strijd is met het Besluit Luchtkwaliteit.
4. Ten aanzien van het Overloopterrein wordt de vermelding gemist dat bij de realisatie van Waterfront-Zuid de vrijkomende grondstromen ten behoeve van de aanleg van het terrein gebruikt zullen worden.

Commentaar gemeente:

1. *Opmerking wordt in dank aangenomen.*
2. *Ten aanzien van het verlies aan waterbergend vermogen is inderdaad sprake van een compensatieplicht. In het kader van de Watertoets is met de waterbeheerders afgesproken dat ten aanzien van de realisering van de watercompensatie nadere bestuurlijke afspraken zullen worden gemaakt. De gedachten gaan daarbij uit naar een bestuurlijke overeenkomst. De gemeente zal hiertoe op korte termijn het initiatief nemen. Het bestemmingsplan dient zich te beperken tot de ruimtelijke aspecten van de waterberging. In dat licht is nagelaten om deze flankerende regeling met zo veel woorden aan te kondigen in de toelichting.*
3. *Het onderwerp luchtkwaliteit is sterk in beweging. In juridisch opzicht kan nog niet gesproken worden van een uitgekristalliseerde wetgeving. De jongste stand van zaken is dat de Staatssecretaris van VROM voornemens is om eind juli 2005 het bestaande Besluit Luchtkwaliteit in te trekken onder gelijktijdige invoering van een nieuw en gelijklopend besluit. De gemeente volgt de ontwikkelingen op de voet. Ten tijde van de tervisielegging van het ontwerp zal zij zich, met inachtneming van de dan geldende regelgeving, uitlaten over de mate waarin het bestemmingsplan toelaatbaar is uit hoofde van het aspect luchtkwaliteit.*
4. *In paragraaf 10.7 zal worden verwoord dat het Overloopterrein wordt ingezet in het kader van de herbestemming van grondstromen afkomstig uit Waterfront-Zuid.*

■

Gedeputeerde Staten van Gelderland

Reactie:

1. Instemming wordt uitgesproken met de ontwikkeling van het bedrijventerrein en de overige ontwikkelingen in het plan. Tegen het licht van het nieuwe Streekplan worden nieuwe uitbreidingen via de zoekzone-systematiek planologisch afgewogen. Als overgangsbeleid geldt dat bestaande projecten, waartoe ook het bestemmingsplan Waterfront-Noord is te rekenen, doorgang kunnen vinden. Niettemin adviseren de diensten om het Waterfront een plaats te geven in de zoekzones.
2. Een onderbouwing met betrekking tot het aspect luchtkwaliteit wordt gemist. Geadviseerd wordt hiernaar onderzoek te verrichten. Bevestigd wordt overigens dat van de gemeente is begrepen dat het onderzoek inmiddels in gang is gezet.
3. Advies om aan de ontwerpversie van het bestemmingsplan een strategische milieubeoordeling toe te voegen.
4. De economische uitvoerbaarheid is vooralsnog voldoende aangetoond.
5. Het plan kan geen basis vormen voor het verlenen van vrijstelling op grond van artikel 19 lid 2 WRO.

Commentaar gemeente:

1. *Van de opmerking om het Waterfront een plaats te geven in de zoekzones van het Streekplan wordt goede nota genomen. De gemeente zal het nodige ondernemen om het Waterfront in dat kader de nodige planologische status te geven.*
2. *Zie de beantwoording bij de VROM-Inspectie, onderdeel 3.*
3. *De gemeente zal het bestemmingsplan voorzien van een strategische milieubeoordeling.*
4. *De opmerking wordt voor kennisgeving aangenomen.*
5. *De opmerking wordt voor kennisgeving aangenomen.*

Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Reactie:

1. Een compliment wordt uitgesproken voor de wijze waarop de gemeente invulling heeft gegeven aan het gehele proces en voor het uiteindelijke resultaat: het voorontwerp Bestemmingsplan Waterfront-Noord.
2. De omschrijving van de concept beleidslijn buitendijkse ontwikkelingen IJsselmeergebied is niet correct. Voor een juiste omschrijving verwijst men naar de Nota Ruimte, waarbij tevens opgemerkt wordt dat het ministerie van Verkeer en Waterstaat deze beleidslijn opstelt en niet specifiek Rijkswaterstaat;

-
3. Men verzoekt expliciet in het bestemmingsplan te vermelden dat de gemeente Harderwijk, in het proces van de watertoets, de keuze maakt om rekening te houden met een peilstijging van 0,30 m (tot 2050) en andere (technische of ruimtelijke) oplossingen zoekt, om een eventuele verdere stijging van de meerpeilen het hoofd te kunnen bieden;
 4. In het plan wordt aangegeven dat Rijkswaterstaat een modellenstudie zal uitvoeren voor de aan te houden aanleghoogte. Dit is niet correct. Rijkswaterstaat heeft aangeboden om de gemeente hierbij te ondersteunen, maar het initiatief ligt bij de gemeente;
 5. Het is correct dat Rijkswaterstaat heeft ingebracht dat het verlies aan waterbergend vermogen gecompenseerd dient te worden, maar deze voorwaarde is ook opgenomen in de Nota Ruimte;
 6. Op pagina 84 kan de zin: 'Het gaat hierbij om de (piek)afvoermogelijkheden van water in tijden van extreme wateroverlast, in relatie tot het verlies aan waterbergend vermogen', verwijderd worden omdat deze niet juist is;
 7. In de paragraaf over watercompensatie wordt aangegeven dat binnen het bestemmingsplan wordt uitgegaan van een te realiseren waterbergend vermogen van ca. 242.000 m³, dit ter compensatie van de uitbreiding van de Lorentzhaven. Echter, het bestemmingsplan maakt ook de aanleg van het Overloopterrein mogelijk. De compensatie daarvan vindt echter plaats in het kader van Waterfront-Zuid. Dit is akkoord, maar de argumentatie voor deze keuze zou in het bestemmingsplan moeten worden neergelegd. Voorts het voorstel om met betrekking tot de op te stellen bestuursovereenkomst spoedig contact op te nemen met de waterbeheerders.
 8. Men vraagt zich af wat bedoeld wordt op pagina 129 met 'Ook hier zullen de waterpeilen variëren';
 9. Men gaat er vanuit dat, in het vervolgproces, de ontwikkelingen rondom de ontsluiting over de weg van de uitbreiding van de Lorentzhaven, worden meegenomen, conform de hierover gehouden overleggen.

Commentaar gemeente:

1. *Opmerking wordt in dank aanvaard.*
 2. *Voor een correcte omschrijving in de ontwerpversie van het bestemmingsplan wordt zorggedragen.*
 3. *Van de opmerking zal bij de opmaak van de ontwerpversie goede nota worden genomen.*
 4. *Opmerking wordt voor kennisgeving aangenomen. De toelichting zal op dit punt worden verduidelijkt.*
 5. *Opmerking wordt voor kennisgeving aangenomen. De toelichting zal op dit punt worden verduidelijkt.*
-

-
6. *Van de opmerking zal bij de opmaak van de ontwerpversie goede nota worden genomen.*
 7. *Van de opmerking zal bij de opmaak van de ontwerpversie goede nota worden genomen. Omtrent de bestuursovereenkomst is de gemeente zich bewust van het feit dat het initiatief bij haar ligt.*
 8. *De gewraakte zin is ten onrechte in de tekst van de toelichting opgenomen. In de ontwerpversie zal zij worden verwijderd.*
 9. *Rijkswaterstaat was vertegenwoordigd bij de presentatie van de ontsluiting van het westelijke deel van de uitbreiding Lorentzhaven. Na verwerking van het commentaar op de schetsontwerpversie is het aangepaste schetsontwerp in de inspraak gebracht. De aanpassing doet recht aan het commentaar dat de ontsluiting de rust en luwte voor de watervogels van de nabijgelegen eilandwerken van de Natte As niet negatief mag beïnvloeden.*

Provincie Flevoland

Reactie:

1. Ten aanzien van het aspect natuurbescherming wordt opgemerkt dat de regelgeving formeel vereist dat bij negatieve effecten op soorten waarvoor een speciale beschermingszone is begreind, een passende beoordeling moet worden opgesteld. Dit om vast te stellen of de negatieve effecten kunnen resulteren in negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen. De gevolgen van andere plannen, in en om dezelfde beschermingszone, dienen hierbij betrokken te worden. Dit ontbreekt echter in het voorliggende plan.
2. Ten aanzien van het aspect luchtkwaliteit wordt opgemerkt dat het plan geen uitsluitsel geeft over de vraag of met de uitvoering van het plan de grenswaarden niet worden overschreden.

Commentaar gemeente:

1. *De gevolgen van andere plannen zijn geschetst in het kader van het IIVR. Ook het Waterfront is daarin meegenomen. Uit het IIVR rapport is gebleken dat alle maatregelen – dus inclusief het Waterfront – plaats kunnen vinden. Het IIVR rapport is betrokken bij de Natuurtoets van het bestemmingsplan Waterfront-Noord. Aan het proces rond de Natuurtoets is deelgenomen door de Programmamanager Veluwerandmeren (IIVR) van Rijkswaterstaat, dienst IJsselmeerpolders.*
2. *Zie het commentaar bij de VROM-Inspectie.*

Waterschap Veluwe

Reactie:

1. Waardering wordt uitgesproken over de goede samenwerking in het kader van de watertoets.
2. Verzocht wordt om een duidelijk terminologisch onderscheid te maken tussen regionale waterberging en de watercompensatielocaties.
3. Verzocht wordt om op de hoogte gehouden te worden van de bestuurlijke overeenkomst inzake de watercompensatie.
4. Bevestigd wordt dat het Waterschap door de gemeente geïnformeerd is over de wijze waarop de uitbreiding Lorentzhaven ontsloten zal worden. De definitieve plannen ziet men graag tegemoet.

Commentaar gemeente:

1. *De opmerking wordt in dank aanvaard.*
2. *Van de opmerking wordt goede nota genomen. De ontwerpversie van het plan zal waar nodig worden gecorrigeerd.*
3. *Zie het commentaar bij de VROM-Inspectie.*
4. *Het Waterschap zal zowel binnen als buiten het kader van de procedure voor het bestemmingsplan, actief bij de planvorming worden betrokken..*

Rijksdienst voor de Monumentenzorg

Reactie:

1. Het bestemmingsplan raakt niet direct aan de belangen die de Rijksdienst heeft te behartigen.
2. Tegen enige verdieping van de Stille Wei in het kader van watercompensatie bestaat geen bezwaar. Wel het verzoek om te zijner tijd bij de uitwerking van Waterfront –Zuid te worden betrokken.

Commentaar gemeente:

1. *De opmerking wordt voor kennisgeving aangenomen.*
2. *De RDMZ behoort tot de kring van overheidsinstanties die de gemeente bij de ontwikkelingen in Waterfront-Zuid zal betrekken.*

Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek

Reactie:

De voorschriften spreken over het behoud van archeologische waarden in gebieden die als zodanig zijn aangewezen, maar op de plankaart staan deze gebieden niet. Voorgesteld wordt de

■
archeologische paragraaf te actualiseren ten aanzien van de Mheenlanden. Geef indien onderzoek dit uitwijst de gronden die archeologisch waardevol zijn aan op de kaart.

Commentaar gemeente:

Aanvankelijk waren de archeologisch waardevolle gebieden bij de monding van de Hierdensche Beek nog opgenomen als waterbergingslocatie. Naderhand is gebleken dat dit gebied voor waterberging ongeschikt is, aangezien het te hoog gelegen is. Het wordt dus niet afgegraven. Om die reden is het uit het bestemmingsplan gehouden. De voorschriften maken derhalve ten onrechte nog melding van archeologische waarden. In de ontwerpversie zal deze verwijzing geschrapt worden.

Gemeente Zeewolde

Reactie:

Afgevraagd wordt of de zonegrens industrielawaai van het industrieterrein is aangepast. Met het oog daarop wordt het verzoek gedaan om de bewoners van Harderhaven bij het planproces te betrekken.

Commentaar gemeente:

De zonegrens is niet aangepast. Zij is weliswaar opgenomen op de plankaart, maar louter als een niet in het plan verklaarde aanduiding. De legenda maakt dat duidelijk. De zone maakt in juridische zin derhalve geen deel uit van dit bestemmingsplan. Gelet hierop bestaat er geen aanleiding om de bewoners van Harderhaven in het bijzonder bij het planproces te betrekken.

Gemeente Dronten

Reactie:

De zonegrens loopt gedeeltelijk over het grondgebied van de gemeente Dronten, met name over het kampeerterrein De Kluut. Derhalve wordt verzocht om rekening te houden met de toepasselijke milieuzonering.

Commentaar gemeente:

Zie het commentaar bij de gemeente Zeewolde. In ruimtelijk-juridische zin verandert er niets aan de geluidssituatie van het kampeerterrein De Kluut. Ook in de huidige situatie bevindt het terrein zich reeds binnen de zonegrens van Lorentz. Voor de overige aspecten als geur, stof en gevaar geldt dat de minimaal aan te houden afstand tot een voor deze aspecten gevoelige functie op grond van de Staat van bedrijven 300 m bedraagt. De kleinste afstand tussen de grens van de

■
uitbreiding Lorentzhaven en De Kluut bedraagt meer dan de genoemde 300 m. Aan de gestelde afstandseisen wordt derhalve ruimschoots voldaan.

Brandweer Harderwijk

Reactie:

1. Gewag wordt gemaakt van het feit dat 'plankaart 1' ontbreekt. Beoordeling van het plangebied op bereikbaarheid en veiligheid is daardoor niet goed mogelijk.
2. Het aspect veiligheid is onderbelicht. Met name wordt een integrale veiligheidsparagraaf gemist.
3. Het bestemmingsplan gaat niet in op de bebouwing langs de kade aan de zijde van het water. Evenmin omschrijft het plan de bebouwingsmogelijkheden in de nabijheid van de hoogspanningsleiding.
4. Het snelheidsregime voor het tracé van de Newtonweg ten noordoosten van de N302 ligt niet op 80 km/u maar op 60 km/u.
5. Rekening dient gehouden te worden met domino-effecten op het bedrijventerrein.
6. Aangedrongen wordt op een locatie waar de brandweer een boot te water kan laten.

Commentaar gemeente:

1. *De opmerking moet op een abuis berusten. De plankaart is – ingebonden en wel – opgenomen in het bestemmingsplanboekje, direct na de voorschriften.*
2. *In het kader van artikel 9 Bro heeft een toetsing plaatsgevonden aan het Besluit externe veiligheid inrichtingen. Gebleken is dat de voorgenomen ontwikkelingen op de uitbreiding Lorentzhaven aan de criteria uit meergenoemd besluit voldoen. In de toelichting van het voorontwerp wordt in paragraaf 9.6 ingegaan op het aspect van de externe veiligheid.*
3. *Het is juist dat het bestemmingsplan niet expliciet ingaat op de bebouwing langs de kade aan de zijde van het water. Het gaat hier om een aspect dat nog geen definitieve regeling krijgt in het (globale) bestemmingsplan Waterfront-Noord. Het uitwerkingsplan zal daar wel in voorzien. De brandweer zal in het kader van de vaststelling van dat plan opnieuw worden geconsulteerd. De opmerking dat het plan de bebouwingsmogelijkheden in de nabijheid van de hoogspanningsleiding niet normeert is onjuist. Verwezen wordt naar de uitwerkingsregels behorend bij de bestemming 'Bedrijventerrein (uit te werken)', alwaar de maximale bebouwingshoogte over een strook van 17,5 m ter weerszijden van de hoogspanningslijn is beperkt tot 16,5 m. Zulks naar aanleiding van overleg met de leidingbeheerder.*

-
4. *De opmerking is juist. De ontwerpversie van het plan zal hierop worden aangepast.*
 5. *Zie het commentaar onder 2. De domino-effecten zijn meegenomen in het kader van de toetsing aan het Besluit externe veiligheid inrichtingen.*
 6. *Het verzoek wordt voornamelijk voor kennisgeving aangenomen. Te zijner tijd, bij de vaststelling van het uitwerkingsplan, zal medewerking aan het verzoek worden verleend.*

Kamer van Koophandel Veluwe en Twente

Reactie:

1. Waardering wordt uitgesproken voor de constructieve wijze waarop het bestemmingsplan tot stand is gekomen. Het plan is een stimulans voor de economische ontwikkeling van Harderwijk en haar omgeving.
2. Zorg wordt uitgesproken ten aanzien van de vestiging van watersportgebonden bedrijvigheid op de uitbreiding Lorentzhaven. Uitgangspunt van beleid is dat het industrieterrein Lorentz gevrijwaard blijft van detailhandelsactiviteiten. Dit uitgangspunt wordt ten onrechte verlaten. Voorts nemen de watersportgebonden bedrijven, in hun hoedanigheid van AMvB-bedrijven, geluidsruimte in van de grote lawaaimakers op Lorentz. Dit is niet efficiënt.
3. De bedrijfsactiviteiten van de watersportgebonden bedrijven verdragen zich niet goed met de omliggende stof- en geuremitterende bedrijven. Extra milieueisen voor deze bedrijven zijn het mogelijke gevolg.
4. Door het toelaten van leisure-activiteiten zal de verkeersdruk toenemen en de bereikbaarheid van de industriële bedrijven verslechteren.
5. In ernstige overweging wordt meegegeven om de bestemming bedrijventerrein in het plan voor te behouden voor industriële doeleinden en de watersportgebonden bedrijven een plek te geven in het te herstructureren gebied van het industrieterrein Haven.

Commentaar gemeente:

1. *De opmerking wordt in dank aanvaard..*
 2. *Het is juist dat het bestemmingsplan voor het westelijke deel van de uitbreiding Lorentzhaven de mogelijkheid opent van detailhandel. Dit is een noodzakelijk gevolg van het feit dat de watersportgebonden bedrijvigheid niet gesplitst kan worden in een industrieel deel en een detailhandelsdeel. Integrale overplaatsing van de bestaande bedrijfsvoeringen naar de uitbreiding Lorentzhaven is het enige alternatief. Dientengevolge is voor de*
-

gemeente het uitgangspunt dat de te verplaatsen bedrijven in staat moeten worden gesteld om ten minste hun huidige bedrijfsactiviteiten onverkort te kunnen blijven uitoefenen. Dit betekent dat zij de strikt aan hun bedrijfsactiviteiten gebonden vormen van detailhandel mogen blijven uitoefenen. Niet meer en niet minder. De gemeente neemt aldus geen afstand van haar beleid inzake detailhandel op Lorentz. Detailhandel als zelfstandige functie op het gezoneerde bedrijventerrein Lorentz en de uitbreiding Lorentzhaven is niet toegestaan. Hieraan wordt nog toegevoegd dat de watersportgebonden detailhandel niet te vergelijken is met de detailhandel in de Harderwijker binnenstad. Zij wordt in het bestemmingsplan immers juridisch gekoppeld aan de aard van de bedrijfsvoering. Bovendien moet zij ondergeschikt zijn aan de kernactiviteiten van het desbetreffende bedrijf. Over de geluidsruimte die de AmvB bedrijven innemen merkt de gemeente op dat hiervan geen grote negatieve effecten behoeven te worden verwacht. Aan deze bedrijven kunnen in het kader van de milieuregelgeving immers nadere eisen worden opgelegd ter beteugeling van hun 'geluidsclaims'. Voorts is de bedrijvenlijst van Lorentz geactualiseerd tegen de situatie van 1 februari 2005. Deze gegevens zijn door het ISV (zonebeheerder) doorberekend op hun consequenties voor de geluidscontour. Uit de resultaten kan de conclusie worden getrokken dat er binnen de geluidscontour van Lorentz voldoende geluidsruimte is voor de verplaatsing van de bedrijven vanuit Haven naar de uitbreiding Lorentzhaven. De staat van bedrijfsactiviteiten in het bestemmingsplan normeert de geluidsproductie van de nieuwe bedrijven, zodat overschrijding van de zone wordt voorkomen. De vestiging van nieuwe bedrijven maakt juist gebruik van de geluidsruimte die er nog ligt aan de oost- en noordzijde van het bedrijventerrein

3. Detailhandel en – in dit geval – de meer ambachtelijke bedrijvigheid hebben ten opzichte van de gevestigde bedrijven op Lorentz niet dezelfde mate van gevoeligheid als bijvoorbeeld wonen. Illustratief in dat kader is dat in de huidige situatie op het industrieterrein Haven ook detailhandelsbedrijven gevestigd zijn in de directe nabijheid van grootschalige productiebedrijven en dat dit niet tot overlast of beperkingen over en weer heeft geleid. De gemeente ziet niet in hoe de komst van de watersportgerelateerde bedrijven tot zwaardere milieueisen uit hoofde van de Wet Milieubeheer kan leiden voor de zittende bedrijven. De reactie is op dat punt niet specifiek.
4. Ten onrechte wordt aangenomen dat de uitbreiding van Lorentzhaven een leisure-bestemming zal krijgen. Dan de verkeersafwikkeling. Gemeentelijk onderzoek heeft uitgewezen dat de uitbreiding van het bedrijventerrein en de komst van het

■
regionaal overslagcentrum (ROC) geen grootschalige gevolgen heeft voor de verkeerafwikkeling op het lokale en regionale wegennet. Daarbij speelt een rol dat de watersportgebonden bedrijvenlocatie ontsloten wordt via een aan te leggen weg die aansluiting krijgt op de Marie Curiestraat. Dit voorkomt een vermenging van verkeersstromen. Niettemin wordt onderkend dat de capaciteit van de N302 momenteel te beperkt is. De provincie heeft in haar hoedanigheid van wegbeheerder momenteel de verbreding van deze weg in voorbereiding. Diverse varianten worden onderzocht op haalbaarheid en nuttig rendement. De planologische procedure voor de wegverbreding zal in het najaar van 2005 worden opgestart.

5. *De uitgangspunten van het Waterfront zijn vastgelegd in het Structuurplan Waterfront. De raad heeft het structuurplan in oktober 2004 vastgesteld. Afwijking van het daarin vervatte programma is thans niet meer aan de orde.*

KPN

Reactie:

Verzoek om de straalverbindingsspaden van KPN vrij te houden van hoge objecten.

Commentaar gemeente:

De opmerking wordt voor kennisgeving aangenomen. Er bevindt zich een straalverbindingsspad aan de oost- en zuidzijde van Harderwijk. Deze is buiten het plangebied gelegen.

Vitens

Reactie:

Gewezen wordt op het feit dat er bij de uitbreiding van Lorentzhaven rekening moet worden gehouden met de daar aanwezige drinkwaterleidingen. Verder wordt verzocht de stroken grond waarin drinkwaterleidingen zijn gelegen ook als zodanig te bestemmen.

Commentaar gemeente:

De ligging van de drinkwaterleidingen is bij de gemeente bekend. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden zal rekening worden gehouden met de drinkwaterleidingen en in overleg worden getreden met de verantwoordelijke nutsbedrijven.

■

LTO, afdeling Randmeerkust

Reactie:

1. De ontwikkelingen in de Mheenlanden baren zorgen. De angst bestaat dat het gebied in de toekomst wordt afgesloten. Gepleit wordt voor het vastleggen van de toegankelijkheid van het zogenaamde 'boerenstrandje'.
2. De toegestane bouwhoogte en de te bebouwen oppervlakte van de watersportrecreatie past niet in dit gebied. Ook de aanwezigheid van een kantine waarin feesten kunnen worden gehouden, past niet in een natuurgebied en is in strijd met de Vogel- en Habitatrichtlijn. Verzocht wordt het bestaande haventje in te passen in het bestemmingsplan en verder geen bebouwing toe te staan richting het open gebied.
3. een aantal grondeigenaren in de Mheenlanden heeft vernomen dat er in het gebied wijzigingen worden doorgevoerd. Waar dit de gebruiksmogelijkheden van de grond negatief beïnvloedt kan de LTO er niet mee instemmen.

Commentaar gemeente:

1. *De Mheenlanden vallen binnen de bestemming Waterberging en natuurontwikkeling. De gronden binnen deze bestemming zijn mede bedoeld voor verkeer, in die zin dat de bestaande wegen en voet- en fietspaden tot de bestemming behoren. Dit betekent dat het bestemmingsplan als zodanig de toegang tot het boerenstrandje niet belemmert.*
2. *De maatvoering van de bebouwing is afgestemd op de wensen en belangen van de toekomstige gebruikers van de locatie, de kleine watersporters. Gestreefd wordt naar een compacte bebouwing ter plaatse. Verder wordt aan het ontwerp de eis van een goede landschappelijke en ecologische inpassing opgelegd. Met betrekking tot de effecten op de aanwezige natuurwaarden heeft de Natuurtoets uitgewezen dat de verstoringen zich met name voordoen op het Veluwemeer. Echter, per saldo nemen de verstoringen niet toe, aangezien de verenigingen ook in de bestaande situatie al gebruik maken van het Veluwemeer voor hun activiteiten. De vrees voor feesten is ongegrond. Uitsluitend activiteiten die rechtstreeks tot de verenigingen zijn te herleiden zijn toegestaan.*
3. *De gemeente begrijpt de opmerking aldus dat men het huidige agrarische gebruik van de grond voort wenst te kunnen zetten. Het bestemmingsplan bevat de bestemming 'Waterberging en natuur'. De tot die bestemming behorende gronden worden deels ingericht voor waterberging. Voor de gronden waarbij dat het geval is, kan van bedrijfsmatig agrarisch gebruik geen sprake*

■
meer zijn. De desbetreffende grondeigenaren zullen worden benaderd teneinde tot verwerving van hun gronden over te gaan.

Vrouwen Advies Commissie

Reactie:

De VAC vraagt aandacht voor een groot aantal zaken. Het merendeel van de gemaakte opmerkingen betreft ontwikkelingen of vragen die geen directe relatie onderhouden met het plan. Voor de opmerkingen waarbij dat wel het geval is gaat het met name om de ecologische gevolgen van de in het plan aangehaalde ontwikkelingen en andere milieukundige aspecten.

Commentaar gemeente:

Van de reactie wordt ambtelijk goede nota genomen. De kern van het bestemmingsplan Waterfront-Noord is gelegen in de ecologische en milieukundige verantwoording van de in het plan voorziene ontwikkelingen. Om deze reden zijn de beleidskaders uitvoerig beschreven en wordt ruim aandacht in het plan besteed aan de maatschappelijke verantwoording, de waterparagraaf, de natuurparagraaf en de milieuparagraaf. In deze planonderdelen worden de antwoorden op de vragen van de VAC gegeven, dan wel wordt de richting aangegeven waarin de oplossing is of wordt gezocht.

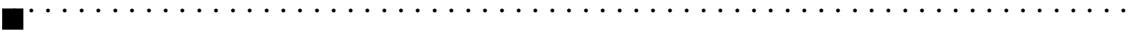
Provinciale Commissie van Bond Heemschut

Reactie:

Met de uitgangspunten van het plan kan worden ingestemd. Wel wordt afgevraagd of de aangegeven van maximale bouwhoogte van 7,5 meter voor gebouwen bij de kleine jachthaven niet te hoog is ten opzichte van de aangrenzende karakteristieke landschappelijke openheid.

Commentaar gemeente:

Zie bijonderdeel2. van het commentaar op de LTO, afdeling Randmeerkust.

Bijlage 4

Commentaar op de zienswijzen ten aanzien van het ontwerpbestemmingsplan Waterfront-Noord

A Het ontwerpbestemmingsplan

Het bestemmingsplan Waterfront-Noord komt tegemoet aan de voorwaarden voor de realisatie van Waterfront-Zuid. Het plan creëert ruimte voor parkeren, bedrijvigheid, waterberging en natuurontwikkeling ter wille van de herstructurering van het bedrijventerrein Haven en de Boulevard. Het is van belang om de samenhang tussen beide plangebieden goed in het oog te houden. In het hoofdstuk 'Doelstellingen en ontwikkelingen' van de Toelichting op het bestemmingsplan, wordt uiteengezet welke doelen de gemeente nastreeft met het Waterfront als geheel. Vervolgens wordt beschreven in hoeverre deze doelen vertaald worden naar maatregelen in onder meer het bestemmingsplan Waterfront-Noord. Het gaat dan om:

- a. het creëren van nieuwe op- en afritten van en naar de N302 ter verbetering van de doorstroming;
- b. het aanleggen van een overloopterrein om te voorzien in de parkeerbehoefte op de drukste dagen van het jaar;
- c. de verplaatsing van de verenigingen voor de kleine watersport naar het zogenaamde haventje van Van den Berg;
- d. de uitbreiding van het bedrijventerrein Lorentz met een vergroting van de Lorentzhaven;
- e. het compenseren van het verlies aan waterbergend vermogen en het realiseren van natuurbescherming en -ontwikkeling in de Mheenlanden;
- f. de ontsluiting van het westelijke deel van de uitbreiding Lorentzhaven door de realisering van een ontsluitingsweg ten westen van de rioolwaterzuivering.

B. Ingediende zienswijzen

Van de volgende personen en instellingen is een reactie ontvangen:

Naam	Datum ontvangst	Kenmerk
1. Van Nieuwpoort Beheer B.V. Postbus 120 2800 AC Gouda	24 november 2005	10600
2. Perpetuum Progress International B.V. h.o.d.n. Molecaten Molecaten 1 8051 PN Hattem	25 november 2005	10532
3. Gezamenlijke Natuurbeschermings- werkgroep VBW en KNNV, p/a Mecklenburglaan 9 3843 BN Harderwijk	28 november 2005	10660
4. Driehoek Advocaten namens Watersportcentrum Harderwijk B.V. Postbus 570 8000 AN Zwolle	9 december 2005	11047
5. De heer P.R. Zwaan Kranenburglaan 19 3843 BR Harderwijk	15 december 2005	11273
6. Brouwer & Kuiper Advocaten namens Vereniging Belangengroep Hierden en de heren D. Olofsen en P. Petersen Wethouder Jansenlaan 78 3844 DG Harderwijk	19 december 2005	11321
7. Century Vastgoed Zuiderzeestraatweg 64 3849 AH Hierden	20 december 2005	11392
8. Reukema Blocq & Maneschijn B.V. Postbus 139 3840 AC Harderwijk	21 december 2005	11422

C. Formele vereisten

In het kader van de vaststellingsprocedure heeft het ontwerp van het bestemmingsplan vanaf 7 november 2005 gedurende zes weken voor een ieder ter inzage gelegen op het stadhuis. Bekendmaking hiervan heeft plaatsgevonden op 3 november 2005 in de Staatscourant en Het Kontakt. Tijdens deze termijn kon een ieder schriftelijk of mondeling een zienswijze indienen.

Een zienswijze is tijdig ingediend wanneer zij voor het einde van de termijn van terinzagelegging van het ontwerp-bestemmingsplan is ontvangen. Voor de bepaling van het uiterste tijdstip voor indiening van een zienswijze is de in het algemeen bestuursrecht algemeen aanvaarde zogenaamde verzendtheorie van toepassing. Deze is in artikel 6:19 Awb verwoord: een bezwaar- of beroepsschrift is tijdig

.....

ingediend indien het voor het einde van de termijn is ontvangen of, bij verzending binnen Nederland, indien het voor het einde van de termijn ter post is bezorgd. Verzending per fax is in de jurisprudentie algemeen aanvaard. Om tijdig te zijn ingediend moet de zienswijze blijkens de tijdsaanduiding van de ontvangende faxmachine vóór 24.00 uur op de laatste termijndag binnen zijn.

De termijn liep tot en met 19 december 2005. Alle zienswijzen zijn schriftelijk en binnen de termijn ingediend, met uitzondering van de zienswijzen 9 en 10. Zienswijze 8 is op 20 december 2005 persoonlijk overhandigd en wel om 11.14 uur, waarvoor de gemeente een ontvangstbevestiging heeft opgesteld. Zienswijze 9 is per fax ingediend en wel op 21 december 2005 om 13.57 uur. Gelet op de geconstateerde termijnoverschrijdingen worden de zienswijzen 8 en 9 buiten beschouwing gelaten.

De verplichting voor de gemeenteraad om degenen die hun zienswijze kenbaar hebben gemaakt in de gelegenheid te stellen tot het geven van een nadere mondelinge toelichting is per 1 juli 2005 komen te vervallen. Over het houden van een hoorzitting ten aanzien van zienswijzen op een ontwerp-bestemmingsplan is nu niets meer in de wet geregeld. Dit betekent dat het houden van een hoorzitting facultatief is. Aangezien de ingekomen zienswijzen alle schriftelijk zijn ingediend en dientengevolge omtrent de intenties van de indieners geen onduidelijkheden bestaan, wordt in het kader van deze bestemmingsplanprocedure afgezien van het houden van hoorzittingen.

D. Zienswijzen en commentaar

In deze paragraaf worden de ingekomen zienswijzen naar aard en inhoud weergegeven. Het commentaar waartoe zij aanleiding geven is direct na de desbetreffende reactie opgenomen.

1. Van Nieuwpoort Beheer B.V.

Samenvatting

Tot de bedrijfsvoering van Van Nieuwpoort Betonmortel B.V. op de uitbreiding Lorentzhaven zal mede het op- en overslaan van zand, grind en overige toeslagmaterialen behoren. De bij deze activiteit behorende SBI-code is niet opgenomen in de Staat van bedrijfsactiviteiten van het ontwerp-bestemmingsplan. Reclamante verzoekt om uitbreiding van de Staat van bedrijfsactiviteiten en wel als volgt: 'overslag van zand grind en overige mineralen: SBI 6311.1.3'.

.....

■
Commentaar

Het op- en overslaan van zand, grind en overige toeslagmaterialen behoort tot het normaal te achten productieproces van een betonmortelcentrale. Aanpassing van de bedrijvenlijst is niet nodig, aangezien de laad- en losactiviteiten zijn meegenomen in SBI code 2682. Bovendien is uitbreiding van de bedrijvenlijst, zoals verzocht, ongewenst aangezien het de toevoeging van een geheel nieuwe bedrijfsactiviteit impliceert, te weten: een laad-, los- en overslagbedrijf voor binnenschepen.

2. Perpetuum Progress International B.V. h.o.d.n. Molecaten

Samenvatting onderdeel 2.1

Bezwaar wordt gemaakt tegen het eindverslag inspraak bestemmingsplan Waterfront-Noord. Reclamante is van oordeel dat haar bezwaren daarin niet inhoudelijk en gemotiveerd zijn behandeld. Reclamante verwijst naar haar destijds ingediende inspraakreactie van 13 april 2005 en dringt erop aan dat de gemeente alsnog op haar bezwaren ingaat.

Commentaar

Reclamante's reactie dient te worden aangemerkt als een klacht in het kader van de Inspraak- en participatieverordening en is als zodanig behandeld en afgedaan door de gemeente. Vanwege de gedeeltelijke samenvatting van termijnen, te weten die van het klachtrecht en die van artikel 23 WRO, is de gemeente zorgvuldigheidshalve evenwel van de mogelijkheid uitgegaan dat reclamante tevens heeft bedoeld een zienswijze tegen het ontwerpbestemmingsplan Waterfront-Noord in te dienen. Gezien het vorenstaande beschouwt de gemeente reclamante's brief van 13 april 2005 als de inhoudelijke onderbouwing van haar zienswijze, welke zij in de onderdelen 2 tot en met 4 hierna becommentarieert.

Samenvatting onderdeel 2.2

Bezwaar wordt gemaakt tegen de uitbreiding van het bedrijventerrein. Industrie past, gelet op de aanwezige natuurwaarden en het belang voor de recreatie, niet in het landschap van het Veluwemeer.

Commentaar

Aan het Masterplan en het Structuurplan Waterfront liggen uitvoerige afwegingen van belangen ten grondslag. In hoofdstuk 5 van de toelichting van het bestemmingsplan Waterfront-Noord is vervolgens tegen de achtergrond van het nulalternatief uitgeschreven welk maatschappelijk belang met de voorgenomen ingrepen is gediend en

.....

■
hoe dit belang zich verhoudt tot de overige belangen waaronder milieu, natuur, recreatie en landschap. Uitbreiding van het bedrijventerrein Lorentz, op de wijze als nu voorzien in het bestemmingsplan, is zowel haalbaar als acceptabel beoordeeld.

Samenvatting onderdeel 2.3

De uitbreiding zal negatieve effecten hebben op natuur en recreatie op Flevostrand en De Kluut (beide eigendom van Molecaten). De natuurlijke oever zal niet kunnen voorkomen dat er zichthinder en horizonvervuiling optreedt.

Commentaar

De effecten op natuur en landschap zijn uitvoerig beschreven in de water-, natuur- en milieuparagraaf. Daarmee zijn de gevolgen voor de directe omgeving nauwgezet in beeld gebracht. De aanleg van de uitbreiding Lorentzhaven gaat gepaard met de realisering van een groene zone. Deze zone zal een belangrijke bijdrage leveren aan de landschappelijke inpassing van het bedrijventerrein. De begroeiing zal de bebouwing grotendeels aan het oog onttrekken. Zo beschouwd zal de visuele wijziging ten opzichte van de huidige situatie maar zeer beperkt zijn. Voorts zijn de ontwikkelingen op een zodanige afstand gelegen van het Flevostrand dat daarvan redelijkerwijs geen negatieve effecten kunnen uitgaan. Ten aanzien van De Kluut kan gesteld worden dat met de realisatie van de Natte As juist de natuurlijke waarden ter plaatse worden verhoogd en daarmee ook de recreatieve aantrekkelijkheid van het gebied.

Samenvatting onderdeel 2.4

Het is voor de exploitatie van Flevostrand van belang dat de aanleg- en bouwwerkzaamheden ten behoeve van de uitbreiding Lorentzhaven zodanig gepland worden dat zij geen schade en hinder opleveren.

Commentaar

Het bestemmingsplan strekt zich niet uit tot de feitelijke aanlegwerkzaamheden. Tezijnertijd zal bezien worden in hoeverre het recreatieseizoen ontzien kan worden bij de aanleg van het bedrijventerrein.

Samenvatting onderdeel 2.5

Het bestemmingsplan besteedt ten onrechte geen aandacht aan de toename van geluid- en geurhinder op Flevostrand en De Kluut.

Commentaar

In het bestemmingsplan is via een Staat van bedrijfsactiviteiten gewaarborgd dat de emissie van geluid en geur aan normen is

.....

gebonden. Daardoor wordt overlast in voldoende mate voorkomen. Overigens dient bedacht te worden dat ook onder het bestaande planologische regime de geluids- en geurbelasting op De Kluut hoger dan de voorkeurswaarden mag zijn (nog daargelaten dat de verblijfsrecreatieve functie van De Kluut niet als geurgevoelig kan worden aangemerkt). Ten aanzien van Flevostrand geldt dit evenzeer, waarbij nog moet worden aangetekend dat de afstand tot het plangebied zodanig groot is dat de beweerde hinder geen in aanmerking te nemen factor is.

3. Gezamenlijke Natuurbeschermingswerkgroep VBW en KNNV

Samenvatting onderdeel 3.1

De voorgestelde ingrepen ten behoeve van het bestemmingsplan Waterfront-Noord vinden plaats in Natura 2000-gebieden en wel tot een omvang van circa 10 ha. De ingrepen hebben een negatief effect op kwalificerende vogelaantallen. De gemeente merkt deze ten onrechte aan als niet-significant en laat, eveneens ten onrechte, na een passende beoordeling uit te voeren. De gemeente neemt voorts ten onrechte aan dat geen compensatie nodig is.

Commentaar

Na de terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan heeft de gemeente besloten om de toeristische vaargeul in het Wolderwijd, die aanvankelijk deel uitmaakte van het project, te laten vervallen. Verder heeft de ontwikkeling van de groenzone rondom de uitbreiding Lorentzhaven met natuurvriendelijke oevers en stenige oevers langs de West-ontsluiting en het Overloopterrein, positieve effecten op populaties van moerasvogels, diverse eendensoorten, water- en oevervegetaties en zoogdieren. Die aanpassing en hebben tot gevolg gehad dat de ontwikkeling van het Waterfront nog slechts licht negatieve effecten heeft op populaties van kwalificerende vogelsoorten en op de kuifeend en de tafeleend. Op basis van deze positieve en licht negatieve effecten tezamen is er geen sprake van significante effecten op kwalificerende soorten of habitats in het Natura 2000-gebied Veluwerandmeren. Daarbij dient bedacht te worden dat de ingreep hoofdzakelijk buiten het Natura 2000-gebied plaatsvindt. De instandhoudingsdoelstellingen voor dit gebied komen niet in gevaar omdat de kwaliteit van het leefgebied niet beïnvloed wordt en populaties niet in aantal afnemen als gevolg van de ingreep. De effecten op kwalificerende soorten zijn daarmee zeer beperkt en hebben betrekking op verlies van het leefgebied en kwaliteit voor hooguit enkele individuen. Eén en ander vloeit voort uit het traject van de Natuurtoets dat uitvoerig is verwoord in het 'Basisdocument voor de Natuurtoets', de Natuurparagraaf van de toelichting van het

■
bestemmingsplan Waterfront-Noord alsmede de 'Habitattoets Waterfront Harderwijk' van 8 augustus 2006, welke documenten de gemeente in het commentaar op deze zienswijze betreft als te zijn ingelast.

Onder deze omstandigheden is een passende beoordeling niet nodig, zulks nog daargelaten het feit dat de zorgvuldigheid waarmee het traject van de Natuurtoets is doorlopen en de uitvoerige studies die in dat kader zijn verricht in feite gelijk staat aan een passende beoordeling als bedoeld in de NB-wet '98. De hiervoor genoemde, als objectieve gegevens te kwalificeren, documenten sluiten het risico uit dat het project, op zichzelf en impliciet in combinatie met andere plannen of projecten, significante gevolgen heeft. Voorts onderzoek de gemeente Harderwijk de mogelijkheden van de ontwikkeling van een rustgebied voor watervogels in de omgeving van het plangebied. Dit gebied zal ook betekenis kunnen hebben voor kwalificerende watervogels.

Samenvatting onderdeel 3.2

Jurisprudentie wijst uit dat ieder verlies van habitat als significant beoordeeld dient te worden.

Commentaar

De opvatting dat ieder verlies aan habitat als een significant effect moet worden aangemerkt vindt geen steun in de jurisprudentie. In zijn uitspraak van 22 december 2004, zaakno. 200000690/1-A en 200101670/1 (kokkelvisserij) gaat de Raad van State expliciet in op de vraag aan de hand van welke criteria moet worden beoordeeld of een plan of project in de zin van artikel 6, derde lid van de Habitatrichtlijn, afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor zo'n gebied. Voor het antwoord volgt de Raad van State de prejudiciële opvatting van het Europese Hof. Die luidt als volgt:

'Op grond van artikel 6, lid 3, eerste volzin, van richtlijn 92/43 moet een plan of project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een gebied, wanneer het de instandhoudingsdoelstellingen daarvan in gevaar dreigt te brengen, worden beschouwd als een plan of project dat significante gevolgen kan hebben voor het betrokken gebied. Dit moet met name worden beoordeeld in het licht van de specifieke milieukeurmerken en omstandigheden van het gebied waarop het plan of project betrekking heeft'.

Hieruit blijkt dat niet ieder verlies aan habitat onmiddellijk als significant moet worden aangemerkt. Dat oordeel hangt af van de

.....

■
specifieke milieukeurmerken en omstandigheden van het gebied waarop het plan of project betrekking heeft, afgezet tegen de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied.

Ten aanzien van de Natura 2000-gebieden in Nederland zijn die instandhoudingsdoelstellingen nog slechts in concept vastgesteld. Deze concept instandhoudingsdoelstellingen gaan door voor de 'best beschikbare kennis' bij de toetsing aan de NBwet '98. De daarin opgenomen verwijzing naar 'behoud (of uitbreiding) omvang en kwaliteit leefgebied' houdt in dat beoordeeld dient te worden in hoeverre een feitelijk verlies aan areaal gelijk staat aan een kwalitatief verlies aan areaal.

Niet elk deel van het begrensde areaal draagt immers bij aan de kwaliteit van het leefgebied van de kwalificerende soort.

Toegepast op het Waterfront betekent dit dat de afname van open water, niet zijnde foerageergebied, door de aanleg van het Overloopterrein geen groot kwalitatief verlies aan leefgebied voor de kwalificerende soorten oplevert. Voor de verschuiving van de verstoringszone als gevolg van de aanleg van de uitbreiding Lorentzhaven geldt dit gelijk. Zo beschouwd brengt het Waterfront inderdaad een gering (minder dan 10 ha) verlies aan habitat met zich mee, doch dit is vanwege de geringe kwaliteit die juist dit deel van het gebied heeft voor de kwalificerende soorten én door de positieve effecten die de herinrichting van de oevers tot gevolg heeft, als niet significant te beschouwen.

Samenvatting onderdeel 3.3

In het bestemmingsplan wordt impliciet aangenomen dat verstoring zonder compensatie is toegestaan zolang de voedselbeschikbaarheid niet in het geding is. Die aanname is niet correct.

Commentaar

De zienswijze bevat ten aanzien van deze opmerking geen onderbouwing. Er wordt in gesteld dat elke vorm van verstoring opgeheven dient te worden door middel van compensatie. Die opvatting is niet juist. Met verwijzing naar de in onderdeel 3.2 aangehaalde uitspraak zij erop gewezen dat enige vorm van verstoring is toegestaan, mits tevoren de zekerheid is verkregen dat de activiteit die als de bron van de verstoring geldt, geen schadelijke gevolgen heeft voor de natuurlijke kenmerken van het betrokken gebied. Dit is het geval wanneer er wetenschappelijk gezien redelijkerwijs geen twijfel bestaat dat er geen schadelijke gevolgen zullen zijn. Ten aanzien van het Waterfront heeft het proces van de Natuurtoets (zie het commentaar in onderdeel 3.1 hiervoor) uitgewezen dat het project, tegen de achtergrond van de instandhoudingsdoelstellingen, geen schadelijke gevolgen heeft.

Compensatie in de zin van artikel 6 lid 4 Habitatrichtlijn is daardoor niet verplicht.

Samenvatting onderdeel 3.4

Het plangebied van Waterfront-Noord kan voor de kwalificerende soorten niet als voedselloos worden aangemerkt.

Commentaar

Deze constatering is correct. Overigens wordt in het bestemmingsplan Waterfront-Noord niet beweerd dat het plangebied geen voedselbron is voor kwalificerende vogelsoorten. In onderdeel 3.1 is echter uiteengezet dat in het kader van de Natuurtoets wetenschappelijk is onderbouwd dat het project geen relevante schadelijke gevolgen heeft voor de ter plaatse foeragerende vogelsoorten.

Samenvatting onderdeel 3.5

Vanuit de instandhoudingsdoelstelling zijn er redenen om ook naar het verlies van potentieel geschikt oppervlak voor waterplanten te kijken.

Commentaar

Dit is in beginsel juist. Echter, nu de behoudsdoelstelling van het gebied niet in gevaar komt en dus de instandhoudingsdoelstelling niet wordt bedreigd, is er geen aanleiding om potentieel geschikte oppervlakten bij de weging te betrekken. Uitsluitend indien habitats een zekere locatiedynamiek hebben moet de behoudsdoelstelling ruimer worden gezien dan sec de specifieke locatie. Daarvan is ten aanzien van de kranswiervelden evenwel geen sprake: deze liggen al jaren nagenoeg op dezelfde locatie.

Samenvatting onderdeel 3.6

Voor de effectbepaling van verstoring in termen van aantallen individuen is de keuze voor de aan te houden verstoringsafstand bepalend. Bij een grotere afstand zijn de gevolgen in aantallen verstoorde vogels navenant groter. De verstoringsafstand is daarmee bepalend voor de omvang van de compensatie-opervlakte. De in het bestemmingsplan aangehouden verstoringsafstand is discutabel.

■

Commentaar

De gemeente merkt over de verstoringsafstand op dat ter bepaling daarvan de beschikbare onderzoeksbronnen zijn geraadpleegd. Deze waren echter te weinig toegesneden op het type vaarverkeer in Harderwijk en de intensiteit daarvan. Bovendien zijn de effecten soortdag- en seizoensspecifiek. Ter verdiscontering van deze onzekere variabelen is daarom gekozen voor een vaste afstand en een vast verstoringspercentage voor alle kwalificerende vogelsoorten, te weten een verstoringsafstand van 150 m en een verstoringspercentage van 100% en overigens met de aanname dat de zone gedurende 75% van de tijd dermate intensief wordt benut, dat vogels verstoord worden. Deze methode is voorgelegd aan diverse deskundigen, waaronder de projectleider van het project Integrale Inrichting Veluwerandmeren. Uit die consultatie kwam een brede instemming met de gekozen uitgangspunten naar voren. Om volledig te zijn werden de verschillen tussen deze benadering met een hypothese waarbij een ruimere verstoringszone werd aangehouden, te weten 250 m, ook doorgerekend. Daaruit bleek dat de ordegrootte van verstoorde aantallen niet wezenlijk afwijkt van de in het bestemmingsplan aangehouden methode. Hieraan is nog toe te voegen dat bij een groter aan te houden afstand de verstoorde aantallen niet evenredig toenemen. Het percentage verstoorde vogels neemt immers af naarmate de afstand toeneemt. Bovendien treedt er vrijwel geen functiewijzing op en is de extra verstoring als minimaal te beschouwen. Het gaat immers uitsluitend om uitbreiding van het bestaande bedrijventerrein. Dit betekent dat in de aard van de verstoring geen wijziging zal optreden. Eerder is een positief effect te verwachten vanwege de stevige natuurvriendelijke omzoming van het bedrijventerrein. Gelet op deze uiteenzetting is de gemeente van oordeel dat zij op wetenschappelijk juiste gronden een verstoringsafstand van 150 m als uitgangspunt heeft genomen met een verstoringspercentage van 100%.

Daar waar reclamante spreekt over de relatie verstoringsafstand – compensatie, merkt de gemeente op dat het project, gegeven de uitkomsten van de Natuurtoets (zie het commentaar bij onderdeel 3.1) geen noodzaak tot compensatie met zich meebrengt.

Samenvatting onderdeel 3.7

De te realiseren nieuwe natuur in de Mheenlanden kan niet worden aangemerkt als compensatie voor watergebonden natuur die in het geding is bij Waterfront-Noord.

Commentaar

De gemeente herhaalt haar opmerking dat van een compensatieverplichting uit hoofde van europees dan wel nationaal

.....

■
recht geen sprake is. Los daarvan merkt zij op dat zij nimmer de suggestie heeft gewekt of willen wekken dat de natuurontwikkeling in de Mheenlanden als een vorm van compensatie is te beschouwen voor enig verlies aan natuurwaarden, anders dan voor het regionale bedrijventerrein Lorentz-Oost, welk bedrijventerrein echter geen deel uitmaakt van het Waterfront.

Samenvatting onderdeel 3.8

Ten onrechte is in de passende beoordeling nagelaten om het huidige gebruik en alle voorgenomen activiteiten in de randmeren bij de effectenmeting te betrekken.

Commentaar

Met een verwijzing naar het commentaar bij onderdeel 3.1 herhaalt de gemeente haar standpunt dat een passende beoordeling voor het Waterfront niet nodig is, nu op grond van objectieve gegevens kan worden uitgesloten dat het project afzonderlijk of impliciet in combinatie met andere projecten significante effecten heeft voor het gebied.

Nader ten aanzien van de combinatie met andere projecten merkt de gemeente op dat zij zich terdege bewust is van het gegeven dat in het kader van het IIVR sprake is van meerdere projecten in de randmeren naast het Waterfront. In de toelichting bij het bestemmingsplan wordt daar ook op ingegaan. Zij benadrukt echter dat het geheel van positieve en licht negatieve effecten binnen de begrenzing van het Waterfrontproject ten opzichte van de bestaande natuurwaarden in het kader van de Natuurtoets als vrijwel nihil zijn beoordeeld. Onder die omstandigheden is het niet zinvol of noodzakelijk om de effectenmeting uit te breiden tot de projecten die samenhangen met het IIVR: de effecten zijn immers zo minimaal dat ze realiter geen bijdrage aan enige vorm van cumulatie kunnen leveren.

Voor zover in de zienswijze naar bestaande activiteiten wordt verwezen, merkt de gemeente op dat de zienswijze niet aangeeft om welke bestaande activiteiten het gaat. Overigens zijn de bestaande activiteiten als de huidige beroepsscheepvaart en recreatiedruk in het kader van de Natuurtoets als vaststaande en autonome gegevens beschouwd en om die reden niet betrokken in de effectenmeting.

Samenvatting onderdeel 3.9

Het bestemmingsplan dient te worden aangepast, zodanig dat het recht doet aan het convenant dat in 1998 is gesloten met o.a. reclamante. Daarbij dient in ieder geval ruimer gecompenseerd te worden voor het verlies aan natuurwaarden dan waarvan het bestemmingsplan thans van uitgaat.

■
Commentaar

De zienswijze gaat uit van de veronderstelling dat het Waterfront significante effecten heeft en om die reden compensatieplichtig is. Dit is niet juist, hetgeen in de commentaren vanaf onderdeel 3.1 hiervóór is uiteengezet. Naar die argumentatie wordt korthedshalve verwezen. Voor zover reclamante verwijst naar de intentieovereenkomst uit 1998, merkt de gemeente op dat zij zich daaraan onverkort gebonden weet. Feit is evenwel dat gedurende het langjarige traject tot vaststelling van het bestemmingsplan bijstellingen noodzakelijk zijn gebleken. Dit is telkens vanuit de gemeente gecommuniceerd met de convenantpartners. De bijstellingen hebben geleid tot een grotere landaanwinning dan waarvan destijds sprake was. Echter, ook aan de zijde van de natuurontwikkeling is er sprake van een vergrote inspanning en wel in de vorm van de herinrichting van de Mheenlanden, waarover de gemeente een convenant sloot met onder meer de vereniging Natuurmonumenten. Per saldo voldoet het Waterfront aan de in 1998 over en weer uitgesproken intenties.

Samenvatting onderdeel 3.10

Anders dan de gemeente heeft toegezegd, is de stapeling van containers op het terrein van CTH is niet aan een maximumhoogte gebonden.

Commentaar

Anders dan de zienswijze voorgeeft ligt het containeroverslagbedrijf CTH niet in het plangebied. De mondelinge toezegging waaraan reclamante refereert, is gedaan in het kader van de bestemmingsplanprocedure die specifiek voor dit bedrijf is opgestart. De ontwerpversie van het bestemmingsplan voor CTH bevat overigens een gebruiksvoorschrift volgens welk een stapelhoogte van meer dan 12 meter niet is toegestaan.

Samenvatting onderdeel 3.11

De gemeente heeft niet beargumenteert waarom de accommodatie van de kleine watersporters in de Mheenlanden een bouwhoogte van 7,5 m moet hebben.

Commentaar

Het huidige onderkomen van de kleine watersporters heeft een hoogte van 6,8 m. In het overleg met de gemeente over de verplaatsing hebben de verenigingen aangedrongen op ten minste een even grote bouwhoogte. Overeenstemming kon vervolgens worden bereikt over een hoogte van 7,5 m. Daarbij heeft voor de gemeente het argument meegewogen dat het bouwplan landschappelijk inpasbaar moet zijn. Die inpasbaarheid is, gelet op de

■
situering nabij de bebouwing van bedrijventerrein Lorentz, beter gediend met een grotere hoogte dan met een groter oppervlak.

Samenvatting onderdeel 3.12

Het bestemmingsplan dient lichthinder als gevolg van de kleine watersportlocatie in de richting van het water of landnatuur tot een minimum te beperken.

Commentaar

In het Basisdocument voor Natuurtoets is aangegeven dat weinig bekend is over effecten van lichthinder op watervogels. Tevens wordt in het Basisdocument geconstateerd dat de effecten van lichthinder als beperkt worden ingeschat, omdat de situatie niet wezenlijk verandert ten opzichte van de huidige situatie.

Samenvatting onderdeel 3.13

Het opvullen van het Overloopterrein met asbest uit het plangebied Waterfront-Zuid is moreel verwerpelijk en zal te zijner tijd op haar milieu-implicaties worden beoordeeld.

Commentaar

Het bestemmingsplan sluit niet uit dat asbesthoudende grond afkomstig uit het plangebied van Waterfront-Zuid gebruikt zal worden ten behoeve van het Overloopterrein. Dergelijk hergebruik is overigens niet MER-plichtig. Indien deze optie wordt ingezet, zal tegen de achtergrond van de dan geldende milieuregelgeving worden beoordeeld in hoeverre deze activiteit toelaatbaar is te achten.

4. Driehoek Advocaten namens Watersportcentrum Harderwijk B.V.

Samenvatting onderdeel 4.1

Reclamante betwijfelt of de kennisgeving is gepubliceerd in de Staatscourant.

Commentaar

De kennisgeving van het ontwerp-bestemmingsplan is, conform de daaraan gestelde wettelijke eisen, voorafgaand aan de terinzagelegging gepubliceerd in het Kontakt en de Staatscourant, beide op 3 november 2005.

Samenvatting onderdeel 4.2

Het bestemmingsplan maakt het mogelijk dat de kade van reclamante aan de Lorentzhaven wordt bekort met circa 15 meter ten gunste van de realisering van de verkeersontsluiting van de oostelijke uitbreiding

.....

■
Lorentzhaven. Voor reclamante's bedrijfsvoering is handhaving van de volle kadelengte onontbeerlijk. Voor de gevolgen van een besluit waardoor de kade wordt ingekort houdt zij de gemeente aansprakelijk.

Commentaar

Gelet op de aangevoerde bezwaren ziet de gemeente aanleiding om het bestemmingsplan aan te passen. Daarbij overweegt zij het volgende. Het algemeen belang is gediend met de mogelijkheid om de bruikbaarheid van de kade als laad- en losplaats zo groot mogelijk te maken. Vandaar dat de strook water van 15 m aangrenzend aan het perceel van reclamante bij de bedrijfsbestemming is betrokken. De gemeente wenst echter de individuele bedrijfsbelangen van reclamante te respecteren. Om die reden wordt aan de bestemming 'Bedrijventerrein (uit te werken)' de functie 'water' toegevoegd. Voorts wordt in de uitwerkingsregels opgenomen dat, voor zover de bestemming zich uitstrekt tot het water van de bestaande Lorentzhaven direct gelegen naast de Kelvinstraat, de uitwerking beperkt blijft tot de functie 'water', tenzij de ter plaatse bestaande watergebonden bedrijvigheid niet langer is aangewezen op die functie, in welk geval tevens mag worden uitgewerkt ten behoeve van de overige tot de bestemming behorende functies. Op deze wijze wordt aan reclamante de zekerheid geboden dat het bestemmingsplan en het daarna vast te stellen uitwerkingsplan geen voortijdige inbreuk maken op de huidige gebruiksmogelijkheden van de kade langs haar bedrijfsp perceel.

Van de opmerking over haar mogelijke aansprakelijkheid neemt de gemeente kennis. Wellicht ten overvloede zij reclamante gewezen op het bepaalde in artikel 49 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (planschadevergoeding).

Samenvatting onderdeel 4.3

Het ontwerpbestemmingsplan maakt de noodzaak niet duidelijk van de verlegging van de kade bij een eventuele doortrekking van de Kelvinstraat. Voor zover de verlegging verband houdt met een verbreding van de Kelvinstraat, is reclamante van oordeel dat de verbreding aan de andere kant van de weg kan worden uitgevoerd.

Commentaar

De verlegging van de kade terzijde de Kelvinstraat heeft tot voordeel dat de bruikbaarheid van de tot het bestemmingsplan behorende gronden wordt vergroot, in die zin dat de zich daarop te vestigen watergebonden bedrijven ruimere laad- en losmogelijkheden kan worden geboden.

■
Samenvatting onderdeel 4.4

De functie 'water' behoort niet tot de doeleindenomschrijving van de bestemming 'Bedrijfsactiviteitenterrein, uit te werken'. Daardoor wordt het water aan de oostelijke zijde van de Lorentzhaven feitelijk met circa 15 m bekort ten gunste van een 'droge bestemming'. Teneinde in het kader van de uitwerking de bestaande waterstrook te kunnen handhaven dient de functie 'water' aan de doeleindenomschrijving te worden toegevoegd.

Commentaar

In het commentaar bij onderdeel 4.2 is reeds aangegeven dat de bestemming 'Bedrijventerrein (uit te werken)' zal worden uitgebreid met de functie 'water'. Aldus wordt de weg geopend naar instandhouding van het huidige gebruik dat reclamante van de kade bij haar bedrijfsperceel maakt.

Samenvatting onderdeel 4.5

De functie 'insteekhavens' is onvoldoende objectief begrensd. Zij dient in de begripsbepalingen te worden verklaard.

Commentaar

Uit de toepasselijke jurisprudentie blijkt dat het criterium van de objectieve begrenzing in relatie tot de uitwerkingregels betrekking heeft op het beginsel van de rechtszekerheid van belanghebbenden. In dat kader dient in de uitwerkingsregels in voldoende mate te worden bepaald in welke gevallen en op welke wijze hiervan gebruik mag worden gemaakt. Zo beschouwd heeft dit criterium derhalve geen betrekking op bestemmingsomschrijvingen van het moederplan. De zienswijze maakt evenwel duidelijk dat aan een nadere omschrijving van de functie 'insteekhaven' behoefte bestaat. Ter tegemoetkoming aan die behoefte zal die term aan de begripsomschrijvingen worden toegevoegd, waarbij zij wordt verklaard als: 'kleine haven, die aan twee of drie zijden is afgebakend'.

Samenvatting onderdeel 4.6

Ten aanzien van het voorschrift dat ter weerszijden van de aanduiding 'hoofdontsluiting' de gronden worden uitgewerkt ten behoeve van de aansluiting op het lokale wegennet is het onduidelijk vanaf welk punt wordt gemeten. Daarnaast wekt het weglaten van de woorden 'ten hoogste' de indruk dat de volle 20 m aan weerszijden van de pijl op de plankaart moet worden benut voor verkeersdoeleinden.

Commentaar

De aanduiding 'hoofdontsluiting' is in de uitwerkingsregels opgenomen ter bepaling van de plaats waar de uitbreiding Lorentzhaven aansluit op het bestaande wegennet. De plaatsbepaling

gaat uit van een bandbreedte van 40 meter en is daarmee indicatief. Zij heeft niet de strekking om exact aan te geven waar het toekomstige tracé van de ontsluiting zal komen te liggen en wat het profiel van de ontsluiting zal zijn. Nu het hier om de interpretatie van een uitwerkingsregel gaat, brengt het beginsel van de rechtszekerheid evenwel met zich mee dat het bestemmingsplan voor reclamante, als belanghebbende, ondubbelzinnig moet zijn over de toekomstige functie van de tot het plan behorende gronden. De voorschriften behorend bij artikel 5 zullen daartoe worden aangepast en wel zodanig dat daaruit blijkt dat ter plaatse van de aanduiding 'hoofdontsluiting' de gronden binnen een afstand van ten hoogste 20 meter ter weerszijden van de as van het verlengde van de bestaande aanliggende weg worden uitgewerkt ten behoeve van de aansluiting van het gebied op het lokale wegennet.

Samenvatting onderdeel 4.7

Een verbreding van de Kelvinstraat mag niet ten koste gaan van de percelen van reclamante.

Commentaar

De gemeente kan bevestigen dat de doortrekking van de Kelvinstraat aan zal sluiten op het bestaande tracé van de Kelvinstraat. Indien ten tijde van de vaststelling van het uitwerkingsplan verbreding van de weg noodzakelijk blijkt, zal die worden geprojecteerd aan de oostzijde daarvan. Overigens behoren de gronden van reclamante niet tot het plangebied van het bestemmingsplan Waterfront-Noord.

Samenvatting onderdeel 4.8

Reclamante betwijfelt of het bestemmingsplan economisch uitvoerbaar is. Zij verzoekt overlegging van de exploitatiebegroting. Als niet op voorhand zeker is dat de uitbreiding Lorentz-Oost economisch uitvoerbaar is, dan moet ook de ontsluiting van die uitbreiding achterwege blijven.

Commentaar

In de toelichting wordt ingegaan op de economische uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan. Verwezen wordt naar de desbetreffende paragraaf. De cijfermatige onderbouwing, die zich overigens uitstrekt tot zowel het plangebied van Waterfront-Noord als Waterfront-Zuid, toont aan dat beide planopzetten economisch uitvoerbaar zijn. Waar reclamante spreekt van 'de uitbreiding Lorentz-Oost', gaat de gemeente er vanuit dat wordt bedoeld het deel van het plangebied dat wordt aangeduid met 'uitbreiding Lorentzhaven'.

■
5. De heer P.R. Zwaan

Samenvatting

Volstaan wordt met een zienswijze op nader aan te voeren gronden. Na ontvangst van een gemeentelijke reactie op een drietal aan haar gerichte brieven van reclamant zal de inhoudelijke onderbouwing aanleveren.

Commentaar

De zienswijze is ongemotiveerd. Aan de aanlevering van de onderbouwing stelt reclamant de voorwaarde van beantwoording van zijn brieven aan de gemeente. Het is vaste jurisprudentie dat een zienswijze met redenen omkleed moet zijn (Raad van State 9 september 1997, no. E01.96.0327, Maasdonk, AB 1997, blz. 421). De omstandigheid dat in artikel 23 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening niet is bepaald dat een zienswijze met redenen omkleed moet zijn, betekent geenszins dat ongemotiveerde zienswijzen kunnen worden ingebracht. In de term 'zienswijze' ligt reeds een zekere motiveringseis besloten. Dit betekent dat toch ten minste beknopt moet worden aangegeven waarom reclamant zich niet met het ontwerp-bestemmingsplan kan verenigen. Nu elke inhoudelijke onderbouwing van de zienswijze ontbreekt wordt deze buiten beschouwing gelaten. Het feit dat aan de onderbouwing een voorwaardelijk karakter is gegeven doet daaraan niet af, zulks temeer niet nu de voorwaarde die reclamant aan het aanleveren van een nadere onderbouwing stelt, betrekking heeft op de inzet van rechtsmiddelen die formeel-juridisch los staan van de onderhavige zienswijzenprocedure (beklag naar aanleiding van de gevoerde inspraakprocedure en bezwaar tegen het besluit tot terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan).

6. Brouwer & Kuiper Advocaten namens Vereniging
Belangengroep Hierden en de heren D. Olofsen en P.
Petersen.

Samenvatting onderdeel 6.1

De plankaart heeft niet ter inzage gelegen.

Commentaar

Anders dan reclamanten stellen, heeft de plankaart wel degelijk deel uitgemaakt van de ter inzage gelegde stukken. De opmerking moet op een misverstand berusten.

Samenvatting onderdeel 6.2

De West-ontsluiting is geen onderwerp geweest van het overleg in de zin van artikel 10 Bro.

■
Commentaar

Ten aanzien van de West-ontsluiting is separaat inspraak opengesteld. Voorts is overleg gevoerd met de meest betrokken overheden en instanties, zijnde Rijkswaterstaat, de Vereniging Natuurmonumenten en de RWZI. Deze overlegpartners konden zich vinden in de gemaakte keuzes. Van formeel overleg ex artikel 10 Bro is afgezien. Daartoe bestond – gegeven het betrekkelijk ondergeschikte karakter van de ingreep en de kennis die daarover reeds bestond bij de overige gebruikelijke overlegpartners – geen behoefte.

Samenvatting onderdeel 6.3

Ten onrechte is de N302 buiten het plangebied gelaten. Voorts dient niet van een globale planvorm te worden uitgegaan, gelet op de ingrijpende gevolgen die het plan heeft op het gebied van landaanwinning en watercompensatie.

Commentaar

Gelet op de systematiek van de WRO heeft de gemeente een grote mate van beleidsvrijheid bij het bepalen van de begrenzingen van een bestemmingsplan. Er bestaat geen aanleiding om de N302 tot het plangebied van Waterfront-Noord te betrekken. De ontwikkelingen die met dit bestemmingsplan samenhangen nopen op zichzelf niet tot een aanpassing van het bestaande tracé. Zo beschouwd is van strijd met een goede ruimtelijke ordening geen sprake. Dit laat onverlet dat de N302 onderwerp is van een planherziening. Deze herziening doorloopt echter een eigen procedure. Voor zover sprake is van voorzienbare effecten van, dan wel op de N302, zijn deze overigens bij het onderzoek betrokken. Te denken valt aan luchtkwaliteit en externe veiligheid. Korthedshalve wordt verwezen naar de toelichting bij het bestemmingsplan.

De gemeente deelt de kritiek over de gekozen planvorm niet. Gegeven het feit dat de eigendom van de gronden die tot het plangebied behoren in handen van de gemeente is, respectievelijk komt, beschouwt zij de globale planvorm als passend en doelmatig.

Samenvatting onderdeel 6.4

Reclamanten zijn er niet van overtuigd dat ingrijpen in de waterhuishouding redelijkerwijze noodzakelijk is. Zij achten het plan in strijd met het rijks ruimtelijk waterbeleid. Bovendien is naar hun oordeel het plan niet duidelijk op welk moment welke gebieden voor de watercompensatie zullen worden aangewend

■
Commentaar

De gemeente constateert dat de zienswijze op dit onderdeel inhoudelijke onderbouwing mist. De gemeente stelt vast dat reclamanten het plan in strijd achten met het 'rijks ruimtelijk waterbeleid', in zoverre dat zij daarin lezen dat compenserende maatregelen bij voorkeur binnen het plangebied moeten worden gerealiseerd. Wat er zij van deze verwijzing naar rijksbeleid, binnen het Waterfront is sprake van een compensatieverplichting uit hoofde van verlies aan waterbergend vermogen. Aan die verplichting wordt binnen het plangebied uitvoering gegeven en wel door de realisering van een robuuste vorm van waterberging in het gebied van de Mheenlanden. In het kader van deze beantwoording wordt verwezen naar het bepaalde in het hoofdstuk getiteld Waterparagraaf van de Toelichting.

De zienswijze maakt bezwaar tegen het feit dat de planbegrenzing zich niet tot het gehele Waterfront uitstrekt. Hiervan is om faseringsredenen afgezien. De onderlinge samenhang is op structuurniveau overigens wel degelijk tot uitdrukking gebracht en wel in het Structuurplan Waterfront.

Met betrekking tot de realisering van de watercompensatie is in de toelichting van het plan opgenomen dat dit binnen 3 jaar na realisering van de landaanwinning plaats zal vinden. Daarbij is tevens aangegeven dat de gronden met de bestemming 'Waterberging en natuurontwikkeling (WAbn)' voor watercompensatie in aanmerking komen.

Samenvatting onderdeel 6.5

Het bestemmingsplan gaat onvoldoende in op de terzake doende milieuaspecten.

Commentaar

De gemeente kan reclamante niet volgen in haar kritiek. Ten aanzien van de milieu-aspecten wordt in het hoofdstuk Milieuparagraaf van de plantoelichting uitvoerig verslag gedaan van de mate waarin de ingrepen binnen het plangebied in overeenstemming zijn met de toepasselijke milieurechtelijke bepalingen.

Samenvatting onderdeel 6.6

De negatieve effecten van de ruimtelijke plannen voor de speciale beschermingszone Veluwemeer zijn onvoldoende afgewogen en niet, dan wel onvoldoende gecompenseerd.

■
Commentaar

Reclamanten leveren geen gerichte kritiek op de wijze waarop de natuurbelangen zijn afgewogen in het bestemmingsplan. De gemeente beperkt zich in haar beantwoording derhalve tot een verwijzing naar de Natuurparagraaf van de plantoelichting. Voorts is hetgeen in het antwoord op de zienswijze van de Gezamenlijke natuurbeschermingswerkgroep is gesteld (onderdeel 3.1 tot en met 3.13 van deze commentaarnota) van overeenkomstige toepassing op deze reactie.

Samenvatting onderdeel 6.7

1. Het bestemmingsplan leidt tot een onaanvaardbare verslechtering van de luchtkwaliteit, waarbij de normen van de vigerende regelgeving omtrent de luchtkwaliteit worden overschreden. Het onderzoek heeft niet alle vervuilingsbronnen in ogenschouw genomen.
Concreet luiden de bezwaren als volgt:
 - a. De verkeersintensiteit van de N302 is niet in het onderzoek betrokken;
 - b. Het RBT Lorentz-Oost is niet meegenomen bij de bedrijfsbronnen;
 - c. Het onderzoek heeft zich alleen toegespitst op lokaal verkeer en de industriële bronnen op het geplande bedrijventerrein;
 - d. De gegevens m.b.t. de verkeersintensiteiten zijn aangeleverd door de gemeente. Deze gegevens gaan uitsluitend uit van een autonome groei zonder daarbij te betrekken de verkeersintensiteit vanwege het RBT Lorentz-Oost en de toegang naar de Flevopolder (via de N302);
 - e. Bij de door de gemeente verstrekte gegevens was sprake van een aantal wegdelen waarvoor geen intensiteit is opgegeven. Deze gegevens alsmede de gegevens m.b.t. de wegdelen met een zeer lage intensiteit zijn niet in de berekening betrokken;
 - f. Tauw twijfelt openlijk aan de juistheid van de door de gemeente verstrekte gegevens omdat uit deze gegevens blijkt dat de verwachte verkeersintensiteit op de Lorentzstraat met 37% afneemt en dat bovendien het RBT alleen van invloed zou zijn op de Newtonweg en de Daltonstraat.

Commentaar

In de zienswijze van reclamanten op het bestemmingsplan over luchtkwaliteit wordt een aantal aspecten benoemd. In dit commentaar worden deze aspecten één voor één behandeld.
.....

■
Een algemene opmerking vooraf: bij het uitgevoerde onderzoek staat toetsing aan het Besluit Luchtkwaliteit 2005 centraal. Dit betekent dat de aannames die gedaan zijn, ook gezien zijn in het licht van het Besluit Luchtkwaliteit 2005.

Ad a:

Het bestemmingsplan Waterfront-Noord maakt de uitbreiding Lorentzhaven mogelijk. Doordat Lorentzhaven groter wordt, moet worden onderzocht in hoeverre door deze ontwikkeling de normen voor luchtkwaliteit worden overschreden. Hierbij is het onderzoek gericht op twee aspecten die invloed kunnen hebben op de luchtkwaliteit:

- *de nieuw te vestigen bedrijven op het bedrijventerrein zelf;*
- *de verkeersaantrekkende werking van het uit te breiden bedrijventerrein.*

De begrenzing van het studiegebied, specifiek voor de verkeersaantrekkende werking, is gelegd op de grens met de N302. Hiervoor zijn twee belangrijke argumenten:

- *de N302 heeft vanwege de afstand geen invloed op de luchtkwaliteit in de uit te breiden Lorentzhaven. Deze aanname is door later uitgevoerd onderzoek bevestigd;*
- *het percentage vrachtverkeer dat over de N302 naar de uit te breiden Lorentzhaven gaat is naar verwachting zeer klein. Daarbij komt dat een belangrijk deel van dit vrachtverkeer nu ook al over de N302 gaat naar het industrieterrein Haven ten zuiden van de N302. Het effect van de uit te breiden Lorentzhaven is dan ook niet te meten op de N302;*

Ad b:

De uitbreiding Lorentzhaven is onderzocht op de effecten op de luchtkwaliteit. Er is bewust voor gekozen om het RBT niet mee te nemen als bedrijfsbron. De reden hiervoor is dat voor het RBT een onderzoek naar de effecten op de luchtkwaliteit in procedure was, tegelijkertijd met het luchtkwaliteitonderzoek voor het bestemmingsplan Waterfront-Noord. De conceptresultaten van dit onderzoek lieten zien dat vanuit het RBT geen enkele overschrijding van de normen te verwachten viel. Vanwege deze resultaten en de afstand tussen het RBT en Waterfront-Noord heeft de ontwikkeling van het RBT geen invloed op de luchtkwaliteit ter hoogte van het Waterfront-Noord. Cumulatie behoeft dan ook niet meegenomen te worden. Inmiddels is het onderzoek luchtkwaliteit RBT afgerond. De resultaten van het onderzoek zijn tussen conceptfase en eindfase niet veranderd;

■
Ad c:

Het onderzoek heeft zich toegespitst op het lokale verkeer, de industriële bronnen én de achtergrondconcentratie in het gebied. De redenen waarom de N302 en het RBT niet in het onderzoek meegenomen zijn, zijn onder Ad a en b beschreven;

Ad d:

Uit bijlage 2 van de rapportage blijkt dat de ontwikkeling van het RBT onderdeel uitmaakt van de aangeleverde verkeersintensiteiten. Onder Ad c is beschreven waarom de N302 niet in het onderzoek is meegenomen;

Ad e:

Deze opmerking is juist. De reden om deze intensiteiten weg te laten was dat deze zo laag waren, dat ze in de uitkomsten niet traceerbaar zouden zijn;

Ad f:

De discussie over verkeersintensiteiten heeft per definitie een open einde. Om die reden zijn in de rapportage de toegepaste inschattingen inzichtelijk gemaakt. Naar het oordeel van de gemeente vergroot dit de transparantie van het onderzoek. Er is vervolgens voor gekozen om de verkeersintensiteiten op basis van reële aannames aan te passen. Hierbij is de, voor de luchtkwaliteit, voorzichtige kant aangehouden (worstcase-scenario).

Conclusie

De gemeente is van mening dat het voorliggende plan niet leidt tot een overschrijding van de normen inzake de luchtkwaliteit. Daarmee vormt het aspect luchtkwaliteit geen belemmering voor de ontwikkeling van Waterfront-Noord. De luchtkwaliteit blijft op een acceptabel peil.

Deze conclusie wordt bevestigd door recent uitgevoerde onderzoeken voor de luchtkwaliteit van de N302 en het RBT. Uit deze onderzoeken blijkt dat de normen voor de luchtkwaliteit voor zowel de N302 als het RBT niet overschreden worden. De aannames die in het onderzoek voor Waterfront-Noord zijn gedaan, zijn daarmee gerechtvaardigd.

Samenvatting onderdeel 6.8

De bedrijven die op het westelijk deel van de uitbreiding Lorentzhaven zijn geprojecteerd zullen een aanzienlijke hoeveelheid geluid produceren, hetgeen de natuurwaarden zal aantasten. Verder zal de verplaatsing een geluidsbeperking inhouden voor de bestaande bedrijven opleveren ofwel een overschrijding van de geluidnormen tot

gevolg hebben. Tenslotte behoort de variabele bestemmingsgrens te worden verdisconteerd in de zonegrens.

Commentaar

Ten aanzien van de toelaatbaarheid van bedrijven op de uitbreiding Lorentzhaven is onderzoek gedaan naar de bestaande geluidscapaciteit en hoe zich die verhoudt tot de geluidsemissie-aanspraken van de desbetreffende bedrijven. Geconstateerd is dat binnen de huidige zone ruim voldoende geluidsruimte aanwezig is om tot inplaatsing van deze bedrijven over te gaan. Zone-aanpassing is daarvoor niet nodig. Het beperkte variabele karakter van de bestemmingsgrens doet daar niet aan af. Verwezen wordt naar het akoestische onderzoek bij het bestemmingsplan. De staat van bedrijfsactiviteiten normeert de geluidsemissie van de bedrijven. Nu de zone niet wordt aangepast, is er in juridische zin van vergroting van de geluidsproductie geen sprake.

Samenvatting onderdeel 6.9

Te verwachten is dat de grondverwerving ten behoeve van de watercompensatie moeizaam zal verlopen en dat dientengevolge de verplichting tot watercompensatie niet binnen de planperiode zal worden gerealiseerd. Landwinning behoort te wachten op de compensatie.

Commentaar

De gemeente is reeds eigenares van een groot deel van de in aanmerking komende gronden. Voor die gronden waarbij dat nog niet het geval is, hanteert zij een actief verwervingsbeleid. Indien minnelijke verwerving niet haalbaar blijkt, zal zij desnoods over gaan tot onteigening. Over het moment waarop de compensatie moet zijn gerealiseerd zijn afspraken gemaakt met de waterbeherende instanties in het kader van de watertoets. Deze komen erop neer dat de watercompensatie binnen 3 jaren na de landaanwinning gerealiseerd moet zijn.

Samenvatting onderdeel 6.10

- de voorschriften voldoen niet aan de daaraan te stellen eisen: Het Overloopterrein (artikel 4) kent een te rijke schakering aan doelen. Daarbij is niet duidelijk op welke wijze het Overloopterrein bijdraagt aan de watercompensatie en hoe de ontsluiting op de N302 gerealiseerd zal worden. Verder kan het gebied niet worden gebruikt voor waterberging omdat het nu al oppervlaktewater is;
- de verwijzing naar de bijlage in artikel 5 is niet duidelijk. Verder is de toegelaten bebouwing landschapsontsierend en een

inbreuk op de bestaande natuurwaarden. Tenslotte ligt de ontsluiting niet in een bestemming vast;

- ten onrechte zijn gronden aangewezen voor waterberging en natuurontwikkeling. Watercompensatie dient plaats te vinden in het gebied waar de landaanwinning plaatsvindt: de westzijde van de Knardijk. Voorts doet de bestemming afbreuk aan de belangen van de ter plaatse gevestigde agrariërs, maar ook aan de bestaande natuurwaarden. Ten slotte behoort het gebied niet in beheer gegeven te worden aan de Vereniging Natuurmonumenten aangezien dit het openbare karakter aan het gebied zal ontnemen; de bebouwing die aan de kleine watersporters wordt toegestaan is te massaal en zal de aanwezige natuurwaarden verstoren

Commentaar

- *Reclamanten maken niet duidelijk waarom naar hun oordeel het Overloopterrein een te rijke schakering aan doelen heeft. Kennelijk zijn zij van mening dat waterberging en parkeren daar niet toe zouden mogen behoren. Waterberging is als functie toegekend, omdat het Overloopterrein in beginsel aangewend mag worden om water te bergen. Het Overloopterrein heeft een primaire functie als extra parkeerterrein in piekdagen. Parkeren is dus een normaal te achten functie van het Overloopterrein. Wat de ontsluiting betreft, geldt dat op het niveau van dit globale bestemmingsplan nog geen definitieve visie op de inrichting van het terrein bestaat, noch op de ontsluiting daarvan. Daartoe bestaat uit ruimtelijk oogpunt thans ook nog geen noodzaak;*
- *De verwijzing in artikel 5 naar de bijlage zou onduidelijk zijn. De gemeente deelt dit standpunt niet. De bijlage is in de inhoudsopgave van de voorschriften genoemd en maakt met diezelfde benaming deel uit van de voorschriften. Wat de ontsluiting van het bedrijventerrein betreft geldt ook daarvoor dat het globale plan niet tot strekking heeft om op inrichtingsniveau en detail vooruit te lopen op nader te maken afwegingen. Uit ruimtelijk oogpunt volstaat een globale plaatsbepaling van de locatie waar het terrein aansluiting krijgt op het lokale wegennet. De gemeente deelt de kritiek op de toegelaten bebouwing niet. De bouwhoogtemaxima wijken niet af van het bestaande bedrijventerrein Lorentz. Bovendien voorziet het bestemmingsplan in een landschappelijke zone rondom de uitbreiding Lorentzhaven.*
- *De keuze voor een nieuwe bestemming van de gronden behorend tot de Mheenlanden is bewust gemaakt. Deze gronden dienen te worden gebruikt voor waterberging en*

■
complementair daaraan de ontwikkeling van nieuwe natuur. Waar reclamanten pleiten voor waterberging ten westen van de Knardijk als de plaats waar de landwinning plaatsvindt, hebben zij kennelijk niet voorzien dat de landwinning ten oosten van de Knardijk is gepland en wel ter plaatse van de uitbreiding Lorentzhaven en het Overloopterrein. Verder zetten zij de belangen van de agrariërs te zwaar neer. Er is maar zeer beperkt sprake van agrarische activiteiten. Met de betrokkenen zijn gesprekken gaande. Naar verwachting leiden deze gesprekken tot overeenstemming over een vorm van agrarisch medegebruik in het kader van natuurbeheer. Veelzeggend is in dat verband dat de agrariërs voor wie reclamanten het opnemen, geen reden hebben gezien om een zienswijze in te dienen. Wat het beheer betreft, blijft de gemeente bij haar standpunt dat dit in goede handen is bij de Vereniging Natuurmonumenten. Met deze vereniging is in dat kader een convenant gesloten. Ook na de overdracht van het beheer blijft het gebied - zij het zeer beperkt - openbaar toegankelijk.

- *De zienswijze is op dit onderdeel niet nader onderbouwd. Voor de motivatie van de omvang van de nieuwe locatie verwijst de gemeente naar het commentaar bij onderdeel 17 hiervóór.*

E. Conclusies op basis van de ingediende zienswijzen

Hiervoor zijn de zienswijzen van commentaar voorzien en afgewogen. Conclusie is dat de zienswijzen aanleiding geven om het bestemmingsplan op de volgende onderdelen aan te passen:

Voorschriften:

- aan de begripsomschrijvingen van artikel 1 wordt het begrip 'insteekhaven' toegevoegd, met de volgende verklaring: 'kleine haven, die aan twee of drie zijden is afgebakend';
- aan de bestemming 'Bedrijventerrein (uit te werken)' van artikel 5 wordt de functie 'water' toegevoegd. Voorts wordt in de uitwerkingsregels van het tweede lid opgenomen dat, voor zover de bestemming zich uitstrekt tot het water van de bestaande Lorentzhaven direct gelegen naast de Kelvinstraat, de uitwerking beperkt blijft tot de functie 'water', tenzij de ter plaatse bestaande watergebonden bedrijvigheid niet langer is aangewezen op die functie, in welk geval tevens mag worden uitgewerkt ten behoeve van de overige tot de bestemming behorende functies;

-
- de uitwerkingsregels van het tweede lid van artikel 5 worden aangepast, om aan te geven dat ter plaatse van de aanduiding 'hoofdontsluiting' de gronden binnen een afstand van ten hoogste 20 meter ter weerszijden van de as van het verlengde van de bestaande aanliggende weg worden uitgewerkt ten behoeve van de aansluiting van het gebied op het lokale wegennet.

Plankaart:

- het begrip 'retentiebekken' wordt gewijzigd in 'nabehandelingsbassin';

Toelichting:

- in het hoofdstuk 'Natuurparagraaf' wordt aangegeven dat er redelijkerwijs geen twijfel bestaat dat de kleine watersport ten aanzien van het aspect lichthinder schadelijke gevolgen heeft voor de Speciale beschermingszone Veluwemeer.
- de uitkomsten van de Watertoets West-ontsluiting worden integraal verwerkt;
- de uitkomsten van de Habitattoets Waterfront Harderwijk worden integraal verwerkt;
- de omschrijving 'concept beleidslijn buitendijkse ontwikkelingen IJsselmeergebied' zal volledig worden gemaakt.

Voor het overige zijn de zienswijzen ongegrond of dienen buiten beschouwing gelaten te worden.

Harderwijk,2006.

De gemeenteraad van Harderwijk,

De Voorzitter,

De Griffier,

Bijlage 4: Raadsbesluit

gemeente harderwijk

De raad van de gemeente Harderwijk;

overwegende:

dat met ingang van 7 november 2005 gedurende zes weken voor eenieder ter inzage heeft gelegen het ontwerpbestemmingsplan "Waterfront-Noord";

dat gedurende deze termijn eveneens eenieder in de gelegenheid is gesteld daarover zienswijzen in te dienen;

dat dit op 3 november 2005 bekend is gemaakt in Het Kontakt en de Nederlandse Staatscourant;

dat er zienswijzen zijn ingediend door:

Naam	Datum ontvangst	Kenmerk
1. Van Nieuwpoort Beheer B.V. Postbus 120 2800 AC Gouda	24 november 2005	10600
2. Perpetuum Progress International B.V. h.o.d.n. Molecaten Molecaten 1 8051 PN Hattem	25 november 2005	10532
3. Gezamenlijke Natuurbeschermingswerkgroep VBW en KNNV, p/a Mecklenburglaan 9 3843 BN Harderwijk	28 november 2005	10660
4. Driehoek Advocaten namens Watersportcentrum Harderwijk B.V. Postbus 570 8000 AN Zwolle	9 december 2005	11047
5. De heer P.R. Zwaan Kranenburglaan 19 3843 BR Harderwijk	15 december 2005	11273
6. Brouwer & Kuiper Advocaten namens Vereniging Belangengroep Hierden en de heren D. Olofsen en P. Petersen Wethouder Jansenlaan 78 3844 DG Harderwijk	19 december 2005	11321
7. Century Vastgoed Zuiderzeestraatweg 64 3849 AH Hierden	20 december 2005	11392
8. Reukema Blocq & Maneschijn B.V. Postbus 139 3840 AC Harderwijk	21 december 2005	11422

dat bij wetswijziging van 1 juli 2005 de verplichting tot het bieden van gelegenheid aan de indieners van een zienswijze voor het geven van een mondelinge toelichting is vervallen en het sedertdien aan het oordeel van het bestuursorgaan is overgelaten om al dan niet een hoorzitting te beleggen;

dat de zienswijzen voldoende duidelijk zijn en er dientengevolge geen aanleiding bestaat tot het houden van hoorzittingen;

gelezen het raadsvoorstel van burgemeester en wethouders d.d. 29 augustus 2006, nr. 182 en het hierin genoemde en verwerkte "Commentaar op de zienswijzen ten aanzien van het ontwerp-bestemmingsplan 'Waterfront-Noord' van de gemeente Harderwijk", waarmee hij zich kan verenigen en welker overwegingen hij tot de zijne maakt, alsmede het raadsvoorstel d.d. 28 november 2006, nr.187.

gelet op de bepalingen van de Wet op de Ruimtelijke Ordening;

besluit:

Over te gaan tot intrekking van het besluit d.d. 16 november 2006, nr. 182;

- II De zienswijzen – hiervoor genoemd onder 7. en 8. buiten behandeling te laten vanwege termijnoverschrijding.
- III De zienswijze – hiervoor genoemd onder 3 - in zoverre gegrond te verklaren, dat de volgende aanpassing wordt doorgevoerd in de toelichting:

in het hoofdstuk 'Natuurparagraaf' wordt onderbouwd dat er redelijkerwijs geen twijfel aan bestaat dat het plan op het aspect lichthinder in relatie tot de locatie kleine watersport schadelijke gevolgen heeft voor de Speciale beschermingszone Veluwemeer.

- IV De zienswijze – hiervoor genoemd onder 4 - in zoverre gegrond te verklaren, dat de volgende correcties en aanpassingen worden doorgevoerd in de voorschriften:

aan de begripsomschrijvingen van artikel 1 wordt het begrip "insteekhaven" toegevoegd en wel; als volgt:

p. insteekhaven
haven, die aan twee of drie zijden is afgebakend;

in artikel 5 "Bedrijventerrein (uit te werken)" worden de volgende aanpassingen doorgevoerd:

- i. in het eerste lid, onmiddellijk na de functie "openbare nutsvoorzieningen", wordt de functie "water" toegevoegd;
- ii het tweede lid onder d. wordt gewijzigd en wel als volgt:

ter plaatse van de aanduiding "hoofdontsluiting" worden de gronden binnen een afstand van ten hoogste 20 m ter weerszijden van de as van het verlengde van de bestaande aanliggende weg uitgewerkt ten behoeve van de aansluiting van het gebied op het lokale wegennet;

- iii. in het tweede lid wordt, onder vernummering van sub e naar sub f een nieuw sub e, toegevoegd met de volgende tekst:

voor zover de bestemming zich uitstrekt tot het water van de bestaande Lorentzhaven direct terzijde van de Kelvinstraat, blijft de uitwerking beperkt tot de functie "water", tenzij de ter plaatse bestaande watergebonden bedrijvigheid niet langer op die functie is aangewezen, in welk geval tevens mag worden uitgewerkt ten behoeve van de overige tot de bestemming behorende doeleinden.

De overige hiervoor genoemde zienswijzen ongegrond te verklaren.

VI De volgende ambtshalve wijzigingen aan te brengen

Voorschriften:

Uitbreiding van artikel met de volgende begrippen:

a. *Natura 2000 gebied:*

Europees ecologisch netwerk dat bestaat uit de speciale beschermingszones als bedoeld in de richtlijn (EEG) nr. 79/409 en richtlijn (EEG) nr. 92/43;

b. *kleinschalig kamperen:*

gebruik van een terrein dat gedeeltelijk is ingericht ten behoeve van recreatief nachtverblijf in tenten.

2. Uitbreiding van artikel 4 lid 1 vierde trema, zoals hierna aangegeven in cursieve tekst:

De op de plankaart als Overloopterrein aangegeven gronden zijn bestemd voor:

- voorzieningen, *niet zijnde gebouwen*, voor het openbaar vervoer en andere verkeersvoorzieningen, waaronder afscheidingen, lichtmasten, verkeersborden, kunstwerken, alsmede voorzieningen voor de geleiding, beveiliging en regeling van het verkeer;

3. Uitbreiding van artikel 6 lid eerste trema, zoals hierna aangegeven in cursieve tekst:

De op de plankaart als Water en natuur aangegeven gronden zijn bestemd voor:

- het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de natuurlijke waarden *met de bijbehorende voorzieningen*;

4. Aanpassing van artikel 6 lid 1 voor wat betreft de benaming van de europeesrechtelijke beschermingszones, zoals hierna aangegeven:

In het doel 'het behoud, het herstel en de ontwikkeling van natuurlijke waarden' zijn, voor zover de gronden zijn aangegeven met 'Natura 2000 gebied', de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000 gebieden, mede begrepen.

5. Uitbreiding van artikel 6 lid 2 ten behoeve van de mogelijkheid voorzieningen te realiseren voor het doel behoud, het herstel en de ontwikkeling van natuurlijke waarden, zoals hierna aangegeven in cursieve tekst:

Op deze gronden is het bouwen van bouwwerken, niet toegestaan, met dien verstande dat voorzieningen ten behoeve van:

- de geleiding van het scheepvaartverkeer;
- *het behoud, het herstel en de ontwikkeling van natuurlijke waarden, zijn toegestaan tot een maximale hoogte van 1,5 m.*

6. Uitbreiding van artikel 7 lid 1 ten behoeve van de mogelijkheid om een vogelobservatiehut op te richten in de Mheenlanden, zoals hierna aangegeven in cursieve tekst:

De doelen "waterberging" en "ontwikkeling en herstel van de natuurlijke waarden" strekken zich uit tot:

- het realiseren van droge en natte schraalgraslanden ten gunste van daarvan afhankelijke flora en fauna;
- *de oprichting van een vogelobservatiehut;*
- het behoud en herstel van strandwallen.

7. Uitbreiding van artikel 7 lid 1 ten behoeve van de mogelijkheid voor kleinschalig kamperen binnen het doel "watersportrecreatie", zoals hierna aangegeven in cursieve tekst:

Het doel "watersportrecreatie" is beperkt tot het gebruik ten behoeve van watergebonden maatschappelijke activiteiten, waaronder mede is te verstaan:

- het gebruik ten behoeve van *tot die activiteiten te herleiden - en daaraan ondergeschikte - kleinschalige kampeeractiviteiten;*
- het doen afmeren van tot die activiteiten te herleiden recreatieve vaartuigen, *met dien verstande dat één en ander uitsluitend is toegestaan binnen een afstand van ten hoogste 20 meter van de op de plankaart aangegeven aanduiding "Watersportlocatie".*

8. Correctie van artikel 7 lid 2 sub a onder 1 ten behoeve van de concentratie van de bebouwing binnen het doel "watersportrecreatie", zoals hierna aangegeven in cursieve tekst:

de bebouwing dient te worden gegroepeerd binnen een afstand van ten hoogste 20 meter van de op de plankaart aangegeven aanduiding "Watersportlocatie".

9. Aanpassing van artikel 7 lid 2 sub a onder 2 ten behoeve van de bouw van 4 gebouwen binnen het doel "watersportrecreatie", in plaats van drie, zoals hierna aangegeven in cursieve tekst:

het aantal gebouwen bedraagt niet meer dan 4;

10. Uitbreiding van artikel 7 lid 2 sub b ten behoeve van de maatvoering van een vogelobservatiehut, zoals hierna aangegeven in cursieve tekst:

Voor de overige doeleinden geldt de bepaling dat het bouwen van bouwwerken niet is toegestaan, *met uitzondering van de bouw van een vogelobservatiehut, waarvan de inhoud niet meer dan 25 m³ mag bedragen.*

Plankaart:

- 1 De aanduiding "Vogelrichtlijngebied" op de kaart vervangen door de aanduiding "Natura 2000 gebied".
 - 2 De aanduiding "Retentiebekken" op de kaart vervangen door de aanduiding "Nabehandelingsbassin".
- VII. Het bestemmingsplan 'Waterfront-Noord', zoals vervat in de kaart, nr. 116.02.02.33.00.C01 en de voorschriften getiteld: 'voorschriften behorende bij het bestemmingsplan Waterfront-Noord van de gemeente Harderwijk', met inachtneming van de hiervoor onder IV en VI genoemde wijzigingen, vast te stellen.

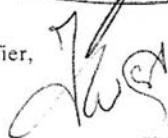
Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Harderwijk in zijn openbare vergadering van 21 december 2006, onder nummer 187.

De voorzitter,

drs. J.C.G.M. Berends MPA

De griffier,

mw. mr. J.Th van der Kwast